

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 16 november 2011

§ 4 Förslag till budget 2012 för Stockholms stad och inriktning för 2013 och 2014 samt ägardirektiv 2012–2014 för koncernen Stockholms Stadshus AB samt ärenden som avslutas eller besvaras i samband med kommunfullmäktiges beslut om budget 2012 för Stockholms stad (bilaga till budgetutlåtandet)

Inledning

Anförande nr 1

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande, ärade ledamöter! Välkommen, Daniel Helldén, till Kommunsveriges finaste uppdrag – att vara borgarråd i Stockholms stad! Välkommen rakt ut i det kalla vattnet eller in i elden – vilket det nu kan bli!

Fru ordförande! Återigen har vi budgetdebatt präglad av skuldans Europa. Stockholm står starkt. Vi har råd med prioriteringar; det visar vi i den här budgeten. Jag vill ändå varna för övermod i denna budgetdebatt och i arbetet framöver. Visst kan vi blicka tillbaka på att Stockholm klarade 2008 och 2009 väldigt väl jämfört med många andra. Men vi är – mycket på gott men också naturligtvis i onda tider lite på ont – en stad mitt i en globaliserad värld. Vi kan inte räkna med att vara opåverkade av det som händer omkring oss i omvärlden.

Därför är det extra tryggt att vi fattar detta budgetbeslut grundat på ett starkt 2011. Det var ett 2011 då vi kunde ta ut noll kronor från Stockholms Stadshus AB i utdelning. Det var ett 2011 då vi kunde öka på vårt eget kapital ytterligare – nu till över hela 51 miljarder kronor. Detta säger jag, fru ordförande, med adress till dem som inte tror att vi kan klara av de investeringar som vi utlovar i budgeten. Men det viktiga i detta är att i Stockholm behöver inte välfärden bli ett konjunkturdragspel.

Denna budget och många framöver präglas av att Stockholm är en växande stad. 2030 kommer att inträffa redan 2024, har vi nu fått veta. Det är alltså då vi blir en miljon invånare i Stockholm. Regionens hela tillväxt påverkar oss. Man säger nu att motsvarande hela Oslo har kommit till denna region år 2030. Detta påverkar förstås hela vår planering och de beslut vi fattar. Ett otroligt viktigt steg i budgeten, fru ordförande, är att vi nu ökar bostadsbyggandet från 4 000 lägenheter per år till 5 000 lägenheter per år. Och redan den gamla nivån anses hög.

Fru ordförande! Vi har fått beröm i dagarna inte bara av bostadsminister Attefall; vi har till och med fått beröm av självaste Anders Ygeman för nivån i bostadsbyggandet. Jag får beröm av Ygeman, och andra får sms av Anders Johansson. Det är nya tider i Hedeby! Köpenhamn, som leds av den sympatiska borgmästaren Frank Jensen, socialdemokrat, tar nu upp kampen med Stockholm om att ta tillbaka ledarskapet när det gäller besöksnäringen men också etableringen av nordiska huvudkontor. Företagsklimatet i Stockholm är gott.

Fru ordförande! Ibland diskuterar vi vad som är kommunens kärnuppgifter, och vi kan vara lite oense om det. En del gillar inte ens att man använder uttrycket. Nåväl, det finns ett område vi aldrig behöver tveka om när det gäller att det är en kärnuppgift. Det är äldreomsorgen. Den har stått starkt i fokus under den senaste tiden, av tragiska skäl. Men debatten kommer att leda till någonting gott. Äldreomsorgen är ett tungt inslag i budgeten och ett långsiktigt arbete. Förstärkningen Fler händer i demensvården inleddes i år och förlängs nu även till 2014. Under fyra år kommer vi hela tiden att föra till nya pengar för att öka personaltäteten i demensvården. Vi inför parboendegaranti. Vi höjer ersättningen i hemtjänsten. Vi satsar mer pengar på utbildning. Häromdagen kom jag tillsammans med äldreborgarrådet med skarpa förslag med anledning av den senaste tidens händelser.

Fru ordförande! Vår ambition är att den Stockholmsinspektion för äldrevården som vi nu inrättar kommer att bli en förebild för andra kommuner när det gäller hur man ska arbeta. Vi kommer i vår att inbjuda till ett brett rådslag, kanske det största i Sverige någonsin, om äldreomsorgen där alla ska få komma till tals. Vår fasta beslutsamhet är att Stockholm ska bli en föregångsstad att åldras i.

Vi jobbar vidare med lärodomsstaden Stockholm. Vi gör nya satsningar på skolan, nya grundskolor och förskolor. Regeringens lärarsatsning kommer vi i hög grad att göra till vår. Vi samarbetar närmare med universitet och högskolor. Vi satsar brett på studentbostäder. Vi kommer att jobba mer tillsammans för att stärka varumärket Nobel för hela Stockholm. Ett Stockholm för alla heter vår budget. Därför finns det viktiga inslag som kamp mot hemlöshet och kamp mot det ökade cannabisbruket.

Fru ordförande! Stockholm växer och utvecklas snabbt. Vi bejakar och stärker denna utveckling. Men Alliansen kommer alltid att stå för en linje där Stockholm aldrig kommer att få växa på bekostnad av miljömässig eller social hållbarhet.

Fru ordförande! Jag yrkar med stolthet bifall till Alliansens budgetförslag.

Anförande nr 2

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Stockholmarnas frihet är socialdemokraternas yttersta mål – frihet, jämlikhet, broderskap. Det handlar om frihet att förverkliga sina drömmar, använda hela sin potential och skapa en bättre framtid för sig själv och för sin familj. Alla stockholmarna ska kunna stå på egna ben, bemötas med respekt och ta plats i vår stad.

Frihet kommer dock inte av sig självt. Det är ingenting som marknaden sköter. Frihet förutsätter att man har en bostad och att man själv kan välja att bo kvar eller flytta. Frihet förutsätter att man har kunskaper nog att kunna hävda sin rätt, ta del av kulturen och ta del av service och hjälp. Frihet förutsätter ekonomisk trygghet, oftast och helst genom eget arbete. Men även om konjunkturen sviker, relationen tar slut eller kroppen säger ifrån ska man kunna stå på egna ben. Ett Stockholm där ingen ska behöva stå med mössan i hand och tacka, utan där alla har en trygg ekonomi – det är ett Stockholm där stockholmarna är fria. Frihet kräver jämlikhet.

Stockholmarnas framtid och utveckling börjar i skolan. Sedan de borgerliga tog över 2006 har kunskapsresultaten sjunkit. Vi kan bryta denna utveckling. Vi behöver kasta den borgerliga osthyveln i papperskorgen. Satsa mer på de skolor som har de största utmaningarna! Visa Stockholms lärare att vi tar dem på allvar och ger dem förutsättningarna att koncentrera sig på sitt jobb! Drygt en kvarts miljard kronor extra lägger Socialdemokraterna på skolområdet jämfört med borgarna. Att inte göra investeringar i skolan är att inte investera i stockholmarnas framtid. Det är ansvarslöst.

Stockholm är en stad med stora möjligheter till arbete. Det är också därför många människor väljer att komma till Stockholm. Här finns kreativitet och entreprenörskap. Här finns människor som vill bidra till både sin egen och hela stadens utveckling. Tänk så mycket mer som skulle kunna göras om staden var mer av en medspelare än en motspelare! Samtidigt som arbetslösheten är hög inom vissa branscher råder en skriande arbetsbrist inom andra. Stockholms arbetsmarknad har flaskhalsar likt vår kollektivtrafik och våra infartsleder. Satsa på vuxenutbildningen! Låt människor omskola sig till branscher där jobben finns och där företagen skriker efter folk!

Stockholmarna har höga förväntningar och ställer krav på service och välfärd – med all rätt. Här har staden svikit stockholmarnas förtroende. Det är viktigt att tala om vem som bär det politiska ansvaret. Det är majoritetens partier som har stiftat de lagar, gjort de upphandlingar och tecknat de avtal som har gjort det möjligt för Carema och många fler att se till att skattemedel flyttas till skatteparadisen. Så länge som priset avgör framför kvaliteten riskerar äldre och deras anhöriga att hamna i denna situation om och om igen.

Bifall Socialdemokraternas budget!

Anförande nr 3

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande, kära stockholmare och ledamöter i kommunfullmäktige! Jag är glad att stå här i dag i talarstolen som nyvalt borgarråd och se fram emot två dagar av öppen och intressant debatt.

Över hela landet, i Europa och framför allt här i Stockholm växer de gröna liksom önskan om en kraftfull grön omställning. Det är uppenbart att fler ser den gröna omställningen till ett hållbart samhälle inte som ett hot utan som en positiv möjlighet. Miljöpartiets vision är ett modernt, miljövänligt och mänskligt Stockholm. Vi vill att det ska vara lätt att leva klimatsmart och miljövänligt samtidigt som alla människors lika rättigheter garanteras i en levande demokrati.

För Miljöpartiet är det viktigt att ta ett långsiktigt ansvar oavsett om vi sitter i opposition eller i majoritet. Därför presenterar vi ett budgetförslag där alla satsningar är fullt finansierade på ett seriöst sätt. I en osäker global ekonomi är det viktigt att göra de nödvändiga investeringarna för att stärka Stockholm på lång sikt utan att äventyra ekonomin på kort sikt. Det är att ta ansvar. Därför väljer vi att ta ut minst ur stadens ekonomiska reserver av alla partier i Stockholms stad. Vi föreslår en försiktig och väl avvägd skattehöjning med 40 öre.

Fru ordförande! Som en av många föräldrar i Stockholm vill jag vara säker på att våra skolor klarar av att ge alla våra elever rätt förutsättningar att nå så långt de bara kan. Vi satsar på specialpedagoger, elevhälsa, genuspedagoger och modersmålsundervisning. Vi vill satsa på dem som har en nyckelroll i att varje barn kan bli sett och lyckas i skolan. Därför skapar vi ett realistiskt utrymme för lärarnas löneökningar i det gröna budgetförslaget.

Stockholms stad har ett stort ansvar för att minska vår klimatpåverkan. Dessutom har staden stor möjlighet att visa ledarskap och gå före i miljöarbetet. Vi föreslår 1 miljard till klimatsatsningar som gör Stockholm mer hållbart såväl miljömässigt som ekonomiskt bland annat genom satsningar på solenergi på stadens tak och en ny biogasanläggning. Med solenergin skapar vi nya jobb. Vi sänker stadens energikostnader, och vi tar ett stort kliv mot ett hållbart Stockholm med minskad klimatpåverkan. Vårt mål är att 70 procent av stadens matavfall ska samlas in och omvandlas till biogas. I varje stockholmskök ska det vara lätt att sortera sitt matavfall och veta att man med den enkla handlingen gör en verklig insats för klimatet och miljön.

En modern miljöpolitik ser nya och växande företag som en motor i att både skapa arbetstillfällen och samtidigt hitta lösningar på fler av de klimat- och miljöproblem vi står inför. I ett modernt och miljövänligt Stockholm blir innovationer inom miljöteknik till gröna jobb för stockholmarna.

För att Stockholm ska ta ledarskapet i klimatarbetet måste det bli enklare och snabbare att ta sig fram till fots, på cykel och med kollektivtrafik. Vi satsar 150 miljoner per år för att utveckla ett sammanhängande nät av cykelvägar, bygga bort trängsel och höja säkerheten för cyklister. Vi vill marknadsanpassa gatuparkeringarna så att de som väljer att inte ha bil slipper subventionera parkeringsplatser. Genom att minska den yta som tas upp av parkerade bilar skapas utrymme för cykel, kollektivtrafik och grönytor.

Vi vill bygga minst 15 000 bostäder under mandatperioden. Vi kräver att minst var femte ny bostad byggs för unga och studenter. Det ska byggas i första hand på redan exploaterad mark för att behålla så mycket som möjligt av värdefulla grönytor. I stadsplaneringen vill Miljöpartiet att stockholmarna ska bjudas in i ett tidigt skede. Om fler får komma till tals i processen får vi bättre planer och färre överklaganden. Men viktigast av allt: Vi får det Stockholm som stockholmarna vill ha.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation.

Anförande nr 4

Borgarrådet E d h o l m (FP): Ordförande och fullmäktige! Stockholm växer så det knakar. Tillväxttakten är betydligt snabbare än vad vi trodde för bara några år sedan. Då antog vi att Stockholm skulle ha 1 miljon invånare 2030. I dag är detta årtal flyttat till 2024. Resten av Stockholms län växer också. Häromedagen läste jag att snart bor 25 procent av Sveriges befolkning i detta län. Många människor vill bo och leva här – både från övriga landet och från övriga världen. Med rätta kan vi säga att nu håller Stockholm på att förvandlas till en världsstad.

Alla i den här salen är smärtsamt väl medvetna om de krav som detta ställer på oss politiker. Trots att det byggs mycket och trots att det aldrig någonsin har skett så stora infrastrukturinvesteringar som nu ligger ofta politiken ett steg efter. Utvecklingen går helt enkelt snabbare än vad alla prognosmakare och politiker har trott.

Men Stockholm har inte bara förändrats genom att vi har blivit fler. Något mer fundamentalt har hänt. Stockholm har förändrats i grunden. Visserligen ligger Stockholm geografiskt såklart fortfarande i Europas utkant; det är det kanske lite svårt att ändra på. Men vår stad är inte längre en småstad i Europas periferi utan en attraktiv och rolig stad med ett vibrerande kulturliv. Ett viktigt skäl är utbildningsväsendet i Stockholm. Jag tror att vi alldeles för länge har underskattat den högre utbildningens och forskningens betydelse för Stockholm. I Stockholm finns några av landets mest attraktiva utbildningar. Stockholms universitet och Karolinska Institutet rankas bland de 100 bästa universiteten i världen. Det är ytterst få europeiska universitet som över huvud taget tar sig in på den typen av listor.

Stockholm huserar också en stor del av de konstnärliga utbildningarna. Här finns till exempel Konstfack, Musikhögskolan, Konsthögskolan och Stockholms dramatiska högskola. Med så många konstnärliga utbildningar är det ingen tillfällighet att Stockholm huserar mängder med gallerier, fria teatrar, designbutiker med mera. Mängden extremt kreativa människor på samma plats gör Stockholm till en roligare och mer spännande stad att bo och befinna sig i. Jag tror att detta perspektiv har varit underskattat när det gäller synen på Stockholms attraktionskraft och den högre utbildningens betydelse för staden.

Stockholm borde attrahera ännu fler studenter, och vi borde tilldelas ännu fler studieplatser. Redan 2030 beräknas Stockholmsregionen ha ett akademikerunderskott på 70 000 personer. Det är inte osannolikt att tro att detta underskott kommer att fyllas upp med högutbildade från andra regioner och länder. Följden blir inte, som en del kanske tror, att mängden akademiker ökar i den övriga delen av landet. Den blir snarare att den övriga delen av landet riskerar att dräneras på kompetent arbetskraft.

Tilläggs kan att det generellt är mer lönsamt att plugga i Stockholm än i övriga delar av landet. Löneläget är såklart högre här. Men det är också så att en stockholmsutbildning lönar sig bättre utanför Stockholm än en utbildning från lärosätena i det övriga landet. Det är lönsamt att utbilda sig i Stockholm. Så gott rykte har alltså många av de högre utbildningarna här. Men Stockholm måste också bli skickligare på att ta till vara vår närhet till lärosätena. Utbildningsförvaltningen har fått i uppdrag att förbättra samverkan mellan universitet och gymnasieskola. Betydligt fler elever än i dag ska kunna läsa universitetskurser redan under gymnasietiden. En tätare koppling mellan universitet och gymnasium ökar kunskapen och förståelsen. Det gynnar båda sidor.

Samarbetet mellan Stockholms stad och lärosätena måste intensifieras och fördjupas. Det är av vital betydelse att Stockholmsregionen fortsätter att vara en av världens mest kunskapsintensiva regioner, inte bara för Stockholm och oss här utan för hela landet. Stockholm ska fortsätta på den väg som vi har slagit in på – en dynamisk stad

där många vill bo och arbeta. Denna utveckling bör vi vara stolta över och inte motarbeta. En stad i stagnation skulle ha varit betydligt tristare.

Anförande nr 5

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Ordförande, kära stockholmare! Jag tycker att vi ska kalla saker vid deras rätta namn. Det kan vara förvirrande för er som lyssnar på debatten när Alliansen och vi använder samma ord men menar helt olika saker. Därför har vi tagit fram en ordlista för att klargöra en del av alla de begrepp som kommer att användas under dessa två dagar.

Ta till exempel ordet dialog, mina vänner! Tänk så förvånade Bredängsborna blev när de upptäckte att det betyder att man lyssnar på *en* röst, nämligen på ytterstadsborgarrådet Joakim Larssons, som vill sälja deras lägenheter! Man lyssnar inte på alla de tusentals personer som vill bo i Svenska Bostäder.

Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Att ord betyder olika saker beror på att vi lever i olika världar. Sten och Lotta lever i den bästa av världar där alla människor har ett liv i världsklass. Jag, mina vänner, lever någon helt annanstans. Jag möter varje dag människors oro. Det är en oro över att inte ha ett jobb. Kommer man att tvingas sitta på jobbtorget och måla med fingerfärger vecka efter vecka? Det är en oro över högre hyror. Kommer man att kunna bo kvar? Det är en oro över barnen på fritis, där två vuxna ska ta hand om 30–40 barn. Jag vill att dessa människors oro ska vara med oss under hela budgetdebatten.

Stockholmare! Några som definitivt lever i en annan värld och som inte hyser den minsta oro är ägarna till vårdföretagen eller vanvårdsföretagen Carema och Attendo. De skrattar hela vägen till Jersey med ett hundratal miljoner av våra skattepengar i bagaget. De tycker att snabba cash i vårdbranschen är en lysande affär.

Men det finns ord som jag tycker att vi måste tolka på samma sätt. Ett sådant ord är ansvar. Och ansvar, ordförande, fullmäktige och stockholmare, betyder att man analyserar riskerna i förväg så att besluten blir till stockholmarnas bästa. Det innebär inte att man i efterhand försöker bortförklara alla sina misstag. Om ni hade tänkt efter före hade inte bröderna Boulton kunnat sticka till England med några miljoner av våra skattepengar. Inte heller hade en glad avknoppad förskolechef i Årsta kunnat ta ut en personlig vinst på 9 miljoner kronor.

Stockholmare! Jag läste i Aftonbladet att en enig majoritet, en hel panel, vill stoppa alla upphandlingar med riskkapitalbolag med skatteparadis i andra länder som inte betalar skatt i Sverige. Det tycker vi också. Vi vill ha svar från er på om ni stöder detta förslag. Det vill säkert stockholmarna också ha innan budgetdebatten är över.

Ett annat ord på vår lista är frihet. Det finns Alliansens frihet, det vill säga den som går att köpa. Och så finns vår frihet – vi som blir friare när vi har en offentlig service för alla. Förklara för mig, kära allians, varför Stockholms barn blir friare om de kan välja mellan att gå på Pysslingen AB eller på Jensen Education! Är inte frihet för barn skolor med kunskap och trygghet, spännande fritid, tillgång till bad, lekplatser, kultur och förskolor med små barngrupper? Stockholms barn lever också i olika världar. För oss är det självklart att alla Stockholms barn ska få den fria och lyckliga

barndom som de har rätt till. Därför höjer vi skatten och får 1 miljard mer än Alliansen. Detta går till stor del till Stockholms barn. Till skillnad från Alliansen, stockholmare, anser vi att en bra barndom är oändligt mycket viktigare än 50 kronor lägre kommunalskatt i månaden för en högavlönad stockholmare.

Ordet affärsmässighet har också många spännande tolkningar. Det kan till exempel betyda att rea ut våra bostäder och sedan höja hyrorna så att de hyresgäster som bor kvar får stå för kostnaderna. Det är bra att ni börjar bygga mer, Sten. Men bygg då för stockholmarna! Bygg så att alla har råd att bo i våra bostäder!

Vi lever i helt olika världar. Lika kreativa som ni är, Sten, när ni skriver ert partis historia är ni när ni osynliggör de fattiga barnen, de arbetslösa i förorterna och de vanvårdade i äldreboendena i historien om Stockholm. Det är där som det är skillnad mellan höger och vänster och mellan er och oss. Vi tycker att alla stockholmare ska leva i samma värld och ha samma goda liv. Därför, ordförande, fullmäktige och stockholmare, är det oändligt mycket viktigare för oss att alla har ett bra liv än att en höginkomsttagare får 50 kronor lägre kommunalskatt.

Anförande nr 6

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Det är trevligt att se er igen för en budgetdebatt, fullmäktigeledamöter!

Jag minns en varm sommar på 90-talet. Jag har för mig att det inträffade osedvanligt många tragiska händelser i form av folkmord och svältkatastrofer den sommaren. Men det var ingenting vi riktigt brydde oss om i Sverige, för här fanns det viktigare saker att diskutera. Det var nämligen så att en djurpark hade fått för många schimpanser och var tvungen att sälja en av dem till en annan djurpark – en djurpark som händelsevis låg i Thailand. Apan hade tidigare gjort karriär här i Stockholm på Stadsteaterns scen och hade också utnyttjats i reklamfilmer på bio; sådana fanns inte i tv på den här tiden. Affären om apan Ola var ett faktum. Svenska folket engagerade sig. Kvällstidningarna skrev löpsedel på löpsedel. Insamlingar startade. Utrikesdepartementet kopplades in. Kungen kopplades in, så småningom. Långt inne i tidningarna, på sid. 23 eller så, kunde man läsa om Rwanda eller Kongo och krig och svält. Jag minns att jag undrade vart världen är på väg. Varför pratar vi inte om det som är viktigt? Så kommer jag ihåg att jag tänkte.

En liknande känsla kan jag få i dag. Det är inte samma känsla, för det här handlar inte om krig och svält. Men det är alltså en liknande känsla. I dag har vi 2011. Stockholm står inför utmaningen att växa 20 procent på mindre än 20 år. Vi behöver bygga massor med bostäder. Vi behöver bygga staden på ett nytt sätt för att kunna göra den hållbar. Vi behöver bygga ut infrastruktur för att stockholmarna ska kunna ta sig till jobbet på ett vettigt sätt. Samtidigt är året största diskussion i Stockholmspolitiken huruvida vi ska behålla en söndervittrande trafikplats i betong mitt i staden eller bygga om den. En annan av årets stora händelser som har engagerat är att det träd som håller på att rasa ihop har fått kultureliten att gå man ur huse. I New York ockuperar man Wall Street. I Stockholm ockuperar vi döda träd – kanske som en föga smickrande hyllning till almstriden, som fyller 40 år just i år.

Samtidigt ser vi en ljusning och tecken på att pendeln faktiskt under dessa 40 år till slut har svängt. För första gången någonsin har Dagens Nyheter i en stor opinionsundersökning funnit att stockholmarna är positivt inställda till att bygga skyskrapor centralt i staden. När vi i Centerpartiet för ett antal år sedan började driva på denna utveckling i stadsbyggnadsdebatten hade det varit helt otänkbart.

Jag tror att den stora striden från och med nu och fram till nästa val kommer att stå mellan dem som vill utveckla Stockholm och dem som vill konservera Stockholm eller till och med vrida tiden tillbaka. Det handlar förstas om hur vi bygger den hållbara staden när Stockholm ökar sitt invånarantal. Hur bygger vi tätare och längs med kollektivtrafikpunktens knutpunkter? Det återkommer vi till i denna budgetdebatt. Det handlar om hur vi skyddar och satsar på parker och naturområden. I budgeten inrättas två nya naturreservat, och pengar avsätts för att sköta de befintliga ännu bättre.

När vi nu vet att Stockholm är på väg att ta ett kliv i befolkningsligan har vi möjlighet att göra rätt och ta de stora greppen på en gång. Det handlar om att lägga en plan för hur vi utvecklar och förnyar Stockholms City. Det handlar om att bygga ihop staden genom att bygga stadsmässiga byggnader i det som vi i Alliansen kallar för promenadstaden. Det handlar om att minska biltrafiken till förmån för kollektivtrafik och cykel, vilket vi bland annat gör genom cykelmiljarden. Det handlar om att bygga de nya lägenheterna i energisnåla byggnader och att effektivisera och förbättra miljonprogrammets energislösande bostäder.

I budgeten för 2012 slår vi fast att vi ska införa en storskalig insamling av matavfall och leva upp till det nationella målet på området – inte bara för att det är rätt sak att göra utifrån ett miljöperspektiv och för att allt fler efterfrågar biogas utan också för att vi ska visa ledarskap i miljöfrågorna. Vi är Sveriges största kommun.

Vi ska ta ett stort grepp kring vattenfrågorna i Stockholm – Stockholms blå kapital som ger oss dricksvatten, rekreation och en blomstrande turism – så att sjöar och vattendrag kan uppnå god kemisk och ekologisk status till 2021, som EU deklarerar.

När jag var i USA:s grönaste stad, Portland, för några veckor sedan och talade och förklarade att Stockholm ska bli en stad i världsklass 2030 undrade de vad jag egentligen menade. De sade: Ni behöver inte bli en stad i världsklass; ni *är* en stad i världsklass! Sedan presenterade de oss som the greenest city in the world. Det är inte första gången jag hör detta epitet. Stockholm utsågs förra året till Europas gröna huvudstad. Vi fortsätter detta arbete genom att vara generösa och transparenta mot omvärlden i vår miljöpolitik. Genom arbetet med miljöprofilstadsdelen Norra Djurgårdsstaden och samarbetet i Clinton Climate Initiative samlas inte bara svenska företag, Tekniska Högskolan och stadens miljöexpertis. Där samlas också opinionsbildare och forskare från hela världen för att diskutera hur framtidens klimatpositiva städer ska byggas.

Det finns mycket att vara stolt över när det gäller Stockholms miljöpolitik. Vi kan alla här i staden vara stolta över det. Jag ska ändå bli lite partipolitisk här på slutet. Jag har hört från flera håll att man kallar denna budget för den grönaste budgeten på

mycket länge. Vi håller förstås med om det. Som ett grönt alliansparti har vi i Centerpartiet våra prioriteringar klara. Det är så här vi driver arbetet i staden framåt.

Det finns bara ett grönt parti i Stockholm som står för en ansvarsfull ekonomisk politik där vi förstår vikten av arbetslinjen och goda villkor för företagen. Det finns ett grönt parti som står för utvecklingen av staden och som vågar ta diskussionen om hur vi ska förändra det sätt vi bygger staden på för att klara framtidens ökande befolkning. Det finns ett grönt parti som står för att decentralisera makten från Rådssalens Malmstensstolar och röda heltäckningsmattor till stockholmarna genom valfrihet och genom att inte höja skatten stup i kvarten. Partiet heter Centerpartiet, och vi blir större för varje val.

Anförande nr 7

E w a S a m u e l s s o n (KD): Fru ordförande, fullmäktige! 51 skäl att älska Stockholm, stod det i en morgontidning för några veckor sedan. Jag tror att det finns många, många fler. Det är allt fler som också inser detta och flyttar hit för att få arbete och kanske också för att uppfylla sina drömmar. Allt fler turister kommer hit till glädje både för stadens och statens kassa.

Stockholm håller på att utvecklas till en världsstad och jämförs allt oftare med storstäder i övriga Europa. Tillväxten i Stockholm påverkar också andra delar av Sverige. Det är inte för inte som Stockholm kallas Sveriges motor, men även Stockholm kan känna av den oro på finansmarknaden som finns i världen i dag. En ansvarsfull budget, som den vi nu lägger fram, är därför av största vikt.

Den ekonomiska tillväxten får aldrig frikopplas från behovet av omsorg. Vi behöver också en tillväxt av omsorg i vår stad för barnens skull, för alla vårdbehövande och för äldre. Jag undrar om inte tillväxten av omsorgen är en förutsättning också för den ekonomiska tillväxten, för till ett växande Stockholm vill jag att alla ska vara välkomna. Allt är inte politik, och ska inte heller vara det. Politiken har sina gränser. Kristdemokraterna vill arbeta i ett samhälle där människors makt över sin egen vardag ökar. Människor ska inte vara objekt för politiska beslut. Vi är i högsta grad subjekt i våra liv och ska uppmuntras att ta personligt ansvar. Därför fortsätter vi att utveckla valfriheten.

Familjen är grunden i ett välfärdssamhälle. Familjens betydelse behöver uppvärderas och synliggöras. Föräldrar har det största ansvaret för sina barn, men de beslut vi fattar påverkar familjers liv och deras möjligheter att själva ta ansvar och välja. Barnens situation ska alltid vara i centrum, och stöd ska ges där det behövs. Ett barn har rätt till och behov av sina föräldrar. Barn och föräldrar behöver få mer tid tillsammans. Att erbjuda vårdnadsbidrag till föräldrar med barn upp till tre år är ett led i denna strävan.

Stockholm ska vara en stad för alla människor. Därför fokuserar vi arbetet för en ännu mer tillgänglig stad. Program för delaktighet, som kommunfullmäktige har beslutat om, ger drivkraft i arbetet. Det handlar om tillgänglighet i dess bredaste bemärkelse – fysiskt på gator och torg, kommunikation och information men också arbete. Stockholms stad ska vara ett föredöme när det gäller att anställa personer med funktionsnedsättning.

En mycket viktig roll i stadens utveckling spelar det civila samhället där människor möts i föreningsliv, i idrottsklubbar, i kyrkor, på föräldramöten, på nattvandringar och inte minst som volontärer i olika frivilligorganisationer. Många beslut som påverkar människors vardag fattas just i dessa sammanhang där vi möts av egen fri vilja. Det är därför av stor vikt att staden stöder dessa goda och utvecklande gemenskaper. I en storstad som Stockholm, där människor inte alltid har det sociala nätverk som kanske finns i mindre städer, är detta extra viktigt.

Materiellt sett har vi nog aldrig haft det så bra som i dag. Ändå ser vi att alltför många människor mår dåligt. Det gäller i Stockholm likväl som i övriga landet. Jag menar att det kan bero på ett samhälle där vi alldeles för lite tar upp frågor om normer och värderingar. Det skapar vilshenhet, och det skapar osäkerhet. Att vi är överens om vad som är rätt och fel borde vara det kitt som håller ihop vårt samhälle. Det borde vara en självklarhet att ta upp sådana frågor i familjen, på förskolor, i skolor och på arbetsplatser likväl som i vården och omsorgen – och självfallet i politiken. I en kolumn i DN beskriver David Brooks avsaknaden av ett moraliskt perspektiv som ett samhälle med fritt kringflytande individer där det beror på individens känsloläge vad som just då är rätt eller fel.

I det Stockholm som Kristdemokraterna vill vara med och utveckla handlar inte välfärd enbart om det som stat eller kommun åstadkommer. En förutsättning för välfärd, att färdas väl, är att det görs i gemenskap med andra människor. Därför måste all vår kraft läggas på att minimera det utanförskap som en del medborgare upplever. Det lovar vi i Alliansen att ta ansvar för. Vi vill ha ett samhälle där ingen hålls tillbaka och ingen heller lämnas efter.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 8

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Karin Wanngård utmanar mig om jobbet, men leder i dag en opposition som väl är mer splittrad än vad vi någonsin har sett i den här salen. Ni är överens om att höja skatten. Men ni är inte längre överens om hur mycket eller om hur ni ska finansiera alla era förslag. Där tänker ni i stället: Låt tusen blommor blomma! Jag välkomnar naturligtvis att Socialdemokraterna har klivit nedåt i skattehöjarambitionerna, även om jag kanske kan tycka att det är ungefär lika politiskt tydligt att föreslå tio öres skatthöjning som att föreslå halva RUT. Det blir väl en del frågor att svara på för några.

Jag skulle ändå vilja ställa en fråga till Karin Wanngård. Under detta år har ni satsat på två saker som har märkts. Ni säger absolut nej till den nödvändiga ombyggnaden av Slussen, och ni har övergivit vårt samarbete i kampen mot klotter och förstörelse. Det är de två frågor där ni har profilerat er. Tror du verkligen att det är detta som stockholmarna efterfrågar?

Fru ordförande! För ett tag sedan hade jag tillfälle att för europeiska borgmästarkollegor berätta om Järvalyftet. De var av skiftande politisk kulör, och jag mötte ett stort intresse inte minst när vi kunde berätta om de trygghetsmätningar som visar en otroligt fin utveckling från tidigare bara 40 procent som kände trygghet till i dag uppåt 70–80 procent. Men Ann-Margarethe Livh träffar aldrig någon som är

nöjd. Där är det bara kritik hela tiden. Jag skulle vilja fråga: Finns det verkligen ingenting försonande som du kan hitta i det arbete som vi har gjort? Vad Alliansen har lyckats med som ni aldrig har lyckats med är ett långsiktigt arbete i Järvalyftet, i Vision Söderort och i många andra sådana projekt som verkligen är långsiktigt hållbara.

Anförande nr 9

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Du vill peka på en splittrad opposition, Sten Nordin. Mitt svar till dig är att jag från Vänstern och Miljöpartiet upplevde en tydlig riktning om vart Stockholm ska gå, om vilken form av frihet och vilken form av satsningar vi ska göra på miljön.

Det är spännande när du pratar om finansieringar och sedan kopplar ihop det med Slussen och klotter. Det är typexempel på hur dåliga ni är på att hålla i skattemedel. I Slussen resoneras det nu om 15 miljarder, och ni vet fortfarande inte hur det blir. Ni har inte kunnat leverera någon budget. När det gäller klotter och förstörelse rullar miljoner av skattemedel ut. Men det är ju det ni vill; ni vill flytta skattemedel till privata plånböcker.

Anförande nr 10

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Det var ett halsbrytande slut.

När det gäller Slussen har vi presenterat en budget på 8 miljarder som Socialdemokraterna har ställt sig bakom. Det är ett faktum när det gäller Slussen. Jag hörde att det var någon socialdemokrat i landstinget som nu sade att det skulle kosta 15 miljarder. Då kan jag lika gärna säga att er variant kostar 30 miljarder. Det är en precis lika seriös politisk argumentation.

Nej, Karin Wanngård, jag kan inte se en opposition som håller ihop och är enig. Det är upp till er. Ni är tre olika partier, så jag tänker inte tvinga er att hålla ihop. Jag bara konstaterar att då finns det inte heller något kraftfullt politiskt alternativ till Alliansen. Då blir det en ganska svag utmaning av mitt jobb om ni inte lyckas samla ihop det som kallas opposition och i alla fall på några viktiga punkter – och jag tycker att skatten är en viktig punkt, fru ordförande – försöka övertala de andra två att åtminstone gå ned till tio öre, de också.

Anförande nr 11

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Sten! Du sade tidigare att välfärden inte ska vara ett konjunkturspel. Samtidigt sparar ni 25 miljoner på utsatta barn och psykiskt sjuka. Samtidigt låter ni bli att lönekompensera i budgeten. Ni tar inte ansvar för den verksamhet som det berör.

I vår budget pekar vi tydligt ut vad det kommer att kosta att ta hänsyn till förändringarna, kostnadsläget och så vidare. Det blir lite märkligt att prata om ansvar i den budget som ni lägger fram i det sammanhanget.

Anförande nr 12

Borgarrådet N o r d i n (M): Stockholm stad är en av få kommuner som kan öka schablonerna och anslagen till verksamheterna även i dessa svåra tider. Det är precis det jag menar med att vi inte använder välfärden som dragspel i konjunkturen, utan vi ser till att ha en sådan välskött ekonomi med starka resultat varje år att vi har reserver när det kommer till sämre tider.

Miljöpartiet måste ändå betänka att det finns en utgiftssida för någon annan när man höjer skatten, och det är stockholmarna. Detta sker dessutom i tider då vi kan stå inför lågkonjunktur, då konsumtionen ändå kan gå ned därför att man är försiktig, orolig för sitt jobb och så vidare. Helt naturligt är man därför försiktig, och då kommer Miljöpartiet med en skattehöjning ovanpå detta. Det tycker inte jag är att ta helhetsansvar. Det är enkelt att skicka räkningen till stockholmarna och säga: Nu betalar ni, så ska vi ta ansvar! Men att ta ansvar är att dela på bördan. Det är det som vi gör.

Anförande nr 13

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Sten! Jag undanber mig å det bestämdaste din hjälp med att sy ihop oppositionen. Jag tror att vi klarar det bra själva. Vi har nämligen styrt den här staden tillsammans förut. Jag har suttit och förhandlat många gånger med dessa partier. Men jag har aldrig, Sten, råkat i den situation som jag tror Lotta är i där man får vrida sig som en mask på en metkrok för att försvara ett gammalmodigt och omodernt vårdnadsbidrag. Den situationen kommer jag aldrig, aldrig att hamna i.

För att återgå till Järvalyftet handlar det om samma sak som Bredäng. Det är *en* röst som hörs, och det är Joakim Larssons. Han far runt, delar ut ballonger, har tävlingar om hyror och är allmänt trevlig. Men som min kompis Björn i Tensta sade: Måste jag skriva en postitlapp till kommer jag att säga något allvarligt till denna man! Jag tänker inte upprepa hans namn i den här salen, för då kommer presidiet att säga åt mig.

Vad menar han med Järvadialogen, och vad menar ni med Järvalyftet? Joakim sitter på en liten kassa på sin rotel där han delar ut pengar utan insyn – ibland till något bra och ibland till något dåligt. Men ingen politisk nämnd har någon som helst koll på var Joakim spenderar sina pengar. Till och med revisorerna anmärkte på detta när jag anmälde det till dem.

Anförande nr 14

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Vi kan vända på det: När argumenten tryter skriver man postitlappar. Är det så vi ska tolka det hela?

Jag är tvärtom stolt över Järvalyftet och inte minst över vad Joakim Larsson har gjort där. Jag är stolt över den långsiktighet som vi har i detta arbete. Det är det som börjar ge resultat. Det är det som man börjar uppmärksamma också i vår omvärld. Jag tror att Vänsterpartiet lite grann ska tänka sig för när man så ensidigt svartmålar hela projektet. Jag tror inte att det är någon framgångsväg. Jag ska inte åta mig att försöka

sy ihop era partier till något slags samarbete, utan jag tänker ägna min energi åt att Alliansen får förnyat förtroende. Då tror jag att ni slipper detta ganska hopplösa jobb.

Jag har noterat *en* fråga där ni är överens: Ni ogillar vårdnadsbidraget. Men ni kommer inte särskilt långt på den frågan.

Anförande nr 15

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag är optimist. Jag kan se att Stockholm kommer att bli och stockholmarna kommer att få en ännu bättre stad efter 2014. Men vad är den i dag? Kommer stockholmarna att få en bättre stad att leva i tack vare eller trots den budget som borgarna i dag kommer att fatta beslut om? Jag tror att det kommer att vara trots den budget som ni kommer att fatta beslut om.

Vi ser hur resultaten i skolan blir allt sämre. Det är sämre resultat i skolan i dag än när ni tog över 2006. Och vad gör ni? Jag ser inte att ni med stolthet kan säga att ni driver en bra politik för kommande generation stockholmare. I en artikel för några veckor sedan fick vi läsa om flera åtgärder: sommarskola, lördagsundervisning och läxläsning. Det är jättebra! Det är någonting vi alla kan vara överens om i den här salen. Men vad händer? Det ska drivas i projektform på någon enskild skola här och där utan pengar och utan resurser. Det är liksom som att ni bara låtsas. Vi har sett hur många miljoner ni satsar på olika pr-byråer på Stadsledningskontoret. Men nu är det dags att ta ansvar. Nu är det dags att kunna leverera resurserna. Det handlar om Carema och kvalitetskansli. Förutom själva vanvården blir jag upprörd när politiska företrädare försöker lämpa över ansvaret på anställda.

Nej, ni i majoriteten – nu är det dags för er att ta ansvar!

Anförande nr 16

Borgarrådet N o r d i n (M): Lotta Edholm kommer säkert att ta upp skolan, men Karin Wanngård har uppenbarligen inte läst den färskaste statistiken. Det kan jag konstatera.

Vilka initiativ har ni tagit i kvalitetsfrågorna annat än att säga nej till utvecklingen? Ni har skrivit ett par motioner om äldreomsorgen, men ingen av dem handlar om kvalitetsövervakningen. Det är inget kansli som ska sitta passivt. Jämfört med andra kommuner har vi legat i framkant med äldreomsorgsinspektörer och äldreombudsman, men det är inte tillräckligt. Vi kommer att göra mer. Det kommer att vara en otroligt operativ verksamhet. Som jag sade i mitt inledningsanförande är jag övertygad om att det kommer att bilda mönster för andra kommuner, till och med kommuner där Karin Wanngårds partikamrater sitter vid makten, till exempel Norrköping och Umeå där man också har upphandlat äldreomsorg.

Anförande nr 17

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag har just läst den färskaste statistiken när det gäller skolan. Det är anmärkningsvärt att det fortfarande är lägre resultat i skolan i dag än vad det var 2006, men det är inte på samma låga nivå som förra året.

När det gäller kvalitetskansli och övervakning undrar jag varför ni inte har lyssnat på de larmrapporter som har kommit. Lyssna på larmrapporterna i stället för att tysta ned dem! Använd medarbetarna och personalen som jobbar i våra verksamheter oavsett om det är i privat eller egen regi! De har jättemycket kunskap och kompetens. Men vad händer? De tystas ned. I stället vill ni på andra sidan vattnet ha en lagstiftning om att tvinga alla kommuner att utföra äldreomsorg i privat regi.

Anförande nr 18

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Jag har alltid undrat vad det är som gör att Socialdemokraterna väljer att svartmåla Stockholms stads skolor på det sätt som man gör. Jag tror inte att de blir bättre av det. Dessutom är det väl dags nu att Socialdemokraterna börjar läsa på all statistik om skolan. Vi har aldrig haft så höga betyg som vi har i dag, varken i grundskolan eller i gymnasieskolan. Resultaten på de nationella proven har förbättrats både i svenska och engelska, och de nationella provresultaten i årskurs 3 har kraftigt förbättrats från ett år till annat. LUS är betydligt bättre än det har varit tidigare. Antalet böcker som lånas ut i våra skolbibliotek har fördubblats de senaste åren. Där kan vi se att det finns ett direkt samband mellan hur bra skolbiblioteken är och hur bra barnen läser.

Jag tycker att det är dags nu att Socialdemokraterna slutar svartmåla Stockholms stads skolor.

Anförande nr 19

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är en lång rad fina ord, men man satsar inte några resurser i skolorna. Ni säger att ni ska satsa på skolan. Det ska finnas sommar-skola, lördagsundervisning och läxläsning, men det finns inga pengar. Vi satsar närmare 260 miljoner kronor på att ha en fungerande skola i Stockholm. Det är inte tillräckligt. Vi kan inte rätta till er politik på ett år. Vi behöver många år för att höja kunskapskraven i skolan. Lotta Edholm missar en liten sak, nämligen att vi vill att även ytterstadens skolor ska få kraftfulla resurser. Man ska få pengar för att rekrytera de bästa lärarna och de bästa rektorererna för att alla stockholmare ska få kunskap inför framtiden.

Anförande nr 20

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande, fullmäktige, Karin! Du talar om frihet och om att vi är stadens motspelare och inte dess medspelare. Det är inte riktigt vad stockholmarna säger. Undersökning efter undersökning visar att de är nöjda med den politik som förs. Frågan är då: Ska vi lyssna på stockholmarna eller ska vi lyssna på S när vi går vidare och utvecklar politiken i Stockholms stad?

Anförande nr 21

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag vet att Ewa Samuelsson aldrig har lyssnat på en socialdemokratisk politiker. Jag tror att jag redan känner till vad du kommer att välja. Jag vill påpeka att frihet kräver jämlikhet. Valfrihet utan möjlighet att välja blir en chimär. Vad är valfriheten värd om man saknar överblick, de ekonomiska instrumenten och kunskap? Frihet är när det finns möjlighet för alla att ha ett jobb,

att få vård och omsorg efter behov och att ha möjligheten att välja både och. Det gäller strandskydd och allemansrätt. Frihet är inte att behöva oroa sig för sina barns underbemannade förskolor eller för begränsade resurser i skolan. Det är inte frihet.

Anförande nr 22

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Hej Karin! Det var tre saker som förvånade mig i er budget. Den första är du pratade så passionerat om frihet. Precis när jag höll på att skriva ut en inbjudan till Stureplanscentern hörde jag att du förtydligade dig och ville använda frihet som ett redskap för att reglera, så jag rev sönder den där inbjudan.

Den andra saken som förvånade mig var att ni har slutat med skattechocker i Socialdemokraterna, och det chockade mig. Jag skulle vilja höra en motivering till varför det plötsligt är okej att effektivisera verksamheten, vilket det inte har varit under något av de år då jag har stått här och diskuterat budget med er tidigare.

Men den tredje saken tycker jag är den mest allvarliga, och den är att ni har tappat er miljöpolitik helt och hållet. Jag blev glad när du tillträdde som gruppledare och borgarråd. Vi hade en intressant diskussion för något år sedan där du rådde mig att skaffa bambukalsonger när vi pratade om ekologiska kläder. Jag köpte bambukalsonger, men jag har inte fått tillfälle att berätta det för dig eftersom vi inte har diskuterat miljöpolitik sedan dess. Vad vill ni göra för miljön? Är inte detta ett jättebra tillfälle att ta tag i de här frågorna när Miljöpartiet är så upptagna av sin industripolitik och av att fika med LO?

Anförande nr 23

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Frihet för mig innebär att mitt val inte ska innebära någon annans ofrihet. Det är där politiken på något sätt måste våga gå in och ta ansvar för marknaden å ena sidan och medborgarnas väl och ve å andra sidan. Det får inte innebära att min frihet är någon annans ofrihet. Friheten att välja måste bygga på att jag har kunskap, olika val och förmågan att välja. När vi diskuterar äldreomsorgen vet vi att många som drabbas av er så kallade frihet inte har den förmågan.

Anförande nr 24

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Som jag nämnde i mitt förra anförande vill Miljöpartiet göra det lätt att leva klimatsmart och miljövänligt och att alla människors lika rättigheter garanteras. Vi vill ha ett modernt, miljövänligt och mänskligt samhälle. Ett modernt Stockholm ser möjligheterna i mångfalden. Det finns inte en enda lösning på klimatfrågan. Det finns inte heller en endaste quick fix för att komma till rätta med problemen i äldreomsorgen och inom socialtjänsten eller för att skapa en skola i världsklass. En mångfald av idéer och lösningar är vägen framåt. Det kräver att vi låter de kreativa miljöerna i Stockholm frodas.

Jag vill leva i ett Stockholm där såväl min granne som barnen på andra sidan staden har möjlighet att förverkliga sina drömmar och ambitioner oavsett kön, funktionalitet, etnicitet, sexualitet eller för den delen könsidentitet. Då får vi ett Stockholm som utvecklas.

Miljöpartiet tycker att samhället har ett ansvar ur ett rättighetsperspektiv att värna om alla människors lika rätt och ge särskilt stöd till de mest utsatta. Därför vill vi inrätta en central funktion för allas rättigheter som ska ansvara för att Stockholms stad arbetar systematiskt, integrerat och främjande för alla människors lika rättigheter i stadens alla verksamheter.

Vi vill också upprusta socialtjänstens arbete för de mest utsatta barnen. Den moderatledda Alliansen har skurit ned på den verksamheten under sex år i rad och fortsätter den trenden även i år. Vi satsar 30 miljoner på pris- och lönekomensation för de anställda inom socialtjänsten och 60 miljoner på en upprustning av den kraftigt nedskurna verksamheten för barn och ungdom.

Anförande nr 25

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Det är min grundhållning att alltid vara öppen för samarbete över blockgränserna om man kan hitta fram där. Det gäller till exempel på miljöområdet. Även om ni gärna kritiserar oss tror jag ändå att det finns många punkter där vi kan hjälpas åt att dra den här staden i rätt riktning, i den nödvändiga riktningen. Men vi får se vilka metoder man väljer.

Miljöpartiet vill gärna vara jättemodernast av alla moderna. Jag tycker att det är lite spännande. Vi hjälper gärna till på den fronten så att ni kan få chansen att hitta fram där. Men jag skulle ändå vilja fråga: Vari ligger det jättemoderna att föreslå en skattehöjning för stockholmarna som är fyra gånger så stor som den som Socialdemokraterna, de gamla mästarna i skattehöjningar, föreslår? Där tycker jag att ni har tappat kontakten med stockholmarna. Hur tänkte ni då?

Anförande nr 26

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vi tänker så att vi är moderna och tar ansvar för Stockholm. Man kan inte ha en stad som befinner sig i en global värld där vi vet att det finns problem. Vi kommer att klara ekonomin 2012, men vi vet egentligen inte vad som händer 2013. Då kan man inte ta pengar ur reserven. Man kan inte dra ned genom att inte löne- och priskompensera. Det är det ni gör. Ni drar ned på verksamheten fast det syns inte riktigt i budgeten. Det är det vi tar ansvar för. Vi tar ansvar för Stockholm och ser till att alla kan få den vård och omsorg som de behöver och att barnen i skolan får den utbildning de behöver på ett bra sätt.

Anförande nr 27

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag ska ge dig rätt i en sak, Daniel. Ni är nämligen bättre än vi på en sak, och det är att höja skatten. Det lyckas ni väldigt bra med. Jag kan bara konstatera att det ni driver i opposition genomför vi i majoritet, och vi får dessutom pengar över. Jag tycker att det här är en viktig diskussion. För mig som gillar frihet, och det vet jag att ni i Miljöpartiet också gör, är skatt att ta makten från köksbordet och in här i rådssalen. Tycker du att det är så vi ska göra mot stockholmarna när vi kan göra på ett annat sätt? När jag ser er budget ser jag en desperation där ni fyller på med pengar och sätter upp mål som är ganska orealistiska. Ni vill öka matavfallsinsamlingen till 70 procent på ett år. Vad är planen för det? Jag ser inte det

någonstans i er budget. Det finns ingen plan, det finns ingen konsekvensanalys och när man pratar med dem som kan det här säger de att det är helt omöjligt.

Ni vill sänka koldioxidutsläppen med ett ton mer per stockholmare än vi vill, och inte heller där ser jag någon plan. Det finns ingen plan och ingen konsekvensanalys. Vad innebär det för den vanliga stockholmaren som ska ta sig till och från jobbet? Det finns ingen konsekvensanalys och ingen plan. Det är inte att ta ansvar.

Anförande nr 28

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vi tar ansvar för de här frågorna. Ni lägger till exempel en nivå på 30 procent för matavfallsåtervinningen. Sedan ska ni eventuellt gå upp till 40 procent om regeringen bestämmer sig för det. Det tycker inte vi är att ta ansvar och leda staden. Man måste ha ett perspektiv som räcker längre. Vi räknar med att man kan nå 70 procent i matavfallsinsamlingen. Ni anslår inte de pengar som behövs för detta. Vi lägger 250 miljoner på en biogasanläggning. Den kommer inte att byggas i morgon, men vi måste bygga om våra strukturer. Vi har en idé om hur detta ska göras.

Anförande nr 29

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! När man lyssnar på Daniel Helldén känns det nästan som om han medvetet, genom sina ordval, vill hålla sig så långt borta från Vänsterpartiet som det bara är möjligt. Det handlar om en mångfald av idéer, om att kreativa idéer ska få leva och frodas och om att människor ska få välja själva. Min fråga är helt enkelt: Hur har du kunnat tänka dig att du ska kunna samarbeta med Vänsterpartiet med den politiken?

Anförande nr 30

Borgarrådet H e l l d é n (MP): År 2013 blir det väl aktuellt att diskutera vilka samarbeten som ska vara. Då kan vi diskutera den frågan.

Anförande nr 31

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande, fullmäktige! Var det en dörr som öppnades där, eller? Det är väl ingen som inte skulle ställa upp på vägen till ett miljövänligare samhälle. Kristdemokraterna kallades en gång i världen för vatten- och luftpartiet. På den tiden tyckte man att vi var alltför miljövänliga. Det som förvånar mig är det här med höjda skatter. Om vi vill ha med människor på tåget vet vi att en del av åtgärderna kommer att kosta människor pengar. Då säger ni dessutom att ni vill höja skatten. Det går inte ihop för mig.

Anförande nr 32

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vi räknar med att stockholmarna förstår att vi behöver göra detta skatteuttag för att klara av de problem som vi står inför. Ni låter bli att pris- och lönekompenjera i er budget. Det är att dra ned. Jag kanske inte ska säga att ni lurar folk, men ni mörkar lite grann vad ni gör i budgeten. Vi tar ansvar.

Anförande nr 33

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Jag ägnade en hel del av mitt förra inlägg åt att prata om Stockholm som en blivande världsstad. Det är naturligtvis viktigt, men samtidigt måste vi inse att de flesta stockholmare nog inte ägnar särskilt mycket tankemöda åt just det perspektivet. De trivs här, de vill bo här och de flesta vill nog att Stockholm helt enkelt ska funka, helst utan att de blir brandskattade.

Stockholmarna generellt är rätt lite intresserade av pekpinnar från oss politiker, och de vill inte betala mer skatt än nödvändigt. De vill att skolan ska vara bra, att förskolan ska funka, att äldreomsorgen ger trygghet och så vidare, helt enkelt det som är en kommuns kärnverksamhet. Att hålla sig till detta i teorin är lätt, men i praktiken är det betydligt svårare. Särskilt den rödgröna sidan i politiken har svårt att inse politikens begränsningar och vad skattemedel bör och kan användas till.

Visst vore det bra om vi kåkade mindre kött. Inte minst klimatet skulle tjäna på det. Men är det vi som politiker som ska tvinga sjuka och gamla att äta vegetariskt. Sådana förslag har väckts gång på gång av de rödgröna. Jag vill vara tydlig: Folkpartiet kommer aldrig att tvinga äldre och sjuka människor att äta vegetariskt.

Respekt för medborgarna inkluderar också respekt för medborgarnas pengar. Socialdemokraterna vill lägga 25 miljoner kronor på en räddningskommission för ytterstadens småföretagare: RYS. Jag vet inte vilka småföretag det är som ska räddas och från vad, men jag kan lova att Folkpartiet aldrig kommer att satsa skattemedel på RYS.

Kommer ni ihåg mobiltelefonförbudet i tunnelbanan? Under den förra rödgröna majoriteten var det förbjudet att använda mobiltelefon i en del vagnar. På vilket sätt ett mobiltelefonförbud i tunnelbanan hjälper den stressade småbarnspappan som måste läsa sina mejl på väg till jobbet vet jag inte, men jag kan lova att Folkpartiet aldrig kommer att medverka till att förbjuda ny teknik.

Politik handlar inte bara om att vilja utan också om att våga välja bort. Onödiga politiska pekpinnar och skattemedel till projekt som inte behövs kommer Folkpartiet i varje fall inte att medverka till.

Anförande nr 34

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, Lotta Edholm! Det är väl ganska vanligt med tysta vagnar på SJ:s tåg, men det är inte den debatten vi för här i dag. Du pratade jättefint om högskolan, och det är jättebra, men den här rådssalen har inte så mycket med högskolan att göra förutom en sak: Vi ansvarar för att våra elever kan träda in i högskolan, och där har du misslyckats, Lotta Edholm. Andelen elever som klarar grundskolan och når behörighet till gymnasiet steg när vi hade makten i den här salen. Under åren 2002–2006 steg den andelen. Sedan dess har den sjunkit. Det är fortfarande en lägre andel elever som klarar grundskolan än det var 2006. Ta ditt ansvar, Lotta Edholm! Det här är inte att svartmåla. Det här är att tala klarspråk. Du har inte skött ditt jobb.

Anförande nr 35

Borgarrådet E d h o l m (FP): Det är fascinerande att höra någon som vill bli finansborgarråd i Stockholm säga att högskolan inte har med oss att göra. Jag tror att det är precis tvärtom, högskolan har med oss att göra.

Socialdemokraterna väljer konsekvent att titta på en enda punkt när det gäller statistiken på skolans område. Det är det man klarar av att göra. Vi vet att betygen aldrig har varit så höga som de är i dag. Vi vet att resultaten i nationella prov i svenska och engelska ökar. Vi vet att värden på nationella prov i årskurs 3 förbättras. De fanns inte på er tid, för ni var helt emot att man testade vad små barn kunde. Nu gör vi det. Vi ser också att de små barnens läsning förbättras. De här förändringarna tar självfallet tid. Men sluta svartmåla Stockholms skolor!

Anförande nr 36

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Det pratas väldigt mycket här om en skattechock, Lotta Edholm. Samtidigt finns det en massa undersökningar som visar att människor, både i Stockholm och i resten av Sverige, är beredda att betala skatt om de får en bra välfärd.

Jag vill fråga dig om förskolan. Det är ditt ansvar. Gruppernas storlek ökar. Jag har lyssnat på alla dessa anföranden om barnens Stockholm och om att man satsar på barnens skola. Det visar sig i praktiken att storleken på grupperna i förskolan ökar. Det gäller både småbarnsgrupperna och de äldre barnen. Tycker du att det är ansvarsfullt att lägga 26 miljoner på detta gammalmodiga vårdnadsbidrag samtidigt som storleken på barngrupperna i förskolan ökar? Tycker du det?

Anförande nr 37

Borgarrådet E d h o l m (FP): Stockholms stad har en hög kvalitet i sina förskolor. Vi har en högre personaltäthet än vad man har i jämförbara kommuner, till exempel i Malmö och Göteborg där Vänsterpartiet är med och styr. Det är naturligtvis ingen hemlighet att Folkpartiet inte skulle ha infört vårdnadsbidraget om vi hade bestämt själva, men nu är inte livet så enkelt. Vi samarbetar. Vänsterpartiet accepterade skolpeng, förskolepeng och hemtjänstpeng under den tid då man själv satt vid rodet. Där kan man snacka om att anpassa sig.

Anförande nr 38

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Nej, livet är inte så enkelt. Som gammal lärare på universitetet vet jag också att det inte är så enkelt att vara lärare. Jag tänkte höra hur du har tänkt med pengarna till skolan. Vi pekar ut att det behövs åtminstone 330 miljoner i pris- och lönekomensation på skolområdet. Jag undrar var dessa pengar finns i er budget.

Sedan har vi en satsning på modersmålsundervisning, elevhälsa, specialpedagoger och så vidare. Vi lägger ganska mycket på det. Jag skulle vilja höra hur du ska göra med lärarna.

Anförande nr 39

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Det behövs självfallet mer pengar till skolan. I de satsningar som vi har gjort år för år har vi satsat betydligt mycket mer på skolan än tidigare och också på förskolan. Jag tycker att det är intressant att jämföra med hur mycket pengar som Malmö och Göteborg satsar på skolan och på förskolan, hur stora barngrupper de har där och vilka resultat de får i skolan. På punkt efter punkt är de kommuner där bland annat Vänsterpartiet är med och styr sämre.

Anförande nr 40

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Först vill jag upplysningsvis säga att vi alltid har reserverat oss mot alla pengsystem. Jag tycker att det är bra om man kritiserar oss för vår politik och inte för det något annat parti gör.

Sedan har jag en annan upplysning till Ewa Samuelsson: Stockholmarna är objekt för er politik. De vanvårdade på Vintertullen och Koppargården är objekt för er ansvarslösa konkurrensutsättning. Det ska ni inte smita ifrån.

Ordförande, fullmäktige! Jag har en hel del annat att säga. För några år sedan tog vi fram den här lilla broschyren, *Barnens lilla röda*, med 101 krav på barnens Stockholm. Det är med sorg i hjärtat jag konstatera att nästan inget av de här kraven är genomförda, och detta av en majoritet som säger sig prioritera barn och ungdomar. Det tycker jag är skandal. Vi har satsat 570 miljoner mer på barn och unga, på skolan, på förskolan, på fritidsgårdar och på fritidsklubbar, allt för att Stockholms barn ska få en bra barndom. Stockholms barn har rätt att leva i en bra värld, och jag tycker att ni förhindrar det.

Anförande nr 41

Borgarrådet N o r d i n (M): *Barnens lilla röda* – vilka associationer ni kör med, Ann-Margarethe Livh! Både du och gick väl i det som kallades för Ingvar Carlssons nya skola. Det var väl si och så med matematikkunskaperna när man kom ut från den, men jag har försökt reparera det. Jag vill inte vara oartig, men när du pratar om skatt, Ann-Margarethe Livh, vet jag inte om du har reparerat vad Ingvar Carlssons nya skola ställde till med. Jag tycker verkligen att du sveper bort effekten av en 60 öres skattehöjning. Det drabbar rätt rejält i helt vanliga inkomstlägen, och det gäller inte minst de grupper som du gärna gör dig till tolk för även om de inte röstar på dig när de kommer till valbåsen. Du talar om dem, och det tycker jag inte är fel. Men du höjer deras skatt så att det blir kännbart. Sedan får man lägga ihop hela effekten av Vänsterpartiets skattepolitik. Då förlorar de en hel månadslön. Det måste du väl ändå erkänna när du står här i talarstolen och inte bara vifta bort det med att det är en nullitet ni gör.

Anförande nr 42

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Jag är ganska trött på att höra det här tjetet om skattchock. Jag tycker i stället att vi ska prata om den här vanvårdschocken som de flesta stockholmare i dag och de senaste veckorna har oroat sig för. Stockholms stad har i dag den tredje lägsta kommunalskatten av Sveriges över 200 kommuner.

Jag upprepar: Den tredje lägsta kommunalskatten. Samtidigt visar undersökning efter undersökning att svenskar och stockholmare är beredda att betala mer skatt om de får en bra välfärd.

Många stockholmare i din stad, Sten, har inte en bra välfärd. De har inte det. Många sitter i stadsdelsarrest eftersom de inte ens har SL-kort i socialbidragsnormen. Det är precis som på 30-talet. Många barn har inte råd att gå till simhallen. Man har inte råd att gå i kulturskolan. Det är faktiskt en väldigt uppdelad stad, och ni har ansvaret för det. Vi står för att vi hellre tar ut 50 kronor mer i månaden av en höginkomsttagare än att klassklyftorna i Stockholm ökar.

Anförande nr 43

E w a S a m u e l s s o n (KD): Men, Ann-Margarethe, det är just de personer som du säger att du vurmar för som får betala skattehöjningen. Höginkomsttagare får betala statlig och kommunal skatt, men de som du pratar drabbas av just den kommunala skattehöjningen. Och då vill du ytterligare försämra deras situation genom att ta ut ännu högre skatt.

Anförande nr 44

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Om du är höginkomsttagare betalar du 50 kronor mer i kommunalskatt. Tycker du att det är mycket om du har en lön på över 50 000? Om du är lågavlönad får du kanske en höjning på 20 kronor. Dessutom får de också betala höjda avgifter i kulturskolan. De får betala för baden. Ungdomarna har inte längre SL-kort när de går i gymnasiet. Det blir ju dyrare än den här skattesänkningen. Du får ju lägga ihop avgifter och skatter för att se vem som vinner och förlorar.

Anförande nr 45

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Vänsterpartiet levererar verkligen. Det finns så mycket att ta på så man blir alldeles matt här. Låt mig ta upp några saker. Ni vill införa bilfria söndagar och köttfria måndagar. Varför stanna där? Vad sägs om initiativfria tisdagar, valfrihetsfria onsdagar, mansfria torsdagar och företagarfria fredagar? Lördagarna blir knappast speciellt fria för då måste nämligen alla stockholmare jobba extra för att täcka era utgifter.

Jag tänkte prata lite grann om era demokratiskrivningar. Ni pratar väldigt mycket, och ni har ett väldigt högrävande språk, om demokrati. Dels verkar det ni gör kosta väldigt mycket pengar, dels involverar det bara den lilla andel av medborgarna som går på möten. Det finns, låt mig tänka, ungefär 850 000 stockholmare där ute som prioriterar annat än att gå på stadsdelsnämndsmöten. De har fått uppleva valfrihet och fått ta hand om mer av sina pengar varje månad. Det vill ni ta bort och vända uppochned på. För att få del av er rättvisa ska man gå på era möten. Makten vid köksbordet vill ni ta bort.

Anförande nr 46

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Ibland kanske man skulle önska sig centerpartifria fullmäktigen. Men låt mig prata allvar, Per. Valfrihet betyder också, precis som i vår lilla ordlista, väldigt olika för dig och mig. Valfrihet för mig är faktiskt inte att välja mellan Attendo och Carema. Det är inte valfrihet för mig, och jag tror inte att det är valfrihet för de döende människor som har befunnit sig på till exempel Koppargården. De ligger inte och läser glada broschyrer på sin dödsbädd om vad de ska kunna välja i stället. Så fungerar det inte.

Valfrihet för mig är, precis som jag sade i mitt inledningsanförande, att veta att mina föräldrar, mina barn och mina styvbarnbarn har ett bra liv. Det är det som är frihet. Den handlar om att kunna välja till exempel att åka in till Stockholm och gå på ett gratis museum fast man är lågavlönade och kanske till och med har försörjningsstöd. Det är valfrihet. Det är inte valfrihet att välja mellan ett antal kapitaliststyrda äldreboenden som missköter sina patienter.

Anförande nr 47

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Som vanligt är det en förfärlig litanian som Vänsterpartiet och Ann-Margarethe Livh levererar. Det är liksom ingen hejd på hur fruktansvärt det är att bo i den här staden. Jag skulle gärna vilja veta hur Ann-Margarethe Livh kan tro att någon endaste människa vill flytta hit med den bild som Ann-Margarethe Livh har av Stockholm och av stockholmarna. Sanningen är att mängder av människor vill flytta hit, inte minst från andra delar av världen.

Jag tycker att det känns en smula märkligt att sitta i en demokratisk församling och höra om ett dokument som allitererar till *Maos lilla röda*.

Anförande nr 48

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Det man också kan önska sig här i fullmäktige är en liten gnutta humor från majoriteten. Det kanske vi får vänta på. Jag har aldrig sagt att människor inte vill bo i Stockholm. Jag har inte sagt att Stockholm inte är en fantastisk stad. Jag älskar den här staden, men jag avskyr det ni håller på att göra med den.

Det finns människor i Stockholm som lever fantastiska liv. Det gör jag också. Det finns människor i Stockholm som inte gör det. Det finns människor i Stockholm, som jag sade tidigare, som inte ens har råd att gå till simhallen med sina barn. Det är de människorna som vi måste lyfta fram i den här debatten. Vill vi att Stockholm ska vara för alla, eller vill vi att det ska vara ett fåtal som har det bra. Det är det som den här debatten handlar om.

Anförande nr 49

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! I mitt inledningsanförande uppehöll jag mig bland annat vid Slussen och andra byggnader i staden. Det slog mig då att det går att likna de tre oppositionspartierna vid tre välkända byggnader i staden. Ni får ha lite överseende med mig här.

Jag tycker att Socialdemokraterna visar likheter med Slussen. Det är en stor och komplicerad apparat, byggd för vänstertrafik, som historiskt har fyllt sin plats i människors vardag men som sedan högersvängen kom till Sverige tappat mer och mer av sin funktion. Den är i dag i skriande behov av en genomgående renovering för att inte helt falla samman. De flesta är nog överens om att det viktigaste är att det slutar snackas och att det i stället börjar hända saker.

Vänsterpartiet skulle jag vilja likna vid Arkitekturhögskolan i min helt subjektiva bedömning. Det är en fyrkantig grå tingest som för länge sedan brunnit ut, ändå finns det ett antal nostalgiker som vill tvinga oss andra att bygga upp den igen trots att de flesta av oss vill slippa se det otympliga och stela bygget.

Slutligen har vi Miljöpartiet som närmast kan liknas vid Tors torn. Det var en uppstickare i innerstaden som gav en känsla av någonting nytt och fräscht men som vid en närmare granskning av räkenskaperna visade sig bli både för dyrt och för komplicerat för att det skulle vara praktiskt genomförbart. Det positiva är ändå att Tors torn visar att det finns möjligheter på höjden för någon som kan få projektet att gå ihop, och det är där vi i Centerpartiet kommer in.

Låt mig återvända till allvaret. Jag har läst era tre budgetar, och jag är inte så speciellt imponerad. När det gäller miljöpolitiken finns det några saker här och var som glimrar till. Det ska jag erkänna, men styrkan i vår budget är helheten. Det handlar om omfattande satsningar och arbeten som påbörjas samtidigt som vi tar ett ekonomiskt ansvar för staden.

Låt mig ta några exempel som jag vet att ni alla gråter över på nätterna. Vi har en cykelmiljard fram till 2018. Det är en storsatsning på cyklar som inte bara handlar om att bygga den cykelplan som kommer utan också handlar om att utveckla låncykelsystemet, ett pilotprojekt med grön våg med mera. Matavfallsinsamlingen ökar avsevärt. Det är på riktigt och inte några fantasisiffror. Det kommer två nya naturreservat och pengar till skötsel. Vi har en ökad budget för miljöförvaltningen för andra året i rad och en ökad ambition i vattenarbetet. Det var bara ett axplock.

Jag vet att Vänsterpartiet och Socialdemokraterna har hyllat de här satsningarna i tidningarna. Miljöpartiet har däremot tjurat och beskyllt mig och Centerpartiet för att ägna oss åt miljön som ett varumärke, men det här varumärket är viktigt för Stockholm. Det leder till fler jobb, en cleantech-industri, framgångar för våra högskolor och fler turister. Vad kan man ha emot det?

Anförande nr 50

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är härligt att ni har anammat Svampen vid Stureplan som byggnadsminne. Du påstår att alla andra pratar om fel saker, Per Ankersjö, men du säger inte ett enda ord om det som alla andra pratar om, nämligen äldreomsorgen och brister i äldreården. Är det oviktigt för dig, Per Ankersjö? Är det äldreomsorgen, där våra äldre inte får den vårdkvalitet som de har rätt till, som är apan Ola?

Var finns cykelmiljarden? Den finns ju inte i budgeten. Ni lyckats pr-satsa på den. Ni har lyckats få ut den. Men det finns inga kronor och ören. Er cykelmiljard, Per Ankersjö, är muminhuset. Om man inte tror på den finns den inte.

Anförande nr 51

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag tar allvarligt på det du säger om att jag inte pratar om äldreomsorgen. Jag har bloggat om det två dagar i rad och fört en debatt på nätet även om jag inte gör det här i salen i dag. Vi ska dessutom prata om äldreomsorgen senare i dag. Eftersom jag inte har så mycket tid på mig vill jag kort säga att jag tycker att de åtgärder som Sten Nordin och Joakim Larsson presenterade och som Alliansen står bakom är bra och väl avvägda tillsammans med de åtgärder som regeringen har presenterat de här två dagarna. Jag vet också att vår representant i stadsdelnämnden lokalt i Hässelby-Vällingby har gjort ett jättestort jobb och drivit den här frågan under flera veckor med stort engagemang och dessutom har fått en hel del beröm för det.

Jag vet att ni var några stycken som slängde er på telefonen och ringde till tidningarna om cykelmiljarden när ni såg att det inte fanns några pengarna i tabellen. Men vi i Alliansen säger att vi ska satsa 1 miljard kronor fram till 2018. Döm oss i så fall 2014 om vi inte gör det, men vi kommer att göra det.

Anförande nr 52

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är väl nu vi ska bedöma budgeten och inte senare, herr Ankersjö. Det är lite intressant att du kopplar oss till en sådan stalinistisk byggnad som Tors torn. Det kan kanske göra att man tänker lite fel.

Jag vill göra en liten rättelse när det gäller biogas och matavfall. I vår budget skriver vi att de här projekten ska vara klara 2014. Då räknar vi med att vi ska ha en återvinning på 70 procent. Det är realistiskt. Jag undrar hur det är med ert förslag på 30 procent. Är det inte bara oambitiöst?

Anförande nr 53

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Det ska bli jätteroligt att föra diskussionen om hur vi bygger den täta staden framöver, Daniel. Alla är överens om att vi måste bygga den täta och hållbara staden som fungerar i framtiden när man har den typ av miljöinriktning som både ditt och mitt parti har. Jag ser fram emot den diskussionen där höjden är en mycket viktig parameter. Jag tror inte att du tycker det. Det ska bli kul.

Ja, vi gör en seriös satsning för att nå upp till det nationella målet när det gäller matavfallsinsamlingen. Det är inte att 30 utan 35 procent av matavfallet som ska samlas in. Det blir möjligen 40 om miljömålen revideras åt det hållet. Det är det vi förhåller oss till. Vi gör saker och ting seriöst i den här staden. Jag har pratat med de konsulter som arbetar med detta och som har lagt ned enormt mycket möda på att ta fram en biogasstrategi som dina representanter i miljö- och hälsoskyddsnämnden läser just nu eftersom vi tar upp den på nästa möte. De säger att vi med nöd och

näppe kan klämma in detta till 2015 om vi gasar för fullt, och ni vill göra det med 70 procent till 2014. Jag har inte sett ett ens av försök att förklara hur det ska gå till.

Anförande nr 54

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vi har en rapport som beskriver detta. Jag har inte med mig den här, men vi kan titta på den sedan.

Anförande nr 55

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande, fullmäktige! Jag skulle vilja stanna lite vid detta att politiken har sina gränser och att människor faktiskt vill fatta beslut hemma vid köksborden som har nämnts här tidigare. Man vill få vardagen att fungera, och man vill ha möjlighet att påverka. Det handlar om det så kallade livspusslet. Man vill kunna ta ställning till förskolor och skolor men också till äldreboenden.

När vi för många år sedan hade infört valfriheten i hemtjänsten ville vänstermajoriteten ta bort den. Men då gick pensionärsorganisationerna, och inte minst PRO, ut som en man sade: Ta inte bort valfriheten i hemtjänsten! Då gör ni er själva en björntjänst. Det var vad PRO sade. Så visst vill man vara med och påverka och välja när man blir äldre.

Om ni fick bestämma skulle det väl vara valfrihet mellan kommunal verksamhet och kommunal verksamhet. Men tyvärr ser vi dålig vård på båda ställena. Vi måste agera var den dåliga vården än förekommer. Det är tydligt och klart att det är de äldre som ska vara i centrum hela tiden. Ingen ska behöva uppleva det som vi har fått höra de senaste dagarna. Men det går inte en skiljelinje mellan kommunal och privat vård. All vård ska ges under värdiga former och med respekt för de äldre.

Jag har hört väldigt lite om tillgänglighet i de tidigare anförandena här. Man har använt ordet ”funktionsnedsättning” i förbifarten, men man har inte sagt någonting om vad man vill satsa på, hur man vill jobba med tillgänglighetsfrågor och hur man vill se till att Stockholm blir den tillgängliga staden, en stad för alla människor. Vi vill kalla Stockholm den växande staden. Människor ska känna att hit flyttar man också gärna om man har en funktionsnedsättning. Det skulle jag gärna vilja veta lite mer om av er från oppositionen.

Anförande nr 56

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är spännande att du nämnde just hemtjänsten, Ewa Samuelsson. Någonting som de privata hemtjänstutförarna flaggar för är att de inte får tillräckligt betalt per timme för att kunna leverera en hög kvalitet. Det borde du känna till. Det innebär att de hemtjänstföretag som vill följa avtalen, som vill jobba de timmar de har avtalat och vill göra det med god kvalitet känner sig tvingade att dra sig ur. De vill inte vara kvar på den här privata marknaden. Vad beror det på? Jo, ni betalar inte tillräckligt. Valfrihet måste kopplas till resurser. Vi är för privata hemtjänstföretag och vi är för privata vårdgivare, men de måste få betalt så att de kan leverera en fullgod kvalitet. Varför mörkar ni rapporterna om den urusla kvaliteten i äldreomsorgen?

Anförande nr 57

E w a S a m u e l s s o n (KD): Det är bra att du tar upp hemtjänsten. När ni under er mandatperiod 2002–2006 under galgen behöll valfriheten i hemtjänsten lyckades ni under hela mandatperioden öka ersättningen till hemtjänsten med 5 procent. När vi sedan kom till makten nästa mandatperiod ökade vi 14 procent, och redan nu lägger vi på ytterligare 5 procent för att se till att vi får en hemtjänst som de äldre efterfrågar.

Anförande nr 58

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Politik har sina gränser och sina begränsningar, Ewa. Frågan är hur snäva de begränsningarna ska vara. Det är väldigt intressant när vi diskuterar valfrihet här i fullmäktige. Vad är det vi menar? Tycker du att det finns valfrihet i hemtjänsten på Södermalm? Jag vill att du svarar på den frågan. Tycker du det? Där kan man inte välja en kommunal hemtjänst. Är det vad ni menar med valfrihet.

Anförande nr 59

E w a S a m u e l s s o n (KD): Valfrihet i hemtjänsten är ju att det finns olika utförare. Sedan kan det vara kommunala utförare eller privata utförare. Det viktiga är det finns fler utförare. Då har man en valfrihet.

Anförande nr 60

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vi ska ha valfrihet. Vi har bara en försynt undran när det gäller de här vårdskandalerna. Vi har under ungefär ett års tid larmat om Carema, och det är först nu som ni gör någonting. Då kan man fråga sig varför det händer någonting först nu.

Anförande nr 61

E w a S a m u e l s s o n (KD): Just nu har det tagits krafttag. Men jag vet att det under resans gång, inte minst från stadsdelsnämnden i Hässelby-Vällingby, har påtalats sådant som man har varit missnöjd med. Både politiker och de själva har gjort besök. Nu kom man till en gräns, och då agerar vi kraftfullt.

R I FINANSROTELN

Koncernen Stockholms Stadshus AB, AB Stokab, S:t Erik Försäkrings AB, S:t Erik Livförsäkring AB, S:t Erik Markutveckling AB, AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad, Mässfastigheter i Stockholm AB, Stadsdelsnämnderna: Övergripande Punkt 21, 28, 33, 34, 35, 36, 37)

Anförande nr 62

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Det här avsnittet behandlar väldigt många saker eftersom det är Stadshus AB, dock minus bostadsbolagen, och stadsdelsnämnderna övergripande. Jag tänker uppehålla mig rätt mycket vid Stadshus AB minus bostadsbolagen. Jag vill understryka att det här inte är konstigare än att det är ett av de redskap som vi har för att utveckla Stockholm. Att vi bedriver verksamheter i bolagsform har ingen särskild betydelse utöver att det är mer praktiskt just för den verksamheten. Det finns anledning att påminna om att under den här titeln ryms till exempel en sådan sak som Stadsteatern som är Nordens ledande teater. Den finansierar vi inom Stadshus AB. Det visar hur offensivt och på vilket bra sätt vi använder Stadshus AB. Här bedriver vi den viktiga hamnverksamheten, den viktiga S:t Erik Markutveckling och Globen AB.

Det här är en verksamhet som också har otroligt stor betydelse för att vi kan finansiera många delar och bedriva utvecklingsarbete eftersom vi inom Stadshus AB har ett fritt rörligt kapital som vi kan använda till utdelning. Det har varit och är vår konjunkturregulator. Vi kan inte använda det hur som helst, utan vi måste naturligtvis vara långsiktigt försiktiga med användningen av det eftersom det ska finnas kvar i framtiden. Men det ger oss möjligheter att överbygga konjunktursvackor. Det är naturligtvis mycket viktigt.

Fru ordförande! Med de orden yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 63

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Stockholm är en stad med en enorm potential. Här lever människor varje dag och strävar efter att förverkliga sina ambitioner genom att studera, genom ett stimulerande arbete eller genom att starta och driva företag. Stockholm är därför en stad som kräver ambitiösa politiker som arbetar hårt, tänker långsiktigt, har idéer och strävar efter att medborgarna ska få chansen att nå sin fulla potential. Stockholmarna förtjänar bättre än att ha ett politiskt styre som är oförmöget att bygga tillräckligt med bostäder. Stockholmarna förtjänar bättre än att ha politiker som saknar kraft att ta itu med en trafiksituation som innebär flaskhalsar för staden. Stockholmarna förtjänar bättre än att ha politiker som inte orkar ta till vara innovations- och arbetskraft.

Vi socialdemokrater vill ha en annan inriktning. Vi vill använda oss av våra bolag och nyttja den potential som finns. Vi vill bygga fler bostäder och se till att stockholmarna tar del av den kraft och de resurser staden besitter. Tidigare i debatten diskuterades om beslut fattas vid köksbordet eller inte. Vi ser att många av stadens

beslut fattas utanför den demokratiska dagordningen. Vi vill ha tillbaka de politiska besluten där de hör hemma, i Stadshus AB, i fullmäktige och i nämnder och styrelser. Därför anser vi att det är viktigt att vi också delar ut pengarna på respektive område.

Vi vill använda vårt Stockholm Business Region för att spänna bågen och i högre grad stödja innovationer och nytänkande. Det krävs inom de framtidsbranscher som vi ser. Det handlar om miljöteknik, life science eller vad det än må vara.

Dessutom vill vi förbättra upphandlingsreglerna. Vi måste ta ett krafttag och stå för att vi upphandlar verksamheter. Det ska vara god kvalitet och riktigt bra avtal.

Bifall till Socialdemokraternas budgetförslag!

Anförande nr 64

Sara Pettigrew (MP): Fru ordförande! Vi som politiker har många viktiga verktyg i vår verktygslåda, men av någon anledning verkar vi vara olika benägna att använda våra verktyg. Ett grundläggande skäl för att ha stadens bolag samlade i en koncern är att det ger oss en samlad överblick över verksamheten. Det möjliggör att vi kan använda våra gemensamma resurser på bästa sätt.

Att använda vårt verktyg koncernen på rätt sätt kräver ambitioner och förmåga att se möjligheter. Miljöpartiet ser de möjligheterna, och vi avsätter också 1 miljard till miljöinvesteringar för att använda koncernen och dotterbolagen i arbetet för att ställa om Stockholm till en miljövänlig och klimatsmart stad, för att använda stadens tak för solenergianläggningar, för att minimera elanvändningen i bolagen och för att välja miljömärkt el. Det är några exempel på de möjligheter som vi ser.

För att kunna säkerställa tillgången på biogas behöver vi bli bättre på att ta hand om vårt matavfall. Det är en tillgång som vi låter gå till spillo varje i dag i Stockholm i dag. Vi samlar in 7 procent av matavfallet. Vi utmanar här. Vi vill höja ribban till 70 procent till 2014. Det är fullt görbart. Vi har faktiskt inte tid att vänta. Vi tillför också pengar för att säkerställa att vi kan bygga en biogasanläggning för att behandla matavfallet under den här mandatperioden. Det är en miljöambition i världsklass.

Vi har ett annat oerhört viktigt verktyg i vår stad. Det är kanske det allra viktigaste. Det är vår personal. De 40 000 medarbetare som varje dag går till jobbet och bidrar till att skapa en bra vardag för stadens medborgare förtjänar en personalpolitik i världsklass. Friska, kreativa och starka anställda är en förutsättning för stadens arbete. Det kräver vilja och ambitioner utöver det vanliga. Det gäller också personal i våra upphandlade verksamheter.

Vi i Miljöpartiet är mycket glada över att se att vårt förslag om att införa ett traineeprogram för akademiker har plockats upp av Alliansen. Vi hoppas också att ni inte missar möjligheten att använda ett sådant här program för att öka mångfalden bland stadens chefer.

Men vi nöjer oss inte med det. En av de viktigaste satsningarna som vi i Miljöpartiet prioriterar är en satsning på dem i vår stad som tjänar allra minst. En hög ambition i mångfaldsarbetet är en självklarhet för oss. Här finns det mycket kvar att göra.

Vi bevisar också att vi har en långsiktighet i vår politik genom att som enda parti ta ansvar och säga att absolut max 750 miljoner får tas ur koncernen. Vi får inte lockas av kortsiktigt tänkande som gör att vi förvisso kan slippa höja skatten något år men i gengäld riskerar att urholka bolagens ekonomi på sikt.

Som enda parti kompenserar vi också i hela budgeten för pris- och löneökningar som vi alla vet ovillkorligen kommer varje år. Därmed säkerställer vi också att inga personalneddragningar göms bland siffrorna i budgeten och att personalen inte hamnar i kläm. Så agerar en arbetsgivare i världsklass.

Därmed yrkar jag bifall till Miljöpartiets förslag till budget.

Anförande nr 65

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande, fullmäktige! Det här är ett lite spretigt block. Nu kommer något annat. Om man är rädd för att bli överfallen och rånad när man går hem ensam på kvällen, om man är rädd för att någon bryter sig in i lägenheten när man är borta, om man är rädd för att råka ut för våld och övergrepp hemma hjälper inte rena gator, att skolmaten är bra eller att tågen går i tid. Förutom mat och sömn är grundtrygghet ett av de mest basala behoven för ett bra liv. Men trygghetsarbete handlar inte bara om att skapa fysisk trygghet på gator och torg. Det är lika viktigt att de verksamheter som drivs med våra gemensamma skattemedel erbjuder en trygg och bra omsorg för brukarna. Det var länge sedan vi tyckte att trygghetsfrågor var något som vi helt och hållet kunde lämna över till polisen. Vår stad har sedan länge varit involverad i jobbet med att öka tryggheten och minska brottsligheten. Vi ska inte ta över polisens roll, men stadens brottsförebyggande arbete är en omistlig pusselbit. Stockholms invånare bryr sig väldigt mycket om trygghetsfrågor.

Jag tror att nästan alla nu har förstått att för att öka tryggheten krävs det att alla stadens verksamheter är involverade. För att öka tryggheten långsiktigt krävs det samarbete, samarbete och åter samarbete. Förskolan måste uppmärksamma om barn far illa och misshandlas hemma. Det måste skolan också. De måste också slå larm och samarbeta med föräldrar, socialtjänst, fritidsverksamhet och polis när de misstänker att barn och ungdomar är på väg in i missbruk och kriminalitet. Fritidsverksamhet, föreningsliv och föräldrar jobbar också tillsammans. Vuxenvandringar på kvällar är en del. Socialtjänsten ska finnas på plats, och samarbete med polis, skola och fritidsverksamhet måste fungera. Det handlar också om sommarjobb till ungdomar som inte har egna kontakter och trygghetsvandringar i stadsdelarna för att upptäcka fel och brister. Stadsdelarnas brottsförebyggare har fått alltmer central roll. Det handlar om ett långsiktigt strategiskt arbete och samarbete.

Nu kan vi se resultat. Den senaste trygghetsmätningen visar att majoriteten av invånarna är trygga, och tryggheten ökar ännu mer i Stockholms stad. Andelen stockholmare som upplever oro och rädsla för att utsättas för brott har minskat.

Staden upplevs som ljusare på kvällar och nätter. Det är mindre klotter och skadegörelse, och färre upplever att ungdomar stör ordningen där de bor.

Men vi är inte nöjda. Arbetet måste ständigt fortsätta, och det gör det hela tiden. Trygghetsarbete ger nästan aldrig några rubriker när det lyckas, men det får desto större uppmärksamhet när det misslyckas. Men det är väl så det ska vara. Det ska egentligen vara självklart att ingen ska behöva vara rädd.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 66

A n n M a r i E n g e l (V): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! En vanlig stockholmare som läser våra budgetar kan ha svårt att se den avgörande skillnaden. Alla vill vi ha bättre välfärd, en grönare stad och fler och bättre bostäder. Skillnaden märks först när hon kommer ut i verkligheten för att söka en bostad eller ett arbete eller en förskoleplats.

Ni moderater försöker inte bara skriva om historien, utan ni ändrar ju helt på ordens innebörd. På ert PR-språk betyder satsningar på gemensam välfärd mer pengar till riskkapitalet. De flesta satsningar i er budget är nedskärningar, och det som växer i ert Stockholm är faktiskt bostadsbristen, klasskillnaderna och kommersialismen. Däremot krymper demokratin.

Den verksamhet som är närmast stockholmarna bedrivs av stadsdelsnämnderna, som finansborgarrådet inte ens nämnde. De är numera avlödade, de är satta på svältkur, och det är fråntagna sina demokratiska verktyg. De kan i dag inte ens ingripa mot uppenbar vanvård, avhjälpa brister på förskolor eller ha en egen mottagning för medborgarna, för allting beslutas i Stadshuset. Vi vill ha slut på den här skendemokratin och centralstyrningen, vi vill återupprätta stadsdelsnämnderna som organ för folkligt inflytande.

Vi satsar i vår budget 538 miljoner kronor mer på stadsdelarna, 90 miljoner mer i personalsatsningar. Hela vår budget har ett förortsperspektiv med inriktning på att hela staden ska leva och resurserna fördelas efter behov. Vi vill ge utvecklingspengar till stadsdelarna, vi vill anställa fler, vi vill utöka deras ansvar, satsa mer på kultur, idrott och fritid.

Man kan tycka att stadens ekonomi är på olika nivåer. På den lokala nivån räknar man tusenlappar, drar in barnens fruktstund och väger blöjor. Så har vi bolagssektorn där man sitter i Stadshuset och räknar in miljoner. Det finns i stadens kassa 51 miljarder, varav 37 miljarder i fritt eget kapital. Då är det obegripligt varför våra gemensamma bolag för infrastrukturen återigen ska åläggas att minska verksamheten och personalen och sälja så mycket som möjligt. Aktiv stadsdelsförvaltning betyder på ert nyspråk lika med att sälja.

När vinstintresset leder till dåliga affärer eller alltför uppenbar vanvård reagerar ni också. Men det handlar faktiskt inte om enstaka olycksfall eller enskilda giriga direktörer, det handlar om ett systemfel. Vi har med dårens envishet påtalat detta i årtal, och vi skulle önska att ni kom till den insikten innan fler människor i vår stad

drabbas, och vi önskar att ni kom till insikt om att the Capital of Scandinavia inte ska uttolkas som kapitalisternas drömhuvudstad.

Vi vill i stället investera 3 miljarder av vår gemensamma förmögenhet i sådant som inte går att sälja: personal och jämställdhet, miljö och rättvisa, demokrati och framtid. Det är 3 miljarder som gör skillnad för stockholmarnas vardag.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetreservation.

Anförande nr 67

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Det här är som sagt ett lite spretigt block, och jag försöker fokusera på och uppehålla mig vid bolagen. Det är nämligen lätt hänt att man missar allt det bra som Stockholms Stadshus AB och de stadsägda bolagen gör när det gäller miljöpolitiken. Ofta ligger verkställandet av våra idéer, satsningar och ambitioner till stor del hos Stadshus AB och dess bolag. Till exempel ska staden under nästa år höja ambitionen när det gäller matavfallsinsamlingen, vilket kommer att beröra bolagen i allra högsta grad. Stockholms Stadshus AB genomför till exempel redan i dag ett projekt med avfallskvarnar, och Familjebostäder anger att en tredjedel av hyresgästerna har möjlighet att samla in matavfall redan i år. Det här är förstås någonting som hjälper till när det finns en kompetens och ett engagemang redan i dag i bolagen.

Alla bolag arbetar under stadens miljöprogram och kommer förstås att arbeta även med det nya miljöprogram som läggs fram senare i fullmäktige. I både nuvarande och kommande program ställs mycket höga energikrav. Svenska Bostäder är ett bra exempel där nyproduktionen sker i lågenergi- eller passivhus.

Svenska Bostäder är också bolaget som tillsammans med miljöförvaltningen är engagerad i Hållbara Järva, som är en av stadens kronjuveler, helt i klass med de nya miljöstadsdelarna. Man sänker energiförbrukningen radikalt i miljonprogrammets hus och utvecklar ny teknik som med stor sannolikhet kommer att kunna exporteras till fler ställen.

Stockholm Parkering AB vill satsa på leddbelysning, Micasa arbetar med solpaneler och solfångare. Listan kan göras lång. Mitt projekt för 2012 blir att besöka miljöcheferna i våra bolag, någonting som jag ser fram emot väldigt mycket.

Låt mig till sist säga några ord om Stockholm Vatten, ett bolag som staden har all anledning att vara extra stolt över. Jag har förmånen att vara föredragande för Stockholm Vatten på min rotel, och jag blir ständigt imponerad över den kunskap som finns i bolaget. Det kommer väl till pass när vi ska arbeta mer med vattenfrågorna från och med nästa år. Vårt arbete är att göra en plan för att i enlighet med EU:s vattendirektiv uppnå god kemisk och ekologisk status i våra sjöar och vattendrag till 2021.

Ett annat projekt som Stockholm Vatten har slutfört under året är den nya anläggningen vid Henriksdalsberget som invigdes härommånaden och som dels ökar kapaciteten för biogasproduktionen i staden i framtiden, dels minskar luftföroreningarna i Hammarby Sjöstad och dessutom minskar lastbilstransporterna i området. Det

är ett av många exempel på vad våra bolag genom Alliansens arbete under flera år jobbat med för att ständigt förbättra miljön i Stockholm.

Det finns ett stort kunnande och ett stort engagemang i bolagen, och det ska vi bli ännu bättre på att ta till vara. Ett sätt är att besöka dem under nästa år, men framför allt gör vi det genom att involvera dem aktivt i miljöarbetet via budgeten.

Ordningsfråga

Anförande nr 68

Ewa Samuelsson (KD): Ordförande, fullmäktige! Det nya system som infördes, att man ska kunna trycka upp sig för ett andra inlägg innan man har gått ned och satt sig, innebär att alla som är föranmälda inte kan trycka in sig för ett andra inlägg. Lampan slocknar nämligen inte förrän man har gått och satt sig.

Den här gången är inte talarlistan så jättelång, så jag kanske skulle hinna med ett andra inlägg, men i ett annat fall hinner jag inte göra det. Då spelar jag inte på lika villkor, jag som dessutom inte har andra från mitt parti som kan gå upp. Det blir lite märkligt. Det här gäller alla i den föranmälda listan från alla partier.

Anförande nr 69

Ewa Samuelsson (KD): Fru ordförande, kommunfullmäktige! Det är som sagt ett spretigt område, och jag tänkte börja tala om Stadshus AB. Stockholm står starkt ekonomiskt, och stadens organisation med en övergripande koncern Stadshus AB underlättar översynen och sammanhålningen i stadens olika bolag.

Jag skulle vilja lyfta fram, precis som Per tidigare, en del av de miljöåtgärder som har genomförts. Jag behöver inte upprepa dem, men framför allt har jag tänkt nämna de energieffektiviseringar som man på allvar nu har gjort. Man började lite under förra mandatperioden och fortsätter nu i stark frammarsch.

Att staden har en så god ekonomi genom tydlig uppföljning har också gett staden gott rykte i finansvärlden. Vi förstärker vår budget genom att göra vissa avyttringar, och det ger oss möjligheter till investeringar av ännu större slag. Det koncernuttag som vi nu föreslår är visserligen något högre, men det anges ett maxtak som inte ska tillämpas om det inte behövs. Vi har sett redan i år att vi inte behöver använda allt det som föreslogs i förra årets budget.

När det gäller kommunala bolag vill jag ändå understryka att vi från Kristdemokraternas sida vill att man hela tiden ska göra en översyn av kommunala bolag. Man utvärderar och ser efter om det är någonting som kommunen verkligen ska driva i bolag. Gör vi någonting som andra skulle kunna göra bättre, konkurrerar vi med privata företag som skulle kunna arbeta med det i stället? Det finns ett uppdrag för staden, tycker jag, att hela tiden göra en översyn.

För att övergå till stadsdelsnämnderna: De ansvarar för en stor del av stadens verksamheter och också står för den största delen av budgeten. När vi fördelar

budgeten gör vi det naturligtvis utifrån förväntat behov. Det finns alltid diskussion i stadsdelsnämnderna där man ifrågasätter resursfördelningssystemet. Det är klart att vi aldrig kommer att få ett resursfördelningssystem som är exakt rättvist, utan man får beräkna utifrån ett förväntat behov.

Vi har förändrat stadsdelsnämndernas antal under årens lopp, men vi kan ändå se att stadsdelsnämnderna har betydelse för medborgarna. Det finns en möjlighet att bevaka och påverka olika områden, inte minst när det gäller byggnadsprojekt i de olika stadsdelarna.

Ett viktigt område som jag skulle vilja lyfta upp är de brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder som stadsdelsnämnderna ansvarar för. Vi kan se hur olika framgångsrik man är. Men där man tar de här uppgifterna på allvar ser vi att vi får bättre resultat enligt våra brukarundersökningar. Precis som har sagts tidigare här: Vad betyder det om man sitter i en fin lägenhet om man ändå är orolig för att gå ut på stan? Det brottsförebyggande arbetet och alla trygghetsskapande åtgärder vill jag verkligen understryka.

Vidare har stadsdelsnämnderna ett stort ansvar för att hålla sina budgetar, och jag kommer alldeles särskilt att följa kostnadsutvecklingen inom funktionshindersområdet.

Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 70

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! När vi diskuterar koncernen generellt diskuterar vi oerhört stora resurser. Här finns starka muskler för den kommunpolitiker som har visioner. Här finns stora möjligheter för den typ av kommunpolitiker som vår statsminister generellt vill varna för. Här finns utrymme för att sätta Stockholm i arbete, att låta staden expandera och få människor att växa.

Sten Nordin vill gärna ha beröm, har jag förstått. Mitt generella råd till Sten blir nog: Byt jobb. Jag kan hjälpa dig med det om något år. Men i sak finns här mycket som vi är överens om, mycket som vi också tycker är bra, mycket som rullar på, till exempel den nya arenan, som kan dra evenemang till Stockholm, de nya investeringar i hamnen som gör det lättare för både gods och människor att komma hit och sist men inte minst Stimulans för Stockholm, där ni har gett upp er gamla slogan om att politik inte kan skapa jobb, där ni har lämnat supply-side economics på de gamla dammiga bokhyllorna hos högerstudenterna och i stället kommit ut som spritt språngande keynesianer. Det tycker jag är jättebra och positivt. Nu har jag förstått av Moderaternas partisekreterare att ni alltid varit keynesianer. Det var kopplat till mänlandningen på något vis.

Oavsett detta finns det faktiskt i denna budgetdebatt en del saker i er politik som jag inte riktigt förstår och där jag inte kan begripa att ni inte har några ambitioner. Ett sådant exempel är er ytterligt njujga inställning till de kreativa näringarna. Det är för mig obegripligt att ni glatt kan lägga 50 miljoner på bordet för att få hit ett stopp i en båttävling. Det är helt okej, det är säkert väl använda pengar. Men sedan är ni oerhört försiktiga med att stödja exempelvis filmproduktion i Stockholm. Det sitter så långt

inne innan ni till slut lägger en miljon på det kanske inte helt säkra Millenniumprojektet, ett projekt som har dragit hit hundratals miljoner, som satt Stockholm på kartan och som fick Spaniens premiärminister att ge arrangörerna för ett stort internationellt möte i Stockholm en mindre hjärtinfarkt när han bara försvann och på egen hand gick i Lisbeth Salanders fotspår. Han var inte ute för att kika efter båtar.

Jag tycker att det är tråkigt med er njugga inställning, för här finns så mycket vi skulle kunna göra. Här finns ett lätt sätt att skapa nya jobb i Stockholm. Här finns ett bra sätt att marknadsföra Stockholm. Här finns kulturellt en verklighet som behöver beskrivas, och här finns inte minst en ledartröja att hämta och en region att leda. Jag skulle vilja att vi vågar steget.

Jag yrkar bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Anförande nr 71

Borgarrådet N o r d i n (M): Tack för allt beröm, Roger! Jag ska gärna ge beröm tillbaka. Det finns några områden där vi samarbetar, till exempel hamnen och Stimulans för Stockholm där man känner igen den gamla socialdemokratin i den positiva bemärkelsen. Det är roligt, tyvärr är det inte så mycket sådant kvar.

När det gäller de kreativa näringarna välkomnar jag ditt engagemang. Däremot verkar du inte ha hunnit kolla upp vad vi gör. Jag har i hög grad personligen signalerat att Stockholm Business Region grep sig an när det gäller filmen, i två delar. Det ena är, och det är nästan det viktigaste, att vi säger till filmskaparna att nu är det lätt att få tillstånd i Stockholm för att producera film. Tidigare var det rätt knöligt, det var många instanser, man var rätt oförstående och så vidare. I dag är det lätt att producera film i Stockholm.

Sedan har vi satsat pengar på marknadsföring. Men jag blir lite tveksam när det gäller att satsa pengar direkt på produktion av film. Du höll ett bra tal på Kommunförbundets kongress om att hålla isär vad som är stadens uppgifter eller kommunens uppgifter och vad som är det civila samhällets uppgifter.

Anförande nr 72

Borgarrådet M o g e r t (S): Sten Nordin lyssnar alltid bara på hälften av mina tal; det är märkligt. Men jag slås av att i er budget nämns inte de kreativa näringarna med ett enda ord. När ni skrev avtalet med filmbranschen om ett partnerskap – och det är trevligt – kände ni er föranledda att ta med en klausul där det står att avtalet inte innebär några juridiska eller ekonomiska förpliktelser. Det innebär alltså precis ingenting. Jag kan säga att hade jag framfört samma sak till min fru när jag ansökte om partnerskap med henne hade jag fortfarande levt ensam och olycklig i en tvåa i Högdalen.

Anförande nr 73

K a r l B e r n (FP): Ordförande, fullmäktige! Det finns mycket positivt att säga om Stockholm Business Region där jag själv sitter i styrelsen. Det är inte därför det

finns mycket positivt att säga om det, men för övrigt är det. Vi stockholmare får glädjande nog allt oftare av turister och andra besökare höra att vi har en underbar stad, den är jättefin. Vi i Stockholm Business Region arbetar målmedvetet för att förstärka sådana positiva trender.

I somras träffade jag i en hotellfoajé en grupp turister, jag stötte på dem utanför hissen. Jag brukar försöka anstränga mig att hälsa turisterna hjärtligt välkomna till Stockholm och säger att jag hoppas att de trivs här. De sade att de tyckte att vi hade en underbar stad. Men det var en amerikan som tittade mig djupt ned i ögonen och satt fingret i magen på mig och sade: You man, you have a major problem in this town. Då frågade jag vad som var problemet. Jo, det här sällskapet hade just åkt taxi från Arlanda in till Stockholm och hade blivit rånade, kan man säga. Taxichauffören tog betalt i euro i stället för i kronor. Det här är ett växande problem som vi är mycket medvetna om inom Stockholm Business Region. Det här förstör Stockholms rykte. Man tar nio och halv gånger så mycket betalt.

Det här är ett problem som vi måste rätta till. Jag och Folkpartiet tar i dag initiativ till att tillsätta en krisgrupp tillsammans med polisen, Taxi Stockholm, skattemyndigheten och Stockholm Business Region för att komma till rätta med detta. Det här får vi skämmas för. När en nöjd turist åker hem berättar hon det för tre andra personer, en missnöjd berättar det för elva personer. Med det här kommer vi inte att få de positiva trender som vi annars kan få.

Eftersom det är många som tänker gå upp i talarstolen ska jag ta upp en annan mycket snabbt, och det är stadsdelsnämndernas övergripande verksamhet. Vi i stadsdelsnämnderna, och jag pratar för Älvsjö som alltid går i spetsen, den bästa stadsdelen – man får inte vara blyg i den här branschen – arbetar konsekvent med att försöka ändra inriktningen på vår verksamhet, se till att vi får bättre avtal när vi gör upphandlingar och se till att de är konkreta. Vi måste tala om vad vi förväntar oss, vilka krav vi har. Förvaltningarna måste mer och mer gå till botten med uppföljning och kontroller. Vi har beslutat att vi kommer att göra täta oannonserade kontroller inom inte minst äldreomsorgen. Det hade vi beslutat innan den gångna veckans debatt om problem hade dykt upp.

Anförande nr 74

A n n M a r i E n g e l (V): Det är intressant, Karl, att du tar upp ytterligare en bransch som är avreglerad och har misslyckats, nämligen taxibranschen. Det finns ganska många exempel på områden där en avreglering inte har lett till det som man hade tänkt, nämligen att det skulle bli billigare och bättre för stockholmarna, utan det har blivit dyrare och sämre. Taxi är väl ett sådant exempel. Vi lär väl snart se detsamma när det gäller apoteken. En lösning är den som vi har hört nu ett antal gånger, en krisgrupp. Det finns krisgrupper inom äldreomsorgen, och det finns krisgrupper för allt möjligt. Det vore kanske bättre om ni tänkte efter innan ni genomförde avregleringarna.

Det är samma sak med stadsdelsnämnderna, som du nämnde. Ni ska göra bättre avtal och ha grupper. Många av avtalen centralupphandlas ju, så det kan ni inte göra. Jag tog upp det bedrövliga att stadsdelsnämnderna inte ens rår över sina egna avtal och

upphandlingar, utan allting ska ske centralt från Stadshuset. Den lokala demokratin har mer eller mindre försvunnit. Det tycker vi är ett stort problem som vi vill ändra på. Men du tror tydligen att det räcker med en krisgrupp; det tror inte vi.

Anförande nr 75

K a r l B e r n (FP): Vi lever i en föränderlig värld, utvecklingen går mycket snabbt. När man gör förändringar – även solen har sina fläckar – ser vi att det kan bli problem och vissa avarter när man ger sig på nya vägar. Då måste man ha den självkritiken att man rättar till det.

När det gäller stadsdelsnämnderna och upphandlingar måste vi ställa större krav på de centrala upphandlarna. Vi i stadsdelsnämnderna måste lägga oss i det mer, betydligt mer, och göra uppföljningar. Det är vi som sitter med äldreboenden, barnomsorgen och så vidare, och därför ska vi bli, i alla fall i Älvsjö, betydligt tuffare med den uppföljningen.

Anförande nr 76

A w a d H e r s i (MP): Den här debatten fortsätter i morgon, men jag måste ställa en fråga till dig, Karl. Det är intressant att du nämner Stockholm Business Region. Vi som finns i ytterstaden saknar Stockholm Business Region. Vi skulle vilja att de var mer närvarande och framför allt löser de lokalbrister som finns där ute. Det är särskilt viktigt när man har lagt lokala näringslivsrådet i många stadsdelar.

Vad vill du göra mer för att de ska mer närvaro i ytterstaden?

Anförande nr 77

K a r l B e r n (FP): Självklart ska Stockholm Business Region, som omfattar många kommuner runt om, vara närvarande överallt, fast kanske inte fysiskt. Men det är en självklarhet att man ska se över hela staden. Det är besöksnäringens frågor som berör hela staden. Det är inga undantag. Vi kommer att titta även på de stadsdelar som du hänvisade till. Tack för ditt inlägg!

Anförande nr 78

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Tack, Karl, för ditt inlägg! Det är positivt att höra ditt brinnande engagemang för näringslivet och besöksnäringen. Det är inte värdigt en storstad som Stockholm att man blir rånad när man tar en taxi från Arlanda in till staden. Här måste vi sätta oss ned och tillsammans diskutera igenom för att få en lösning. Jag är väldigt glad att Folkpartiet initierar detta, och vi socialdemokrater är gladeligen med i det arbetet.

Karl var inne på upphandlingarna, som jag har varit inne på. Vi måste bli bättre upphandlare. Vi måste se till att kvaliteten blir bättre, att vi får fullgoda utförare och att stockholmare får den omsorg som de behöver.

Bra, jag ser fram emot ett samarbete med Folkpartiet framöver i vissa frågor.

Anförande nr 79

K a r l B e r n (FP): Det är glädjande. Vi ska försöka se mer vad vi har gemensamt och inte vad som skiljer oss åt. Det är det jag tycker att jag märker här: Ni ser alla problem och vi ser möjligheterna. Det är det som är rågången. Det gläder mig att ni har samma uppfattning som vi i denna fråga. Är det några andra partier som vill ansluta sig till Folkpartiets linje är det bara att räcka upp handen.

Anförande nr 80

T i n a G h a s e m i (M): Fru ordförande, fullmäktige och stockholmare! Stokab bildades 1994 med uppdraget att bygga ut en konkurrensneutral infrastruktur som kunde möta framtidens kommunikationsbehov, skapa konkurrens, mångfald, valfrihet och minimera grävandet.

Stokab har inneburit mycket för Stockholms stad och för våra medborgare. Det har inneburit obegränsat med fiber till alla på likvärdiga villkor överallt där marknaden efterfrågar fiber. Genom att fibernätet är operatörsneutralt säkerställer Stockholms stad genom Stokab att alla kan hyra fiberförbindelser på likvärdiga villkor. I och med att nya aktörer inte själva behöver investera i ny infrastruktur eller hyra av konkurrenter blir trösklarna för att etablera sig i Stockholm låga.

Stokab bildar därigenom en kontinuerlig dynamik i Stockholms IT-bransch. Tidskriften Computer Sweden konstaterade i sin granskning att priset på tjänsteföretag i Stockholms innerstad är nästintill hälften jämfört med övriga Sverige.

Med världens största fibernät motsvarande över 39 varv runt jorden är grunden lagd för smarta, gröna och innovativa lösningar. Det är inte för intet som Stockholm blev först i världen med ett 4G-nät, och är även utsett till the Intelligent Community of the Year 2009.

Stockholm utsågs till Europas första miljöhuvudstad 2010 av EU-kommissionen. Ett av skälen till utmärkelsen var den väl utbyggda infrastrukturen som möjliggör gröna IT-lösningar.

Stokabs Sjunde Knutpunkt blev förra året blev utsett till årets hållbara IT-projekt. Spillvärme från knutpunkten konverteras inne i gymnasieskolan Östra Reals värmesystem och därmed täcks skolans grundläggande värmebehov.

Våra nät och utbyggnad av fiber till hemmen väcker hela tiden stort intresse från omvärlden. Ständigt besöker ett stort antal personer från alla världsdelar Stokab för att ta del av Stockholmsmodellen när det gäller att skapa förutsättningar för en IT-utveckling i världsklass.

Google i USA tycker att Stokab är så intressant och unikt att de bekostat ett uppdrag åt en känd analytiker att skriva ett särskilt studium om Stokab. Det skrivs just nu och beräknas vara klart i början av nästa år. Utbyggnaden av nätet ut mot hushållen har fortsatt med full kraft. Vid årets slut kommer 290 000 hushåll ha möjlighet att ansluta sig till Stokabs öppna fibernät.

Kommunfullmäktiges uppdrag att 90 procent av hushållen ska kunna ansluta sig till nätet kommer att uppnås till utgången av 2012. Jag får återkomma i repliker.

Anförande nr 81

A n n M a r i E n g e l (V): Det som du skulle säga tänkte jag ställa en fråga om. Man blir lite orolig när man läser i budgeten att fortsatt utbyggnad till övriga delar av hushållssektorn i nuläget inte ska genomföras om inte hela investeringsutgiften kan säkras intäktsmässigt. Sedan står det längre ned att det ska vara på marknadsmässiga villkor, och eftersom staten ska genomföra en prisreglering kommer man alltså att stoppa av den utbyggnad som du med rätta är stolt över och tycker är väldigt bra.

Om man nu ska göra det som en service till stockholmarna, är det vettigt att man stoppar den därför att man inte är säker på att det går att göra det på marknadsmässiga villkor?

Anförande nr 82

T i n a G h a s e m i (M): Vi stoppar inte utbyggnaden, utan vi kommer att fullfölja den påbörjade påbyggnaden. Vi blir klar 2011 med innerstaden, och 2012 kommer vi att säkerställa ytterstaden. Den prisreglering som nu har kommit oss till del innebär att vi inte kan säkerställa våra investeringar. Det är inte en ansvarsfull politik att inte säkerställa de kostnader det innebär. Det är nämligen väldigt stora kostnader här.

Då är min motfråga: Om vi ska fortsätta en utbyggnad när vi inte kan säkerställa investeringarna, i vilken verksamhet ska vi ta pengarna ifrån? Är det på äldreomsorgen du vill ta de pengarna ifrån, eller är det barnomsorgen? Det skulle jag som medborgare vilja ha svar på från Vänsterpartiet.

Anförande nr 83

Borgarrådet R u d i n (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter och stockholmare! I inledningen av debatten har vi fått höra ganska så stolta ord från stadens finansborgarråd Sten Nordin om hur vi ligger till. Det finns anledning att vara glad över det stora och växande kapitalet. Men det är också i en budgetdebatts inledning viktigt att diskutera vad vi använder pengarna till. Här har flera pekat på att ambitionerna har varit ganska blygsamma från den styrande majoriteten.

En sak som jag vill lyfta ett varningens finger för och som var uppe i budgetdebattens inledning är ett kommande stort gökungebo, nämligen Slussen. Jag vill veta hur det kommer sig att vi mellan parlamenten bollar miljarder i framtida kostnader utan att få några besked om var de ska tas någonstans. Sten säger i inledningen av debatten att vi har en budget i staden för Slussen på 8 miljarder. Men de pengarna kommer inte att räcka. Det vet vi redan nu.

I går i landstingsfullmäktige ställdes frågan till Christer Wennerholm om han har tackning för de 3,2 miljarder som tjänstemännen i SL beräknar att SL-bussgaraget kommer att kosta, eller om han har tackning för de 2,3 miljarder som renovering av

tunnelbanebron kommer att kosta för att möjliggöra att den så kallade cykelbron som ska gå mellan Södermalmstorg och Gamla Stan. Christer Wennerholms svar var: Det pågår förhandlingar med Stockholms stad. Det innebär att de 15 miljarder som du viftade bort här i inledningen i högsta grad är reella och kommer på ett eller annat sätt att belasta oss i framtiden.

Härutöver sker just nu all projektering och all planering kring Slussen på löpande räkning. I måndags hade det tickat ut från exploateringskontoret 383 405 930 kronor till arkitektkontor som ritar för stadens räkning på det här förslaget. Därutöver tillkommer alla de konstruktionskostnader som Thyréns med flera just nu håller på att räkna på.

Det är en fullständig miljardrullning som är på gång. Min fråga till Sten Nordin är: Har du täckning för påståendet att vi kommer att hålla oss inom 8 miljarder för detta stora projekt när vår stora starka kapitaltillväxt i Stockholm i huvudsak består av utförsäljningar av bostäder i förorter och mark i andra kommuner? De pengarna är ni på väg att gräva ned i ett stort gyttejhål vid Slussen som kommer att vara helt upptaget av byggnationer i åtta års tid. Vi stänger av en av Stockholms viktigaste trafikpunkter mitt i hjärtat av staden. Det kommer att drabba Stockholms näringsliv. Du står här och säger att du har täckning för att det bara kommer att kosta 8 miljarder.

Var finns pengarna, Sten Nordin? Kan du garantera att det kommer att stanna inom 8 miljarder? Kan du i så fall skicka över en faktura till din kollega i landstinget Christer Wennerholm på de resterande 7 miljarder som redan i dag fattas?

Anförande nr 84

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag blir faktiskt djupt oroad över Socialdemokraternas hållning i Slussenfrågan. Ni har på ett år övergivit en ansvarslinje till en fullständig kaskad av olika påståenden där man inte har presenterat något alternativ, något förslag. Vad är Socialdemokraternas budget för Slussen? Vad stannar den på?

Det som har kostat med Slussen är inte minst alla otaliga förseningar. Tänk om staden hade samlat sig till ett beslut om Slussen 1990 då notan var 800 miljoner. Det hade varit rätt bra.

Nu är det så att fullmäktige har fått en presenterad ram på 8 miljarder som fullmäktige har ställt sig bakom. Jag har svarat Tomas Rudin tidigare. Det här är ett stort infrastrukturprojekt. Ju fortare det kommer i gång, desto säkrare budgeten. Men skulle det krävas tillägg till budgeten då kommer vi tillbaka till kommunfullmäktige och då kommer kommunfullmäktige att få ta ställning.

Jag lovar kommunfullmäktige att Tomas Rudins linje, som tyvärr har blivit Socialdemokraternas linje, kommer att bli den verkligt dyra linjen för stockholmarna.

Anförande nr 85

Borgarrådet R u d i n (S): Nej, jag kan medge att vi kanske skulle ha varnat tidigare, men det gäller att varna i tid, innan man går in i någonting som är fullständigt galet. Ett nybyggt bevarade Slussens kostnad beräknades 2007 till 3 ½ miljard kronor. Det alternativ som ni nu förordar kostar 8 miljarder kronor innan man bestämde att man skulle gräva in bussarna i Katarinaberget. Kostnaden för bussarna i Katarinaberget uppgår till någonstans mellan 2 och 3,2 miljarder kronor. De pengarna finns inte i budgeten. Härtill kommer, helt utöver av vad vi i dag känner till, alla de grundläggningskostnader som kan uppstå när vi river platsen.

Vi kommer att stänga Slussen i åtta år, vilket kommer att kosta näringslivet i regionen gigantiska pengar. Du säger att kommer det att kosta mer kommer ni tillbaka till den här församlingen. Det tycker jag inte är ansvarsfullt. Nu måste du och Christer Wennerholm samla ihop er och tala om vad hela budgeten går ut på. Ni kan inte fortsätta att bolla pengarna mellan er. Det är för stora belopp som är i omlopp. Ni måste svara på det innan vi går till beslut.

Det här är en budgetdebatt. Du borde ha svaren framme i dag och inte hänvisa till framtiden.

Anförande nr 86

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det är en strålande innovation att vi kan följa debatten också när vi äter, och jag noterade att frågan om Slussen dök upp.

Jag tycker att det är på gränsen till oanständighet, Tomas Rudin, att ni försöker komma fram med siffran 15 miljarder. Retoriskt kanske jag inte ska upprepa den siffran, men jag vill göra det ändå. När du säger en siffra och säger att så här ser det ut, vill du att detta ska bli en sanning. Annars skulle du inte säga det. Det är djupt ohederligt. Det vi talar om och som vi tidigare alla har varit överens om är 8 miljarder, ingenting annat. Om vi nu hade vetat det var 11 miljarder hade vi sagt 11 miljarder, eller någonting annat.

För Guds skull: Låt oss hålla oss till en god sanning i den här infekterade Slussendebatten, där vi annars, både du och jag, ständigt beskylls för att vara lögnare, intriganta och allt möjligt annat av andra som har en annan uppfattning är vi. Men låt oss hålla oss till sanningen för Guds skull.

Anförande nr 87

Borgarrådet R u d i n (S): När ni gjorde den dåvarande kostnadsberäkningen 2007 gick det hela upp till 3,5 miljarder. Rätt. När vi kostnadsberäknade det nya budgetförslaget lade vi i staden fast 8 miljarder. Rätt. Efter det bestämde man sig för att bryta ut lösningen med bussterminalen ut detaljplanen för Slussen ur budgeten på 8 miljarder, för att gräva in den i Katarinaberget utan kostnadsberäkning. Rätt.

Ingen vet i dag vad kostnaden är i dag för att gräva in bussgarage till berget. I går i debatten i landstinget frågade man Christer Wennerholm: Vem ska ta kostnaden för

det som i dag enligt SL beräknas till mellan 2 och 3,5 miljarder kronor. Christer Wennerholm sade: Det pågår en förhandling med Stockholms stad. Rätt.

Vem ska betala? Härutöver ligger dessutom kostnaden för tunnelbanebron, som vi vet raserar och omöjliggör att vi kan göra cykelleden från Södermalm till Gamla Stan. Rätt. Kostnaderna skenar.

Ni måste ha svar, ni kan inte hänvisa till budgeten som lades fast för ett år sedan innan alla de här faktorerna har kommit fram enligt de olika förslagen. Det är ansvarslöst.

Anförande nr 88

G u n n a r S a n d e l l (S): Ordförande, fullmäktige! Vi vill se ett Stockholm där vardagsstressen minskar. Det sker bland annat genom bra kollektivtrafik, genom tillgänglig service, genom bra omsorg och skola, genom god äldreomsorg och genom arbete åt alla. Med vår politik minskar vardagsstressen. Vi vill se ett Stockholm som är rättvist. Staden har blivit ännu rikare de senaste åren genom högermajoritetens utförsäljning av vår gemensamma egendom. Rikedomarna finns främst i Stadshus AB, vilket även Sten och Roger har pekat på. Vi vill att stockholmarna ska få del av detta genom investeringar och genom en anständig kommunal verksamhet.

Vi vill se ett Stockholm där vi alla kan delta i dialogen vid beslutsfattande. Socialdemokratiska fullmäktige har alltid lagt en motion om detta. Vi ser fram emot goda samtal med alla partigrupper om den motionen. Vi vill återupprätta stadsdelsnämnderna. Stadens verksamhet ska vara nära invånarna. Det blir bättre för invånarna, det blir bättre demokrati, det blir bättre effektivitet. Om stadsdelsnämnderna åter får en central position i staden får vi detta, det vill säga bättre demokrati och bättre effektivitet.

Vi vill börja med skolan enligt vårt förslag i budgeten med ett uppdrag till kommunstyrelsen. Vi vill fortsätta det framgångsrika arbetet i Stokab som Stina beskrev alldeles nyss. Mycket stora investeringar föreslås i vår och i borgarnas budget. Regeringens tillsynsmyndighet PTS har drivit igenom en prisreglering som dock skapar problem. Borgarna bör prata med sin regering om detta.

Säkra och snabba internetförbindelser för alla invånare är viktigt för oss alla som använder internet, för företagande och kontakter. Vi ska fortsätta att använda Stadshus AB för finansiering av de investeringar som görs i Stokab. Vi vill att Stokabs dotterbolag S:t Erik Kommunikation tillsammans med operatörer arbetar för internettillgång i alla offentliga verksamheter och på torgen, i parker och i tunnelbanan. Alla offentliga platser ska utgöra en verklig tillgänglig stad. Vi prioriterar detta inte minst genom kommunikationer med staden via internet och elektroniska tjänster.

Vi stockholmare kan bättre än de senaste fem åren. Moderaterna har lagt allt fokus på sänkta skatter, på upphandling och outsourcing. Förutsättningarna för oss stockholmare har blivit mycket sämre. Skolan, infrastrukturen, alla i arbete – det som det skulle satsas på – har försämrats. Vi har fått försämrade skolresultat, sämre vägar och därmed sämre kollektivtrafik och ökad långtidsarbetslöshet. Vi vill se en stad som växer med god livsmiljö, minskad vardagsstress, bra utbildning, jobb åt alla

genom mer företagande, bra bostäder som vi har råd med, en smart stad med social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.

Anförande nr 89

Hanna Broberg (M): Ordförande, fullmäktige! Det är som sagt lite spretigt, men jag tänker fokusera i mitt anförande på stadsdelarna, vars andel i runda slängar utgör hälften av stadens verksamhetskostnader.

Inom äldreomsorg, förskola, individ, familj och park tycker jag att man kan se att det finns ett kraftigt och positivt utvecklingsarbete på många ställen i hela Stockholm. Vi är ledande inom många verksamheter, det görs fantastiska insatser varje dag. Det är värt att lyfta fram det.

Stockholmarna ställer väldigt höga krav genom att man kan jämföra service. Vi ger alltmer information om våra verksamheter och gör dem tillgängliga så att brukare mer och mer kan göra aktiva val. Det syns också. Man behöver bara nämna inom respektive verksamhet men också generellt att våra brukarenkäter visar att stockholmarna gillar det de får i olika service.

Det finns ändå många utmaningar för stadsdelarna. Jag vill till skillnad för föregående talare säga att jag tror att det krävs mycket mer av samverkan mellan stadsdelarna. Stadsdelarna är inte till för sig själva utan är en nära och bra, kunnig och kompetent part för att utveckla och driva service för medborgarna.

Jag menar att det finns genom ytterligare samverkan mellan stadsdelarna, som bland annat norra innerstaden har gjort inom socialtjänst och park, stora möjligheter att till vara kompetens. I stället för enskilda specialister på respektive stadsdel kan det bli en grupp av kunniga specialister som vill utveckla och ge stöd i varandras arbete. Man kan effektivisera arbetet på många olika sätt. Man kan vara mycket mer tillgänglig för medborgarna, inte enstaka telefontimmar utan vara ett team som turas om att ta emot telefonsamtal och vara tillgängligt, följa upp och lära av varandras olika exempel. Vi har försökt hitta exempel från andra stadsdelarna när vi följt upp arbetet med äldreboendena. Många har sett det intensiva arbete som vi har gjort och lärt en del av det, också i det gemensamma centrala arbete som staden nu tar tag i med ytterligare inspektion och kansli.

Jag tror att ska vi driva utvecklingen framåt ska vi tydligt, som budgeten anger, markera att det inte är okej att sitta och hålla på med enstaka uppgifter om det finns stora möjligheter att samverka med andra stadsdelar. Man ska göra det aktivt. Jag skulle vilja säga att ett uppdrag för oss politiker, men inte minst för våra chefer och medarbetare, är att aktivt hitta lösningar, nya lösningar, med andra stadsdelar för ett ännu mycket bättre jobb för stockholmarna på olika sätt.

Sedan ska vi självklart lyfta uppföljningsarbetet centralt i staden där det sker bäst. Tobaksuppföljning kan vara ett sådant exempel, men det finns många områden där vi kan samverka mellan stadsdelarna som har gemensamma kunskaper och gemensamma utmaningar.

Anförande nr 90

A n n M a r i E n g e l (V): Jag är glad att du tar upp stadsdelarna, Hanna. Stadsdelsborgarrådet Sten Nordin nämnde ingenting om dem i sin inledning, och den här debatten ska ju, lite olyckligt, handla om både bolag och stadsdelarna på en gång. Det är två väldigt olika verksamheter i staden.

Jag måste fråga er, eftersom du talar så positivt om stadsdelarna, hur ni moderater ser på stadsdelarna som verktyg för den lokala demokratin. Du säger att stockholmarna gillar det de får enligt enkäter. Det kanske lite grann visar din syn på det.

Stadsdelsnämnderna tillkom ju som verktyg för den lokala demokratin, samtidigt flyttar nästan alla verksamheter in centralt. Tycker du att stadsdelarna har tjänat på den centrala administrationen, IT-servicen, växeln, receptionen ur stockholmarnas synpunkt? Jag vet att de flesta inte har gjort det ekonomiskt. Men tycker du att den lokala demokratin fungerar i Stockholms stads stadsdelar i dag? Vill ni som moderater ha kvar och utveckla stadsdelarna som verktyg för demokratin?

Anförande nr 91

H a n n a B r o b e r g (M): Det är inte vi som har varit stadsdelstalibaner, utan vi har försökt se det ur medborgarperspektiv. När man tittar på vilka som kommer till våra stadsdelsmöten kan vi se att det är ganska få. Vi vill öppna fler kanaler. Det kan vara allt från webb till Facebook, till film, till olika mejlkontakter med medborgare i stadsdelarna. Vi kommer att vara väldigt aktiva, nära och lyssna på medborgarna. Men i allt det vi gör och när vi jämför service kan vi se att i viss verksamhet missgynnas man av centrala avtal, men för staden centralt har vi aldrig räknat på vad förmyndariet på olika förvaltningar har kostat heller.

Vi har landat på att mycket av det vi ska göra för stockholmarna för att få det effektivt och kvalitativt bra, för att kunna följa upp och ha gemensamma mål och inte göra vad som helst och var som helst, utan samlat och gemensamt för alla stockholmare, är det mycket som behöver göras centralt i staden. Men stadsdelarna har en väldigt stor kompetens och ska jobba tillsammans för att utveckla verksamheten.

Anförande nr 92

A w a d H e r s i (MP): Jag håller med dig angående det sista du sade, nämligen att stadsdelarna har en enorm kompetens. Men vad ska man göra om man tömt stadsdelarna på ansvarsområden? Vad gör man om resurserna till socialtjänsten har minskats? Vad gör man om receptioner och liknande mer eller mindre fysiskt har flyttats? Tycker du inte att allt det är någonting som påverkar den service som stadsdelarna ger till medborgarna? Hur kan du tala om att förbättra service till medborgarna när alla dessa försämringar har skett under de senaste åren?

Anförande nr 93

H a n n a B r o b e r g (M): Jag ser till exempel att många i innerstaden samarbetar inom socialtjänsten. Det fanns farhågor när man skulle flytta socialtjänsten till Östermalm. Då skulle alla tvingas gå dit för att träffa sina handläggare. Men det har blivit jättebra, det har blivit en jättebra tillgänglighet. När

någon är sjuk täcker någon annan upp. Man får ett större team som jobbar, man får mer enhetliga bedömningar, man strävar efter kvalitet, man söker bättra samarbetet med jobbtorgen, med metodik och i termer av vilka kriterier som ska gälla för vem, vilka som ska ha vilka insatser och så vidare.

Man utvecklar arbetet mycket bra. Det är det vi är till för, för medborgarna. Det är relativt lätt att ta sig till olika ställen i den här staden, så att flytta en verksamhet några kilometer bort till en annan stadsdel om det är bättre för medborgarna är någonting vi måste kunna göra. Det måste vi ha i fokus hela tiden. Vi är till för att förbättra verksamheten, och då ska man inte se revirgränser vid stadsdelarna, bara för att man har olika budgetar, som en begränsning. Man ska se de möjligheter som finns för att hitta bästa sättet att använda olika kompetenser.

Anförande nr 94

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Ordförande, fullmäktige! Jag skulle vilja prata lite om vår personalpolitik. Utan vår fantastiska personal skulle inte all den verksamhet som vi här berömmar vara möjlig. Tyvärr är kommunens arbetsmarknad extremt könsuppdelad. Inom äldreomsorgen till exempel arbetar främst kvinnor. Lönerna är låga, arbetet är fysiskt påfrestande, många är långtidssjukskrivna och få orkar jobba heltid ända fram till pensionen.

Löneklyftorna är stora enligt den statistik vi ser, men det är troligt att de skulle visa sig vara ännu större om vi skulle ha gemensam statistik för förvaltningarna och för bolagen. Jag tycker att vi ska skaffa oss sådan. Jag tycker att vi ska ha tre viktiga mål för stadens personalpolitik: lika lön för lika arbete, att minska de orimliga löneklyftorna och att anställa mer personal så att människor inom till exempel äldreomsorgen orkar jobba ända fram till pensionen.

Om vi ska kunna minska löneklyftorna måste vi faktiskt ha en ordentlig statistik så att vi ser hur situationen är. Därför anser vi att vi ska ta fram en sådan statistik gemensam för förvaltningarna och för bolagen.

Vidare vill vi ta fram en strategi för att minska löneklyftorna och höja lönerna för de lägst avlönade i staden. I vår budget har vi en låglönesatsning, och jag skulle gärna vilja veta hur majoriteten har tänkt sig att de kvinnor – det handlar främst om kvinnor – som arbetar i de tyngsta och svåraste jobben inom äldreomsorgen ska få en lön som de kan leva på.

Jag är glad att Alliansen har lovat rätt till heltid i sin budget, men jag blir väldigt misstänksam och orolig när ni inte avsatt en enda krona till den heltidssatsningen. Jag undrar lite så här konspiratoriskt: Ni har väl inte tänkt er att tricksa ihop det så att man till exempel jobbar sex timmar i Farsta, och sedan får man dra i väg till andra sidan av staden för att fylla upp sin tjänst? Då kommer nämligen ingen person att välja att jobba heltid.

En rejäl låglönesatsning efterlyser jag.

För övrigt bifall till Vänsterpartiets budgetförslag!

Anförande nr 95

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Det var bra, Ann-Margarethe Livh, att du tog upp personalpolitiken. Det är jätte viktigt. Anna König Jerlmyr, som är ordförande i personalutskottet, och jag kunde i dag presentera den senaste NKI:n där vi mäter hur personalen tycker om oss som arbetsgivare och hur de tycker om sin arbetsplats. Vi kan konstatera att överlag har vi förbättrat läget enligt den senaste mätningen av hur personalen ser på sitt arbete, tillfredsställelse, trivsel och många andra faktorer. Det är viktigt.

Vi har ett jättestort ansvar när det gäller jämställdhetsfrågorna. Precis som påpekas här är otroligt många av våra anställda kvinnor, och vi kan också se att det finns skillnader mellan förvaltningar som är dominerade av män och dem som är dominerade av kvinnor. I det ljuset ska vi se saker när vi sätter ned foten från Alliansens sida i budgeten om rätten till heltid. Det handlar om att de ofrivilliga deltiderna finns framför allt inom de kvinnodominerade yrkena och förvaltningarna. Det arbetet fortsätter.

När det gäller låglönesatsningen är jag inte så imponerad över den summa som Vänsterpartiet har anslagit. Jag tycker att det är mycket viktigare att arbeta med de här frågorna när man utvecklar jobben och också i avtalsrörelsen mellan parterna.

Anförande nr 96

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Jag ville gärna ha svar på hur den här heltidssatsningen går till. Det finns inte avsatt några pengar. Om en person som jobbar till exempel inom hemtjänsten i Västertorp vill gå upp till heltid, kommer det då att finnas en heltid för den personen i Västertorp, eller måste den personen komplettera med timmar i andra delar av staden? Då är det oftast, speciellt i de tunga jobben, helt omöjligt att ta den heltidstjänsten.

Anförande nr 97

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare, ärade kolleger i personal- och jämställdhetsutskottet! Vi fick en alldeles utmärkt föredragning i går på utskottet där Anita Lidberg föredrog dels medarbetarundersökningen, som Sten Nordin refererade till, dels vissa delar i jämställdhetsundersökningen. Där kunde vi konstatera – jag är absolut inte nöjd med det – ett faktum, och det är att löneskillnaderna i Stockholms stad mellan män och kvinnor är väldigt små. De finns fortfarande, och därmed ska vi fortsätta att aktivt arbeta med det, ingen tvekan om det. Men stå inte här och säg så att det låter som att det var en katastrof i Stockholm. Stockholm är förmodligen Sveriges bästa kommun i det avseendet. Det var den ena delen.

Den andra delen är att vi jobbar med sådant som traineeverksamhet för funktionsnedsatta och akademiker i staden. Det är viktiga frågor här, Ann-Margarethe Livh, och det är viktigt att lyfta fram det bra som görs i Stockholms stad.

Anförande nr 98

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Jag lyfter absolut fram det bra som vi gör. Det som är utmärkande för Stockholms stad och som jag tycker är väldigt bra är att

vi i stor utsträckning har lika lön för lika arbete när det gäller tjänstemän och chefer. Det är jättebra. Men där vi inte har en bra situation är i just låglönejobben, de tunga viktiga jobben inom äldreomsorgen. Det är en könssegregerad arbetsmarknad, och det är där som lönerna är låga. Det är den stora problematiken som vi måste förändra. Annars kommer ingen att vilja jobba inom äldreomsorgen i Stockholm om några år. Då kan vi stå inför en katastrofal situation. Jag tycker att vi ska ta itu med detta.

Jag tycker att det är en skam – och jag tycker inte att man ska lyfta fram allt som är dåligt – att det finns så många kvinnor i våra viktigaste jobb för äldre som inte kan leva på sin lön.

Anförande nr 99

E m i l i a B j u g g r e n (S): Ordförande, fullmäktige! Jag skulle vilja fortsätta på temat arbetsgivaransvar. Den borgerliga majoriteten skriver i sitt förslag till budget att grundbulten för pålitliga och kvalitativt bra välfärdstjänster är de som arbetar i välfärden. Vi delar självklart uppfattningen att personalen är en av de allra viktigaste resurserna. Men det konstaterandet förpliktigar. Att förbättra för personalen som är avgörande för verksamheten kräver att man följer upp det med reella insatser för att förbättra och göra staden till en bättre arbetsgivare. Jag tror ingen med grundläggande räknekunskaper kan tro att man kan erbjuda de 20 procent som i dag jobbar deltid en heltidstjänst utan att det faktiskt kostar i kronor och ören.

Den borgerliga majoriteten skriver vidare att staden vill på fler och fler områden beställa välfärdstjänster snarare än utföra desamma. För oss är det självklart att av det medföljer att personalansvaret inte kan stanna vid att gälla dem som är anställda i staden. Vi har ett ansvar även för den verksamhet som vi upphandlar. De människorna ska också ha en skälig lön och bra arbetsvillkor.

Vi vet att när upphandlingen baseras på lägsta bud blir det i praktiken så att man tillämpar löne- och villkorskonkurrens. Men även i de fall där man har andra former än upphandlingar har vi problem att kontrollera att leverantörer och underleverantörer verkligen lever upp till det som angetts i avtalen.

Därför vill vi att Stockholm inför den vita-jobb-modell som har testats i Stockholm, som den borgerliga majoriteten avskaffade och som Malmö nu har infört. Modellen ställer sociala krav på upphandlingar och förhindrar social dumpning, både från leverantörer och från underleverantörer, och samtidigt följer man upp med en kontroll av att villkoren verkligen följs. Förutom att det är en inhuman politik att inte ta krafttag mot att människor får jobba med dåliga villkor i dåliga arbetsmiljöer är det också ett slags svinn med skattepengar, och man riskerar att skattepengar går till svarta löner.

Denna vita-jobb-modell har gett goda resultat under den korta tid som den har prövats, både den korta tiden i Stockholm och den ännu extremt korta tiden i Malmö. Men den borgerliga majoriteten vill ju att staden ska vara en ansvarstagande arbetsgivare, så för oss är det självklart att även ni borde dela vår uppfattning, att om det finns en modell som ger ett effektivt skydd för anställda hos både leverantörer och underleverantörer skulle den vara värt att använda sig av.

Jag vill passa på att tillägga att det finns ett ansvar även hos dem som producerar de varor som vi använder i vår verksamhet i skolan, i äldreomsorgen och så vidare. Vi tror att man kan göra mycket mer när man gör den här typen av upphandlingar också. Som ett led i detta förespråkar vi att Stockholm börjar arbetet för att bli en Fair Trade City.

Anförande nr 100

Helen Jäderlund Eckardt (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Valfriheten är här för att stanna. Folkpartiet och vi i Alliansen har jobbat hårt för att stockholmarna ska kunna påverka sin egen vardag, sitt eget liv. Som förälder är det självklart att man kan välja förskola, som ensamförälder och ungdom att man kan välja sin skola. Och naturligtvis ska man även som äldre kunna påverka sitt liv och ha valfrihet. Det är självklart för oss. Vi kommer att fortsätta att utveckla valfriheten för stockholmarna. Om jag tar ett exempel ska det finnas en mångfald av boenden för våra äldre.

Det är viktigt att det finns olika nyanser. Under vår tid här har vi infört trygghetsboenden. Det är en ny form av boende där man inte behöver göra biståndsbedömning. Det är ett boende som våra äldre efterfrågar. Servicehusen ska vara kvar som boendeform. Det är någonting som vi liberaler har jobbat hårt för. Jag är glad att Skolornten ute i Hässelby kommer att få fortsätta att vara servicehus. Det är också ett boende som äldre efterfrågar. Här har vi också infört nya riktlinjer. Man ska ta hänsyn till ålder och social oro. Det är viktigt att man som äldre kan få känna trygghet.

Och naturligtvis – alla dessa veckors debatt – måste kvaliteten sättas i fokus. Vi har fått se att vi måste bli bättre på kvalitetsuppföljning. Vi måste se till att medicinskt ansvariga sjuksköterskor har en oberoende ställning. Det är oerhört viktigt, så att det finns rätt beslutsunderlag. Vi pratar inom äldreomsorgen om utsatta sjuka människor som har farit illa, och det är helt oacceptabelt. Här måste vi samla oss ordentligt, oavsett om det sker i kommunal regi eller i annan regi. Här har vi nu i Alliansen tillsammans i Stadshuset infört ett nytt tillsynskansli, och där vill vi att det ska ingå sjuksköterskor och läkare. På regeringsnivå inför vi nu ny lagstiftning.

Det är oerhört viktigt att äldre får den säkra vård och omsorg som man har rätt till. Det här måste vi hela tiden jobba vidare med. I Alliansen har vi varit med i stadsgemensam kvalitetssäkring. Det kommer vi också att fortsätta med. Det här är en väldigt stor fråga, och den har fått en aktualitet som gör att vi alla här tillsammans måste se till att det verkligen blir verklighet.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 101

Mirja Raihä Järvinen (S): Ordförande, fullmäktige! Jag hörde om den här staben i går, och jag tyckte: Men Gud vad bra! Här kan man anonymt anmäla både som personal och som anhörig att det pågår felaktiga saker. Men sedan kom jag på: Hur transparent är vår organisation för anställda när ni måste inrätta ett organ dit

man anonymt ska kunna anmäla vanvård? Jag tycker att det säger någonting om andan för alla anställda inom äldreomsorgen.

Valfriheten, kära vänner! Jag kan ta ett exempel. Från Vintertullen var det en del boende som flyttade till Katarinagården för att den var kommunal. Men hör och häpna! Nu kommer företaget efter. Det är så valfriheten är. Jag tolkar detta som att när de som valde bort Attendo återigen får Attendo är det inte de äldres valfrihet det handlar om, utan det är Attendos valfrihet.

Anförande nr 102

Helen Jäderlund Eckardt (FP): Det är hela tiden de äldres valfrihet vi ska prata om här. Den ska vi definitivt inte ta bort. Om det sker avarter och brister ska vi agera direkt och se till att det åtgärdas. Personalen ska naturligtvis kunna framföra åsikter om brister. Det är helt klart från Folkpartiets sida. Sker inte detta ska vi absolut se till att det som för utvecklingen framåt är verksamhetsutveckling. Folkpartiet har också varit med om att införa äldreinspektörer, äldreombudsman och Äldre direkt. Men finns det brister ska vi naturligtvis gå på dem, för det är definitivt inte okej.

Anförande nr 103

Ann Mari Engel (V): Jag ska ta lite historieskrivning. När vi för ett antal år sedan stängde några servicehus därför att de var i väldigt dåligt skick blev det ett ramaskri från oppositionen, och då lovade ni att alla servicehus skulle få vara kvar. Nu är snart alla servicehus borta, och ändå står du här och säger att ni slår vakt om dem. Jag tycker att det var lite intressant. Ni har ju omvandlat dem till någonting som är servicehus utan service, alltså trygghetsboenden, som många inte har råd att flytta in i. Efterfrågan finns, men resurserna att bo där finns inte.

Sedan är det så, Helen, att det inte handlar om enstaka övertramp. Det handlar om ett systemfel. Hur många kriskommissioner du än tillsätter kommer det att komma nya problem när man bestämmer sig för att man med kommunala medel både ska erbjuda verksamhet och ska ta ut en vinst. Det finns problem i kommunala verksamheter, och om det gör det går man in omedelbart och rättar till det, byter ut ledningen, förstärker personalen. Den stora skillnaden är att de kommunala inte tar ut en vinst och skickar den till Jungfruöarna.

Anförande nr 104

Helen Jäderlund Eckardt (FP): Jag blir lite betänksam här. Ni tog bort servicehusen i rask takt och gjorde dem till seniorboenden när ni satt vid makten utan att göra någon kartläggning eller analys av vilka behov de äldre hade. Det fanns frågetecken. Vi har nu tagit beslut om att tio plus tre servicehus som har dåliga lokaler och så vidare ska omvandlas. Nu säger vi stopp. Nu ska vi se över det här. Vi säger också väldigt tydligt i budgeten att servicehusen ska vara kvar. Så länge de äldre efterfrågar dem ska de vara kvar. Det är väldigt viktigt. Vi har också tillfört trygghetsboendena, och det är en nyans till. Det här är viktigt.

Sedan är det så att du är vänsterpartist och jag är liberal. Vi har olika syn på det här. Ni tror att om allting är i kommunal regi är allting så bra, så vackert och så fint. Vi ser det inte så. Stockholmarna önskar valfrihet, de ska ha bra kvalitet och de ska kunna välja den. Vi måste se till att vi har en bra kvalitet, oavsett vilken driftsform det är.

Anförande nr 105

A w a d H e r s i (MP): Jag skulle vilja ställa en fråga till dig, Helen. Du har sagt en del om stadsdelarna, och det är väl okej att man tillför nya administrativa uppgifter till stadsdelarna. Men det finns en ständig fråga här: Vad vill Alliansen och Moderaterna göra med stadsdelarna? Det kan inte gå hur länge som helst att man tömmer område efter område på uppgifter och ansvar. Vill ni helt enkelt ta bort stadsdelsnämndsreformen, eller kommer ni att tillföra nya arbetsuppgifter till stadsdelarna?

Anförande nr 106

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (FP): Jag hoppas att jag uppfattade din fråga rätt nu. När det gäller kvalitetsuppföljningen måste vi stärka den. Vi måste verkligen jobba vidare både i stadsdelarna och centralt, vilket vi nu gör. Det är oerhört viktigt att vi gör det. Jag hade önskat att det hade gjorts mycket tidigare, när ni satt vid makten. Vi måste göra det för att säkra vården, omsorgen, förskolan och de verksamheter vi är ansvariga för där. Vi måste bara göra det och gå vidare.

Nu pratar vi om oanmälda besök från centralt håll. Jag vill också att stadsdelarna ska ha oanmälda besök ute i sina verksamheter för att ytterligare stärka det här. Och den medicinskt ansvariga sjuksköterskans ställning är oerhört viktig.

R VIII KULTUR- OCH FASTIGHETSROTELN

**Kulturnämnden, Stockholms Stadsteater AB, Stadsdelsnämnderna, Kultur- och föreningsverksamhet, verksamhet för barn och ungdom
Punkt 9, 30, 4)**

Anförande nr 107

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Kära fullmäktige! Kära åhörare! Välkomna till debatten och diskussionen om kultur!

Den 20 maj 2010 invigdes Fotografiska. Jag fick många frågor. Vissa var arga. Några i den här salen ställde oerhört mycket frågor: Vad är detta? Vad gör vi? Stöder vi det här över huvud taget? Då kunde jag säga: Nej, det gör vi inte på något annat sätt än att de får hyra av oss och att de är goda hyresgäster.

Den 20 juni 2011 upprepades samma procedur. Då öppnade Sven-Harry Karlsson sin konsthall i Vasaparken. Jag fick samma frågor, med lite höjt tonläge: Vad är detta? Vad gör vi? Är staden med? Borde vi verkligen vara det? Svaret var också då: Nej, staden är bara en partner. Sveriges Radio kände sig till och med föranledd att ställa en fråga på nätet: Behövs det privata konsthallar?

Jag kan konstatera att Fotografiska har haft 270 000 besök under sitt första år, och det fortsätter lika bra det andra året. Sven-Harry Karlssons konsthall har gjort avtryck under året. Varför nämner jag det? Jo, stadens kulturpolitik ska se till all stadens kultur. I stadens kulturpolitik är Fotografiska, Sven-Harrys konsthall, Magasin 3, Under Bron, Slakthuset och Playhouse Teater viktiga aktörer som förtjänar vårt om än inte finansiella så dock stöd, engagemang och förtroende.

Om många ska komma i kontakt med kulturen och kulturskapare ska få betalt behöver vi ett stort kulturliv i Stockholm. Under detta år har jag slagits av att det finns en ganska fantastisk förnöjsamhet i delar av kulturlivet, också i delar av den här salen. Det kulturstöd som har kritiserats under de 16 år som jag har varit kulturpolitiker har aldrig varit så bra som den dag då man försökte göra något åt detta kritiserade system.

Det är som att det smala inte kan nå fler, att resurserna är viktigare för dem som har pengar än för dem som inte har och att de som har offentligt stöd har högre kvalitet än de som inte har det. Jag ska vara ärlig: Hela vår politik handlar om att vända på det här och göra precis tvärtom. Kultur ska produceras av många och för många. Men de gemensamma resurserna ska gå till dem som annars inte skulle klara sig och våra institutioner. Men de ska bara gå till den kultur som har som mål att drabba flera, och endast den kultur som har hög kvalitet drabbar flera.

Därför duger det inte att ha bibliotek där inte alla är välkomna. Därför duger det inte med en kulturskola som inte kan korta sina köer. Därför duger det inte att prata om kreativa näringar men säga fy och usch när man pratar om tillväxt i konsten och för kulturen.

Mitt fokus är deltagarna och publiken. Det gynnar i förlängningen kulturskaparna och i långa loppet förutsättningarna för alla. Det är hög tid att inse att det inte finns någon motsats mellan hög kvalitet och större publik. Det visar vi i många av våra egna verksamheter.

Vår politik för allas rätt till lika god kultur fortsätter. Stadsteatern får ett bredare uppdrag och jobbar vidare med att locka ännu fler. Året har ju varit succé – man slår nya rekord. Man har både en smal och en bred publik, och publiken förklarar sig oerhört nöjd med verksamheten. Man ska nu bredda sig även till det fria kulturlivet.

Strindbergsåret inleds. Alla våra institutioner ställer om till att jobba mot Strindberg, och vi anslår även några extra miljoner.

Kulturstödet får en uppräckning som vi aldrig har sett. Under de år som jag har varit kulturborgarråd har kulturstödet till de fria kulturgrupperna i Stockholms stad ökat med 64 procent – minst; det kanske blir mer när vi har tagit verksamhetsplanen. Det är bra att alla partier utom Vänsterpartiet är med om att arbeta hårdare för att kulturstödet ska nå nya grupper, att ge även dem som inte är inne i det en chans, att ge kulturlivet långsiktiga förutsättningar och tydliga riktlinjer som kulturlivet kan förhålla sig till.

Det ligger ett jättestort tillväxtpaket i kulturbudgeten, och det handlar om att vi ska börja jobba med kulturen i vår dagliga planering i Stockholm, att se kulturen som en tillväxtmotor genom att använda cultural planning till exempel. Det kommer vidare i verksamhetsplanen. Bibliotekens strukturplan kommer att tas på nytt nästa år.

Fokus i denna budget ligger klar. Det viktigaste för kulturen och konsten är de som knacker på och vill in, oavsett om de är utövare eller publik. Av de många för de många, kultur av högsta kvalitet – det är målet för majoritetens kulturpolitik.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 108

Ariane Bucquet Pousette (M): Ordförande, fullmäktige! Det är fantastiskt men inte så förvånande att Stockholm nyligen av Lonely Planet rankades som femte stad av storstäder som man borde besöka. Ett rikt kulturliv, har forskningen visat, är någonting som lyfts fram som en av de absolut viktigaste konkurrensfördelar en stad kan ha. Med fler skapande individer i befolkningen och med större utbud ökar också en stads möjlighet att växa och locka till sig nya investeringar och nya företag.

Stockholms stads kulturverksamheter bidrar till ett fritt och öppet kulturliv som kan präglas av hög kvalitet, mångfald i kulturella uttryck och bredd i antalet aktörer och som är tillgängligt för alla. Någonting som är viktigt, som forskningen också visar, är att barn redan tidigt ska få ta del av kulturupplevelser. Om barn får ta del av kulturupplevelser kommer de att ha lättare att lära sig matematik. Det här är någonting som vi måste ta till vara, eftersom barnen är de som formar morgondagens Stockholm.

Stockholm ska vara en stad som är öppen för alla och ska präglas av de tre T:na, som forskare också lyfter fram. Det är tolerans, teknologi och talang.

Det är fantastiskt: Vi behöver inte längre åka till storstäder som Paris eller Berlin för att titta på fotokonst i världsklass, som Madeleine också nämnde, för vi har det framför oss vid Slussen, där man kan ha en vidunderlig utsikt över Stockholm.

Det gläder mig också att vi har återinfört inträderna på kommunala museer, som ger mer muskler åt museerna att fortsätta sitt goda arbete.

Vi ska även ha i åtanke att i dag betalar varje medborgare 1 254 kronor till kulturen. Vi har ett ansvar när vi har en så stor budget – närmare en miljard kronor, 937 miljoner för att vara exakt – att visa medborgarna hur vi använder deras skattepengar på rätt sätt.

Jag tror att vi genom att värna de kulturella uttryck som finns i vår stad ska fortsätta att ge plats för nya kulturutövare, både amatörer och proffs.

Sist men inte minst skulle jag vilja ta ett litet citat av Strindberg. Han lär ha sagt för länge sedan att i Sverige händer det så lite att det händer mindre än när det händer ingenting. Jag måste säga att han hade fel, för i Stockholm i synnerhet händer det massor inom kulturområdet.

Med dessa ord vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Dessutom skulle jag vilja tacka alla stockholmare som bidrar till ett blomstrande kulturutbud.

Anförande nr 109

Borgarrådet R u d i n (S): Fru ordförande, ledamöter och stockholmare! Jag ser i kulturpolitiken en av de kanske största ideologiska skillnaderna i kommunalt utövande av vad politik ska användas till inom kulturområdet. När man använder sig av ord som utbud, exploatering, marknad, bonus, fria, privata leverantörer och så vidare i en kulturdebatt är man inne på ett spår som handlar om att utbudet av kultur är det som ska vara måttet på om man nått framgång eller inte. Det är en oerhörd svaghet. Jag ser en avgrund mellan den kultursyn som vi står för och den som nu tillämpas.

Jag ser snarare mötet mellan människor och kulturen som det som avgör vad framtidens Stockholm kommer att bli och hur framtidens medborgare kommer att uppfatta sig själva, sin samtid och sitt samhälle. Därför är kulturen någonting mycket större än det utbud som finns i Stockholm i dag. Det är frågan om vilken höjd vi tar i vårt civiliserade samhälle, i acceptans inför nya former, nya diskussioner och nya tankar. Där är tyvärr den borgerliga kulturpolitiken förskräckande i sitt avståndstagande till nya former som spränger sig fram.

Vi gör en kraftig satsning i vår kulturbudget för att satsa på den del av kulturen som väcker nya tankar. Vi lägger merparten av de pengar vi vill satsa på kulturskolan, ett område som har fått mycket stryk under den borgerliga majoriteten, där alla de unga människor som ännu inte mött sitt eget och andras utövande av olika former av kultur stängts ute från att delta i kulturskolan. Vi har sjunkit från plats nr 1, en

ohotad plats där vi befann oss länge, till plats 222 av landets kommuner i Lärarförbundets undersökning av landets musik- och kulturskolor. Det har skett sedan 2006. Ett fullständigt moras har inträffat i möjligheterna för ungdomar att göra entré till kulturskolan.

Apropå entré inför ni avgift på museerna. Vad är några kronor för det fria kulturutbudet, kan man tycka. Men det är just det att mötet mellan medborgaren och den samlade kunskap som ett museum erbjuder ska vara fritt, därför att det är att ta höjd i en civilisation för möjligheten att alla kan ta del av den kunskap som vilar runt hörnet, inte bara de som har råd att betala.

Det går en avgrund i kulturpolitiken mellan en röd kulturpolitik och en blå kulturpolitik. Den blå fokuserar på utbudet, och vi fokuserar på utövandet och möjligheten att tänka nytt. Därmed är vårt kulturbegrepp vidare och mer demokratiskt än att bara stirra sig blind på vem som för tillfället erbjuder kultur till pengar för dem som vill betala.

Anförande nr 110

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Det finns en grön kulturpolitik också.

Barns och ungas tillgång till kultur är en otroligt viktig del för deras utveckling till trygga samhällsmedborgare. Kultur är på samma gång utmanande, ifrågasättande och enande. Den får människor att växa. Barn och ungdomar måste få tillgång till den kultur som staden erbjuder. Det gäller oavsett om man heter Fatima och bor i Akalla eller om man heter Rickard och bor i Ängby. Tyvärr är en stor utmaning för Stockholm att kunna ge alla samma möjligheter oavsett var man bor. Vi vet att det spelar stor roll var föräldrarna är bosatta för om barnen tar del av det gedigna utbud av kulturverksamhet som staden erbjuder eller inte. Det är viktigt att vi satsar extra på kultur i miljonprogramsområdena. Vi måste ta kulturen till eleverna och ha ett så brett utbud att alla oavsett bakgrund blir nyfikna på någonting och vill vara med och skapa. För att det ska vara möjligt måste avgifterna hållas nere.

Herr ordförande! Vi måste arbeta aktivt med att ge eleverna verktyg till att våga vara den man är. Genom kulturen kan vi få möjlighet att växa, prova på nya uttryckssätt, hitta vår egen identitet. Det är viktigt att som vuxen vara lyhörd och inkluderande i skapandet för att alla oavsett kön, etnicitet, sexualitet eller funktionalitet ska kunna komma till sin fulla rätt.

Kultur oavsett var man bor gäller inte bara barn. Kvarterskulturen, som är ett begrepp, ger unika stadsdelar, livfulla, i ständig rörelse. Vid varje renovering och varje nybyggnation ska vi se till att konst och kultur får en fortsatt viktig plats. Den så kallade enprocentsregeln ska därför stärkas.

Det fria inträdet till Stockholms museer är något som vi länge har känt oss stolta över. När det togs bort från de statliga museerna valde Stockholm entydigt att låta den avgiftsfria entrén till våra museer vara kvar, och det tyckte vi var alldeles utmärkt. Att majoriteten bryter upp det och börjar ta betalt är att missa målet.

Med dessa ord vill jag yrka bifall till Miljöpartiets budgetförslag.

Anförande nr 111

A n n M a r i E n g e l (V): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Det som kommer upp här är inte en bild av kulturverksamheterna i Stockholm, men det är stadens karta över fria affischeringsplatser för kultur. Den illustrerar en tendens: Den borgerliga kulturpolitiken har medfört en allt starkare koncentration på innerstaden. En översikt av fördelningen av stadens budget visar att en invånare i innerstaden får fem gånger mer av kulturbudgeten än en invånare i förorten, där de flesta bor. Nu krävs det både ekonomiska satsningar och en målmedveten strategi för att utveckla en levande kultur i hela staden. Det är en fråga om demokrati, och därför riktar vi i Vänsterpartiet en stor del av våra kultursatsningar direkt till förorten.

Vi är alla stolta över Stockholms kulturliv, och vi ska inte bestämma över det. Politikens uppgift är att skapa förutsättningar, att skapa en infrastruktur för kulturlivet. I den ligger lokaler. Vi har i många år krävt ett nytt hyressättningssystem utan marknadshyror. Det behövs verksamhetsbidrag som är långsiktiga och förutsägbara, precis som man också behöver möjlighet till mer kortsiktiga projekt. Det måste finnas tillgänglighet för alla genom kulturhus i förorten, genom kultursekreterare och genom att satsa särskilt på mötesplatser som förortsbibliotek.

Den borgerliga kulturpolitiken i dag går åt alldeles motsatt håll. Man prioriterar evenemang och kortsiktiga projekt. Man ålägger alla att öka egna intäkter. Man lyfter fram marknadsföringsevenemang, PR och kommunikationsbyråer – jag tror att det är 15 stycken på kulturnämnden som tar en större del av budgeten. Stadens ytor blir alltmer privatiserade. Det är förbud mot affischering och förbud mot graffiti. Det allra tydligaste kulturpolitiska budskapet i er budget är att ni återinför entréerna på museer. På borgerligt nyspråk kallas det för övrigt satsning. Det är en lika tydlig klasspolitik som era höjda avgifter i kulturskolan, som har fått tusentals barn att sluta.

Vi satsar i vår budget 61 miljoner kronor mer i kulturnämnden, främst till kulturskolan och det fria kulturlivet, 24 miljoner till kultur i stadsdelarna, 45 miljoner i investeringar, bland annat ett kulturcentrum på Järva och samlingslokaler. Vi lägger ytterligare 5 miljoner på Stadsteatern för att utveckla Parkteatern.

Ni berömmar er av stora kultursatsningar, men det ska ställas mot en generell nedskärning och utebliven pris- och lönekomensation. Ni drar ned på kulturen i stadsdelarna. Ni satsar ingenting på barn- och ungdomsverksamhet där, och ordet fritidsgård har helt försvunnit ur er budget. Det behövs mycket mer reda pengar, men det behövs också en ny politisk inriktning.

Vi i Vänstern vill ha en öppen stad, mer plats för kultur och mer plats för alla de värden som förmedlas i kulturen men som inte finns inom marknaden.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 112

Ch r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Man längtar ju efter att ta replik på några, men det får man vänta på.

För mig är kulturen den osynliga infrastruktur som håller oss samman. Det gör att vi kan mötas. Våra teatrar och torg är platser där vi samlas, skrattar och gråter, reflekterar och diskuterar. Kulturen är stadens urbana puls. I 2012 års budget får Stockholmskulturen mer resurser. Vi tillgängliggör stadens bibliotek. Vi ser över incitamentsstrukturen för stadens fria scener. Vi fortsätter att utveckla Kulturhuset. Vi har ambitiösa mål kring konsten i det offentliga rummet. Vi gör tydliga vägar för kulturen och civilsamhället att mötas.

För oss i Centerpartiet är det ett viktigt steg att stärka – och nu kanske jag borde höja rösten, för det har andra gjort när de har pratat om det här – stadens kulturinstitutioner genom att återinföra avgiftsmodellen för stadens museer. Det tycker vi är bra. Centerpartiet tror att den urbana livskvaliteten skapas i skärningspunkten mellan människor som är öppna för kreativa uttryck, kultur och marknad. Till exempel skulle privat drivna bibliotek vara ett välkommet bidrag i mötet mellan kultur och kommers i Stockholms framtid.

Alltför länge har en ideologisk vänstersyn fått prägla Sveriges och Stockholms kulturpolitik och rest en barriär mellan kultur och kommers som skadat båda. Centerpartiet vill riva denna gräns. För oss är staden en basar där högt och lågt, stort och smått, möts och bryts mot varandra. Mer kommers i kulturen och mer kultur i kommersen kommer att leda till ett rikare liv för stockholmarna.

Jag är stolt när jag säger att jag yrkar bifall till Alliansens budget.

Anförande nr 113

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande, fullmäktige! Ja, vi behöver kulturen. Den ger oss rötter till vår historia. Den ger mening i livet och visioner för framtiden och också möjlighet att ingå i ett sammanhang. Genom kulturen gör vi vår egen upplevelse. Vi förnimmer eller njuter och handlar utifrån en dimension av livet som vi alla behöver för att få det så rikt som möjligt. Varje konststart som man själv utövar eller tar del av bidrar till att skapa detta sammanhang. Det ger förståelse för hur andra människor tänker och upplever sin omvärld.

Konst kan och ska både provocera och ge glädje, njutning, uppmuntran, kanske också tröst och mening. Kultur som stimulans för alla människors kreativa förmåga ger en möjlighet att se tillvaron på ett nytt sätt, och därför måste kulturen komma in där den hör hemma, nämligen i alla livets faser och i alla samhällets sektorer, allt ifrån barnen i förskolan till de äldre på vård- och omsorgsboenden.

Ett rikt kulturliv vitaliserar även demokratin. Folkbildningen, inte minst studiecirklar och temakvällar som studieförbunden ordnar, spelar också en omistlig roll.

Men inga kulturinstitutioner är nog så omtyckta och omhuldade som biblioteken. Bibliotekens roll som kulturförmedlare kan inte nog betonas. Många av er kan säkert uppleva känslan i att ta en härlig bok, sjunka ned i en fåtölj och låta sig ryckas med

av berättelsen. Biblioteken har en avgörande betydelse för att stärka läsningen i samhället. De har stor betydelse för lärande och utveckling. Därför är det viktigt att biblioteken ständigt får stöd för att utvecklas, och de ska finnas där människor rör sig. Utvecklingen av tunnelbanebibliotek är ett steg i den riktningen. Biblioteken har också en viktig roll i att ge alla människor möjlighet till allmänbildning, och därför utvecklas biblioteken till att innefatta mycket mer än böcker.

Kultur ska vara tillgänglig för alla människor. Funktionsnedsättning ska inte vara ett hinder för att kunna delta. Det gäller inte bara den fysiska tillgängligheten utan också tillgängligheten för personer med till exempel neuropsykiatrisk diagnos. Många både barn och vuxna har haft stor glädje av att få information och läsa böcker med lättläst text. Behovet av lättläst litteratur för en yngre publik framhålls ofta från handikapprörelsen och från pedagoger inom skolan.

Vi kristdemokrater vill därför att böcker och annan information på stadens bibliotek i så stor utsträckning som möjligt ska finnas tillgängliga just som lättläst text, liksom de audiovisuella hjälpmedel som där finns. Vi har också sett exempel på hur man på museer ordnar speciella visningar för personer som behöver få visningarna i lite mer stilla miljö.

Kultur och möjligheten att ta sig till kultur i alla dess former är en fråga om livskvalitet, att kunna få tillgång till en annan värld och ta del av andras drömmar.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 114

M o n i k a L i n d h (S): Välkomna till kulturtanternas debatt! Jag har varit på Stadsmissionen här uppe vid Fridhemsplan där de har en hel rad kläder som heter Kulturtanten. Där har jag köpt det plagg jag har på mig nu för 40 kronor. Nu får vi sätta i gång.

Kultur – själens fläsk och potatis. Man kan se kultur som en strategisk infrastrukturell faktor för Stockholms tillväxt, självklart, som genererar investeringar, som får företag att dra sig till Stockholm och människor att flytta hit. Det här utfallet kan mätas i ekonomiska termer, i statistik, i antal besökare. Det är vackert så. Men kultur är också det fläsk och potatis som själen behöver, eller en livsnödvändighet, det som varje människa måste ha för att kunna vara just människa. Särskilt viktigt är det i en stad som Stockholm där den sociala rörligheten, den klassmässiga rörligheten, inflyttning och utflyttning, är ständigt växande. Där behövs kulturen som en väldigt tydlig ingrediens, en maträtt.

I det här stora spannet finns det såväl utövare som publik, människor, barn och ungdomar. Vi socialdemokrater menar att för att kulturlivet ska kunna växa fritt och obändigt måste det finnas en samlad satsning på att skapa en stabil och bred infrastruktur för kultur. Bredd ger spets också, och vi behöver det. Fotbollen gav Zlatan. Fritidsgården gav Benny Andersson. Den kommunala musikskolan gav Robyn. Vi behöver både bredden och spetsen, och vi behöver ha en bredd som förmår fånga barn och ungdomar till att bli deras bästa jag.

Det är därför som vi ger ett rejält tillskott till kulturskolan. Nya grupper måste nås, och antalet deltagare måste öka. Det gör också Madeleine Sjöstedt – hör och häpna! Hon skriver: Kulturskolan måste finna metoder för att erbjuda fler barn och unga plats i kulturskolans undervisning. Men det finns inte en krona för det, inte ett enda öre. Därför är det tomta ord. Kulturskolan tappade förra året 511 barn. 511 möjliga förmågor fick inte plats i Madeleine Sjöstedts kulturskola.

Bifall till Socialdemokraternas reservation!

Anförande nr 115

Borgarrådet Sjöstedt (FP): Ett kärt ämne, som ingen debatt kan undgå, är kulturskolan.

Då vill jag säga så här till dig, Monika. Du refererar till Robyn och andra som har gått i kulturskolan. De gick i en kulturskola där man kunde fostra en elit, där man kunde ta hand om en elit. När ni hade makten slog ni sönder den delen av kulturskolan och gick ut och gjorde kulturskolan till en fritidsverksamhet på skolorna. Det är dit ni vill igen.

Det finns en ambition hos majoriteten att hålla kvar den verksamhet som faktiskt ser till att bedriva en undervisning där eleverna höjer sin kompetens. Det fanns inte ett mål för kulturskolan när jag tillträdde. Nu säger vi att kulturskolan ska bedriva undervisning för barn och unga elever på deras fritid. Det är alltså fyra kriterier. Det fanns inte förut – ni lämnade efter er ett tomt bord när det gällde detta. En verksamhet för varje barn genererar mellan 7 000 och 8 000 kronor från skattebetalarna per år. Kulturskolan är inte i behov av mer pengar. Den är i behov av större samling kring vad man ska göra. Det är inte pengar som är kulturskolans problem i Stockholm.

Anförande nr 116

Monika Lindh (S): Jag vill säga två saker, Madeleine. Benny Andersson fostrades kanske inte i den kommunala musikskolan men väl i en fritidsgård som var tvungen att ha öppet halva natten för att han skulle få spela sitt piano. Vi har knappt några fritidsgårdar i dag, och vi har framför allt inga pianon på dem.

Det andra, när du står och berättar om denna kulturskola, är att jag bara kan konstatera att det du gjorde förra året var att utestänga 511 barn, möjliga elitmusiker, men framför allt barn som kanske hade kunnat få ett kulturellt utbyte som de själva var med i. Du utestängde dem förra året.

Anförande nr 117

Ulrika Francke (FP): I år kommer Stadsteatern att slå rekord igen. Under de fem år jag har haft förmånen att vara ordförande i Stadsteatern har vi slagit rekord varje år. Det hände nog också innan jag var där – jag tror inte att jag är den bidragande orsaken. Vi kommer att ha över 500 000 besökare i år. Vi har sju scener med 40–50 föreställningar sex dagar i veckan. Det innebär att vi har 1 500 besökare

per dag när vi kör. Det är en oerhörd verksamhet som vi har. Och som många av er säkert vet som har provat att köpa biljetter är beläggningen 97–98 procent hela tiden.

Vi har under de år som gått öppnat teatern för andra än dem som är anställda på teatern eller har kontrakt med teatern. Vi har öppnat scenen c/o, och där har vi under 2011 haft 37 olika typer av gästspel, både svenska och utländska. Nu tar vi ett steg till nästa år och öppnar teatern ytterligare lite mer och bjuder in, inte dem som har blivit etablerade fria grupper utan dem som är på väg att etablera grupp för att de också ska få möjlighet att komma in i Stadsteaterns system. Därtill har vi öppnat dörren på Bryggan för att släppa in ett nytt gäng teatermäniskor.

För Strindbergsåret – jag har tyvärr inget citat med mig – öppnar vi upp ett samarbete med Radioteatern som innebär att man varje söndag på Klara kan lyssna på inspelningar av Strindbergs dramer tillsammans. Jag tror att det är klockan 11 om ni vill gå dit.

Allt detta har vi gjort, och mer kan vi göra därför att teatern hela tiden jobbar med små rationaliseringar. Hela tiden klarar vi de krav som vi har på oss genom att vardagligt ta hand om vinster som går att göra, ändra, jobba lite smartare, jobba lite klokare. Annars hade vi naturligtvis inte klarat av att ha den fantastiska verksamhet som vi har. Ledningen prövar nya former. Vi prövar nya scener, nya vägar att gå, och det ger en fantastiskt livfull teater.

Därför, herr ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 118

A n n M a r i E n g e l (V): Jag håller fullständigt med om, Ulrika, att Stadsteatern har en fantastiskt bra verksamhet. Jag är inte det minsta orolig för den konstnärliga utvecklingen eller för publikintresset. Men jag blir lite orolig när jag läser era ägardirektiv. Där står det att man ska minska behovet av koncernbidrag, att man ska minska administrativa och indirekta produktionskostnader, att man ska öka biljettintäkterna och att man ska upphandla verksamhet som inte är kärnverksamhet.

Jag tror att man har arbetat väldigt mycket med effektivisering, som du sade. Jag har svårt att se hur den skulle kunna gå ännu längre. Jag undrar om du kan säga att Stadsteatern under 2012 kommer att ha råd att producera lika mycket som nu när den inte får någon pris- och lönekompensation och när den kanske har nått maxtaget för vad man kan göra av effektiviseringar och hur mycket man kan producera.

Sedan har jag en fråga. Vi har lagt extra pengar för att bredda verksamheten i Parkteatern därför att vi ser att det finns en väldigt mycket större efterfrågan i förorten än vad man har möjlighet att göra. Kommer man att ha möjlighet att spela i samma stora utsträckning i förorten med den stillastående budget som koncernen har lagt?

Anförande nr 119

U l r i k a F r a n c k e (FP): Ja, vi tror att det kommer att gå att ha ungefär lika många, men kanske inte riktigt lika många, produktioner som vi har haft i år. Vi har

den metoden att varje gång vi har ”överskott” inom vår budget går det till nya produktioner. Det är ingenting som ska gå ut någon annanstans, utan det blir ständigt nya produktioner. Om vi får ett sådant utfall 2012 kan jag ännu inte säga, men om vi får det kommer det att gå till nya produktioner hela tiden. Vi kommer att kunna ha samma verksamhet i Parkteatern. Det ser jag inte heller något hinder att göra.

Det finns alltid ett annat sätt att göra en sak på. Det finns inte bara ett styressätt. Det är det som har varit så oerhört stimulerande och vägledande för teatern, att kunna vända och se hur man kan göra saker på ett annat sätt och få ut lika mycket. Jag tror inte att den här verksamheten är unik på det, utan det finns sådana förutsättningar i alla verksamheter.

Anförande nr 120

E w a L a r s s o n (MP): I förra årets budget tog Folkpartiet upp att man ska se över avkastningskraven i fastighetsnämnden. Det ärendet är på gång nu, och det ser vi mycket fram emot från Miljöpartiets sida eftersom vi tycker att avkastningskravet på kulturändamålsfastigheter är helt orimligt stort. I budgeten kan vi nu inte utläsa det här eftersom det är under beredning, men på vilket sätt ser du att det här påverkar Stadsteaterns verksamhet? Verksamheten pågår ju i fastigheter.

Anförande nr 121

U l r i k a F r a n c k e (FP): Vi hade faktiskt uppe just hyresavtalet på förra styrelsen och kunde konstatera att vi var ganska nöjda med det hyresavtal vi har. Det är ett bra hyresavtal som Stadsteatern fick förra gången. Vi fick då också kompensation från Stadshuset för den höjda hyra som det medförde. Jag tycker att det är rimligt att man vet att lokalerna på Sergels torg har en alternativ intäkt om vi inte hade det. Börjar vi subventionera med hyreskontrakt blir subventionerna och bidragen väldigt skeva.

Vi är alltså nöjda med vårt kontrakt, och det är ledningen också. Jag tror att man ska akta sig för att subventionera med billiga lokaler, för då vet man inte riktigt vad man subventionerar.

Anförande nr 122

Borgarrådet R u d i n (S): Jag vill framföra till Ulrika att jag är väldigt stolt över vad Stadsteatern åstadkommer och vad den har åstadkommit. Jag tycker att det är glädjande att staden har en så fantastiskt fin teaterscen med den utveckling som pågår där och att man har skött verksamheten väl.

Men det är inte där debatten om kulturpolitiken i Stockholm borde stå, eftersom nedskärningarna i kulturskolan har gjort att vi har rasat från första plats till 222:a plats i landets mätningar, att vi dessutom ser att det blir svårare att komma in på museer och att det blir svårare att bedriva fri teater.

Det som fick mig att gå upp var när jag hörde dina lysande ord om hur bra Stadsteatern fungerar. Då slog det mig att detta nog är det enda område där ni kan peka på

riktig framgång. Det talar väl sitt tydliga språk att efter mig här nu finns det inte en enda borgerlig talare i stadens kulturdebatt.

Anförande nr 123

U l r i k a F r a n c k e (FP): Nu tycker jag att du ger en något skev beskrivning. Jag tror att det är viktigt att vi håller ett kulturliv levande, och jag tycker att vi gör det. Alliansen har satsat mer på teatern under de här åren. Vi har satsat mer på kulturen, som Madeleine Sjöstedt beskrev. Jag tycker inte riktigt att du ger en korrekt bild.

Anförande nr 124

B i r g i t t a H o l m (M): Ordförande, kulturälskande fullmäktige! Här står en moderat kulturtant! Mitt lilla inlägg är en hyllning till Stockholms stadsteater. Ni som kan Stadsteaterns föreställningar fattar vad jag säger.

Jag hoppas att teaterdirektör Benny Fredriksson inte oroas för att *Fan ska vara teaterdirektör* i mötet med *Ett resande teatersällskap* i den kulturälskande stadsteaterstyrelsen med inslag av *Angels* och *Rött*, där vi oftast är rätt eniga. Vårt uppdrag är att ge *Lycka*, och vi leder den skandinaviska teaterligan med en beläggning på över 84 procent varje år sedan 2003 och med en publik på en halv miljon besökare per år. Föreställningarna *Komma rusande* och *Kort möte* med konstnärlig kvalitet för produktioner för barn och unga är prioriterade.

Teatern är som *Äktenskapet* för alla stockholmare och har sju scener med 40–50 föreställningar i veckan med i snitt 1 500 besökare per dag.

Det ska åska och blixtra kring vår teater. Dödsdansen och *Leka med elden* hyllar 2012 skaparen av Carlsson med kruset, i nära samarbete med Intima Teatern, Liljevalchs och Radioteatern.

Mina kulturvänner! Årets nobelpristagare i litteratur är inte någon halvfärdig himmel. Nej, Stockholm är en av Sveriges tre musketörer, och *Rut och Ragnar*, *Fröken Julie* och *Gregorius* väljer ofta att resa till Stockholm, för här finns Klara eftermiddagar och mer av *Linje Lusta*. Då behövs Stadsteatern för oss 08-or, oavsett om vi är *Barnen från Frostmofjället* eller *Jeppe på berget*.

Stockholms stadsteater med Bryggan, Parkteatern, Skärholmens scen och Klara soppteater är inget ingenmansland utan är viktig för stockholmare men även för *Vänner* som åker till Stockholm enbart för att förundras över nakenchocken i *Hair*. Vi har mycket att vara stolta över i allmänhet, och i synnerhet har vi Stockholms stadsteater att vara oerhört glada och tacksamma över.

Jag vill därmed bara säga att jag älskar Stockholms stadsteater och den möjlighet som vi har i staden. Jag älskar också lite teaterdirektören Benny Fredriksson, som gör ett fantastiskt arbete, oaktat det illustra teatersällskap som ses i Stadsteaterns styrelse.

Jag yrkar därmed bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 125

A n n M a r i E n g e l (V): Det är bra, Birgitta – en jättebra plädering. Det vore bra om du kunde dra den inför några blivande sponsorer så att ni får in de där sponsorintäkterna också. Det var väl mer den karaktären.

Eftersom du tycker att det är så viktigt – det tycker jag också – att fler får komma till teatern undrar jag varför ni vill öka biljettintäkterna. Det är avgörande för väldigt många människor att priset är rimligt och överkomligt. Det är många människor som inte har möjlighet. Jag vet att det finns rabattsystem och att man har en stor publik, men om man vill att den ska bli ännu större kan jag inte förstå att det skulle vara rätt väg att höja biljettpriserna.

I övrigt får man väl citera Bengt Göransson, som skrev en bra artikel häromdagen där han sade: ”Det sägs att folk mår bättre av att läsa böcker. Men i stället mår de kanske sämre, eftersom de får sakernas tillstånd klart för sig.” Det är en väldigt viktig poäng när du hyllar Stadsteaterns föreställningar. Det är oerhört viktigt att många människor har möjlighet att ta del av alla de erfarenheter som finns i alla de olika produktioner som du så tjusigt radar upp. Men tycker du inte att fler ska ha möjlighet att göra det?

Anförande nr 126

B i r g i t t a H o l m (M): Vet du vad, Ann Mari Engel? Vi är oerhört överens i Stadsteaterns styrelse från vänster till höger. Det är sällan ni från Vänsterpartiet skriver någonting. Det är en helt fantastisk teaterstyrelse vi har.

Anförande nr 127

G u n n a r S a n d e l l (S): Fullmäktige! Tack för de vackra orden om Stadsteatern, Birgitta Holm! Jag instämmer i dem. Men du är även ordförande i Farsta stadsdelsnämnd i ungefär 35 dagar till, och sedan går du över till Carema.

Det här avsnittet handlar också om barn och ungdomar och föreningsverksamhet, och vi har i stadsdelsnämnden i Farsta haft mycket diskussioner om hur vi ska utveckla verksamheter för barn och ungdomar. Bland annat har Sköndalshallen plötsligt utnämnts till något slags fritidsgård för ungdomarna i Sköndal. Jag skulle vilja ha en beskrivning av vad du har gjort för kulturen och ungdomarna i Farsta.

Anförande nr 128

B o r g a r r å d e t M o g e r t (S): Herr ordförande! Jag har ett svagt minne av att jag under min förra kulturbudgetdebatt lovade att jag skulle hålla mig borta från den ett tag. Men det är fruktansvärt svårt, även om jag kanske är mer kulturtönt än kultur-tant.

Kulturen är så mycket. Kulturen är upp och den är ned, den är glädje och den är sorg. Kulturen är liv. Vi vet alla – det behöver man inte säga i den här salen – att kulturen har ett starkt egenvärde, att den inte behöver motiveras med rationella kulturer. Men vi vet också att kulturen har mätbara positiva effekter. För den som nödvändigtvis vill ha siffror på allt finns det att få.

Jag lyssnade på en italiensk professor för ett tag sedan som listade kulturform efter kulturform och visade på varje enskild forms positiva hälsoeffekter. Alla kulturslag visade sig ha positiva hälsoeffekter, utom poesi. Poesi visade sig faktiskt ha en negativ hälsoeffekt. Om jag har förstått det rätt är det alltså poesi vi ska skydda våra äldre ifrån – det och en del bolagskulturer möjligen.

Min enkla slutsats av detta, både kulturens starka egenvärde och de positiva hälsoeffekterna, är att kulturpolitikens främsta uppgift måste vara att få alla stockholmare delaktiga i kulturlivet. Det måste vara den största och viktigaste uppgiften för oss här inne. Det är inte att få fram schlagerfestivaldeltagare eller fostra en elit.

Här är er politik lite märklig. Jag tycker att ni i flera år har fört något av en baklängespolitik, när ni har dragit ned på kulturskolan, pressat ut barn ur kulturskolans verksamheter, skurit ned på förtortsscener. Södra Fot i Skarpnäck är redan borta, och Fria Teatern i Högdalen har ryggen mot väggen. Och nu återinför ni avgifterna på stadens museer. Jag vill nästan påstå att med den fria entrén till stadens museer försvinner den sista spillran av en självständig liberal kulturpolitik i Stockholm. Då är det kanske ingen slump att kulturborgarrådet i sitt inledningsanförande radar upp saker som hon bevisligen inte haft någonting med att göra.

Bifall till den socialdemokratiska budgetreservationen!

Anförande nr 129

Ch r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Jag har en enkel fråga: Ska alla tvingas vara med i kulturlivet? Hur tänker du då? Kan du förklara? Vad hände med det fria valet?

Anförande nr 130

B o r g a r r å d e t M o g e r t (S): I mitt tre minuter och två sekunder långa anförande fanns ingenstans ordet ”tvång”. Det handlade om en rättighet och en ambition att få alla stockholmare delaktiga i kulturlivet. Om Christer Mellstrand har sysslat något med kultur och kulturpolitik vet han säkert att det finns stockholmare som på grund av ekonomi, klasstillhörighet, geografi eller andra saker inte deltar och inte kan delta i kulturlivet. Det kan vara tradition eller social bakgrund som gör att man styrs bort från kulturlivet. Där kan vi genom att sätta upp eller inte sätta upp trösklar försvåra för eller bidra till att vara med i kulturlivet. Det är det kulturpolitiken handlar om.

Anförande nr 131

T ü n d e K o v a c h (M): Det kan väl inte vara så farligt att vi som bor i Stockholm betalar entréavgift för vårt första besök per år. Sedan får vi vuxna gå ett obegränsat antal gånger till stadens museer. Annars skulle faktiskt stockholmarna finansiera utländska turisternas besök på våra museer, och jag tror inte att Roger Mogert tycker att det är rätt.

Anförande nr 132

Borgarrådet M o g e r t (S): Tünde Kovach säger att det inte skulle vara så farligt. Om jag tolkar den italienska professorn rätt var det precis farligt som det var, för det finns ett samband mellan deltagande i kulturlivet och hälsan.

Skämt åsido: Den effekt det får när ni sätter avgifter eller höjer avgifter är att ni styr bort dem med låga inkomster eller med låg kulturvana. Det är det er politik ger till effekt. Om det är farligt eller ej, där kan vi välja att tro på vår italienska professor eller inte, men det ger en dålig effekt på deltagande i kulturlivet.

Anförande nr 133

E m i l i a B j u g g r e n (S): Jag skulle vilja säga någonting om verksamheten för barn och unga i våra stadsdelsnämnder. Det senaste året har det framför allt i medierna förts en oerhört märklig debatt om huruvida det finns fattiga barn i Sverige eller inte. Vissa, framför allt borgerliga debattörer, hävdar med bestämdhet att fattiga barn inte finns i Sverige.

Men för de barn som växer upp och inte kan följa med på klassens utflykt spelar det ju ingen roll om vi definierar fattigdom vid den absoluta eller relativa gränsen. Om man har föräldrar som inte har råd att betala avgiften för fotbollsskolan eller om man har föräldrar som inte har råd att köpa en ordentlig vinterjacka eller om det enda målet lagad mat man får om dagen är det man får i skolan, då spelar det ingen roll hur vi definierar fattigdom. Effekten blir fortfarande stängda dörrar, förlorade möjligheter, uttraderade drömmar och i slutändan hopplöshet.

Den hopplöshet som skapas som ett resultat av ojämlikhet och ojämställdhet men också av rasism är ett av våra största problem i dag. I allra värsta fall leder den hopplösheten till apati; alltför många gånger leder den dock till utåtagerande, framför allt hos unga män.

Jag tycker att det är hög tid för er att vakna upp. Unga män i dag vandaliserar sina egna bostadsområden och vänder upp och ned på sina egna gamla parklekar. Hopplösheten som sprids får helt förödande konsekvenser i delar av vår stad. Barn och unga som växer upp behöver få ha sina drömmar, behöver vuxna som ser dem, behöver vänner som ger dem närhet. Vi behöver alla trygghet och bekräftelse och att våga drömma, och det är vår skyldighet att se till att alla som växer upp i Stockholm får den möjligheten att bli sedda, kan skapa sig positiva barndomsminnen och får uppleva att det är lönt att våga drömma.

För att göra detta kan vi skapa verksamheter där man får dessa möjligheter. Fritidsgårdar och kollo kan vara det – fritidsgårdar om de inte bara är fysiska platser utan dessutom ger möjlighet för unga att uttrycka sina ambitioner, tankar och känslor, där kultur, idrott och rörelse är tillgängligt och kan användas för att uttrycka sig på olika sätt.

En ung person som hamnar i missbruk eller kriminalitet kan kosta samhället 2 miljoner per år. Samma mängd pengar skulle kunna användas till att skapa kreativa mötesplatser för ett helt gäng stockholmare. I den socialdemokratiska budgeten vill

vi lägga pengar på fritidsgårdar och sommarkollon. Vi vet nämligen att en öppen fritidsgård kostar pengar, men en stängd kan kosta hur mycket som helst.

Anförande nr 134

C h r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Vi är väldigt eniga i den här salen om att vi ska satsa väldigt mycket på kulturen. Men jag vill också påminna och berätta om en sak. I Husby finns en kille som heter David Lillo. Han är jurist och jobbade tidigare på en av Stockholms största juristfirmor. Han såg problemen i Husby, tog ansvar själv och startade någonting som heter Husby Marathon Programme som nu rullas ut i Farsta och andra områden i Stockholm. Det är ett privat initiativ med privata medel, och jag tycker att ni på er sida glömmer bort att civilsamhället också har ett ansvar. Man pratar hela tiden om att vi ska lösa allt i den här salen, men det finns faktiskt väldigt goda privata initiativ med privata pengar som gör saker i de här förorterna.

I min förort Högdalen finns det också liknande exempel. Jag tycker bara att ni ska komma ihåg det. Det är viktigt att inte glömma bort att civilsamhället har ett ansvar.

Anförande nr 135

E m i l i a B j u g g r e n (S): I vår budget visar vi tydligt att vi vill stödja föreningslivet och det civila samhället, men det är viktigt att det inte bara kommer de unga till del som har möjligheter att starta projekt för privata pengar. Det handlar om en väldigt stor grupp människor som känner en otroligt stor frustration mot samhället, där man på grund av den ojämlikhet som råder faktiskt inte känner ett hopp om sin egen framtid. Alla insatser för dessa ungdomar är så klart verkningsfulla och oerhört viktiga, men till syvende och sist handlar det om att skapa möjligheter för alla unga som växer upp att bli sedda och kunna leva enligt sina drömmar.

Anförande nr 136

I n g e r S t a r k (V): Ordförande, fullmäktige och alla barn och ungdomar ute i förorten! Verksamhet för barn och ungdomar är mycket viktig för det förebyggande arbetet, men för att det ska fungera förebyggande måste verksamheten ha mycket hög kvalitet, och då krävs det resurser. Det är bland annat därför Vänsterpartiet höjer skatten med 60 öre.

Att verksamhet för barn och ungdom är viktig märks inte i Alliansens budget. Visst nämner man sommarkoloniverksamhet, öppna förskolor och parklekar, men några satsningar görs inte. Fritidsgårdarna nämns inte. Budgeten har i stället minskat. En förklaring är på sin plats. Det pratas vackert om barn och ungdom, men det är bara prat.

Vänsterpartiet satsar på icke-kommersiella mötesplatser. Det är viktigt att personal som arbetar med barn och ungdom har kunskaper om risk- och skyddsfaktorer för droger och kriminalitet liksom kunskap om hedersrelaterat liv. Här behövs vidareutbildning. Jämställdhet och resursfördelning ska följas upp så att verksamheten blir lika attraktiv för flickor och pojkar. Man var ute på alla fritidsgårdar i Farsta och pratade med barn och ungdomar, och där stod det väldigt klart att flickorna inte kom till våra fritidsverksamheter. Det behövs alltså rejäla satsningar för att

fritidsverksamheterna ska bli riktigt bra och för att de ska locka flickor i lika hög utsträckning.

Bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 137

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Kära fullmäktige och åhörare! När man hör den här debatten kan man inte ana att detta är ett politikområde som har fått en uppräkningsmed nästan 4 procent, medan man i övriga Europa slaktar mycket av kulturpolitiken därför att man inte har råd. Men det var bara en anmärkning i marginalen.

Jag blir väldigt fascinerad över oppositionen i den här salen, och jag vill fundera lite över vad man säger och vad man gör. Det tycker jag är intressant. Ni har ju haft makten en gång, så det finns faktiskt någonting att jämföra med. Vi står inte för ett helt rent bord. Vänsterpartiet anklagar Ulrika Francke och frågar varför vi ska öka intäkterna. Svaret på det är naturligtvis den eniga styrelsen för stadsteatern. De var eniga om verksamhetsplanen, därför att de vill ha in mer besökare i verksamheten av precis samma skäl som ni angriper hela tiden: att man vill ha in fler besökare. När blev det ett problem?

Det andra jag funderar över är Vänsterpartiet som fullkomligt pumpar in låtsaspengar i kultursektorn. De vet nämligen att de inte behöver bestämma över det, samtidigt som de historiskt, när de haft makten, har haft väldigt låga pengar till kulturstöden och till biblioteken – som under vår tid har fått fruktansvärt kraftiga uppräknings där inte Vänsterpartiet har varit med. Nej då – man har gjort andra saker.

Hos Socialdemokraterna går Tomas Rudin upp och säger att majoriteten pratar om utbud och marknad och exploatering. Jag vill ha ett enda exempel, Tomas Rudin, på när jag har sagt de orden! Det räcker med ett exempel på ett av dem så är jag nöjd. De orden har jag nämligen aldrig tagit i min mun när jag har beskrivit kulturpolitik. Det räcker alltså med ett.

Det andra är att Tomas Rudin beskriver att nya former för kultur inte får stöd. Då vill jag påminna om att vi, förutom Vänsterpartiet, i enighet antog ett nytt kulturstödsystem i förra veckan där Socialdemokraterna faktiskt var med. Jättebra! Där är hela ingången ett ökat stöd till ytterstaden och till de kulturformer som i dag inte får något. Jättebra, Tomas Rudin, men du slår in öppna dörrar. Ditt parti var i förra veckan med om att besluta precis det du önskar, så grattis!

Det tredje är Miljöpartiet som säger att man vill bedriva en grön miljöpolitik. Mycket av vad Daniel Helldén sade kändes helt okej och jättebra, men jag kan konstatera att i kulturnämnden finns det ingen skillnad mellan den gröna kulturpolitiken och den röda. Alla skrivelser som har lagts fram i kulturnämnden av Miljöpartiet har Vänsterpartiet varit med på. Nästan alla särskilda uttalanden är samma, och det gäller även i stort sett alla reservationer. Den enda skillnaden mellan er och Vänsterpartiet är att ni går in och säger att ni faktiskt vill styra repertoaren i er budget. Det tycker jag illa om, men jag ser det som en fadäs i arbetet, för jag tror inte riktigt att ni menar så.

Detta om detta. Vi fortsätter bedriva en konstruktiv kulturpolitik. Jag är oerhört stolt över den, och jag försöker vara tydlig: Av de många, för de många av hög kvalitet – dessa tre parametrar är stadens kulturpolitik!

Anförande nr 138

Borgarrådet R u d i n (S): Vad roligt att du äntligen kom in i debatten, Madeleine! Ett exempel ville du ha på att ha marknadsfiera kulturen: Vi säger kulturbonus till exempel.

Jag tror inte att retoriken om att man höjer anslagen slår kulturbranschen med så stor häpnad. Hur kommer det sig då att kulturarbetare över hela staden är fullständigt upprörda över både omläggningen och anslagen i den här budgeten? Är det för att ni gör den här typen av satsningar?

Om vi tittar lite grann på matematiken är det så att från er ökning med 27,5 miljoner kronor jämfört med budgeten för 2011 ska vi först ta bort pris- och lönekomensation på 27 miljoner kronor. Sedan är det en generell effektivisering som ni har lagt ut på 17 miljoner kronor, och sedan får ni en mindre intäkt från entréerna på Stadsmuseet. Totalt sett blir det 39 miljoner minus. Det är inte en satsning, utan det är i själva verket en minskning av kulturpengarna.

Vi däremot ökar kraftigt kulturbudgeten även i reella tal, och det är väl det som räknas för den som ska köpa mjölk.

Anförande nr 139

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Jag noterar att Tomas Rudin inte lyckades nämna vare sig utbud, marknad eller exploatering. Inget av de ord han anklagade mig för att ha satt på kulturen lyckades jag alltså få något exempel på. Jag konstaterar att jag hade rätt; jag har aldrig använt de orden när det gäller kulturpolitiken.

Jag konstaterar också att Tomas Rudin vill slingra sig ur vårt stora påslag i kulturen genom att ta in pengar som varken ni eller vi, om du ska vara riktigt öppenhjärtig, någonsin har haft en automatisk uppräknings av, varken i kulturbudgeten eller i någon annan budget. Men det passar i opposition.

Anförande nr 140

E w a L a r s s o n (MP): Kulturen som tillväxtfaktor är någonting som vi tycker är väldigt trevligt att du har tagit upp här, Madeleine. Men när du nu har kommit upp och tar repliker vill jag att du svarar på en fråga. Kulturnämnden ska samarbeta med stadsbyggnadsnämnden, fastighetsnämnden och exploateringsnämnden. Det är jättebra; det är tjänstemännen och nämnderna. Du pratar om att vi i Miljöpartiet har mycket politik som liknar andras, men när det gäller kulturlivets samarbete med näringslivet, vem är då kulturlivet i din definition?

Anförande nr 141

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Jag förstår inte vad Ewa Larsson menar. Kanske vi kan ta det när hon begär ordet?

Anförande nr 142

A n n M a r i E n g e l (V): Madeleine, det börjar bli lite tröttsamt att du efter fem år som ansvarig talar om vilken politik du tyckte att vi borde ha fört. Men det här med pris- och lönekompensation har ni och vi alltid sett att det är en reell utgift: Finns den inte i budgeten så blir det en nedskärning.

Vänsterpartiets budget är i fullkomlig balans. Vi kan ta över i morgon om ni vill och styra enligt den, så det är inga luftpengar. Det är ett erbjudande.

Däremot har alla era vackra ord ingen täckning alls i budgeten. Ni har ju inga påslag till det ni talar om. Vi införde ett antal reformer som fri entré och Kulturfestivalen och så vidare, men det intressanta med din inledning, Madeleine, det var att du sade att de som är i kulturlivet i dag inte är intressanta, utan de som är intressanta är de som står utanför och knackar på. Jag tycker att det är en sällsynt utskåpning av all den kulturverksamhet och de konstnärer som finns och verkar i Stockholm i dag.

Anförande nr 143

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Det var inte vad jag sade, men jag konstaterar att du gav mig ett erbjudande, och jag kan bara konstatera att det erbjudandet har stockholmarna fått och tackat nej till.

Anförande nr 144

E w a L a r s s o n (MP): Vi tar det från början, Madeleine. I er budget har ni tagit upp kultur som tillväxtfaktor, och som jag sade är vi i Miljöpartiet glada för det. Vi har dock inte riktigt kunnat se helheten i det här. Det står att kulturnämnden ska samarbeta med stadsbyggnadsnämnden, fastighetsnämnden och exploateringsnämnden, och det är jättebra, men de är ju anställda, och det är liksom politiker som ska samarbeta.

Sedan står det att kulturlivet ska samarbeta med näringslivet, och då undrar vi vem kulturlivet är. Vi hoppas från Miljöpartiets sida att det är som vi vill ha det, nämligen att det är KRO, kulturarbetarnas egen riksorganisation som får vara med, alltså att de välutbildade kulturarbetarna får vara med i det här arbetet med infrastruktur, för vi ser ju att investeringar i kulturell verksamhet är framtidsinvesteringar. Vi ser inte att det är belastningar utan framtidsinvesteringar, och vi ser också att kulturen med dess välutbildade kulturarbetare har en stor dignitet i det regionala navet.

Vad vi också ser är att när olika tillväxtgrupper ska definiera vad som ska växa till ser vi att där finns en ganska konstig könsfördelning. Det är en stor majoritet män som sitter och definierar tillväxt, medan vi inom kultursektorn pratar mycket om kulturtanter. Vi tänkte att det vore bra att gifta ihop dessa grupper så att det blir en större helhet.

Vi vill också ta upp det här med den kulturella friheten som demokratins livsluft och att vi vill ha båda delarna, och då vill jag avsluta med att citera Egil Malmsten som har skrivit så här: ”Kan inte mer kultur göra fler människor lyckliga? Nej men fler lyckliga människor kan göra mer kultur.”

Från Miljöpartiets sida tror vi att båda delarna behövs – både att vi ger möjlighet att skapa kultur och att människor själva ska ha möjlighet att vara med och skapa kulturen.

Anförande nr 145

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Det var jättebra, Ewa, att du tog upp det här med kulturens frihet. Jag ville inte hoppa på er i mitt inledningsanförande, men jag har svårt att få kulturens frihet, som du säger, att gå ihop med det som står i er budget som handlar om att repertoaren på stadens livescener och biografier ska spegla den mångfald som finns i samhället.

Jag kan inte tycka annat än att det är väldigt styrande över det fria kulturlivet. Jag skulle gärna höra en kommentar till det, och jag skulle gärna vilja att du säger att det inte är som jag tror.

Kulturen som tillväxtfaktor tog du också upp, Ewa, och då tror jag att man ska vara noga med orden. Det står inte att kulturlivet *ska* samarbeta med näringslivet. Det står om kulturlivets samarbete med näringslivet, rent distributivt, det vill säga sådant som Fotografiska och så. Det är en viktig del i Stockholms kulturliv. Det handlar alltså inte om att staden ska gå in och säga till kulturlivet att de ska samarbeta med näringslivet. Det är bra om man gör det, för det är bra om alla samarbetar, men det är inte stadens uppgift att vara match-maker i detta.

Anförande nr 146

E w a L a r s s o n (MP): Jag tycker inte riktigt att jag fick svar på hur kulturlivets samarbete med näringslivet ska gå till. KRO har vid ett flertal tillfällen fört upp och velat debattera hur de välutbildade kulturarbetarna i ett tidigt skede ska kunna komma in i själva det grundläggande arbetet med översiktsplaner till exempel. Nu när ni har skrivit i er budget att ni är positiva till att de olika nämnderna ska samarbeta, varför då inte göra som de har önskat under flera år, det vill säga skapa ett forum så att de får komma med i arbetet? Det är det som är själva vitsen.

Jag tog upp det här med att det bland dem som sitter och formulerar tillväxt i dag är ganska enkönat, mest män, och man tänker på tillväxt som fler vägar och mer flyg. Men det är ju inte det vi menar, utan vi menar att kulturen som helhet ska vara med i det grundläggande samhällsbygget och då de som verkligen har den utbildningen – den mest välutbildade yrkesgruppen i det här samhället.

Anförande nr 147

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Egentligen hade jag inte tänkt gå upp nu, men jag vill bara säga att jag känner mig lite osäker i min könsidentitet just i dag. Om jag står här borde jag ju vara en kulturtant, och jag vet inte om det är så.

Om Stadsteatern ska spegla mångfald så tycker jag att det är bra att man säger det. Det är egentligen inte någon styrning.

När det gäller budgeten är Kulturskolan ett otroligt viktigt område. Vi vill stärka den, och vi tycker att det är lite märkligt att Alliansen går undan i den frågan. Just kulturen och Kulturskolan har rollen att stärka de grupperna, det vill säga barnen och ungdomarna, i de här frågorna. Därför lägger vi mer pengar.

I dag har jag blivit ganska privilegierad, så jag kanske inte ska ta min egen dotter som exempel, men jag vet att tidigare, med mina yngre barn, var det ganska hårt med kulturen när man inte hade resurserna. Det måste vi ta hänsyn till, så därför lägger vi extra pengar på Kulturskolan – totalt 18 miljoner. Vi önskar att Alliansen och Madeleine Sjöstedt också tänkte på detta.

I samma ämne ligger det här med museerna. Där får jag en känsla av att man följer rikspolitiken. Man lät bli att återinföra avgifterna på museerna i staden, och det var bra. Nu är man tillbaka. Man börjar med ett litet steg, första besöket. Hur det rent administrativt ska fungera kan man fundera över, men det är alltid de här små stegen som sedan leder fram till någonting, och till slut har vi en fullständig avgiftsbeläggning på museerna.

Den gemensamma kulturen ska vara sådan att alla kan ta del av den. Att inte ta hänsyn till den tröskel ni skapar är, kanske inte kulturfientligt, men det är inte bra för dem som behöver kulturen.

Anförande nr 148

A r i a n e B u c q u e t P o u s e t t e (M): Ordförande! Välkommen till församlingen, Daniel! Jag har en fråga angående diskussionen om museiinträdena. Det är ju ett faktum att det är en engångsavgift på mellan 50 och 80 kronor som skulle betalas av stockholmarna för att komma in på de här museerna. Det kostar 4-6 kronor i månaden om man slår ut det på årsbasis. Ett SATS-kort kostar 550 kronor i månaden. Ett simkort kostar över 1 000 kronor om året. Museiinträdet är inte en så stor del men möjliggör för staden och museerna att få in intäkter där vi inte bekostar turisternas inträden med våra skattemedel.

Anförande nr 149

B o r g a r r å d e t H e l l d é n (MP): Det är klart att det ger intäkter. Men om man är ute på stan med barnen och inte har resurserna är det just den här tröskeln som vi inte ska ha. Det ska vara möjligt att gå in på Stadsmuseet en första gång. Går man inte första gången går man inte heller andra gången. Det är alltså det som är det viktiga. Det är inget problem för dem som redan går. Man kanske kunde avgiftsbelägga den tionde eller tjugonde gången i stället. Då kanske man kan se det på det sättet, men det är just den första gången som är problemet. Det är där tröskeln är. Får vi inte in dem första gången får vi aldrig in dem på Stadsmuseet eller Medeltidsmuseet.

Anförande nr 150

A n n M a r i E n g e l (V): Först vill jag ge dig beröm, Madeleine, för att du har hållit Centerpartiet utanför kulturpolitiken. Det tror jag att stockholmarna ska vara väldigt tacksamma för. Var det ”basar” ni kallade det? Och ert främsta kulturpolitiska förslag är att privatisera biblioteken.

Madeleine är också väldigt engagerad, och det tycker jag är positivt, men frågan är lite grann: För vad? Det är nämligen lite svårt att få något riktigt grepp om din kulturpolitik. Du sade faktiskt i din inledning att det viktiga nu är alla de som inte finns i kulturlivet, varken publiken eller utövarna, utan alla de som är utanför. Jag håller med dig om att det finns många fler att nå och stödja, men då tycker jag att det ska vara nya pengar till det. Jag tycker inte att lösningen ska vara att kasta ut dem som är inne nu, för det är en ganska stor grupp av både utövare och publik.

Jag tänkte också fråga dig om du någonsin har hört mig säga att kulturstödet har varit bra som det är. Du sade att jag hade vidhållit det. Så är det inte. Jag har hela tiden tyckt att det måste utvecklas. Jag har också tyckt att det måste in mycket mer pengar, men jag tycker att den riktning det nu har tagit är väldigt fel. Jag är inte ensam om att tycka det här i staden, kan jag säga, och jag blir ännu mer orolig när jag hör dig och förstår att den framtida lösningen ligger i det som du lyfter fram, nämligen två nyöppnade privata institutioner i innerstaden. Det är jättebra, men de är ju inte ditt ansvar och har inte så mycket med vår kulturpolitik att göra.

Du säger också att Kulturskolans uppgift är att fostra en elit, och då blir jag ännu mer orolig. Du har en kulturpolitik som är väldigt elitistisk och innerstadsfixerad, och det är det som vi opponerar emot.

Ariane sade att Stockholms invånare betalar 1 254 kronor per invånare till kultur. Då kan jag säga att av detta får innerstadsbo tillbaka 2 000 kronor, medan en förortsbo får tillbaka 490 kronor. Vi tycker att det finns en stor obalans mellan innerstaden och ytterstaden. Självklart är det många som åker in till staden och deltar i kultur, men det är också ganska många som inte gör det, och vi tycker att det är otroligt viktigt för klassklyftorna här i staden att vi faktiskt gör en rejäl satsning. Ni har också gjort stora nedskärningar för barn och unga i stadsdelsnämnderna. De får inte ett öre i satsning utan tvärtom en nedskärning som blir ytterligare en utarmning.

Ni har lagt någonting ni kallar tillväxtpengar; det är en relativt stor summa för att vara på kultursektorn. Dem har vi omfördelat helt och hållet till förorten. Vi vet inte vad ni ska ha dem till. Vi har försökt fråga, men vi har bara fått svaret att de pengarna ska förvaltningen ha. Det tror vi väl inte riktigt, men det lät intressant.

Jag tänkte därför fråga Madeleine hur dessa tillväxtpengar ska användas. Jag har också en annan fråga som är föranledd av det som kommit fram de senaste dagarna: Är du nu, Madeleine, med anledning av vad som har kommit fram, beredd att antligen utvärdera stadens nolltoleranspolicy mot graffiti?

Anförande nr 151

C h r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Ann Marie, skillnaden mellan dig och mig är att jag befinner mig i verkligheten. Jag har ett arbete utanför den här salen. Jag vet

hur det ser ut där ute. Jag känner till exempel till David Lillo i Husby, och jag känner också till Carl Jurell som driver ett affischeringsprojekt med Fortum. Du visade en karta tidigare; den är helt felaktig. Det finns affischeringsplatser snart runt hela Stockholm, på vartenda elskåp som Fortum har. Så du har fel. Det vill jag börja med att säga.

Sedan tycker jag att du, Ann Mari, har en otroligt elitistisk syn på kulturlivet. Det finns otroligt många civila människor som ger sig in i kulturlivet. Vi kan inte sköta allting härifrån rådssalen. Kulturen sker mellan människor, där nere, inte på den piedestal där du sitter.

Anförande nr 152

A n n M a r i E n g e l (V): Jag vet inte om Christer vet att jag är en så kallad fritidspolitiker, det vill säga en människa som lägger all sin fritid på sitt politiska engagemang. Jag har ett vanligt jobb som jag försörjer mig på, och det är inom kultursektorn, så jag vet ganska mycket om hur kulturlivet fungerar här i staden. Det är bara en upplysning.

Jag kan tala om att den karta jag visade ligger på Stockholms stads hemsida och visar de kulturaffischplatser, pelarna, som staden har inrättat. Sedan finns det andra projekt på elskåpen och så vidare. Jag har till exempel själv drivit ett elskåpsprojekt som blev utskåpat av borgerligheten.

Jag tror att Christer Mellstrand måste fundera lite grann på vad det är vi diskuterar. Det handlar om stadens kulturpolitik. Vilka satsningar gör staden och vad finansierar vi? Det handlar inte om vilka projekt och idéer som kommer fram i det civila samhället. Självklart skapas det väldigt mycket kultur där, både kommersiell, icke-kommersiell och ideell, men vår uppgift är att fundera på hur staden ska kunna stötta med våra kulturpolitiska verktyg. Det är en helt annan sak.

Anförande nr 153

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Jag vill börja med att tacka Ann Marie Engel. Innan jag träffade dig visste jag inte vad en riktigt konservativ person var, men nu har jag fått ett ansikte på det, och det är jag glad för.

Du började med att säga att privata konsthallar inte har med vår kulturpolitik att göra. Nej – det var det som var hela min poäng, att den inte har med er kulturpolitik att göra. Men den har att göra med min, för i min kulturpolitik är även det som vi inte betalar för viktigt. Tänk vad märkvärdigt annorlunda det kan vara!

Du pratade också om kulturstödet och att fler ska in. Jag tror att jag ställde frågan fem gånger till dig, Ann Mari: Hur vill du att vårt nya kulturstöd ska vara? Har du några åsikter om det? Men varje gång sade du nej. Du ville inte ge mig en endaste liten hint om hur du ville att det nya kulturstödet skulle vara. Du frånsade dig ansvaret, du ville inte vara med. Du är ute ur den processen. Socialdemokraterna, Miljöpartiet – alla vi andra vill vara med och påverka hur det ska ut i framtiden. Du målade ut dig. Tråkigt för dig!

Sedan säger du att du inte förstår min kulturpolitik – för de många, av de många och av hög kvalitet. Vilket av dessa tre led är det du inte begriper?

Anförande nr 154

A n n M a r i E n g e l (V): Madeleine, det kanske är dina 15 PR-byråer som kulturnämnden använder som har lärt dig att kalla mig för konservativ. Men du ska nog ta ett litet snack till med dem, för jag tror inte det är så väldigt slagkraftigt.

Hela våren diskuterade vi kulturstödet. Det var på mitt initiativ som det kom ut på remiss. Det vet du mycket väl. Det var en skrivelse som kom från kulturlivet, det var vi som lade fram förslaget i oppositionen i kulturnämnden. Det var bra att du skickade ut det på remiss. När remissvaren hade kommit in kallade du till ett möte. Det var då en vecka kvar till beslut, och då frågade du mig hur jag tyckte det skulle vara. Jag hade en rad saker som jag tog upp då, så det är inte riktigt sant det du säger. Jag förstår att du tycker att det är tråkigt att du inte lyckades få enighet kring det här, men jag vidhåller att det är ett förslag i fel riktning. Tyvärr är det fel kulturpolitisk inriktning för Stockholm.

Jag har aldrig sagt att det är något fel på privata konsthallar; det är mycket bra. Men jag har sagt att det inte är din förtjänst att de finns, och det är inte du som ska finansiera dem. Det jag vill diskutera är den kulturpolitik som staden ska driva och som Madeleine Sjöstedt som kulturborgarråd har ansvar för, och det är den kultur som vi har i staden i dag och inte bara de nya som står utanför och knackar på.

Anförande nr 155

A r i a n e B u c q u e t P o u s e t t e (M): Jag tänkte på en sak, Ann Mari. Ni vill ju höja skatten med 60 öre. Miljöpartiet vill höja skatten med 40 öre. Sossarna vill höja skatten med 10 öre. Ni vill satsa 139 miljoner mer än vad vi vill göra i kulturbudgeten, och då undrar jag var dessa pengar kommer ifrån. Folk är upprörda i den här salen över att vi inför museiinträden som en engångsavgift, men samtidigt är det ingen som reflekterar över en skattehöjning på 60, 40 och 10 öre. Hur drabbar inte det låginkomsttagare?

Anförande nr 156

A n n M a r i E n g e l (V): Våra pengar finns i vår budget, så dem behöver du inte oroa dig för. Vi har förklarat flera gånger tidigare i dag att vår skattehöjning går till en ökad välfärd, och vi anser att kulturen ingår i den generella välfärd som alla människor ska kunna få del av. Jag förstår inte riktigt hur du tror att ni ska kunna öka intäkterna med 5 miljoner om ni ska ha en engångsavgift på museet. Däremot kommer ni att utesluta en väldig massa människor som har en högre tröskel in till kulturen. Alla är med och betalar kulturen på sin skattsedel. Alla ska möjlighet att ta del av den, och därför är det jätteviktigt att den är spridd över hela staden och att vi håller låga avgifter.

R IV SKOLROTELN

**Stadsdelsnämnderna: Pedagogisk verksamhet: Förskoleverksamhet,
Utbildningsnämnden, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)
Punkt 4, 16, 25)**

Stadsdelsnämnderna: Pedagogisk verksamhet: Förskoleverksamhet

Anförande nr 157

Borgarrådet E d h o l m (FP): Förskolan i Stockholm är bra. Föräldrarna är generellt sett väldigt nöjda. Valfriheten och mångfalden är stor, och personaltätheten bättre än i de flesta kommuner.

Men självfallet finns det också områden där förskolan i Stockholm kan bli bättre. För det första måste vi rekrytera fler förskollärare. Stockholm har och har haft en för låg andel förskollärare. En högre andel personal med högskoleutbildning är avgörande för kvaliteten i verksamheten. Skolinspektionens stora rapport härom månaden pekar också på den låga andelen förskollärare som en svaghet.

Jag inser att det inte är alldeles lätt att höja andelen förskollärare. Varannan dag öppnas en ny förskoleavdelning i den här staden. Att rekrytera personal för en så stor utbyggnad är en utmaning. Likväl är det så att vissa stadsdelar lyckas bättre än andra. Hägersten-Liljeholmen är den stadsdel som har byggt ut flest antal platser samtidigt som man där har en ganska hög andel förskollärare.

Ett annat problem är att det utbildas alldeles för få förskollärare vid lärosätena i Stockholm för att det ska räcka för hela länet. Min bild är också att den nya förskollärarytbildningen tycks attrahera fler sökande än den gamla. Regeringen har dessutom tilldelat lärosätena fler platser nu, och det är bra. Här i Stockholm fortsätter vi vår satsning på att fler barnskötare ska kunna utbilda sig till förskollärare med målet att minst 100 barnskötare hela tiden ska finnas i utbildning här i staden.

För det andra måste vi på ett mer effektivt sätt följa upp att förskolan lever upp till de öppettider som regelverket ger vid handen. Många föräldrar väljer själva att hämta barnen tidigt från förskolan, och det har jag så klart all respekt för, men tyvärr är det allt för ofta jag får höra av föräldrar att de måste hämta barnen tidigare än de vill eftersom förskolan inte erbjuder de öppettider som föräldrarna efterfrågar.

För mig är det självklart att ingen förälder med vanliga arbetstider ska tvingas hämta tidigt bara för att förskolan inte följer vårt regelverk. Barn mår bra av att vara i förskolan, träffa andra barn, lära sig språk och sociala koder. Men det är också viktigt att komma ihåg att förskolan också är till för att föräldrar ska kunna förvärvsarbeta. I dag betonar vi förskolans betydelse för varje enskilt barn, men den stora förskoleutbyggnaden på 70-talet var då främst ett svar på att också kvinnor ville förvärvsarbeta.

Jag tycker att det är riktigt att vi i dag betonar barnens rättigheter, men vi får heller inte glömma bort att föräldrar har rätt till barnomsorg om de så önskar för sina barn

inom rimliga tider, ibland också på obekvämlig arbetstid. Att förskolorna håller öppettiderna som de får betalt av staden för att hålla är viktigt.

Den tredje stora frågan är naturligtvis den fortsatta utbyggnaden. Jag tycker att man ska ha stor respekt för stadsdelarnas arbete. Under årtal har antalet förskolebarn ökat med cirka 2 000 varje år. Stockholm har till nära nog 100 procent lyckats uppfylla barnomsorgsgarantin under de här åren som det har varit en väldigt stark expansion. Men fortfarande kan planeringen bli bättre. Därför kommer vi under nästa att införa förskoletal i exploateringsärendena på samma sätt som det i dag till exempel finns parkeringstal. Varje nybyggnadsområde måste få det antal förskoleplatser som man tror krävs utifrån de medborgare som ska bo där. När förskolorna planeras in från början blir det också bättre och sannolikt även billigare än om de planeras in när processen redan är i full gång.

Som jag inledde med är förskolan i Stockholm bra. De flesta föräldrar känner stort förtroende när de lämnar sina barn på morgonen. Bättre betyg kan nog en verksamhet inte få än just förskolan. Icke desto mindre måste vi öka insatserna för att få fler förskollärare, bli bättre på den fortsatta planeringen av nya förskolor och se till att öppettiderna hålls. Nog finns det utmaningar också i framtiden för Stockholms förskolor!

Anförande nr 158

J o h a n n a S j ö (M): Ingenting är viktigare än att våra barn har det bra och utvecklas. Tryggheten i att veta att ens tälning mår bra och växer som människa är en viktig hörnsten för varje ansvarskännande förälder. Samtidigt måste det till mer än enbart god kvalitet i själva verksamheten för att leva upp till våra krav, till exempel en vettig överlämning på morgonen, vetskapen om att någon bryr sig om mitt barn och ser just honom eller henne och reflekterar och justerar verksamheten efter hans eller hennes behov. Det handlar också om tider som gör att vardagen går ihop och som gör att mötet mellan föräldrar och personal inte blir skuldtyngt och ojämnt utan vänligt mellan vuxna som bryr sig väldigt mycket om samma barn. Tidsfaktorn handlar om respekt, både från personal och från föräldrar.

Den vanliga förskolan ska ha de öppettider som föräldrar behöver och låta föräldrarna veta vad de har rätt till. Föräldrarna måste också visa personalen och barnen respekt och faktiskt komma och hämta när det är avtalet eller åtminstone ringa och meddela om man blir sen. Även förskollärare har barn att hämta, tider att passa och en tillvaro som måste gå ihop. Detta faller när alternativen är att gå i tid, som det står i schemat, eller stanna med en ensam kollega som har långt fler barn kvar än vad föräldrarna har angett.

För de flesta barn finns en faktor till att räkna in – syskon. Syskonkärlek är underbart, men även den kan behöva lite hjälp på traven. Den hjälpen finns i vår stad. De äldre syskonen behöver inte tappa kontakten med sina kompisar och sin förskolevardag när hela deras hemsituation förändras och de får ett syskon. Samtidigt hinner spädbarnsföräldern i Stockholm lite mer än att bara ordna logistiken. Stockholm har länge varit ett föredöme när det gäller detta, och nu tar vi det ett steg till med ännu större flexibilitet. Jag är övertygad om att den möjligheten kommer att

märkas år framöver för föräldrars ork, för syskonens uppfattning om varandra och för barns uppfattning om att allt inte handlar om konkurrens utan väldigt mycket om komplettering under de timmar barnet är på förskolan.

I den här budgeten lägger vi fokus på språkutveckling, matematik, teknik och natur. Det går självklart hand i hand med den uppgraderade läroplanen som numera är väldigt tydlig med att förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin förståelse för matematik och förmåga att använda den. Barnen tycker det här är stenkul!

Vi understryker också vikten av att våra förskolor får fler utbildade förskollärare så att läroplanens intentioner kan omsättas i verklighet på bästa sätt. Vi vill säkerställa kommunikationen med de fristående förskolorna genom att inrätta ett branschråd, vilket jag tror kommer att underlätta inte minst förädlingen av den gemensamma förskolekön.

På det nya året konkretiseras den nya förskoleplanen. Då blir det ännu mer fokus på detaljer och innehåll, men det blir en annan debatt.

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 159

Borgarrådet M o g e r t (S): En av grundbultarna i den moderna svenska välfärdsstaten och en av de saker som det är oerhört lätt att vara stolt över när man är utomlands är vår förskola. Förskolan ger, som flera har sagt, inte bara möjlighet till ett jämställt arbetsliv. När den är som bäst skapar den också mer jämlika uppväxtvillkor för barn från olika samhällsklasser, från olika stadsdelar och av olika ursprung.

Det här vet vi alla och är tämligen överens om nu för tiden. Vi är tämligen överens om att ett barns språkutveckling tidigt i livet sätter en prägel på barnets hela uppväxt och därmed har väldigt stor betydelse för vilka möjligheter man får i livet. Det vet vi, och vi är tämligen överens om det.

Därför förvånar det mig lite att ni låter barngrupperna växa, fast ni säger att ni har fokus på språkutvecklingen. Det är svårt att få exakta siffror eftersom ni har slutat mäta, men signalerna kommer. Från Hammarby sjöstad och från Kungsholmen, från Skarpnäck och från Årsta kommer det signaler om att nu ska fler barn in i grupperna igen. Det säger sig väl självt att större barngrupper ger stökare miljöer och att stökigare miljöer ger sämre språkutveckling. När grupperna växer är de stora förlorarna de små barn som har de största behoven. Så enkelt är det. Det borde vi rimligen också kunna vara överens om, så varför låter ni det hända?

Min andra fråga är om vårdnadsbidraget. Vi är väl i grunden också ganska eniga om att vårdnadsbidraget hämmar barnens språkutveckling. Om vi vet att det hämmar barnens språkutveckling och om vi vet att de barn vars föräldrar nyttjar vårdnadsbidraget är just de barn som har störst behov av pedagogiskt stöd för sin språkutveckling, varför betalar ni då fattiga föräldrar för att inte sätta sina barn i förskolan? Varför gör ni det när ni ser att det bromsar deras barns språkutveckling? Jag vill gärna veta det. Det sades tidigare här att det var något slags kompromiss. Varför är ni

beredda att kompromissa med fattiga barn om ni inte är beredda att kompromissa kring sprututbyte? Det skulle jag vilja veta. Vad fick ni i stället?

Efter fem år är det dags att flytta fram positionerna, att avskaffa vårdnadsbidraget och minska barngrupperna i förskolan igen. Bifall till den socialdemokratiska reservationen!

Anförande nr 160

Ewa Larsson (MP): Miljöpartiets förskola utgår från barnets bästa. Vi vill att kommunfullmäktiges mål för Stockholms förskolor ska vara att barngrupperna ska ha max 14 barn i storbarnsgrupper och 12 barn i storbarnsgrupper, att all personal ska ha relevant pedagogisk utbildning och kunskaper inom jämställdhet samt stöd i modersmål, att minst 40 procent av de livsmedel som köps in till förskolan ska vara ekologiskt framställt och att alla förskolor ska förses med möjlighet till insamling av matavfall för produktion av biogas.

Vi vill att särskilda åtgärder för förskolan 2012 ska vara att indikatorer tas fram för antal barn per vuxen i förskolan, att vi satsar på färre barn i förskolegrupperna och organisationen utvecklas till att ge fler karriärtjänster och fler genuspedagoger.

Jag yrkar med detta bifall till Miljöpartiets budget.

Förskolan ska vara en plats där alla har lika rätt – barnets rätt – och där det finns en grundläggande ekologisk prägel. Vi menar att barnen ska ha god och ekologiskt producerad mat, mer närproducerad och att fler tillagningskök ska byggas. Vi menar också att Kemikalieinspektionen och Naturskyddsföreningens genomgång av kemikalier i byggmaterial, möbler och leksaker ska styra vid byggnation och vid inköp av interiör.

Faktum är att Miljöpartiet sätter barnet främst genom att också satsa på kvalitet i förskolan. För 2012 kräver vi att kommunfullmäktiges mål för barngruppernas storlek hålls, det vill säga 12 barn i gruppen 1-3 år och 18 barn för 4-5-åringar. I majoritetens förslag till budget står det att barnomsorgsgarantin är en angelägen uppgift. Miljöpartiet ser till helheten och menar att kvaliteten är en precis lika stor angelägenhet. Vi lyssnar på de utvärderingar som stadsdelarna själva gör när det gäller föräldrarnas trygghet med förskoleomsorgen och Skolinspektionens nyligen redovisade rapport. Skolinspektionen konstaterar att den kvaliteten i den pedagogiska verksamheten i Stockholm svårligen kan uppnås när barngruppernas storlek ständigt ligger över de normer som kommunfullmäktige beslutat om för innevarande år.

Vi tycker att det är ett litet fall framåt att man höjer grundschemat med 1 ½ procent, men vi saknar som sagt var indikatorer för hur många barn som anses vara rimligt per vuxen.

Vi har också läst i tidningarna om bilnormen som ska införas för barn, alltså inte att barn ska ha bil när man bygger nytt, utan att barn ska också finnas med i planeringen precis som skola, kollektivtrafik och cykelbanor. Vi tycker att det är rimligt med en sådan helhetsplanering.

Alliansens förslag för förskolor är att alla verksamhetsmål ska öka, och jag återkommer med kritik mot att det är på det sättet.

Anförande nr 161

M å n s A l m q v i s t (V): Ordförande, fullmäktige! Stockholm har en fantastisk förskola, måste man säga. Många är de som i vuxen ålder fortfarande minns namnen på sina dagisfröknar som spelade en viktig roll under uppväxten. Den svenska förskolan har resurser och en omfattning som är väldigt imponerande i en internationell jämförelse.

Men när vi satsar så mycket är det viktigt att man frågar sig om man utnyttjar resurserna på allra bästa sätt. Vi får allt fler rapporter om stora kvalitetsskillnader mellan förskolor. Om man främst betraktar förskolan som barnpassning kan de här skillnaderna kanske tyckas mindre viktiga, för säkert skulle många barn klara sig utmärkt utan en perfekt förskola. Men barn kommer till förskolan med väldigt olika förutsättningar, och därför är kvaliteten på förskolan av strategisk betydelse för att uppfylla målet om jämlika och höga kunskapsresultat i skolan.

Mot den bakgrunden tycker jag att kvalitetsskillnaderna i förskolan borde ges lika mycket uppmärksamhet i den här salen som vi ägnar åt kvalitetsskillnader i snöskottningen. Tyvärr är det sällan fallet. Ofta vållar snöskottningens kvalitet mer debatt.

Stadens förskoleinspektion har återkommit år efter år till ett och samma grundproblem. De flesta förskolor ger en god omsorg i form av en fysisk miljö som är bra, möjlighet till fri lek och en engagerad personal som tar barnen på allvar och ger dem trygghet. Däremot saknas ofta det fokus på utvecklingen av barnens lärande som är centralt i läroplanen och som utmärker förskolor med hög kvalitet. Vid dessa förskolor är personalen pedagogiskt medveten och arbetar aktivt med att utmana och utveckla barnen kunskapsmässigt. Dokumentationen till föräldrarna handlar inte bara om vad barnen har sagt och gjort utan hur det har samband med barnens lärande och utveckling. För att verkligen utnyttja potentialen i Stockholms förskolor krävs det att alla förskolor håller denna höga kvalitet.

Ett språkutvecklande arbetssätt är också mycket viktigt. Det arbetet skulle jag säga ofta begränsas av åsikten att flerspråkliga barn framför allt behöver trygghet. De får därigenom inte den stimulans i sitt lärande som behövs för att hinna i kapp, trots att det egentligen ligger i förskolans uppdrag.

För att lyckas med en högre kvalitet i alla Stockholms förskolor krävs en mängd åtgärder. Grundläggande är fler utbildade förskollärare. Vi anslår därför mer resurser och vill anföra ett socioekonomiskt tillägg likt grundskolans system. Vårt förslag bygger alltså på att det krävs mer resurser men också en förändrad inställning till förskolan som inte enbart får betraktas som omsorgsverksamhet. Det här beskrivs mer utförligt i vår budgetreservation i kommunstyrelsen. Jag yrkar bifall till den.

Anförande nr 162

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Ordförande, fullmäktigevännen, förvaltning, brukare! En dag satt min och bröt sönder en lång pinne i lika långa delar, och så lade han dem två och två i grupper. Vad gör du, frågade jag. Leker matematik, sade han.

En annan gång i förskolan som har lärt mitt barn att leka matematik möttes min make av ett gäng barn iklädda mantlar. De lekte Harry Potter på gården. På vilan läser de *Mio min Mio* och samtalar om boken. De får göra vattenexperiment, baka, göra teaterbesök och sy. Pedagogerna dokumenterar utflykter och aktiviteter.

Centerpartiet vill att alla föräldrar i Stockholm ska känna sig trygga med att deras barn får god omsorg och är nöjda med utveckling och lärande. Pedagogernas utgångspunkt ska vara varje barns förmåga och lust och vilja att lära. Stockholms duktiga förskolepedagoger ska ta till vara barnens erfarenheter av att vara tillsammans, att samtala, att berätta, att läsa böcker. Föräldrar till flerspråkiga barn ska veta att pedagogerna har en god kompetens när det gäller språkutveckling och att deras barn möts av ett interkulturellt förhållningssätt – allt enligt budgeten.

Den fysiska miljön på förskolorna ska väcka nyfikenhet, inspirera och utmana barn till utforskande och upptäckande. Miljön ska ge möjlighet till en aktiv utevistelse med fysisk rörelse. Vi vet att det positiva sambandet mellan kost, rörelse och hälsa grundläggs redan i förskoleåldern. I alla stadsdelsnämnder behöver vi därför ta till oss budskapet om att alla barn har rätt till god, säker, varierad och näringsriktig mat i förskolan.

Ordförande! Förskolan är starten på det livslånga lärandet. Sedan tar skolan över, med förskoleklass. Viktigt är att ta till vara de år som barnet har gått i förskolan, och därför ska det nu utarbetas skriftliga riktlinjer för rutiner vid övergången mellan förskola och skola. Särskilt viktig är övergången för barn i behov av särskilt stöd.

Barnomsorgsgarantin uppfylls i Stockholm, detta tack vare de fristående alternativen. Därför är det viktigt, och vi poängterar det i budgeten, att ytterligare utveckla samverkan med fristående förskolor.

Jag yrkar bifall till Alliansens förslag till budget för Stockholm 2012!

Anförande nr 163

E w a S a m u e l s s o n (KD): Det föds fortfarande många barn i Stockholm, och det visar på familjernas framtidstro. Man tror och menar att Stockholm är en fantastisk stad att växa upp i också för barnen. Efterfrågan är stor på förskolan. Som i redan tidigare har hört öppnas en ny förskoleavdelning varannan arbetsdag, och det fortsätter att komma på löpande band.

Vi vet också genom många brukarundersökningar hur nöjda föräldrarna är med den förskoleverksamhet vi har här i staden. Det är en väldigt viktig verksamhet, men det är inte det första steget i det livslånga lärandet. Det sker redan tidigare. Det är ett viktigt steg i det livslånga lärandet, men jag vill ändå göra den markeringen: Det är inte det första. Förskolan ska inte vara skola men på ett tydligt sätt låta leken vara utgångspunkt för lärandet. Barnen ska uppmuntras till att läsa, skriva och räkna och

man ska hjälpa barnen att spänna bågen att gå vidare. Den nyfikenhet som de små barnen visar ska verkligen tas till vara och förstärkas. Vi ska också se till att den förhoppningsvis finns kvar när skolan börjar.

Omsorgen om barnen är en viktig del av barnens tid i förskolan. Att man ger barnen tid, att de får krypa upp i ett knä eller att bli tröstade när de är ledsna är behov som också måste tillgodoses. Barnen är i förskolan en så stor del av dygnet och veckans alla dagar, så personalen har ett stort ansvar att skapa en trygg vardag. Också här handlar det om en gemensam värdegrund.

Stadens mål om högst 14 barn i småbarnsgrupp och 18 barn för de äldre uppfylls inte överallt i staden, och det är inte acceptabelt. Särskilt för de yngre barnen är det viktigt att hålla nere gruppstorleken.

Förskollärarna prisas, det har vi redan hört här, och de har en viktig roll i att leda arbetet på förskolan, men också barnskötarna ska tillsammans med förskollärarna se till att barnens vardag blir så trygg, lekande och lärande som möjligt. Stadens fortsatta satsning på att erbjuda fler barnskötare att bli förskollärare är mycket positiv. Trygga barn blir trygga vuxna, och därför är det viktigt att vi fortsätter att satsa på en bra förskola.

Men tänk att Socialdemokraterna är så rädda för att vissa barn, där föräldrarna väljer att vara lite mer hemma, får lite mer tid med föräldrarna de tre första åren, att det ska vara så förskräckligt så att barnens språkutveckling är i fara. Jag har själv erfarenhet. Ett av mina barn som gick på dagis var väldigt sen i sin språkutveckling trots att han var där varje dag tillsammans med övriga och hade väldigt duktiga förskollärare. Tro inte att allt står och faller med vårdnadsbidraget! Hur fantastiska förskollärare vi än har i förskolan kan de aldrig ersätta föräldrarna.

Anförande nr 164

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande, fullmäktige! Förskolan är en viktig del av alla barns utveckling. Just därför är det bra att nästan alla Stockholms barn går i förskola. Den tid är förbi då förskola, dagis, enbart var barnpassning för att föräldrarna skulle kunna jobba. Den som i tidig ålder är med i en pedagogisk verksamhet får stora möjligheter till individuell utveckling. Barn som behöver särskilt stöd uppmärksammas tidigt.

I en god pedagogisk verksamhet finns kunskap, metoder och verktyg för att stödja och utveckla barn med särskilda behov. Men det kräver kompetent, välutbildad och engagerad personal. Den pedagogiska ledningen i all förskoleverksamhet måste alltid bestå av utbildade förskollärare som hela tiden får möjlighet till kompetensutveckling. Att vara det första steget i det livslånga lärandet – för så vill jag nog ändå kalla det – är inte någon motsättning till att föräldrar ska kunna arbeta hela sin arbetstid. De förskolor som tar emot förskolepeng från staden är skyldiga att ha öppet från halv sju till halv sju så länge behov finns. Så har det alltid varit, men det har funnits signaler om att regelverket inte alltid har följts. Nu tas krafttag.

Professionell personal är viktig för alla barn, men särskilt viktig för vissa. Då tänker jag på barn som av olika anledningar behöver extra stöd och barn som lever i

familjer med missbruk och våld. Nu tar vi initiativ till att öppna en ny språkförskola för barn med grav språkstörning. Språkförskolan Bamse med lång kö på Söder får en medpart i Västerort. Staden ska också se över möjligheten till en utökning av platserna på Reimers resursförskola för barn med flerfunktionsnedsättning.

Alla förskolor är skyldiga att uppmärksamma och agera när de misstänker att barn far illa och har det svårt hemma. Det är ett mycket viktigt uppdrag. Det handlar om de allra mest utsatta barnen. Men det kanske också är ett av de allra svåraste uppdragen. När är det dags att anmäla? Vad händer om man anmäler och föräldrarna drar sig undan och slutar lämna barnen till förskolan? Frågeställningarna är många.

Då krävs ett bra och förtroendefullt samarbete mellan socialtjänst och förskola och att man vet vart man ska vända sig. På Folkpartiets initiativ inför vi därför att varje förskola ska ha en egen namngiven kontaktperson inom socialtjänsten. Nu utreds också möjligheten att inrätta en jourtelefon dit allmänhet, förskolor, skolor och andra kan ringa dygnet runt för att få råd om hur man bör förvara i sådana här och liknande situationer.

Förskolan är en viktig del i de allra flesta stockholmsbarns liv. Förskolan har ett stort ansvar att medverka till att alla barn i vår stad får en trygg barndom.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 165

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag tycker att det var ett fint och klokt tal. Vi är ganska överens, du och jag, om det här. Jag undrar ändå en sak. Du säger att syftet är att alla barn ska få den här starten. Ändå kör ni vårdnadsbidraget, och det har ni gjort i fem år. Jag förstår att detta är en kompromiss, men jag måste ändå fråga: Tänker ni utvärdera det?

Jag antar att vi har ungefär samma misstanke, du och jag, om vad vi kommer att få se när ni utvärderar vårdnadsbidraget. Tänker ni utvärdera det? Vad fick ni i kompromissen? Uppenbarligen är det inte mer pengar till förskolan, i alla fall. Dessa två frågor skulle jag vilja ha svar på.

Anförande nr 166

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag tror att vi alla är eniga om att det är bra med mer pengar till förskolan. Det finns ju också i den schablonhöjning som vi gör nu.

Det är väldigt få barn och föräldrar som tar ut vårdnadsbidraget i Stockholm, och de gör det under kort tid. Jag tycker att det är mer intressant att ni använder nästan mer än halva tiden i era anföranden till att tala om vårdnadsbidrag, som handlar om kanske ett hundratal barn i Stockholm. Men ni använder mindre tid åt att tala om den förskoleverksamhet som rör sig om många tusentals barn i staden. Vårdnadsbidraget rör en försumbar del, vilket jag tycker är bra.

Anförande nr 167

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Vi kan konstatera i diskussionen att vi i många stadsdelar ser ökande barngruppsstorlekar. Vi ser även kraftigt ökade hyreskostnader för förskolorna. Jag tycker att detta är tecken på ett systemfel som vi kan se i Stockholm med de här problemen.

Stadsdelsnämnderna har generellt svårt att ordna nya förskolor på ett effektivt sätt. Man vet inte hur många som söker till exempel till de enskilt drivna förskolorna. Man har inte längre samma goda samarbete som man hade förr med grundskolorna i stadsdelen. Kommunaliseringen av grundskolorna bort från stadsdelarna resulterade i detta.

Det blir allt svårare att ordna lokaler för förskolor, exempelvis i innerstaden. Där vill många bostadsrättsföreningar inte ha förskolor i de ombyggda lägenheter som ofta används till barnomsorgen. Det är svårt att övertyga bostadsrättsföreningar om ny lokalisering. De föreningar som har lokaler för barnomsorg vill många gånger kasta ut förskolorna. Den nästan hundra procentiga ombildningen av kommunala hyresfastigheter i innerstaden har inneburit allt färre lokaler till barnomsorgen. Numera kan vi se ombildade föreningar som efter den femåriga karenstiden aktivt har gått ut och försökt få ut förskolorna för att i stället med förtjänst sälja lokalytorna som lägenheter.

Att vi inte har en gemensam kö för barn till de kommunala och de enskilt drivna skolorna förstör planeringsarbetet och ökar kostnaderna. Att vi inte har ett nära samarbete om lokaler och verksamhet mellan stadsdelarnas förskolor och grundskolor förstör enligt min uppfattning planeringsarbetet och ökar kostnaderna. Att vi gör oss av med hyresfastigheter med lämpliga lokaler och kommunalt omsorgsbehov förstör planeringsarbetet och ökar hyreskostnaderna. Hela detta, om man så vill, borgerliga systemfel leder till successivt större barngrupper och även till allt längre reseavstånd till förskolorna för föräldrarna. Det är inte så konstigt. Detta har vi varnat för i flera år nu.

Med en socialdemokratisk politik som ett gemensamt kösystem och organisatoriskt samarbete mellan förskolan och grundskolan och med strategiskt ägande av fastigheter även i attraktiva områden som kommunen har, vilket i vår budget innebär ökade anslag för högre kvalitet, kan fullmäktige bryta denna dagens nedåtgående spiral.

Med detta yrkar jag bifall till vår reservation.

Anförande nr 168

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Det var mycket om planeringsarbetet för de stackars stadsdelarna. Det är naturligtvis intressant, men jag tror inte att det intresserar föräldrarna särskilt mycket. De tänker sig nog att detta ska fungera, helt enkelt. Och det gör det också.

Det är klart att det är besvärligt, framför allt för innerstadsdelarna, att hitta lokaler. Men de gör det. Stockholms stad uppfyller nästan i samtliga fall barnomsorgsgarantin på ett fantastiskt förtjänstfullt sätt, skulle jag vilja säga. Vi har

inte större barngrupper i dag än vi hade för några år sedan. Tvärtom är snittgruppen i dag i Stockholm mindre än den var när Socialdemokraterna styrde. Den har legat på ungefär samma 14 ½ barn som den har gjort under de senaste åren. När ni styrde var det ungefär 16 ½ barn i barngrupperna.

Däremot är vårt stora problem andelen förskollärare. Det tycker jag att Socialdemokraterna kanske borde prata lite mer om.

Anförande nr 169

J a n V a l e s k o g (S): Först och främst är det oerhört märkligt att inte borgarrådet tycker att det som flera stadsdelar, inte minst i innerstaden, har uttryckt är ett problem. De har svårt att planera och veta hur många barn som söker till barnomsorgen. Det har till och med från borgerliga kolleger, till exempel på Norrmalm, uttryckts att det vore bra att ha en gemensam kö för att underlätta planeringen. Statistiken är helt klart pragmatisk, men oavsett det ser vi att det är allt fler stadsdelar som visar upp alltför stora barngrupper. Vi ser allt fler föräldrar som får resa allt längre sträckor för att kunna ha sina barn på förskolor.

Det förvånar mig att borgarrådet inte ser detta som ett problem, för det finns lösningar som vi pekar på. Det gäller till exempel samarbetet med grundskolan när det gäller lokalfrågor och när det gäller att hitta en gemensam barnomsorgskö. Jag förstår inte varför ni tvekar.

Anförande nr 170

J o h a n n a S j ö (M): Fru ordförande! Det var många spännande saker. När det gäller barngruppernas storlek undrar jag vad det är du och Roger Mogert vet som inte vi vet. Det känns som att ni *hör* väldigt mycket, och ni har *känslor* om barngruppernas storlek. Men fakta talar ett annat språk.

Jag måste tala om barngruppernas storlek. Det är en viktig fråga även om jag anser att ni kanske inte har rätt i storleksordningen. Men har ni varit på förskolor och sett hur de jobbar? Det är inte alltid så att alla i hela barngruppen är på ett och samma ställe hela tiden. Det kan lätt leda fel att tänka för mycket på grupperna. Man måste tala mer om kvalitet.

Om du är bekymrad över hyreskostnaderna – hur kommer det sig då att jag inte ser någonting i er budget om hyreskostnader och tillägg för sådana?

När det gäller den gemensamma kön är det oerhört viktigt att vi har fristående förskolor i Stockholm. Det är oerhört viktigt att vi fortsätter att vara positiva till fristående förskolor och att de kan hjälpa till att lösa det enorma behov av platser som finns. Jag tycker att det skulle vara jätteolyckligt att i detta läge tvinga in dem i ett system utan dialog.

Anförande nr 171

J a n V a l e s k o g (S): Det är uppenbart att ingen på majoritetssidan läser tidningarna. Inte minst de lokala tidningarna och även Dagens Nyheter visade

häromveckan på att 10–12 procent av barngrupperna i de berörda stadsdelarna är för stora. Det är ett faktum. Jag förstår inte att ni inte ser det som ett problem. Alla föräldrar som påverkas av detta måste ju reagera när de hör denna frånvaro av probleminsikt. Jag har till och med tidningar med mig här som du kan få titta på. Detta är absolut ett problem.

När det gäller gemensam förskolekö har man ordnat detta till och med i andra borgerliga kommuner. Det fungerar utmärkt. Vad är det vi väntar på? Kolla hur det fungerar där!

Anförande nr 172

Helen Törnqvist (C): Jag har inte läst de tidningar som du nämner. Däremot har jag lyssnat till ditt anförande och läst er budget. Det är väldigt tekniskt i ditt anförande. Du anger barngruppers storlek, du pratar om lokaler och du pratar om kön. Jag undrar: När ska vi börja prata innehåll?

Alliansen har en definition av vad kvalitet är i budgeten för 2012. Det handlar om att förskolan lägger grunden till ett livslångt lärande. Stockholms förskolor ska erbjuda en verksamhet som är rolig, stimulerande, trygg och utmanande – full av möjligheter. Tiden i förskolan ska vara en tid av omsorg, lek och lustfyllt lärande. Utgångspunkten ska vara varje barns förmåga, lust och vilja att lära. Man pratar om matematik och språkutveckling och att man möter barn med läs- och skrivsvårigheter.

Det ni pekar på i er budget är två stora behov. Det första är att behovet av platser ska fortsätta att öka. Den andra stora utmaningen är kvaliteten i verksamheten. Sedan går ni direkt in på antalet barn i barngrupper.

Min fråga är: Vad är kvalitet för er?

Anförande nr 173

Jan Valeskog (S): Först och främst tänker inte jag på en minut ta upp hela vår budget som vi har i många andra frågor. Det står för sig självt tydligt där, och andra företrädare kommer att ta upp andra aspekter.

Jag tar upp det som är ganska grundläggande för hur det fungerar ute i stadsdelarna, nämligen att pengar i ökad omfattning går till hyreskostnader. Man får allt större barngrupper, man kan inte hantera lokalfrågorna och man har sämre samarbete med grundskolan än tidigare. Det är ganska grundläggande saker som borde fungera. Det förvånar mig att ni inte kan inse att detta är ganska grundläggande. Däri ligger också kritiken mot att detta är ett systemfel. Detta har ni till stora delar förorsakat själva, och jag tycker att ni måste se till att ta ansvar för det. Ni måste se till att ordna det här.

Men jag har förstått här av kommentarer att ni inte ser detta som ett problem. Då har vi olika verklighetsuppfattning, och det beklagar jag verkligen.

Anförande nr 174

Karin Ehlin Kolk (S): Hej! Också jag ska prata lite om barngrupper. Skarpnäck är ett bra exempel på vad som har hänt med förskolan under de senaste fem åren med högerstyre i Stockholms stad.

Jag börjar i början av förra mandatperioden. Skarpnäck var då ett flaggskepp för den pedagogiska förskoleverksamheten i staden. 2007 stod man som värd för det officiella öppnandet av ett unikt internationellt Reggio Emilia-seminarium. Reggio Emilia hade sedan några år utvecklat ett nära samarbete med Stockholm, främst med Skarpnäcks stadsdelsförvaltning. Ett centrum hade skapats för att stimulera och stödja den pedagogiska verksamheten. Förskolan i Skarpnäck och dess initierade samarbete har blivit en inspirationskälla inte bara för de andra förskolorna i Stockholm utan även för verksamheten utanför Sverige.

Hösten 2011 publicerade DN en artikel där man kunde läsa att 83 procent av barngrupperna i Skarpnäck var för stora. Det var det sämsta resultatet bland alla stadsdelar i staden. Skolinspektionen riktade under hösten kritik mot förskolan i Stockholm. I Skarpnäck innehöll ett urval av den kritik som fördes fram att barngruppernas storlek inte utvärderades. Vissa förskolor hade för liten pedagogisk verksamhet. Vissa avdelningar saknade personal med pedagogisk utbildning. Vissa förskolor hade dålig kontakt och dåligt samarbete med föräldrar. Förskolorna arbetade inte tillräckligt för att motverka kränkande behandling. Detta är rätt uppseendeväckande kritik.

Den ansvariga chefen i Skarpnäck sade till DN i en intervju att det står i beslutet i budgeten att barngruppernas storlek inte bör överstiga 14 respektive 18 barn, men att de hade ett eget beslut i stadsdelen på 14 och 20 barn i snitt under året. Lotta Edholms svar på detta är att hon har påpekat att det inte var okej.

Esping-Andersen, en av världens främsta välfärdsforskare, kommer i sin forskning fram till att tidigt lärande föder bättre lärande senare och att en dålig start har bestående påverkan på inlärningsförmågan. Insikten är att hög kvalitet för barn i förskoleåldern har betydande och bestående effekter. Skolan har svårt att råda bot på en dålig start. Det är evidensbaserat att investeringar ger högst avkastning i just 0–16-årsåldern och att det därefter avtar. Utdelningen är störst för de barn som behöver stödet mest. Hans forskning klingar alltså dåligt med vårdnadsbidrag, uteblivna satsningar i förskolan och stora barngrupper.

Ni vill höja schablonen i förskolan med 1,5 procent. Under året har kostnads- och löneökningarna varit betydligt större än så. Hur detta ska kunna lyckas vända utvecklingen i Skarpnäck har jag lite svårt att se. Skarpnäck och staden kan få de resurser som krävs för att i verksamhetsplaner för 2012 kunna redovisa åtgärder som eliminerar de brister som har kommit fram i granskningen. Men dessa pengar finns inte i det förslag som föreligger.

Vi vill att förskolan ska ha ordentliga ekonomiska förutsättningar att ge en bra pedagogisk verksamhet till barnen. Stockholms barn ska få bästa möjliga förutsättningar och en god start på ett livslångt lärande.

Bifall till Socialdemokraterna budgetförslag!

Anförande nr 175

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Det är svårt för mig att kommentera en enskild stadsdelsnämnd. Däremot kan jag säga att det som Skarpnäcks stadsdelsnämnd har gjort är fel. Man får inte fatta beslut som strider mot fullmäktiges beslut. Det är denna församling som bestämmer hur regelverket ska se ut.

Sedan kan man naturligtvis inte i varje enskilt fall på varenda avdelning i staden vid varje tillfälle uppnå detta. Jag kan ändå konstatera att barngrupperna i Stockholms stad i dag i snitt är mindre än vad de var när ni styrde. Det är ungefär två barn färre i barngrupperna i dag än det var 2006. Detta är bland de lägsta siffrorna i Sverige – betydligt lägre än i Malmö och Göteborg. Vi har också högre personalitet i Stockholm än man har i andra kommuner, särskilt om man jämför med Malmö och Göteborg.

Men det som är vårt problem och det vi måste fokusera på är förskollärarnas andel av personalen. Den är för låg. Ni har pratat väldigt lite om det och väldigt mycket om olika typer av teoretiska resonemang.

Anförande nr 176

K a r i n E h l i n K o l k (S): Detta beslut har funnits i Skarpnäcks stadsdelsnämnd sedan flera år, så man kanske borde ha gjort något förra mandatperioden.

Om jag inte minns fel vill vi satsa pengar på just fortbildning av personal i förskolan i vår budget. Är det inte så att det är ni som har avskaffat den nationella statistiken? Trots att mina mattekunskaper kommer från Stockholms skolor har jag svårt att få ihop snittet på 14,4 barn med överinskrivning i grupper och barngrupper om 14 och 18 barn.

Anförande nr 177

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Jag skulle vilja ställa frågan även till Karin: Vad är kvalitet i förskolan för Socialdemokraterna? Ni skriver mycket om personalen. Personalen är ett medel för att uppnå målet. Då måste man ha mål för verksamheten. Eller är målet i sig små barngrupper, som alltid är en eller två barn mindre än vad vi har i våra mål?

Vi skriver i Alliansens budget om att detta att delta i en pedagogisk verksamhet ger möjligheter till individens utveckling. Därför ska man redan i förskolan uppmärksamma barn i behov av särskilt stöd. Man ska uppmärksamma barn med läs- och skrivsvårigheter tidigt. Det ger barnen en chans att lära sig om svårigheterna upptäcks. Vi vet att det gör skillnad om man lär sig läsa. Vi har också mål för och synpunkter på den fysiska miljön och hur den ska se ut.

Min fråga till dig är: Vad är kvalitet i förskolan?

Anförande nr 178

K a r i n E h l i n K o l k (S): Kvalitet i förskolan är många olika saker. Lotta var inne på att det ska vara väl utbildad personal. Men jag tror att även en väl utbildad

personal har mycket större möjligheter att ge barnen pedagogisk verksamhet om barnen är färre än om de är fler. Därför ska man ha mer resurser och mindre barngrupper.

Anförande nr 179

K a r i n R å g s j ö (V): Ordförande, ledamöter och vissa åhörare! Svensk förskola är fantastisk, och Stockholm har en bra förskola. Den förskola vi har i Sverige är världsberömd. Det är den man ska ta efter om man vill sträva efter jämställdhet och jämlikhet.

Barn kommer till förskolan med helt olika förutsättningar. En amerikansk studie visar att treåringar med högutbildade föräldrar har mer än dubbelt så stort ordförråd som treåringar med lågutbildade föräldrar. Så stora är skillnaderna redan vid tre års ålder. Det är ett exempel på hur avgörande den sociala miljön är för språklig och intellektuell utveckling. Det visar också vad förskolan kan betyda för barn som inte har den bakgrunden – att man har exempelvis ett språkligt kapital hemma.

Den svenska modellen med väl utbyggd förskola ger den unika möjligheten att utjämna skillnader. Förskolan kan göra skillnad om vi inte slösar bort den chansen och i iveren att hålla skatten nere har för stora barngrupper eller låter bli att ha utbildade förskollärare anställda.

Om vi tittar över staden ser det väldigt olika ut. På Norrmalm är 56,8 procent av de anställda utbildade förskollärare. På Östermalm är det 51 procent. Om vi åker till Skärholmen, en helt annan typ av stadsdel, är det 35,1 procent som är utbildade förskollärare. Om vi sedan åker till Spånga-Tensta ser vi att det är 36,1 procent. Detta är en skillnad som inte är försvarbar. 20 procent – hallå, gör något!

Förskolan ska vara likvärdig för alla barn men är i dag liksom skolan helt segregerad. Vänsterpartiet vill därför göra en översyn över resursfördelningar i likhet med den som görs i skolan med målet att införa ett socioekonomiskt styrt tillväxtbelopp. Det är oerhört nödvändigt om man vill utjämna skillnaderna och om vi ska sträva åt det hållet.

Det antal barn som önskar plats i förskolan växer ständigt. I tidningen Kungsholmen kan man läsa om de stora barngrupperna. Folk är ganska oroade. Föräldrar är oroade. Det är också svårt att hitta miljöer och platser. Vem kommer inte ihåg Fältöversten och de problem vi hade där?

Vi måste ha råd med barnen. Då kan vi inte ha en skattesats som innebär fler barn i barngrupperna eller att utbildningsnivån på de anställda inom förskolan skiljer sig åt med 20 procent om man tittar på Skärholmen och Norrmalm, exempelvis. Det är inte försvarbart.

Bifall till Vänsterpartiets budgetförslag!

Anförande nr 180

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! När det gäller den socioekonomiska fördelningen finns en sådan också för förskolan. En förskola i Rinkeby får mer pengar än en förskola på Östermalm per barn. Man kan säkert göra fördelningen ännu bättre och utveckla den, men den finns redan i dag.

Jag håller helt med om att andelen förskollärare måste öka. Det är också oroande att skillnaderna över staden är så stora. När man tittar på det kan man inte se ifall det finns någon röd tråd i detta. En del stadsdelar i innerstaden är duktiga, och andra är sämre. Det är precis det motsvarande i ytterstaden. Jag tror att den röda tråden egentligen är att om man har många förskollärare är det också lättare att rekrytera många förskollärare. Om man har få redan från början är det betydligt svårare. Vi måste göra någonting åt detta, och det är också därför det är skärpta skrivningar i budgeten. Min förhoppning är att det ska bli lite lättare att rekrytera när våra lärosäten nu också tillsätter fler platser.

Anförande nr 181

K a r i n R å g s j ö (V): Lotta! Vi vill göra en översyn av resursfördelningen i likhet med den som har gjorts för skolan. Man kanske också ska lägga till ett socioekonomiskt styrt tilläggsbelopp. Det är absolut nödvändigt om vi ska utjämna skillnaderna i staden. Skillnaderna åker sedan in i skolan och in i arbetslivet. Vi kan se att det löper som en röd tråd att klasskillnaderna i den här staden ökar. Om vi ska komma åt det måste man börja med förskolan. Det är självklart.

När det gäller förskollärarnas utbildning är det markant att innerstaden har fler utbildade förskollärare än ytterstaden. Det gäller specifikt i de områden där man verkligen skulle behöva spä på. Det är ett problem som ni bör ta tag i. Annars ökar skillnaderna. Det kan inte vara möjligt att det är 20 procents skillnad i en jämförelse mellan Skärholmen och Östermalm. Detta är inte försvarbart.

Anförande nr 182

I n g e r S t a r k (V): Ordförande, fullmäktige! Förskolan är viktig – mycket viktig. Att kvaliteten inom Stockholms förskolor har varit mycket hög och fortfarande är det kan vi nog vara helt överens om. Men samtidigt dalar allt fler förskolor i kvalitet. Förskoleinspektörerna påpekar detta. De allra flesta förskolor ger fortfarande bra kvalitet och bra omsorg; det är man också överens om.

Likväl är vi väl överens om i den här salen att detta inte räcker. Det finns en förskoleplan som säger något helt annat om lärande, utveckling och jämställdhet mellan flickor och pojkar. Detta måste man naturligtvis ta fasta på. Vi i Vänsterpartiet vill till exempel ha genuspedagoger i varje stadsdel som ska vara spjutspetsar inför denna utveckling. Vi menar att det är viktigt med utbildning när det gäller ett hedersrelaterat liv, som många barn lever. Man måste se till att alla barn har en vardag som de kan bestämma över.

Orsaken till det som händer nu, där kvaliteten faktiskt dalar på vissa håll, är att barngrupperna är för stora. Vi kan se det ganska tydligt, och fler och fler stadsdelar

larmar. Vi har pratat om Skarpnäck här. Skarpnäck är det kanske tydligaste exemplet. Problemen börjar bli väldigt stora där, och föräldrarna är mycket oroliga.

Om barnomsorgsgarantin ska kunna hållas kommer barngrupperna nästa år att bli ännu större. Alliansen skriver att barngrupperna *bör* vara av en viss storlek. Vänsterpartiet använder ordet *ska*. Det är ganska stor skillnad på dessa två ord. Jag tror att man måste använda sig av orden *ska* vara, och att man måste ha en statistik på hur stora barngrupperna är så att inte ökningen blir större än vad den är nu.

Lotta! Du sade i ditt inledningsanförande att det öppnas en ny förskoleavdelning varannan arbetsdag. Jag skulle vilja fråga om det verkligen stämmer. I så fall måste man ju fråga sig varför barngrupperna ökar som de gör nu, exempelvis i Skarpnäck.

Anförande nr 183

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Inger! Det öppnas en förskola varannan arbetsdag. Grejen är också, som vi kunde höra här, att barngruppernas storlek inte ökar generellt. Det är på vissa ställen. Detta är kopplat till var det föds barn. Barnen i Stockholm utplaceras ju inte jämnt över hela staden. Du vet precis som vi att det är extra hårt tryck i vissa delar av staden. Det är också därför vi inför barntal i nybyggnation och så vidare så att det ska finnas förskolor redan från början. Nu trängs förskolor in med skohorn på redan fyllda platser. Det är inte denna allians ensam skyldig till. Det öppnas en förskola varannan arbetsdag. Det finns stimulansbidrag. Det är inte pengar som saknas, utan det är platser.

När det handlar om *bör* eller *ska* är det väldigt stor skillnad, vill jag säga. Jag har varit med om förskolor där man i så fall hade varit tvungen att ta bort ett syskon som annars skulle ha fått börja i en grupp trots att förskolan, föräldrarna och alla andra tyckte att det var en utmärkt idé att det här barnet skulle vara med. Man ska vara lite försiktig med det där *ska*.

Anförande nr 184

I n g e r S t a r k (V): Jag inser precis som du, Ann-Katrin, att problemet är stort. Det är inte så lätt, det här. Samtidigt måste man vara vaksam när det visar sig att kvaliteten inte bara är ganska utan väldigt ojämnt över staden. Vi kunde se till exempel när man gjorde undersökningar i Farsta av hur förskolorna var att det var väldigt stora kvalitetsskillnader. De har jämnats ut något nu, för man tog krafttag. Men det var stora skillnader. Det kan vi se över staden.

Karin visade detta tydligt i sitt inlägg. Det handlar om andelen förskollärare och så vidare. Problemen ser olika ut över staden, och därför tror jag att man måste ha någon sorts statistik som tydligt visar både kvaliteten och barngruppernas storlek så att det inte rasar i väg.

Anförande nr 185

P e r O l s s o n (MP): Det har pratats en del om förskollärare här, och det är jättebra. Jag tycker att vi ska titta på den senaste inspektionsrapporten från staden, som ändå visar att vi generellt sett har förskolor som bedriver en god pedagogisk

verksamhet. Det ska vi alla här inne ta till oss av och känna stolthet över, för det är allas våra förskolor.

Men det finns vissa förskolor som fortfarande brister. Det gäller framför allt modersmålsstödet och arbetet med att bryta begränsande normer kring kön. Detta i sig är allvarligt för en stad som ändå vill vara en världsstad.

Det finns en sak till som vi inte har pratat om ännu i dag. Det rör till exempel poliser, sjuksköterskor, restaurangpersonal och handelsanställda. Det är yrkesgrupper som med jämna mellanrum måste jobba på kvällar och helger. De är ganska många. För ett år sedan stod jag i denna debatt och tog upp behovet av att vår förskola och barnomsorg har öppet också på det vi kallar för obekväma arbetstid. Då var det ganska många här som höll med mig om att det där var viktigt och som kom upp i talarstolen och i sina repliker sade: Ja, jag håller med dig – det här behöver vi titta närmare på! Men det är helt borta ur debatten i dag.

Nu hör jag här hur vi ska titta på, undersöka och gå på djupet med förskolornas öppettider – fram till 18.30. Moderaterna och Folkpartiet stod här förra året och tyckte att vi måste gå på djupet med öppettiderna i barnomsorgen och att vi också måste titta på obekväma arbetstid. Hur kommer det sig då att när vi nu när vi ska titta på öppettiderna helt enkelt glömmer bort att det finns ett behov av att ha öppet också på helger och kvällar?

Vi hörde det igen: Vi ska ha öppet när föräldrarna behöver det. Ja, men då så! Vad är det som händer i frågan egentligen?

Anförande nr 186

J o h a n n a S j ö (M): Jag förstår precis vad du talar om. Men jag tror att vi måste göra klart att det är skillnad på öppettider i förskolan och tillgänglighet till barnomsorg på obekväma arbetstid. Det är ingen av oss som tänker oss att barnen ska ägna sig åt att lära sig matematik eller sjunga sånger klockan tolv på natten. Då ska de ha tillfälle att sova någonstans. Det är två helt olika saker.

Det vi har talat om i dag har mycket varit att det finns ett antal förskolor i Stockholm som har pengar för att ha öppet såsom det är sagt, mellan halv sju och halv sju. Men förskolorna berättar inte det för föräldrarna när de säger att de har ett behov. Detta handlar alltså om öppettider på förskolan.

Det andra du talar om är att om man har ett behov av barnomsorg på obekväma arbetstid ska staden kunna tillhandahålla det. Det finns redan i dag. Vad jag förstår är det inte särskilt väl känt. Det används inte i särskilt stor utsträckning. Men det finns, och jag tror att vi kommer att få höra mer av det framöver.

Anförande nr 187

P e r O l s s o n (MP): Detta svar var väldigt likt det jag fick för exakt ett år sedan. Detta är viktigt. Vi pratar ändå om förskolor som har öppet på kvällar.

(J o h a n n a S j ö : Nej!)

Jo, det gör vi! Om ni ska fördjupa er i öppettiderna i förskolorna är det konstigt att ni inte då ser till dem som har behov av en verksamhet som har öppet på kvällar och helger. Det här rör inte alla. Alla dessa yrkesgrupper jobbar inte natt. Men man kan ha en pedagogisk verksamhet på helgerna under dagtid. Man kan ha en pedagogisk verksamhet på kvällarna. Det handlar inte om att sova. Man ska inte sova in hela helgen som förskolebarn.

Därför är det ändå konstigt att när ni nu fördjupar er i förskolornas öppettider och står här och säger att det är viktigt med öppettiderna också på kvällar och helger då inte utsträcker undersökningen till att också handla om öppettiderna på kvällar och helger. Jag undrar vad som händer med denna fråga. Hur ofta ska ni säga att den är viktig, men inte ta tag i den?

Anförande nr 188

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Detta är som sagt två olika frågor. Stockholms stads barnomsorg ska erbjudas mellan halv sju och halv sju på vanliga vardagar. Därutöver erbjuder Stockholms stads stadsdelsnämnder också barnomsorg på obekvämlig arbetstid när så behövs. Men det är ändå en behovsprövning. Jag tycker att det är rimligt att det är på det sättet även fortsättningsvis. De flesta människor som jobbar på obekvämlig arbetstid vill sannolikt att det är till exempel en anhörig som sover ihop med barnen om det krävs. Det är ungefär 100 barn i Stockholm – åtminstone var det så när jag kollade senast – som beviljas detta varje år.

Anförande nr 189

P e r O l s s o n (MP): Man sover nödvändigtvis inte efter 18.30. Man sover inte om man har behov av förskola på helgen. Alltså behöver det finnas en pedagogisk verksamhet med god kvalitet även på dessa tider.

Jag förstår att vi har lite olika ståndpunkt när det gäller om förskolan som kan ha öppet på helgerna ska ingå i barnomsorgsgarantin eller inte. Vi kan tycka olika om det. Men när ni nu ändå ska undersöka behoven av öppettiderna på förskolorna i staden – varför kan ni då inte utsträcka denna undersökning till att också innefatta tider efter 18.30 på kvällen och på helger? Det är min enda fråga. Det handlar inte om någonting annat, och jag får inget svar.

Anförande nr 190

Borgarrådet E d h o l m (FP): Mycket av lagstiftningen kring förskolan har förändrats de senaste åren. Förskolan är i dag en del av skolväsendet med egen läroplan, egna mål och särskilda krav på vem som får vara chef. Det är ytterligare steg i den process som har pågått länge, där synen på förskolan har förändrats från att den främst har setts som barnomsorg för att göra det möjligt också för mammor att förvärvsarbeta till att ses som en verksamhet som främst är till för barnen.

Stockholms stad måste nu anpassa sin verksamhet efter den nya lagstiftningen. Vi har som en av ganska få kommuner en egen förskoleplan. Visserligen finns inte lagkravet kvar på förskoleplan och skolplan, men jag tycker att det är viktigt att de

finns kvar här. Förskoleplanen är ett viktigt verktyg för att utveckla förskolan i den riktning som vi vill.

Stockholms förskoleplan ska revideras under 2012. Jag är angelägen om att arbetet med den nya förskoleplanen läggs upp på ett så brett sätt som möjligt. Stadens eget remissförfarande är i dag alldeles för stelbent. Min tanke är nu att pröva ett öppet remissförfarande för allmänheten på webben. Där ska föräldrar, personal och andra kunna diskutera förslaget och komma med förslag på förändringar. Förskoleplanen är ett konkret dokument där vi vet att många föräldrar och andra har kloka synpunkter.

Jag tycker att detta också skulle kunna bli ett spännande experiment för att engagera fler stockholmare i arbetet med kommunens styrdokument. De förslag och synpunkter som inkommer via webben kommer att beaktas i den slutliga remissammanställningen och i utarbetandet av ett färdigt förslag till fullmäktige.

Jag tänker mig att om detta faller väl ut kan det också upprepas på fler områden. Jag tycker att det är ett viktigt uppdrag för oss kommunpolitiker att ständigt försöka hitta nya vägar för dialog med medborgarna. Dagens remissystem är effektivt; det vet vi allihop. Men det når inte alltid de människor som har de flesta och mest genomtänkta åsikterna. Jag tycker att vi ska pröva något nytt när det gäller förskoleplanen och arbetet för en ny förskoleplan nästa år.

Anförande nr 191

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Det var ett spännande inlägg. Det vore en styrka om vi också kunde ha en bra politisk process kring detta. Jag hoppas att du också bjuder in alla andra partier att delta så att vi kan se om vi kan bli överens om ett icke-partipolitiskt dokument som plan. Det tycker jag vore en styrka.

Jag har några frågor om din statistik. Jag ber om ursäkt för att de kommer här, men med den debattform vi har finns ingen annan möjlighet. Det gäller statistiken för barngruppernas storlek. Min fråga är: Tror du på det du säger? Om hälften av våra förskolor har som mål att ha barngrupper på 14 barn per grupp och inte riktigt når målet och den andra hälften har som mål att ha 18 barn per grupp – är det då möjligt att ha 14,4 i snitt? Eller är det en felaktig siffra? Är det inte så att om vi hade 14,4 barn per snitt skulle småbarnsgrupperna ha ungefär 12 barn i snitt och de stora ungefär 16 i snitt? Är det din bild att det är så?

Anförande nr 192

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag hade möjligen inte tänkt att det var just partierna som är de viktigaste i arbetet för en ny förskoleplan. Partierna har en ganska stark position just i remissförfarandet och det politiska förfarandet i den här staden. Jag hade mer tänkt på föräldrar, personal och andra utanför det politiska systemet.

När det gäller statistik finns det naturligtvis olika sätt att mäta. Jag skulle tro att det här med att barngruppernas storlek har minskat så pass mycket sedan ni hade makten senast, 2006, beror på att det är fler småbarnsgrupper nu än vad det var då. Men även om man är så generös som jag nu är i min tolkning av siffrorna har de legat ganska stilla utom ett år, då de stack i väg. Det var när en stadsdelsnämnd redovisade alla

barn som man hade och samtidigt redovisade att man hade en enda personal i hela stadsdelen. Då blev det lite fel i statistiken, kan jag säga. Men i övrigt är detta Skolverkets helt öppna statistik.

Anförande nr 193

A b d o G o r i y a (S): Ordförande! Enligt Skolinspektionens rapport den 27 september 2011 råder det skillnader i kvalitet mellan förskolorna i Stockholms kommun. Skolinspektionen pekar också på en rad brister som finns i förskolan.

För det första har Stockholm lägre andel personal med pedagogisk högskoleutbildning än genomsnittet i riket. Och det är alltså huvudstaden vi pratar om. För det andra: På vissa förskolor och avdelningar utgår inte den pedagogiska verksamheten från uppdraget i läroplanen i tillräcklig utsträckning. Skälen kan vara många: personalomsättning, sjukfrånvaro med många vikarier och avsaknad av personal med pedagogisk högskoleutbildning. För det tredje: Av intervjuer med personal och förskolechefer framgår att det saknas tid för reflektion och utvärdering av de insatser som sker i verksamheterna. Resultatet utgör inte alltid en grund för det fortsatta arbetet.

Det finns brister i vissa stadsdelar vad gäller uppföljning och utvärdering av huruvida personalen arbetar efter de nationella målen. På flera av förskolorna upplever personalen och föräldrarna barngrupperna som stora och antalet pedagoger som relativt litet. Planerna mot kränkande behandling svarar inte fullt ut mot gällande författningskrav. Allt detta får konsekvenser för verksamheternas kvalitet och skapar sämre förutsättningar att omsätta läroplanens intentioner fullt ut.

Vad beror detta på? Som jag ser det har majoriteten föredragit skattesänkningar för dem som redan har på bekostnad av kvaliteten i bland annat förskolan. Barngrupperna har blivit större och personaltätheten har minskat under de senaste fem åren. Vi socialdemokrater tycker att det är helt oacceptabelt. Därför satsar vi mer resurser så att barngrupperna har en rimlig nivå och personaltätheten ökar så att de kan klara av sina arbetsuppgifter på ett tillfredsställande sätt.

Med detta yrkar jag bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Anförande nr 194

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Abdo! Det är en mörk bild av förskolorna som målas upp här. Du som liksom jag är lärare vet att Skolinspektionen arbetar på så sätt att man tar upp kritiken och det man är kritisk till. På den muntliga dragningen fick stadsdelsförvaltningscheferna en generell bild av att det är hög kvalitet och mycket som är positivt i Stockholms stads förskolor.

Givetvis satsar vi, när det handlar om kompetensen hos våra medarbetare på förskolorna, på att minst hälften av dem ska ha pedagogisk högskoleutbildning för att detta sedan ska öka ännu mer på sikt. Det skriver vi i budgeten. Vi skriver också att stadsdelsnämnderna måste se till att arbetet leds av medarbetare med pedagogisk högskoleutbildning. Det skriver vi i budgeten. Vi skriver att stadsdelsnämnderna

kontinuerligt ska erbjuda chefer och medarbetare en kompetensutveckling. Det skriver vi i budgeten. Men vad skriver ni i budgeten för att höja kvaliteten?

Anförande nr 195

A b d o G o r i y a (S): Jag förstår. Jag har lärt mig att ni skriver en hel del saker. Men hur ser verkligheten ut? Det är det som är det viktiga.

Vi hörde nyss att detta att hälften ska ha högskoleutbildning inte existerar i verkligheten. 36,5 procent har högskoleutbildning exempelvis i Spånga-Tensta. Låt mig återge vad som står i skolinspektörens rapport. För 12 av 14 stadsdelar börjar första meningen med: Alla förskolor präglas inte fullt ut av en pedagogisk verksamhet där omsorg, fostran och lärande bildar en helhet. Inom parentes hänvisar man till skolläroplanen etcetera. Så ser verkligheten ut.

Anförande nr 196

J o h a n n a S j ö (M): Fru ordförande! Visst är det bra att vi har en skolinspektion nu! Det hade vi inte tidigare, när ni styrde. Men nu har vi det. Det är ju jättebra!

Du kanske har noterat, Abdo Goriya, att från den här sidan har vi talat om vikten av högskoleutbildning och vikten av vidareutbildning. Vi satsar på att barnskötare ska få förskollärares kompetens. Vi ger vikariekostnader. Vi har en vuxenutbildning. Vi har en fördjupningsutbildning för barnskötare. Vi har jättemånga satsningar i budgeten just på kompetens.

Men jag vill också säga: Förringa inte barnskötarnas insatser! Barnskötarna gör otroligt mycket bra saker i våra förskolor. Förskolor är inte bara det första steget i skolan. Det är också omsorg. Det finns mycket som barnskötarna tillför.

Skolinspektionens beslut kommer att användas. Jag kommer från Östermalm – den stadsdel som flera år i rad har fått högst betyg av föräldrar och medarbetare. De tar detta oerhört seriöst. De går igenom bit för bit, kritik för kritik, för att förbättra sig, bli ännu bättre och vara ambitiösa när det gäller att ge våra barn en bättre framtid. Det finns jättemycket bra här.

Anförande nr 197

A b d o G o r i y a (S): Jag tror absolut att det finns många bra skolinspektörer och förskoleinspektörer. De har en mycket viktig uppgift när de pekar på de fel som finns i de olika verksamheterna. Men man måste göra något åt felen. Jag kan inte tänka mig att de brister som skolinspektörerna pekar på har kommit enbart under 2011. De har funnits tidigare. Det har vi pekat på under hela förra mandatperioden. Det handlar om antalet barn i grupperna i förskolan. Jag kommer väl ihåg hur det var under förra mandatperioden, då vi kunde konstatera att i 12 av 14 stadsdelar hade antalet barn i varje grupp ökat – och ökat mycket.

Jag har absolut inte förminskat betydelsen av barnskötare. De behövs. Men vi måste leva upp till de intentioner som läroplanen tar upp. Det har man uppenbarligen inte gjort under det här året, enligt skolinspektörerna.

Anförande nr 198

T i n a G h a s e m i (M): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Utvecklingen av våra barns förskolor är en prioriterad fråga för oss i Alliansen. Vi är inte nöjda förrän samtliga förskolor erbjuder alla barn verksamheter där förutsättningarna för utveckling och lärande är de bästa.

Vi satsar därför på den pedagogiska kvaliteten. Att delta i en pedagogisk verksamhet redan från tidig ålder kan ge många barn stora möjligheter till individuell utveckling. Det ger också möjlighet att på ett tidigt stadium uppmärksamma barn med behov av särskilt stöd. Barn med läs- och skrivsvårigheter får större möjlighet att lära sig läsa och skriva om deras svårigheter uppmärksammas tidigt i livet.

Vi höjer nu ribban och har som målsättning att andelen förskollärare ska öka till minst 50 procent. Här är det viktigt att vi i stadsdelarna erbjuder medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare och förskollärare. Det är också viktigt att stadsdelsnämnderna arbetar för att kontinuerligt erbjuda förskolans chefer och medarbetare möjlighet till kompetensutveckling.

I dag har barn till föräldralediga rätt till 30 timmars förskola. Staden saknar stadsövergripande regler, men de allra flesta förskolor tillämpar regeln att barnen får vara i förskolan mellan kl. 9 och kl. 15 fem dagar i veckan. Kommunstyrelsen uppdrar därför i budgeten att utreda en mer flexibel fördelning av dessa 30 timmar. Detta är glädjande, då jag i min stadsdel Kungsholmen under året har varit drivande i frågan.

Vi vill utreda möjligheten att inom jämförservice inkludera uppgifter om förskolans öppettider. Många föräldrar känner i dag press att hämta tidigt från förskolan. Det vanliga skälet är dåligt samvete eftersom många andra barn blir hämtade mycket tidigare. En annan del ligger i att förskolors och föräldrars dialog behöver förbättras – däribland när det gäller tydligheten i förskolans öppettider.

Det är glädjande att vi i stora drag uppnår och uppfyller barnomsorgsgarantin. Det har varit en hel del diskussion om den gemensamma förskolekön. Här vill jag tillsammans med mina innerstadsdelskolleger – jag representerar Kungsholmen – poängtera att vi med öppna armar ser fram mot utredningen. Vi är gärna en del av försöksverksamhet i detta. I vårt perspektiv, till skillnad från många av er i oppositionen, är det medborgarna och föräldrarna som ska stå i centrum. Vi ska förenkla för dem att stå i en förskolekö. Vi vill inte som ni bara sätta dit de privata förskolorna bara för sakens skull. Här är det föräldrarnas fokus som gäller.

Drivkraften för de allra flesta som kommer till Stockholm är att bli en del av vår dynamiska arbetsmarknad, även om vårt stora utbud av service, kultur, idrott och annat inte kommer långt därefter. Jag vill att Stockholms barnomsorg ska vara ännu ett skäl att flytta hit.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 199

K a r i n R å g s j ö (V): Tina! Det är bra att vi alla gillar förskolan. Så är det ju här; det är ingen som ifrågasätter det.

Men jag har två frågor till dig. Vad vill du göra åt den stora skillnaden när det gäller utbildade förskollärare? Det är 20 procents skillnad mellan exempelvis Norrmalm och Skärholmen, och det är förstås fler förskollärare på Norrmalm än i Skärholmen. Vad vill du göra åt det?

Och hur ska ni lösa det här med hämtningen av barnen? I en stor nationell undersökning från Kommunal visade det sig att en tredjedel av föräldrarna inte kan jobba heltid därför att de måste hämta sina barn före kl. 16. Detta är en fråga som många människor talar om. Ni pratar om livspussel. Det här innebär att människor känner sig tvingade att hämta sina barn tidigt. Kl. 16 är ungefär *limit* på många förskolor. Annars blir man uthängd som en trist förälder. En del anlitar barnflickor i stället. Hur tänker ni lösa det här?

Anförande nr 200

T i n a G h a s e m i (M): Jag som ordförande för Kungsholmens stadsdelsnämnd upplever också detta problem. Vi har strax över 40 procent utbildade förskollärare. Det är i många fall svårt att rekrytera, för det finns inte tillräckligt många. Det är därför vi också tydligt skriver in i budgeten att vi vill bidra till en vidareutveckling och kompetensutveckling av våra barnskötare. Det jobbar vi med, och vi tycker att vi är tydliga med det i budgeten 2012.

För att gå in på Kommunals undersökning om hämtning av barn som du talar om har också vi sett detta problem. Vi skriver in tydligt i budgeten att vi behöver få in siffrorna för att jämföra dem. Jag vet att vi på Kungsholmen har öppet mellan kl. 06.30 och 18.30, och vi erbjuder alla våra föräldrar möjligheten att hämta senare. Men jag tror att problemet mycket ligger i dialogen mellan förskolor och föräldrar. Man känner inte till de exakta öppettiderna i dagsläget.

Anförande nr 201

K a r i n H a n q v i s t (S): Fru ordförande! Borgarrådet och även du, Tina, tar upp öppettiderna. Det tycker jag är bra, för det finns stora brister inom förskolan. Den utredning från Kommunal som det hänvisas till har också jag läst. Så många som 67 procent av föräldrarna har inte blivit tillfrågade om vilka behov av öppettider de har. Det är mycket oroande.

Jag måste ställa en fråga till dig. Du säger att ni har öppet från halv sju till sju på kvällen, till och med. Min erfarenhet från min stadsdel, där vi har många fristående förskolor, är att man har fastställda öppettider. De säger: Här har vi öppet mellan åtta och fem eller till och med halv fem – punkt slut. Föräldrarna får rätta sig efter det.

Jag instämmer i Karin Rågsjös fråga: Vad tänker ni göra åt att inte alla föräldrar erbjuds möjlighet till barnomsorg efter behov?

Anförande nr 202

T i n a G h a s e m i (M): Du ställer egentligen en likalydande fråga som Karin. Jag kan bara svara likadant. Vi ser också bekymret, och därför vill vi utreda möjligheten att skriva in öppettider. Vi har sett att det finns en brist i dialogen mellan förskola och föräldrar. Öppettiderna kommer inte tydligt fram. Det blir en hämtningshets för många föräldrar när man tror att förskolan stänger kl. 16.00. Detta behöver vi självfallet jobba vidare med.

Bara för att man sitter i majoritet och styr sitter inte vi och slår oss för bröstet och tror att allting är jättebra. Vi vill också förbättra förskolan. Vi bryr oss också om våra barn här i Stockholm. Och vi ser de här problemen. Det är också därför vi tydligt skriver in detta i budgeten för 2012.

Anförande nr 203

P e r O l s s o n (MP): Du säger att föräldrarna är utgångspunkten och att du inte tänker ge dig förrän alla barn har tillgång till och får ta del av en verksamhet av hög kvalitet. Jag tycker verkligen att det är en bra ambition att ha.

Men sedan har vi barn som har föräldrar som måste jobba på helgerna. Jag nämnde några yrkesgrupper tidigare, poliser, sjuksköterskor och anställda inom hotell- och restaurangbranschen. De kanske är ensamstående. De här föräldrarna känner också en stor press. De kanske måste tacka nej till fler timmar på jobbet eller tacka nej till jobb för att de inte har tillgång till en barnomsorg eller en förskola där barnen kan vara under den tid man är på arbetsplatsen.

Du är ordförande på Kungsholmen, så jag tänkte passa på att ställa en fråga till dig. Vet du hur behoven av detta ser ut på Kungsholmen? Vad är du beredd att göra på Kungsholmen för att underlätta för att föräldrar som är yrkesverksamma på helgerna också ska få tillgång till barnomsorg av hög kvalitet?

Anförande nr 204

T i n a G h a s e m i (M): Tack för din viktiga fråga, Per. Jag brinner extra mycket för barnomsorgen och förskolan. Som politiker i stadsdelsnämnden blir mitt facit den förskoleundersökning som kommer mig till del där föräldrar svarar på hur de upplever kvalitet, öppettider och dialog med förskolan och enhetschefer. Där hamnar faktiskt Kungsholmen väldigt långt fram. Vi hamnar på en fjärde plats i hela staden när det gäller nöjdhetsindex. Vi jobbar väldigt mycket med de här frågorna. På Kungsholmen har vi mycket tydliga direktiv på att i ett tidigt skede informera föräldrar om öppettider. Jag har inte fått någon information om att man skulle vara missnöjd med dialogen om öppettider. Det har inte funnits några sådana önskemål när det gäller helgerna.

Utbildningsnämnden, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)

Anförande nr 205

Borgarrådet E d h o l m (FP): Ordförande, fullmäktige! Det har hänt extremt mycket på skolans område de senaste åren. Någon sade att de reformer som nu sjösätts är lika viktiga som 1842 års riksdagsbeslut om allmän folkskola. Jag håller faktiskt med om det. De förändringar som nu träder i kraft kommer att påverka svensk skola för en lång tid framöver. Den stora skillnaden mot tidigare skolpolitik är ett enormt fokus på kunskapsresultat. Det märks att de senaste årens debatt om försämrade kunskaper hos svenska elever nu börjar ge resultat.

När jag besöker skolor och träffar elever, lärare och föräldrar är det alldeles uppenbart att hela skolan nu genomsyras av tankar på hur resultaten ska kunna förbättras. Resultaten i Stockholms skolor förbättras nu också. Mest remarkabel är förbättringen i det nationella provet i matte i årskurs 3. Andelen som har fått godkänt i samtliga delmoment har ökat från 70 procent 2010 till 77 procent 2011. Efter att ha besökt skolor och pratat med skolledare är jag också helt övertygad om att den här förbättringen inte är någon tillfällighet. Förbättringen beror på en ökad medvetenhet om de problem som svenska elever har i matte. Problemen grundläggs tidigt, och det krävs mycket hårt arbete för att förbättra detta.

När Solbergaskolan till exempel har gått från 34 procent till 96 procent godkända i matte i årskurs 3 är det ett resultat av en stark målmedvetenhet, och det är inte tillfälligheter. Där har man sett till att eleverna undervisas av behöriga lärare i just matematik.

Resultaten i svenska och engelska har också förbättrats. I svenska kan vi se både förbättrade resultat i nationella prov och i läsutvecklingschemat, LUS. Men matten i de högre årskurserna är fortfarande ett sorgebarn. Stockholms niondeklassare presterar bättre än snittet i landet och bättre än eleverna i Göteborg och Malmö, men faktum kvarstår: Vi kan ännu inte se några förbättrade resultat i matte för niondeklassarna. Att förbättra resultaten i matematik och naturvetenskap är och förblir en av de viktigaste utmaningarna för skolan, både här i Stockholm och i resten av landet.

En annan utmaning är naturligtvis de elever som inte når behörighet till gymnasieskolans nationella program. Trots att stora insatser görs på våra skolor är det fortfarande omkring 10 procent som inte når behörighet. Fortfarande spelar föräldrarnas utbildningsnivå en alldeles för stor roll i hur väl deras barn lyckas i skolan. För låg andel behöriga till gymnasiet är ett av de viktigaste skälen till att utbildningsnämnden i total enighet valt att göra om det socioekonomiska stödet från grunden. Större vikt läggs nu bland annat vid föräldrarnas utbildningsbakgrund och vid om man har många elever som har anlänt sent till Sverige. Förhoppningsvis blir det här systemet mer träffsäkert så att mer resurser riktas till elever som verkligen behöver det.

Men samtidigt som vi lägger om det socioekonomiska stödet måste vi vara medvetna om att sådana system alltid riskerar att bli självuppfyllande. När man talar om att en viss kategori elever behöver mer resurser för att lyckas uppfattar en del endast att dessa elever riskerar att misslyckas. Sannolikt är låga förväntningar ett av svensk

skolas största problem. Därför måste det nya socioekonomiska systemet följas upp och frågor ställas kring resultaten för varje enskild skola. Hur kommer det sig till exempel att Lillholmsskolan klarar målen betydligt bättre än många andra liknande skolor trots att omkring 90 procent av eleverna har ett annat modersmål än Sverige? Kan det bero på att en tredjedel av alla elever får gå ett extra år där? Förr kallades det att gå om i skolan, och fortfarande anser många att den här metoden är helt förkastlig och stigmatiserande. Själv ser jag att de elever som behöver mer tid i skolan också får det.

Socioekonomiska bakgrundsfaktorer får aldrig bli en ursäkt för att inte ha höga förväntningar. Vi måste ha höga förväntningar på alla elever oavsett bakgrund. Att lotsa fler elever in i gymnasieskolan är grundskolans största och viktigaste utmaning.

Anförande nr 206

J o h a n n a S j ö (M): Herr ordförande! Pengar i all ära! Pengar är bra för att säkra skolböcker, datorer, ventilation, arbetsmiljö, fräscha skolkök och rimliga löner till lärare. Allt detta har vi i långt större utsträckning än tidigare. Skolans utmaning ligger inte bara i att ha bra materiella förutsättningar, utan det handlar om att ha de faktiska förutsättningar som behövs, elever med framtidstro och en vilja att lära sig och en känsla av att det faktiskt spelar roll om man anstränger sig och lyckas i skolan. Man kan leda en häst till vattnet, men man kan inte tvinga den att dricka.

För att fler elever ska bli motiverade att kämpa, anstränga sig och faktiskt komma till skolan måste det mer till än rena pengasatsningar. Det behövs framtidstro och förebilder. Det behövs exempel på att klassresor är möjliga, och då talar jag inte om Ann Mari Engels förslag på kulturbussar. Det behövs blandade upplåtelseformer där tidigare jobb ledde till boendekarriär och flytt. Det behövs föräldrar som har tilltro till sina barns chanser att komma någonstans och bli någon. Det behövs föräldrar som har möjligheter att förtjäna sitt eget levebröd och att genom egna insatser förändra sin tillvaro. Ska det bli möjligt måste vi bryta utanförskapet.

Vi måste göra det lönsamt att jobba, men vi måste också göra det lönsamt att anställa. Vi måste se till att framtidens tillväxt inte bara handlar om pengar utan om arbetstillfällen. Vi måste se till att den kommande stora generationsväxlingen på arbetsmarknaden inte kommer som en oväntad kalldusch, utan vi måste ta till vara på erfarnas erfarenheter och redan nu börja med inskolning och övergångslösningar. Det handlar om att se kompetensen snarare än ytan. Vi måste ta till vara kompetensen oavsett var den har tagit sin examen och oavsett om vi på förhand vet hur man uttalar efternamnet. Vi måste se fördelarna med en mångkulturell arbetskraft och se att den som kan ryska och svenska är en lika stor tillgång som den som kan svenska och ryska. Vi måste fortsätta på den väg som hela Sveriges skolborgarråd, Janne Björklund, slagit in på, det vill säga att vid varje givet tillfälle understryka vikten av duktiga pedagoger med kompetens både när det gäller hur man undervisar och det man undervisar i. Vi måste bygga vidare på de revolutionerande reformer som i höst blivit verklighet, en ny gymnasieskola, en ny skollag och nya läroplaner som bättre tar till vara varje elevs drömmar och förutsättningar. Vi måste bygga rätt från början och tydligt kunna peka på vitsen med skola och utbildning.

Vi ska självklart ha en andra chans för den som glidit av banan en första gång, men vi ska bygga en stabil skola som ser varje elev från början. Då kan extrainsatserna i tonåren vara ett undantag och inte en regel. Vi ska sätta kunskapen i fokus i skolan, och vi ska sätta kunskapen i fokus utanför skolan. Det ska inte handla om varifrån man kommer utan om vart man är på väg. Lyckas vi med det kommer många av de problem som vi ser i våra skolor i dag att försvinna.

Den här budgeten ger goda förutsättningar för utbildningsväsendet i staden att möta sin del av utmaningen. Det ger också övriga förvaltningar, bolag och organisationer förutsättningar att ta itu med sina delar. Tillsammans kan vi göra skillnad för våra elever och deras föräldrar.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 207

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Det viktigaste som detta fullmäktige kan besluta om på skolområdet är riktlinjer och resurser så att elevernas studieresultat förbättras i Stockholm. De senaste fem åren har tyvärr de viktigaste mätbara resultaten blivit sämre. Andelen obehöriga elever till gymnasiet har ökat med ett par procent. Andelen lärare per hundra elever har minskat med några tiondelar. Färre vill bli lärare. Många hoppar av gymnasiet. Vi pratar om betygsinflation i stor omfattning. Den psykosociala miljön har blivit sämre. Och framför allt ökar skillnaderna mellan skolorna i snabb takt i Stockholm i dag.

Skolpolitik är komplexa frågor som rör elevernas livsmiljö hemma och i skolan. Det gäller läroplan och utvecklingsprogram liksom undervisning och lärare. Men allt är inte lika viktigt för elevernas lärande. Vissa saker är faktiskt mer viktiga än andra. Särskilt betydelsefull är en professionell utveckling för lärare, lärares tydlighet i undervisningen och förtroendefulla lärare-elev-relationer.

Utvecklingsprogram är också viktigt, till exempel program för läsning och utveckling av kreativa förmågor. Det är också betydelsefullt. I undervisningen är fortlöpande bedömningar av elevprestationer viktiga, liksom mångsidiga insatser för elever i behov av särskilt stöd.

Innebär de borgerligas budget att de här faktorerna för bättre studieresultat prioriteras? Det kan man undra. Svaret är dess värre nej. Det finns inga finansierade satsningar på lärares yrkesskicklighet och lokala löneutveckling. Det finns inga reala satsningar på det socioekonomiska stödet för tusentals elever med behov av särskilt stöd. Det är generellt låga anslagsökningar till skolverksamheten och usla nivåer på upprustning av nedslitna skolor.

I vår budget avsätter vi 264 miljoner kronor ytterligare på skolområdet. De går till lärarlöner och professionell lärarutveckling. De går till läxläsningssatsningar och höjda socioekonomiska anslag. De går till SL-kort till alla elever på gymnasiet och till generella kvalitetsstärkande åtgärder. I riksdagen avsätter vi ytterligare 1 ½ miljard till skolan. Vi pratar inte bara om behov av att lyfta upp elevernas studieresultat, utan vi prioriterar också resurser till det som är allra viktigast, nämligen alla elevers kunskapsutveckling.

Med detta vill jag yrka bifall till Socialdemokraternas reservation när det gäller skolbudgeten.

Anförande nr 208

P e r O l s s o n (MP): Ordförande! Den här hösten hade 7 000 stockholmsbarn sin första skoldag i livet. Nyfikna och förväntansfulla tog de det första steget på vad som kommer att bli en lång resa mot nya erfarenheter och kunskaper. Visst hade det varit fint om vi kunde lova dem att skolan kommer att ta vara på deras nyfikenhet och lust att lära, ni vet det där som präglar ett barn första dagen i skolan? Vi kan inte lova det, men jag står här därför att jag tror att det skulle vara fullt möjligt.

Jag vill nu förtydliga skillnaden mellan Miljöpartiets och majoritetens skolpolitik. Det handlar om synen på skolans uppdrag, det handlar om lärandet och det handlar om den politiska styrningen. Och mot slutet ska vi reda ut lite siffror.

Att undervisa är inte att programmera, utan det är att problematisera. Skolan ska ge barn och unga förutsättningar att hantera de utmaningar som vi lämnar efter oss, och det ser ut att bli ganska många. Att nöja sig med att skolans uppdrag är att förmedla kunskap är därför inte tillräckligt. Bildningsresan är mycket mer än så. Majoriteten vill gärna tala om vikten av höga förväntningar på eleverna, och så likställer de det med en kravpolitik. Jag vill likställa det med en hög tillit.

Miljöpartiet utgår från att alla barn och unga i grunden är aktiva och kreativa individer. Vi har tillit till allas förmåga att lära. Därför föreslår vi insatser som gör att modersmålet kan bli en resurs i lärandet, särskilda satsningar för fler genuspedagoger och specialpedagoger i lägre årskurser. Våra skolor ska vara anpassade efter varje elevs förutsättningar, behov, intressen och erfarenheter. Mer än vart tredje kritiskt påpekande som riktas mot Stockholm av Skolinspektionen rör bristen på särskilt stöd. Vi undrar nu när ni i majoriteten ska ta ansvar för det. Det är ohållbart att skylla låga resultat i skolan på enskilda elever. När kravpolitiken leder till kameraövervakning, fler prov, stress och betyg i tidig ålder leder en skolpolitik som bygger på tillit till mer pedagogiska resurser i klassrummet.

Miljöpartiet ser också stora möjligheter att styra skolpolitiken på ett något annorlunda sätt. Vi ser behovet av ett styrsystem där politiken och skolans eget utvecklingsarbete i större utsträckning förstärker varandra. Vi vill se en utveckling där erfarenheter och lärdomar som växer fram i skolan tas till vara när politiken formulerar nya uppdrag. Men tyvärr har majoriteten flyttat politiken väldigt långt ifrån verksamheten.

Genom att inte kompensera för pris- och löneutveckling riskerar majoritetens budget dessutom att leda till nedskärningar. Det gynnar inte en endaste elev. Miljöpartiets förslag innehåller 60 miljoner kronor mer till skolan än majoritetens. Det är ansvarsfullt och fullt realistiskt. Det är en budget som ger bättre löneutveckling för våra lärare och en mer meningsfull skola för våra elever. Det är ett grönt budgetalternativ som jag nu yrkar bifall till.

Anförande nr 209

M å n s A l m q v i s t (V): Ordförande, fullmäktige! Vi menar att den allvarligaste bristen i Stockholms skolor för det första är att kunskapsresultaten generellt är för låga och för det andra att skillnaderna mellan olika elever och olika skolor är stora. Vi ser en pågående kunskapssegregering i Stockholm. Alla insatser i skolan måste syfta till att vända den här utvecklingen. Störst betydelse för en förändring har lärarna och kvaliteten på deras undervisning. Det är den enskilt viktigaste faktorn för att få till en förändring.

I vår budget har vi en utbildningssatsning som tillför uppemot ½ miljard mer än Alliansen till skola och utbildning, framför allt med sikte på lärarna. Det viktigaste för att förbättra skolan är inte den här extrasatsningen, utan det viktigaste är att de åtskilliga resurser som skolan redan har används på absolut bästa sätt. Så länge undervisningen ger ett bra resultat bör ingen ifrågasätta en lärares val av metoder eller undervisningsstil. Om resultaten däremot uteblir krävs alltid en professionell dialog om val av metoder. I dag har vi sett en trend av individualisering som har fått stort genomslag i skolan. Den har inneburit en överföring av ansvar från skola och lärare till eleverna själva. Läraren använder mindre tid till gemensam undervisning, och elever pratar allt mindre inför varandra. Det är inte minst vanligt inom matematikämnet och i undervisning för elever i behov av särskilt stöd. Det är också två områden där resultaten är särskilt nedslående i dag. Det här måste förändras. Det krävs en diskussion om hur vi bättre kan tillvarata den resurs som lärarens undervisning för hela klassen gemensamt innebär.

Under en längre tid har skolan marknadsanpassats enligt ett tanke sätt som ser skolor som företag och elever och föräldrar som kunder. Det är någonting som vi vänder oss emot. Vi verkar för en förändring av kulturen i skolan i riktning mot mer öppenhet och samarbete om resultat och metoder. Skolans kultur behöver med andra ord bli mindre företagsekonomisk och mer akademisk. Vi vänder oss också emot en ensidig betoning av valfrihet i skolan. Tidiga val verkar segregerande. Det finns också en risk att valfriheten blir en frihet att välja bort kurser som känns mödosamma och på så sätt välja bort nödvändiga kunskaper.

Jag återkommer till fler saker ur vårt budgetförslag men börjar med att yrka bifall till det.

Anförande nr 210

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Ordförande, fullmäktigevänner, förvaltning och brukare! Stadens skolor ska bedriva en undervisning som ger hög kunskapsutveckling för alla elever. Då krävs tydliga kunskapskrav och höga förväntningar på både elever och föräldrar. Framgångsfaktorer är tydligt fokus på kunskap, engagerade lärare, tydliga ordningsregler och tät föräldrasamverkan.

En av de största utmaningarna är att lyfta kunskapsresultaten i de skolor som i dag har en låg måluppfyllelse, men goda exempel finns och lyfts fram, som vi hörde i skolborgarrådets tal. Strukturerat ledarskap och tydliga mål har lett till höjda kunskapsresultat. Givetvis ska skolledares och lärares löner kopplas tydligare till uppnådda resultat och pedagogisk skicklighet.

Centerpartiet betonar att individens behov ska stå fokus för undervisningen. På samma sätt som spetsklasser ska erbjuda utmaningar för elever med hög fallenhet för studier ska barn i behov av särskilt stöd få tillgång till sommarskola, speciallärare, lördagsgymnasium och läxhjälp.

Rektor spelar en avgörande roll för skolans pedagogiska utveckling. Ansvaret för elevernas resultat, uppföljning och åtgärder för att förbättra resultatet ligger hos rektor. Ledarskapet hos rektor och lärare är av stor betydelse för hur eleverna uppnår målen i skolan. Tydliga, mätbara och förankrade mål är nyckeln. Stadens centrala skolorganisation ska också ha tydliga mål och arbeta med identifierade framgångsfaktorer. Varje elev ska se sin skola som den bästa. Smaka på den! Givetvis ska vi politiker i vårt ledarskap visa förtroende för professionen och fatta beslut som i så stor grad som möjligt bygger evidens.

Jag skulle också vilja lyfta fram den pedagogiska potential som finns i skolbarnomsorgen och fritidshemmen. Tänk er läxhjälp, läsning och annan pedagogisk verksamhet som ger ett mervärde och kan frigöra tid för familjerna!

För att barn i svenska skolor ska orka lära bjuds det på skolmat. Som matglad och stolt centerpartist läser jag ur budgeten: Stockholm ska bli en föregångskommun där elever och personal i skolan vet att de får en god, näringsrik och säker mat.

Jag vill också betona inomhusmiljöns betydelse för elevernas fysiska hälsa och lärande. Våra elever förtjänar en bra ventilation. Förebyggande verksamhet måste förekomma där barn och lärare görs delaktiga i det dagliga arbetet. Inomhusluften ska mätas vid tidpunkter som är relevanta, det vill säga då lokalerna används. Uppföljningen ska prioriteras och intensifieras.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 211

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande, fullmäktige! Vi går i skolan för att lära oss läsa, skriva och räkna, men vem lär oss att leva? Så skrev Barbro Karlén i sin första skrivbok när hon var sju år gammal. Det var visserligen i början av 70-talet, men Barbro Karléns dikter och frågeställningar väckte då stor uppmärksamhet, och frågan kvarstår.

Skolan har en viktig uppgift att se till att eleverna ges både en värdegrund och en kunskapsgrund. Det är en förutsättning för en väl fungerande skola. Tusentals elever går till våra skolor varje dag. Den stora delen trivs i skolan, men alltför många har en klump i magen och undrar hur de ska klara sig igenom skoldagen. Mobbning ska inte förekomma på våra skolor. Det är de vuxnas ansvar att se till att det inte ens uppstår. Dessa frågor aktualiseras måste varje dag och inte bara vid enskilda temadagar eller när mobbningen är ett faktum.

En del elever älskar matte, andra gillar inte att räkna. Några gillar att sitta tyst och stilla med sitt arbete medan andra i snabb takt gör sina uppgifter och vill ha nya. En integrerad skola måste också kunna möta elever med funktionsnedsättning av olika slag och se till att det finns förutsättningar för deras lärande. Det är skolans stora

utmaning att kunna möta alla dessa barn. Eleverna måste ges möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar men också hjälpas att spänna bågen. Alla behöver en grundläggande kunskap, att kunna läsa, skriva och räkna, att förstå hur samhället fungerar och hur man kan påverka det. Baskunskaperna är avgörande för elevens förmåga att tillgodogöra sig övrig undervisning i skolan.

Framgångsrika skolor är enligt forskningen de skolor som har regler och normer för det sociala umgänget på skolan. Dessa ska vara tydliga och tillämpas konsekvent. Det råder en samsyn om hur man ska arbeta och vad man prioriterar, och detta är väl känt bland elever och föräldrar. En annan viktig del är att ha förväntningar på eleverna kunskapsmässigt och socialt.

Lärarna är skolans viktigaste resurs. Som pedagoger är deras viktigaste uppgift att ge de enskilda eleverna det stöd de behöver för att tillgodogöra sig kunskap. Lärarkompetens är den enskilt mest betydelsefulla faktorn för elevers resultat. Rektor leder arbetet på skolan men ska tillsammans med lärarna utveckla arbetsformer och arbetssätt. Det är ingen lätt uppgift för lärare i dag att göra skoldagen så intressant att den kan väcka nyfikenhet när barnens och ungdomarnas snabba, föränderliga värld ofta upplevs genom dataspel och film.

Elevhälsovården är viktig, och jag är glad att man också insett det på nationell nivå så att vi nu får utökade resurser till verksamheten. Skolans uppdrag är att se till att besök hos skolkurator, -sköterska eller -psykolog skyndsamt ska kunna tillgodoses. Det skapar också en trygghet för den övriga delen i skolans värld.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 212

Karin Ehlin Kolk (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter, stockholmare! Jag vill prata om skolbarnsomsorg och fritis i Stockholm, vilket inte är majoritetens paradgren. Fritidshemmet har flera uppgifter. Dels ska det bidra till goda uppväxtvillkor genom att stödja och stimulera elevers utveckling och lärande. Det är viktigt framför allt för de elever som behöver extra stöd. Men det ska också göra det möjligt för föräldrar att förena föräldraskap med förvärvsarbete. För att kunna fullgöra de här två uppgifterna krävs att den skolbarnsomsorg som finns tillgänglig för Stockholms barn är pedagogisk, meningsfull och känns trygg för både barn och föräldrar.

Personaltätheten i skolbarnsomsorgen i dag är skrämmande låg. Fritis ska kunna ge både meningsfull fritid och hjälpa till med läxor. Personalen har i dag inte tid med något av detta. År 2006 var 34,9 barn inskrivna per avdelning. I år är motsvarande siffra 42 barn. Hur ska personalen kunna erbjuda en god pedagogisk verksamhet i de här grupperna?

Under förskolediskussionen pratade vi om vikten av utbildad personal. Det är en viktig del av kvaliteten i verksamheten. I Stockholm har i dag bara 35 procent av årsarbetarna pedagogisk högskoleexamen. Snittet i landet är 58 procent. Antalet inskrivna barn per årsarbetare är 17,3. Det är en ökning med nästan två barn per årsarbetare sedan 2006.

Personal kostar pengar. Att erbjuda fortbildning och att ha utbildad personal kostar ännu mer. Därför vill vi satsa resurser på att låta lärare vara lärare. Vi vill ge elever möjlighet till läxläsningshjälp i skolan, vilket det till och med, hör och häpna, finns ett reserverat anslag för i vår budget. Vi vill också förstärka kvaliteten i fritidshemmen genom ett generellt högre anslag. Vi har högre ambitioner med skolbarnsomsorgen för Stockholms barn än att låta den vara en förvaring. Det är en politik för jämlikhet, för att stimulera lärande och för att ge föräldrar möjlighet att arbeta.

Vi föreslår drygt ¼ miljard mer till skolan än vad majoriteten gör. Det är med Sten Nordins ord en och en halv skattechock. Något som däremot kommer att bli en chock är vad som kommer att hända om staden inte satsar tillräckligt på Stockholms barn och unga. Det är en investering för Stockholms framtid.

Bifall till den socialdemokratiska budgetreservationen!

Anförande nr 213

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Stockholms stad har högst personaltäthet på fritis i hela Stockholms län. Däremot tycker jag att Karin har helt rätt när det gäller utbildningsnivån hos fritispersonalen. Det är också ett problem som vi delar med resten av Sverige. Det finns för få utbildade fritidspedagoger helt enkelt. Det är också därför som Stockholms stad nu har tagit initiativ till att ha en egen utbildningsmöjlighet för barnskötare inom fritis att utbilda sig till fritidspedagoger på universitetet på samma sätt som vi har för barnskötare att bli förskollärare. Det har vi satt i gång under det här året. Det är ett litet sätt att få mer utbildad personal till fritidshemmen.

Anförande nr 214

K a r i n E h l i n K o l k (S): Jag tycker att den här vidareutbildningen är jättebra, men enligt den statistik som jag har, som är från Skolverket 2010, är andelen i riket med pedagogisk högskoleexamen 58 procent. I Göteborg klarar de också av att ha 48 procent med pedagogisk högskoleexamen. I Malmö är det 56 procent. Jag tycker också att det är värt att notera att på de kommunalt drivna fritidshemmen lyckas vi ha 37 procent med pedagogisk högskoleexamen, och motsvarande siffra i de enskilt drivna är 24 procent. Där bör staden verkligen fundera på hur man ska klara av att hålla uppe kvaliteten även i den verksamheten.

Anförande nr 215

K a r i n R å g s j ö (V): Ordförande och ledamöter! Jag hade turen att gå i skolan på den tiden då Ingvar Carlsson var utbildningsminister. Det ni kallar flumskola gav mig en biljett till den klassresa jag har kunnat göra. Jag tackar den svenska arbetarrörelsen för det.

I valfrihetens Stockholm vet jag inte hur det hade gått. Betygsresultaten skrämmer. I Carlssons skola hade 100 procent nått sina mål i nian. I Hässelbygård var det 92,8, i Hässelbygårdsskolan, grannskolan, hade däremot 51,4 nått sina mål och i Rågsveds-

skolan 27 procent. I min gamla skola, Gubbängsskolan, hade 74 procent nått sina mål. Gapen växer i Stockholm. Vad ska vi göra åt det?

Vi talar om klass och vilka möjligheter vi kan ge Stockholms alla barn. Stadens skolinspektion har själv i årets rapport pekat på bilden av en generell kunskapssegregering som ökat det senaste decenniet. I betygsresultaten från Stockholms gymnasieskolor kan man se två mönster. Å ena sidan de väldigt framgångsrika eleverna som motsvarar ungefär två tredjedelar, och å andra sidan de något mindre framgångsrika eleverna som är fler i Stockholm än i riket. Det är de som inte får betyg från grundskolan, det är de som inte får betyg från gymnasiet och det är de som hamnar på jobbtorgen, och det är ingen liten grupp. De står där och stampar.

Vi avvisar synen på skolan som en marknad där elever och föräldrar är kunder. Skolan är alldeles för viktig för att göras till en lekstuga för friskolekoncerner. Vi har sett några skandaler. Fler kommer tyvärr – jag lovar. Vi har ett fritt skolval. Det är bra, men det fria skolvalet har ytterligare ökat den segregering som tidigare var en följd av boendesegregeringen. Nu kan man lägga ihop skolsegregering och boendesegregering. Gapen ökar. Vi ska inte acceptera att så många unga människor faller bort och inte får relevant utbildning. Vi levererar inte utbildning till den här gruppen. Det måste vi göra. Man måste stärka resurserna. Det har vi gjort i vår budget. Det kan ni titta på. Det har också de övriga oppositionspartierna gjort.

Det kommer att drabba hårt om vi inte gör något. De här eleverna utan betyg stannar utanför, och de får också en sämre psykisk hälsa. Vi kan göra så mycket mer. Det är dags att göra någonting innan den här staden delas itu.

Bifall till Vänsterpartiets budgetreservation!

Anförande nr 216

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Jag undrar om inte Karin Rågsjö driver med oss. Tror Karin Rågsjö på fullt allvar att 100 procent av alla grundskoleelever klarade sig på den tiden som hon gick i skolan. Det fanns mängder med elever som över huvud taget inte gick i skolan. Vi hade ett betygssystem som byggde på att visst antal procent aldrig skulle uppnå det som vi säger är godkändnivån i dag. Mängder av elever misslyckades. Vi hade betydligt färre som gick i gymnasiet när du gick i skolan. Mängder av elever kom aldrig dit, och på den tiden fungerade det eftersom det fanns arbeten även till de människor som inte hade en gymnasieutbildning eller en högskoleutbildning. I dag finns inte de jobben. Om Karin Rågsjö tror att 100 procent klarade sig i Karin Rågsjös skola är det faktiskt en skandal.

Anförande nr 217

K a r i n R å g s j ö (V): Jag tycker att det är en större skandal, Lotta Edholm, att resultaten ser ut på det här sättet efter fem år och efter att ni har haft en skolminister så länge. Ni kunde väl ha skjutit över lite mer resurser. Ni väljer att sänka skatten. Det innebär att de här ungarna inte kan få det de behöver. Jag kommer från en klass där det fanns möjligheter att plugga. Mina kompisar och jag, som kommer från arbetarklassen, kunde gå vidare. Den lilla skara från arbetarklassen som nu går

vidare är tyvärr en ganska liten grupp, Lotta. Ni har en minister på andra sidan bron som har råddat utbildningspolitiken ganska länge nu. Det borde vara dags att kunna se de skillnaderna i Stockholm i så fall.

Sifforna här visar att vissa skolor når 100 procent. Det är ganska många. Man kan peka ut dem. Det är på skolorna på Östermalm och innerstadsskolor. Sedan kan vi titta på ytterstadsskolorna som är nere på 20 procent, Lotta. Borde inte ni göra någonting mer än vad ni gör i årets budget för dessa där ni har en bibehållen skattesats som ni slår er för bröstet för?

Anförande nr 218

J o h a n n a S j ö (M): Vad gör vi egentligen? Vi har fokus på kunskap. Vi vill fånga upp eleverna redan från början med tydliga kunskapskontroller. Vi vill se till att varje elev syns. Varje elev synliggörs. Vi accepterar inte skolor som inte håller måttet. Vi vill se till att skolor som inte håller måttet faktiskt blir av med tillståndet. Även kommunala skolor kommer att få ett tuffare liv framöver. Vi har också omorganiserat så att rektorerna får möjlighet att vara de pedagogiska ledare som de behöver vara. Hela utbildningsnämnden, brett över den politiska skalan, har justerat det socioekonomiska stödets fördelning. Man ska inte heller glömma bort att Stockholms skolor aldrig har haft så mycket pengar som nu.

Anförande nr 219

K a r i n R å g s j ö (V): Jag kan titta på de unga människor i alla stadsdelar som har hamnat på jobbtorgen. 40 procent av dem saknar grundskola och gymnasium. Det handlar väl om att ni inte har levererat under de här åren. Vad har ni gjort med pengarna? Ja, det skulle vara intressant att se vad ni har gjort med de pengar som också går till friskolor och de här stora koncernerna. Där går pengarna ut till samma ställen som vårdföretagens. Så ser det också ut.

Anförande nr 220

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Du brukar ju tipsa oss på den här sidan, så då tänkte jag ta tillfället i akt att tipsa dig. Du kan läsa T2:an för utbildningsnämnden. Där står det nämligen att resultaten är märkbart högre, framför allt i socioekonomiskt utsatta områden där satsningarna varit mest omfattande. Dessutom har meritvärdet ökat från 211 poäng till 215 poäng, och det är tack vare de satsningar som har gjorts riktat till pojkar både utbildningsmässigt och genom att man höjer förväntningarna. Det finns mer att göra. Jag tror att det finns en stor potential i det här målet. Man vet vad man behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena.

Du pratar om valfrihet. Medan vi vill införa månadsvis avläsning för grundskolan, vill ni avskaffa skolvalet. Ni skriver: Utbildningsnämnden ges i uppdrag att i samråd med stadsdelsnämnderna utreda såväl antagningssystemet som skolpengsystemet. Är det verkligen folkligt förankrat? Det kommer ju också att hindra Jackie och Bahman att söka sig till andra utbildningar och profiler än vad de har närmast sig.

Anförande nr 221

K a r i n R å g s j ö (V): Det fria skolvalet ligger som det ligger nu, Helen. Men man tittar också på det på Utbildningsdepartementet. Man kan se att gapen ökar väsentligt. De unga människor som kommer från medelklassen och mer välbeställda miljöer har en räkmacka. Så är det. Det är också de som kan välja mycket lättare. Arbetarklassens barn har inte de resurserna. Det är de som har åkt snett. Då måste man göra någonting åt det fria skolvalet och titta på hur man kan täppa till skillnaderna. De här gapen är inte acceptabla.

Anförande nr 222

E w a S a m u e l s s o n (KD): Jag är lite inne på Lottas linje. Jag funderar på hur det var när jag gick i någon försöksskola som kallades enhetsskola. Det var under några år. Då hade vi teknisk-praktiska klasser där det bara var killar som gick och de var aldrig på väg mot gymnasiet. Det ser annorlunda ut i dag. Ni letar hela tiden efter fel och problem. Helen berättade om att det finns tydliga exempel på att det går framåt. Det går kanske inte i den snabba takt som vi skulle önska, men det sker förbättringar hela tiden. Den del av våra budgetar som varje år får ett ordentligt påslag är faktiskt skolbudgeten.

Anförande nr 223

K a r i n R å g s j ö (V): När man ser listan över Stockholms skolor och resultaten är det inte så att man gör vågen hela vägen. Det är ett antal skolor som har väldigt bra resultat. Där går barn från medelklassen, och där går barn som kommer från hem som har en studiekultur. I de andra skolorna ser det mer risigt ut. I den skola som jag gick i, som hette Gubbängens grundskola och Gubbängens gymnasium, var det väldigt många olika barn som gick från alla klasser. Det var alltså inte segregerat. Det är uppenbart att de som gick i skolan på 50-, 60- och 70-talen hade en större möjlighet att ta sig fram än vad arbetarklassens barn från till exempel Rågsved har i dag.

Anförande nr 224

I n g e r S t a r k (V): Ordförande, fullmäktige! Fritidshemmen och fritidsklubbarna pratar vi inte mycket om i skoldebatten. Det har inte varit så något år. Därför tänkte jag lyfta fram dessa för våra barn så viktiga verksamheter. Den nya skollagen ställer mer krav på fritidshemmen. Det som stod i DN i morse vara ganska oroväckande. Det stod att lärare överordnats fritidspedagoger. Jag hoppas att detta inte stämmer. Jag kanske kan få ett svar på det.

Vänsterpartiet vill genomföra en särskild satsning på fritidshemmen och fritidsklubbarna. Dagens resurser räcker absolut inte till. Det handlar om flera års försummelser. Det är så. Dessa försummelser har skett från båda sidor. Det kommer att ta tid att komma till rätta med de här problemen. De är stora. Det behövs mer personal, och framför allt behövs det fler fritidspedagoger. Det är mycket bra att man nu gör en satsning på att barnskötare på fritidshemmen kan få utbilda sig till fritidspedagoger. Det välkomnas.

Det behövs en kommunal och en statlig satsning. Det lönar sig nämligen i längden. Fritidshem och fritidsklubbar är en väldigt viktig del av det förebyggande arbetet. Barngrupperna måste bli mindre. Nu är de orimligt stora. På många fritidshem handlar det nu enbart om förvaring, och det är fullständigt oacceptabelt att situationen ser ut som den gör nu.

Vi vill göra fritidsklubbarna avgiftsfria, och det vill vi för att de ska nå alla barn. Vi ser hur viktigt det är med fritidsklubbar. Vi kan också se att det är många barn som inte går där på grund av att det kostar en hel del. Därför vill vi göra dem avgiftsfria. En hög och jämn kvalitet på fritidshemmen har mycket stor betydelse för att nå målet att höja resultaten i skolan, men då måste man nå alla barn.

Du pratade om elever som inte når målen, Helen. Du rabblade upp ganska mycket, sommarskola, lördagsskola med mera. Det kändes faktiskt som om de barn som inte når målen i princip skulle tillbringa all sin lediga tid i skolan, och det kan väl ändå inte vara rimligt? Det måste väl ändå vara så att vi har en skola där alla barn kan nå målen, där man faktiskt har en undervisning som gör att alla barn når målen. Det är skolans ansvar, inte de enskilda elevernas och inte föräldrarnas. Det är skolans ansvar att se till att alla barn når målen.

Anförande nr 225

Helen Törnqvist (C): Hej Inger! Det är klart att det är skolans ansvar att tillsammans med föräldrar och barn se till att barnen når målen. Barnen kan ju inte vara helt passiva i detta, och det vet du också. Sedan handlar om att det måste vara professionen som avgör vilka insatser som är bäst för just det barnet. Det beror på vilka behov av insatser och stöd som det här barnet behöver. För det första handlar det om undervisningen i klassrummen. Den ska vara till för de elever som finns just i den undervisningsgruppen i så stor utsträckning som möjligt. För det andra handlar det om att skriva ett åtgärdsprogram, och det gör ju våra rektorer och lärare runt om i staden. Man tittar på vad just det här barnet behöver. Det kanske behöver en speciallärare. Någon kanske behöver en timme mer studiehundledning. Så individanpassas det.

Anförande nr 226

Inger Stark (V): Men det var inte det du sade, Helen, utan du rabblade upp en väldig massa olika saker som sommarskola. Ja, det är okej en vecka på sommarlovet möjligtvis. Du nämnde lördagsskola också, och sedan var det något mer som jag inte kommer ihåg. Jag fick en känsla av att de elever som inte når målen och som kanske på grund av det också vissnar en del – det är ju inte så svårt att göra det i det läget – knappast orkar med att vara i skolan nästan hela sin lediga tid dessutom. Jag antar att du kanske rabblade upp lite för många åtgärder. Skolan ska anpassas på det sättet att alla barn ska kunna nå målen. Det är skolans absoluta ansvar. Sedan är det självklart att eleverna inte ska sitta passiva, och du vet jag inte menade det heller. Det är skolans som har huvudansvaret, och det gäller att komma ihåg det.

Anförande nr 227

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Jag blev lite förvånad när jag hörde det här inlägget om att Vänsterpartiet var så skeptiskt till sommarskola, lördagsskola och läxhjälp inom ramen för skolan. Det är självklart att olika elever har olika möjligheter att ta sig fram i skolan och det är olika hur väl man klarar tempot i skolan. En sommarskola kan bara vara ett erbjudande. Det är min erfarenhet att väldigt många elever som får det erbjudandet också accepterar det och tycker att det är väldigt roligt.

Den här synen att skolan är något trist, att det är mycket roligare att ha sommarlov och att det ska vara max en veckas sommarskola delas inte av de elever som erbjuds det. De tycker att det är kul och spännande att få gå till skolan också på sommaren och få ett individuellt anpassat stöd, för det är ju detta det handlar om. Att Vänsterpartiet var emot alla de här sakerna tycker jag känns lite märkligt.

Anförande nr 228

I n g e r S t a r k (V): Låt mig börja med att säga att jag tycker att det är mycket märkligt att ni väjer för att prata om fritidshemmen. Vi har med läxhjälp i vår budget. Vi tycker att det är bra. Jag tog upp den upprabbling som Helen gjorde. Hon pratade inte över huvud taget om åtgärdsprogram, utan det var en väldig upprabbling av sommarskola, lördagsskola och så vidare. Det var det jag reagerade emot.

Den huvudsakliga delen av mitt anförande handlade om skolbarnsomsorgen, den som innefattar fritidshemmen och fritidsklubbarna. Där är situationen faktiskt ganska katastrofal. Jag tror att vi är överens om det. Jag tycker att vi skulle diskutera det. Hur ska ni med er budget kunna minska antalet barn i barngrupperna? Vi hörde förut att det handlar om ungefär 42 barn i varje grupp på fritidshemmen. Det blir förvaring. Det kan inte bli något annat. Hur ska ni lösa den situationen? Det var den viktiga frågan.

Anförande nr 229

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Herr ordförande! Det är roligt att debattera utbildning. Jag vill göra ett par saker klara. Utbildningsbudgeten inför 2012 är rekordstor. Den ökar med nära ½ miljard. Den minskar inte. Den ökar, och den har ökat år för år.

Det här är en intressant debatt. Det är en bred debatt. Skoldebatter ska vara breda. Men jag tycker att den centrala frågan glöms bort allt för ofta, det vill säga: Hur ska kunskap få vara i centrum för alla elever i alla de nya skolor som vi ska bygga i Stockholm och i dem som finns i dag? Då måste man fråga sig vad som krävs för att alla ska kunna få med sig kunskap. Det är naturligtvis en massa olika saker, men jag tror att det framför allt kan sammanfattas i lärarnas viktiga roll. Det är det ena. Det andra är att se alla elever. Om man har som ambition att se alla elever och låta alla elever få komma till sin rätt måste man också ha verktyg att fånga upp de elever som behöver extra stöd.

Fler och tydliga kunskapskontroller är bra för alla, men jag skulle vilja säga att det är allra bäst för dem som behöver det allra mest. Det handlar om skriftliga omdömen,

nationella prov och betyg. Det handlar om väldigt mycket som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet tyvärr är emot. Det är mycket tråkigt. Ni är till exempel emot nationella prov i årskurs 3, betyg från årskurs 6 och att skriva in olovlig frånvaro i betygen. Det är den ena sidan.

Den andra sidan är att om vi vill värna alla elevers rätt att utvecklas så långt som det bara går kan vi inte vara emot kunskapsfördjupning i till exempel matematik eller naturvetenskap. Återigen är Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet eniga om att ni är emot spetsklasser. Sedan ska vi självfallet ha stödinsatser, läxhjälp i grundskolan och läxhjälp på internet där många ungdomar befinner sig utanför skoltid. Möjlighet till sommarskola och lördagsgymnasium har vi nämnt. Vi har också en ny skollag som i mångt och mycket stärker varje elevs rätt att kräva åtgärdsprogram för att just han eller hon ska kunna nå målen.

Kunskapskontroller i skolan är ett av de viktigaste verktygen för att fånga upp elever som behöver stöd. Att säga nej till det skickar två signaler. Den ena är att kunskap inte betyder någonting, och den andra är att elever i behov av stöd inte ska uppmärksammas, och det duger inte.

Anförande nr 230

J a n V a l e s k o g (S): Vi är faktiskt överens om en del av detta med kunskapskontroller och annat, men vårt instrument för att klara de ambitioner som vi har uttryckt på den här sidan och de ambitioner som ni också har uttryckt i teorin handlar om resursfrågan och inte minst om lärarna. Jag har en fråga som jag egentligen borde ställa till finansborgarrådet, men jag ställer den till dig som moderat företrädare. Hur ser du på detta med lokal löneutveckling för lärare? Ni har ju inte lagt några resurser som reallt ger någon möjlighet att öka lönerna för denna grupp. Regeringens karriärutvecklingsprojekt kommer inte att bli aktuellt förrän 2013 och framåt i bästa fall, och vi vet inte heller riktigt vad det innebär. Hur ser du på lokal lönebildning i Stockholm?

Kommun- och landstingsförbundet tycker ju att det är någonting som kommunerna ska sköta. Ni visar att ni inte kommer att sköta det, åtminstone inte för 2012. Det innebär att det inte finns några möjligheter för lärarna att göra karriär och få högre löner.

Anförande nr 231

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Jag håller helt och hållet med. Vi har 8 700 lärare, och kanske fler än så, i den här staden. Jag tycker att alla lärare förtjänar en bra lön. Jag tycker att man också ska kunna tillåta och öppna för lönedifferentiering. Det finns en fortsatt lärarlyft. Det handlar också om ytterligare karriärsystem och meritvärderingssystem för att bättre kunna få pedagogiska kunskaper bedömda och för att kunna utvecklas i sin yrkesroll. Jag vill nyansera det och säga att det delvis handlar om lön, men det handlar också om att utveckla andra karriärvägar än de som har funnits hittills. Jag tycker att det är mycket positivt att ni är för återinförandet av lektorer.

Anförande nr 232

P e r O l s s o n (MP): Hej, Markus! Att budgeten ökar beror på volymökningarna i skolan – så vi har det klart för oss. Det är viktigt att investera i våra lärare och andra verksamma i skolan. Det är det bästa vi kan göra för att långsiktigt säkra kvaliteten i Stockholms skolor. Finansminister Anders Borg sade i somras att lärarnas löner är tillbakapressade och det riskerar kvaliteten. Sedan visar det sig att majoriteten här inne har en definition av att bra lärare ska ha bra betalt som innebar knappt 1,7 procents lönepåslag i våras. Därför var det många som förvånades över att ni inte presenterade en satsning som gjorde att lärarnas löner skulle kunna öka och att ni inte gav ett större budgetutrymme för det i år. Jag är i alla fall förvånad över det. Jag tror att den kritiken ska riktas mot finansroteln, och där är det som sagt Moderaterna som styr.

Att ni inte pris- och lönekompenserar i budgeten innebär att ni gömmer besparingar och att ni kallar det som blir nedskärningar för satsningar. Det är mycket oansvarigt. Där står vi i Miljöpartiet som det parti som inte gör det utan har en transparent budget som kan garantera en löneutveckling. Det finns en gräns för hur mycket man kan be rektorerna och förvaltningen att trolla med resurserna. Vi politiker förändrar inte världen. Det är lärarna som gör det. Det borde vi värdera högre. Tycker inte du det?

Anförande nr 233

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Jag kan börja med att notera att både Socialdemokraterna och Miljöpartiet ägnar sina repliker åt att prata om allt annat än kunskap. Det är kanske lite symtomatiskt. Ni i Miljöpartiet är i mångt och mycket konstruktiva i skoldebatten, men framför allt tycker jag att dina samarbetspartner Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, även om de inte riktigt är det längre, har en ideologisk låsning vid att allt ska vara lika. Vi tror att elever som har en fallenhet för studier måste få möjlighet att fördjupa sig. Vi tror på de här kunskapskontrollerna som jag ägnade mitt inlägg åt. Sedan kan jag absolut hålla med om att lärare förtjänar en bra lön och en bra löneutveckling. Jag tycker absolut att man kan öppna för det och kombinera det med karriärvägar, vilket inte finns i dag.

Anförande nr 234

M å n s A l m q v i s t (V): Ordförande! Det du säger om vår uppfattning om kunskapsuppföljning stämmer inte. Du kan inte ha läst vårt budgetförslag. Det du säger om lärarnas betydelse instämmer jag fullständigt i. Vi är överens om allt det du säger om karriärvägar och lektorstjänster. Problemet är att ni inte satsar några pengar. Vi tvingas konstatera att det vi ser här är den omtalade skolsatsningen som försvann. I år blev det ett lönepåslag på 1,7 procent under ett år när inflationen var nästan 3 procent. Kollektivt fick lärarna en reallönesänkning. Det ni budgeterar nu ger inte utrymme för några förändringar över huvud taget. Jag instämmer i allt det du säger, men din budget ger inte utrymme för några höjda löner. Det är ett faktum.

Anförande nr 235

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Du säger att du instämmer i allt jag säger om kunskapskontroller och kunskapsstationer, Måns, men ni är ju emot nationella prov i

årskurs 3. Ni är emot betyg från årskurs 7. Ni är emot de här tidiga åtgärderna för att fånga upp just de elever som kanske behöver lite extra stöd under en viss period i grundskolan. Du nämnde kunskap och kunskapsfördjupning. Ni är ju emot spetsklasser. Vad är det som är så skrämmande med att en elev får chansen att dyka lite djupare? Var är det som är så främmande med att elev som har en fallenhet för att studera matte också får chansen att göra det? Extra matematik ska väl inte bara finnas för dem som har det svårt utan också för dem som har det lätt, och det ena behöver inte utesluta det andra. Där tycker jag tyvärr att ni har fel.

Anförande nr 236

K a j N o r d q u i s t (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter, stockholmare! Jag har samma bakgrund som Karin Rågsjö. Jag har gått i en skola där det verkligen fanns alla sorter. Jag har dessutom för säkerhets skull fått prova på både folkskola, enhetsskola och grundskola. Jag gick ett år i folkskolan, ett år i enhetsskolan och resten i grundskolan. Dessutom har jag framläpat min skolgång på det sättet att jag hade en del klasskamrater och kurskamrater som stack till Sigtuna efteråt och andra som hade allvarliga sociala problem och inte upplevde några skolsuccéer alls. Det anknyter till det tema som jag tänkte ta upp, och det är en skola för alla.

Jag brukar ganska ofta ta upp funktionshinderaspekterna, och det tänkte jag göra i dag också. Även elever som är föremål för åtgärder måste kunna få ha ambitionen att få så höga betyg som är möjligt och som den personliga begåvningen ger förutsättningar för och inte behöva nöja sig med att man bara blir godkänd. Det är så det ser ut om man utgår från den nya skollagen. Det räcker med att man blir godkänd. Mer hjälp än så ska man inte få. Det behövs lokala riktlinjer för att se till att det inte blir på det viset. Jag lovar att återkomma till detta i en interpellation. Det har sagts på central nationell nivå att man avser att ändra det här med några riktlinjer, men det har man inte gjort. Jag tycker att det vore rimligt att vi på Stockholms nivå ser till att vara betydligt bättre än man är på riksnivå.

I budgettexterna finns det idéer om att man ska sätta in ett speciellt stöd för den här kategorin elever när man gör övergången från förskola till grundskola. Det tycker jag är jättebra. Det vore ännu bättre om man såg till att det fanns ett sådant specifikt stöd i alla lägen, vid alla former av övergångar. Det finns förmodligen funktionshindrade ungar som gör som jag gjorde på min tid även om jag kanske inte riktigt ingick i den gruppen.

Det finns någonting som heter skolstödsenheten här i staden. De jobbar med ansvar för sådana här barn. Det vore väldigt bra om de också fick ansvar för alla övergångar. De är fullt kapabla att ta ansvar för de övergångarna. Trots att det står i skollagen fattar inte alla skolor att man ska anlita dem som gör professionella bedömningar. Det vore mycket bra om man såg till att göra på det viset. Det vore också bra, och jag har inte fattat om det finns några budgetskrivningar om det, att man höjer ambitionen för de ungar som går i sarskolan. Jag har en liten fråga. Det går rykten på staden om att detta också ska säljas ut. Jag tycker att det här är ett lämpligt tillfälle att dementera det och säga att den här skolstödsenheten inte ska privatiseras eller säljas ut till Carema eller något sådant.

Anförande nr 237

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Jag delar helt Kaj Nordquists syn att alla elever har rätt att nå så långt som de bara kan i skolan. Det gäller naturligtvis även särskolans elever, där ambitionsnivån också har höjts. Det finns skrivningar i läroplanen kring detta, och jag tror att det som Kaj syftar på är en missuppfattning, som skolministern har dementerat. Självklart ska alla elever ha rätt att nå så långt som de bara kan. Det gäller inte minst de elever som är placerade, där vi har haft ett stort problem, och sannolikt fortfarande har det, med att en del barn placeras i till exempel HVB-hem där skolgången inte är löst. Där har vi nu skärpt ambitionsnivån i Stockholm och sagt att sådana placeringar inte ska ske.

Vi ska alltid se till att skolgången är ordnad för alla elever, också för placerade barn.

Anförande nr 238

K a j N o r d q u i s t (S): Jättebra! Jag vill egentligen bara att du i din roll tydligt markerar att den här låga ambitionsnivån inte gäller. Det vore väldigt bra med ett tydligt politiskt besked om det. Det har förekommit diskussioner kring den centrala politiken, och man har sagt att det ska bli så men har fortfarande inte tagit fram något papper där det verkligen står. Men det kan väl du fixa i Stockholm.

Anförande nr 239

M a r i a n a M o r e i r a D u a r t e (MP): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Vi i Miljöpartiet vill minska gapet mellan medborgare och beslutsfattare. Att skapa en enklare väg för elever och föräldrar att framföra sina synpunkter är ett av flera sätt. Därför lyfter vi i vårt gröna förslag till budget att vi vill skapa ett samarbetsorgan där politiker centralt och lokalt möts för att diskutera och finna nya lokala lösningar och samarbeten som uppnår det viktigaste, en bra skolgång för våra ungdomar.

En del skulle kunna tycka att det är lite krångligt – det blir definitivt fler möten. Men det är möten som gynnar våra medborgare. Vi i Miljöpartiet tycker att det är värt det, för demokratin.

Som stadsdelspolitiker möter jag föräldrar som har funderingar kring sina barns skolgång. Förutom att ta emot deras funderingar, diskutera dem och försöka finna rätt instans kan jag bara rekommendera dem att ta kontakt med utbildningsnämndens politiker. Men de mötena är stängda. Det måste vara lätt att möta sina politiker, och det är där ett samarbetsorgan som vi i vårt gröna förslag föreslår skulle tjäna sitt syfte.

Besluten om skolan fattas i dag för långt från dem som berörs av besluten. Centraliseringen har vissa fördelar, men vi måste stärka besluten om skolan genom att skapa ett samarbetsorgan mellan stadsdelsnämndspolitiker och politikerna i utbildningsnämnden.

Stadsdelarnas olika verksamheter möter många av barnen och föräldrarna och kan se vilka speciella behov och möjligheter som finns i respektive område. Vi behöver få in de kunskaperna och det perspektivet som gör att vi kan utforma den bästa skolan.

Ungdomar som går i skolan ska vara i fokus för vårt arbete när det gäller skolan. Vi lägger ned oerhört mycket pengar, som vi redan har hört, mycket tid och mycket engagemang för att uppnå ett bra skolväsende, men någonstans på vägen verkar behovet av en god kontakt mellan elever och de politiker som styr ha rationaliserats bort.

Om politiker kommer för långt bort minskar kontakten med dem som frågorna faktiskt berör. Detta tror jag inte är något som någon i detta rum kan ställa upp på. Hur ska vi varje dag kunna jobba för att förbättra vardagen för dem som bor i Stockholms stad om vi inte vet vad de behöver?

Vi måste fråga oss själva vad som är viktigast och kämpa för det. Vi i Miljöpartiet inser att skolväsendet är en komplex apparatur som behöver många pusselbitar. Vårt förslag är en viktig pusselbit som hitintills har saknats.

Därmed yrkar jag bifall till Miljöpartiets förslag till budget 2012.

Anförande nr 240

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Tack för att du lyfter den här frågan, Mariana! Jag har en frågeställning kring det. Ni vill införa en försöksverksamhet med beredningar för olika grundskoleområden, och med medlemmar i utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska fler involveras. Då undrar jag: Vad kommer det här att kosta?

I Alliansen jobbar vi för mindre politik och mer pedagogik vad gäller skolpolitiken, och den bästa samverkansnivån för föräldrar är på skolnivå. Där har rektorerna fått ett större ansvar och större självständighet. Det står varje skola fritt att anordna föräldraråd och att engagera föräldrarna. Det är ju där som föräldrarna och eleverna behöver vara delaktiga, på sin skola, som barnet tillsammans med sina föräldrar har valt. Det får utvecklingssamtal en gång per termin, och de får vara delaktiga i skolwebben. Det är väl direktdemokrati om något.

Anförande nr 241

M a r i a n a M o r e i r a D u a r t e (MP): Jag argumenterar inte emot dig om det. Det är självklart att föräldrar, elever och respektive pedagoger som har hand om den dagliga verksamheten ska träffas. Det håller jag med dig om – det är jätteviktigt. Men jag förstår inte att det behöver utesluta en närmare kontakt med politikerna. Föräldrar och elever måste samarbeta på lokal nivå, men förhoppningsvis har politikerna i utbildningsnämnden hand om andra frågor än vad rektorerna har.

Anförande nr 242

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande, fullmäktige! Skolans viktigaste uppdrag är att förmedla kunskap och bildning till den uppväxande generationen, men då krävs det att eleverna är i skolan. Det finns olika anledningar till att barn och ungdomar inte är på lektionerna. Olika orsaker kräver olika åtgärder, men det allra första steget är så klart att veta vilka elever som saknas. Därför har skolpliktsöver-

vakningen och frånvarorapporteringen skärpts betydligt under senare år. Skolk skrivs in i terminsbetyget, och föräldrarna får information snabbt.

För elever som mår riktigt dåligt krävs något annat. Elevhälsan är viktig. Skolkuratorer, skolpsykologer och skolsköterskor ska finnas tillgängliga för alla elever, och stöd ska ges i rimlig tid. Mobbning har förpestat alldeles för många elevers liv. När lärare eller annan personal upptäcker mobbning ska rektorn få information omedelbart, och man ska direkt vidta åtgärder, sådana som man vet har dokumenterats som effektiva. Nätmobbning ska uppmärksammas extra. Som en sista åtgärd ska mobbade elever även mot föräldrarnas vilja kunna flyttas från skolan.

Alla barn har rätt att gå i skolan, men det finns barn och ungdomar som vill gå i skolan men inte kan eftersom skolan, socialtjänsten och psykiatrin inte har kunnat erbjuda en undervisningsform som fungerar. Ett uppmärksammat fall var Anton som medverkade i Ekot i februari i år. Inget barn ska behöva finna sig i samma situation som Anton. Samverkan är fullständigt nödvändig. Därför har vi här i fullmäktige fastställt en samverkansmodell mellan skola och socialtjänst. Ett stödmaterial har tagits fram och kompletterats med mer material som handlar om elever som är just i Antons situation. Stadsdelarna får samverkansavtal på lokal nivå med skolorna.

Alla skolor har ett tydligt uppdrag att uppmärksamma barn som man misstänker far illa, och alla skolor ska ha en egen namngiven socialsekreterare. Allvarliga brott som begås i skolan ska alltid polisanmälas, och nolltolerans råder mot våld, alkohol och droger.

Ett väl utvecklat samarbete i närområdet gynnar alla barn och ungdomar, och ett bra exempel på det är det som finns i min egen stadsdel, Spånga-Tensta, Samtidigt Först. Där möts alla som på ett eller annat sätt jobbar med barn och ungdomar. Det handlar om socialtjänst, polis, förskola, skola, fältassistent, fritidsverksamhet, föreningsliv och brottsförebyggande. Här har skolan en mycket central roll. En väl utvecklad modell har lett till samsyn och utveckling av hela barn- och ungdomsarbetet, och allra mest skolan, för att inte tala om det arbete som är brottsförebyggande och trygghetsskapande. Det här gynnar alla barn och ungdomar, men det gynnar allra bäst dem som är mest utsatta. Alla barn ska känna sig trygga i skolan, och de ska också känna sig trygga på vägen till och från skolan.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 243

J a n V a l e s k o g (S): Det förvånar mig att höra Ann-Katrin Åslund skryta om att skolpliktsövervakningen har blivit bättre de senaste åren, för i den rapport som kom i våras sade Skolinspektionen att den inte alls fungerade väl i ett antal skolor i Stockholm. Till och med sade man – och jag delar den uppfattningen – att det fungerade betydligt bättre när stadsdelsnämnderna hade ansvaret för skolorna, just för att man då hade ett naturligt samarbete och kunde hantera dessa elever på ett helt annat sätt. I dag nämner du att man numera måste ha formella samverkansavtal för att åstadkomma detta, som på den tiden var fullständigt självklart.

Kritiken från Skolinspektionen var tämligen allvarlig, och den ska naturligtvis behandlas och det ska vidtas en rad åtgärder. Hur du då kan säga att det har blivit bättre de senaste åren är för mig obegripligt.

Anförande nr 244

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Sanningen är den, Jan Valeskog, när du säger att det har blivit sämre, att vi inte vet det. Det fanns ju ingen riktig bevakning på den tiden. Jag har själv suttit i en stadsdelsnämnd hela tiden, och det var många som föll mellan stolarna. Det kunde dröja månader innan föräldrar visste att barn hade skolkat från skolan. Det var en kritik som fanns på många håll. Det borde du också ha vetat. Detta med att samarbetet var bättre var mer en känsla än faktiskt fysiskt arbete. Det är många som vittnar om att detta att man befinner sig i samma organisation inte är samma sak som att man samarbetar.

Anförande nr 245

M å n s A l m q v i s t (V): Jag måste säga att jag också reagerar på bilden av att alla föräldrar nu får snabb information om skolk. Det är inte den bild jag har. Skolk är ett problem på flera skolor i Stockholm. En förutsättning för att klara kunskapsmålen är att eleverna är på plats.

Skolk kan ha flera orsaker. Det kan vara allt från allmän nonchalans till att elever är utsatta för mobbning eller allvarliga trakasserier. Det är viktigt att man tar reda på orsaken och gemensamt med elever och föräldrar kommer fram till en lösning. Det mest verkningsfulla medlet är att föräldrarna snabbt får information från skolan. Men i dag i flera skolor kommer informationen så sent som när frånvaron närmar sig 20 procent, alltså den gräns där man inte längre får studiemedel i gymnasiet. Signalen till eleverna blir då att skolan nästan inte märker att de är borta och att skolket inte spelar någon större roll. Att skriva in det i betyget är ett slag i luften, för när det sätts kan det ha gått flera månader utan några åtgärder.

Jag delar inte bilden av att det här fungerar så bra som du säger.

Anförande nr 246

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag föreställer mig att du är väl medveten om att uppdraget är att föräldrarna snabbt ska informeras. Det finns också system man jobbar med för att de ska kunna få information både genom sms och på andra sätt. Om det inte fungerar på vissa ställen måste det självklart förbättras där.

Det du understryker är viktigt – det sade jag också – alltså att det finns olika orsaker till att man inte är i skolan. En orsak är att man kanske tycker att det är väldigt tråkigt och hellre vill gå och köpa glass eller någonting annat, och det kan vi komma åt på ett sätt. Men det finns andra saker som gör att man inte vågar till skolan. Det finns också hemmasittare, som naturligtvis måste bemötas på ett helt annat sätt. Föräldrarna måste få reda på att de inte är i skolan. Där tror jag att vi är fullständigt eniga.

Anförande nr 247

P e r O l s s o n (MP): Undervisningsformer som fungerar, säger du. Jag kunde inte hålla med dig mer. Men vart tredje fall där Skolinspektionen riktar kritik mot Stockholm i dag rör just bristen på särskilt stöd. Under den första halvan av 2011 var det mer än 35 procent av fallen som gällde särskilt stöd i skolan. Då har vi en utbildningsnämnd som mellan åren 2007 och 2010 redovisade ett överskott på sammanlagt 300 miljoner, samtidigt som speciallärare, kuratorer och annan personal fått lämna sina tjänster. Så kan vi inte ha det.

När man misslyckas med att se alla elever förekommer det i stället att vi beskriver eleverna som inte tillräckligt studiemotiverade. Underförstått förklarar vi skolans resultat med elevunderlaget. Så kan vi inte heller ha det.

Det är tydligt att våra lärare behöver mer stöd i sitt arbete och bättre förutsättningar att utforma sin undervisning så att den blir bra. Vi har en sådan särskild satsning i vår budget. Jag har väckt en motion med olika förslag om hur det skulle kunna gå till. Hur ska ni i majoriteten göra?

Anförande nr 248

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Huvuddelen är de barn som kan behöva stöd från socialtjänst, från skola, från psykiatri, från habilitering och så vidare och där man inte har samarbetat därför att det inte har funnits möjlighet att hitta en bra plats för dem. Man har skjutit kostnader mellan sig och tyckt att det inte är deras ansvar utan någon annans ansvar. Det är inte okej. Det är därför som man sluter dessa avtal, har dessa modeller och samarbetar. Det kan inte vara så att barn som vill och har rätt att gå i skolan inte ska få göra det.

Anförande nr 249

A b d o G o r i y a (S): Ordförande! Går man tillbaka till stadsdelarnas verksamhetsberättelser eller årsbok för 2006 kan man konstatera att behörigheten till gymnasiet hade ökat generellt och i synnerhet i stadsdelar som betraktas som svaga. I vissa stadsdelar hade den ökat med 10 procent. Det berodde helt enkelt på att man hade ett resursfördelningssystem som var baserat på behovet, där behoven styrde hur resurserna ska fördelas. Men tyvärr kunde vi under förra mandatperioden notera att antalet elever som inte klarar gymnasiebehörigheten hade ökat. Efter fem års borgerligt styre kan vi konstatera att vi absolut inte ligger på samma nivå som 2006.

Från borgerligt håll hör vi ofta att pengarna inte löser alla problem i skolan. Jag håller helt och hållet med. Det är helheten det handlar om.

Vi behöver en rektor som är pedagogisk ledare, som ägnar tid åt pedagogiken och inte åt att hålla budgeten – så är verkligheten i dag – och i bästa fall administrativt arbete. Vi behöver också välrustade lärare som kan förmedla kunskaper på ett professionellt sätt. I dag vet vi att inte ens 50 procent av deras tid går just till undervisningen, och den andra tiden går i vissa fall till förberedelser, men en stor del går till administrativt jobb. Vi behöver personal i elevvårdsteamerna i form av psykologer och kuratorer, och vi vet att man skär ned på detta.

Modersmålsundervisningen berördes här. Hur ser verkligheten ut? Det är i bästa fall en timme per elev under en vecka. Studiehandledningen har man absolut inte nämnt över huvud taget.

Mina vänner! Klyftorna i samhället ökar. Jag tänker inte ta debatt om barnfattigdomen, men detta påverkar ju barnens situation och resultat i skolan.

Anförande nr 250

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Ni vill ju utreda en omstrukturering av hur den här schablonen ska betalas ut där skolpengen i väsentligt högre grad ska utgå från skolornas reella kostnader för lokaler, personal och undervisning. Vi är överens om det socioekonomiska fördelningssystemet. Det var en enig nämnd som fattade beslut om det.

Min fråga till dig, Abdo, är. Hur kan ert system, som utgår från skolors reella kostnader för lokaler, personal och undervisning, bli rättvist? Hur kan ett sådant system bli rättvist? Eller är det så att den som skriker högst och säger att vi har behov av personal, vi har massor med dyra lokaler här, vi har massor med behov av undervisning, vinner på ert system så att det i sådana fall kommer att bli en större orättvisa?

Anförande nr 251

A b d o G o r i y a (S): Det orättvisa är att vi har så stora klyftor i skolan i Stockholms stad i dag. Vi har en hel del elever, i vissa stadsdelar hela 40 procent, som inte klarar gymnasiebehörigheten. Ett recept till dig är: Gå tillbaka till hur vi fördelade resurserna mellan 2002 och 2006! Då uppnådde vi åtminstone mycket bättre resultat än vad ni har kommit fram till.

Anförande nr 252

A b e b e H a i l u (S): Fru ordförande, kommunfullmäktige! Alla barn har rätt till lika kunskap och utbildning oavsett var man bor och i vilken skola man går. I dagens Stockholm fattas resurs- och kvalitetskrav både i kommunala och i fristående skolor. Villkoren och kraven från de kommunala och fristående skolorna är inte heller lika.

Vi socialdemokrater tycker att det ska finnas en röd tråd mellan förskola, grundskola och gymnasium. Våra barn är olika och kräver olika tid och resurser för att utvecklas. Därför ska man satsa enligt behov, inte enligt fördelning över hela staden. Det är mycket oroande att antalet elever som klarar grundskolan och gymnasiet minskar jämfört med år 2006. Vi var inte nöjda då heller, men vi var på rätt väg och hade ambitionen att göra ännu bättre. Därför satsar vi över 250 000 kronor till skola och utbildning.

Förvaltningen har analyserat det så här:

”Sammanfattningsvis präglas fastighetsförvaltningen av ett intensivt arbete med att planera och beställa underhållsarbete dels eget och dels inom ramen för Stimulans Stockholm. I dagsläget uteblir beställningarna från stadsdels- och utbildningsnämnd-

erna vilket resulterar i vikande intäkter och en underhållssituation som är ohållbar på längre sikt. Ramavtal för skollokaler bygger på att SISAB:s uppdragsgivare skall beställa fastighetsinvesteringar löpande av bolaget vartefter hyran amorteras ner. Årets totala ekonomiska situation räddas således av Stimulans för Stockholm. Utan detta tillskott hade risken varit stor för försämrade fastighetsstandard och uteblivna underhållsinsatser.”

Därmed tycker vi också att det är viktigt att man ska satsa på våra skolfastigheter. Det blir ännu dyrare och svårare i framtiden om man inte sköter dem i dag. Det är viktigt att majoriteten också tänker på denna del av SISAB.

Med det yrkar jag bifall till Socialdemokraternas förslag till budget.

Anförande nr 253

C e c i l i a B r i n c k (M): Jag var tvungen att göra comeback i skoldebatten – det var ett tag sedan. En del har hört det här förut, och det får ni leva med.

Nu har jag hört inte bara på dig utan på alla dina partikamrater i den här debatten ett tag, och jag gör samma reflexion som man alltid kan göra: Det är ingen måtta på hur generösa ni är i opposition. Däremot vet vi exakt vad som händer i det läge ni inte är i opposition längre utan är i majoritet: Då satsas det inte längre på skolan. Varför i all världen skulle det vara annorlunda den här gången?

Anförande nr 254

A b e b e H a i l u (S): Sanningen är den att ni har skurit ned resurserna i Stockholms skolor och förskolor, i hela utbildningsväsendet, sedan ni tog makten. Det är sant. Ni har sänkt skatten på bekostnad av barnen i skolan och på bekostnad av barnen i gymnasiet. Resultatet är tydligt: Betygen har blivit sämre, och det har blivit svårare för många barn att börja gymnasiet och högskolan. Det är sant.

Anförande nr 255

J a n V a l e s k o g (S): Även om några inte tycker att det är så trevligt att prata om resursfrågorna kommer man inte förbi dem om man vill vara konkret i synen på lärarens roll i Stockholms skolor. Jag skulle vilja återkomma till frågan om lärarutbildning i Stockholm.

Vi vet att det är färre som vill bli lärare. Vi ser att kvaliteten har sjunkit. Vi ser att reallönerna har sjunkit under en längre tid. Det är flera som har ansvaret för det. Men om jag tittar på vad ni konkret har gjort hittar jag tre saker som ni har velat göra i teorin.

År 2007 pratade ni om att karriärvägar skulle införas, men det hände ingenting med det i praktiken eftersom det inte fanns några pengar.

Det andra var det som hände förra året när utvalda lärare på fyra skolor skulle få 275 kronor mer per månad. Men skolorna fick kompensation bara första året. När man pratar med de skolorna nu säger de att de lika gärna kunde ha avstått från det här, för

de får en extrakostnad nästa år eftersom de inte får någon ekonomisk kompensation. Det har alltså ingen större betydelse.

Det tredje var regeringens karriärutvecklingsprojekt, som vi inte riktigt vet var det landar. Det är i sak väldigt bra, men problemet är att det i praktiken ligger mellan 2013 och 2015. Det är centrala pengar som kommer, och det är en tanke i rätt riktning.

Då återstår den stora frågan. Jag fick inget vidare svar av Moderaterna förut, men kanske skolborgarrådet kan svara: Vad är det för politik ni har när det gäller att satsa på lärarna i skolorna i Stockholm?

På Kommun- och Landstingsförbundet har man tydligt sagt att det här är en fråga som kommunerna måste ta ett stort ansvar för när det gäller den lokala lönebildningen. Ser vi på den här budgeten klarar man i bästa fall reallönerna. Nu är det inte vår sak att förhandla, men signaler om pengar är ganska avgörande och inte minst har man kanske rent av möjlighet att delegera sådana här förhandlingar.

Den politiska inriktningen från majoriteten har hittills varit bara prat, precis som de andra exempel jag tog på vad som skett i Stockholm. För att komma ifrån pratet tror jag att lärarna är mycket intresserade av att veta vad skolborgarrådet vill göra för den lokala lönebildningen. Är det fortsatt prat som gäller, eller menar ni allvar med en lokal lönebildning som innebär reall högre löner också för duktiga lärare?

Anförande nr 256

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Du vet mycket väl att vi i Alliansen jobbar med att lärare ska få vara lärare. Du har ju varit med på gruppleadmötena i utbildningsnämnden när vi har pratat om att det ska bli lönespridning och att förvaltningen håller på att utarbeta modeller och har testat det till exempel på Alviksskolan, där man premierar lärare som uppvisar pedagogisk skicklighet. Att säga att det inte har skett någonting tycker jag är väldigt märkligt.

Anförande nr 257

J a n V a l e s k o g (S): Ja, jag sade att det har hänt i ord. Jag tog exemplet från innevarande år med de fyra skolorna där lärare får 275 kronor per månad men att det sedan inte finns mer pengar. Man får ta pengar från undervisning för att klara de högre lönerna. Det är naturligtvis ett problem. Man pratar om den här stora saken, på DN debatt och allt möjligt, men i praktiken är det ingenting. Modeller i all ära, men det behövs reala resurser för att det ska kunna bli något.

Anförande nr 258

Borgarrådet E d h o l m (FP): Stockholm följer naturligtvis de avtal som finns, de avtal som också Socialdemokraterna har varit med om att teckna i Sveriges Kommuner och Landsting. Där var en viktig del, utöver det som var grundlöneökningen, att man skulle skapa möjligheter för att se hur man kunde värdera resultat högre. Det där är inte alldeles enkelt.

Det vore inte bra om man hamnade i ett läge där lärare som sätter högre betyg får högre lön. Det är ett grannlaga jobb. De fyra skolor som fick möjligheten att gå före kommer att följas av fler skolor som får möjlighet att sätta högre lön, och framför allt sätta lön efter undervisningsskicklighet. Det var ju det som man ville uppnå i avtalet med lärarorganisationerna.

Anförande nr 259

J a n V a l e s k o g (S): Blir det fler skolor som får samma upplägg blir det fler skolor som blir ledsnå, för de får bara ersättning för kostnaderna i ett år och får skära ned på annat. Det är ingen bra lösning.

När det gäller lönerna är de centrala avtalen inget tak, utan de är ett golv. Det var en uppmaning från Sveriges Kommuner och Landsting att man ska sköta lönebildningen lokalt och ta ansvar för den. Stockholm tar inte ansvar för den utan duckar, precis som borgarrådet gjorde alldeles nyss.

Anförande nr 260

P e r O l s s o n (MP): Ordförande! Jag tänkte att ni kanske ville hänga med på en liten resa några år tillbaka i tiden. Året är 2006, det är augusti och det är valrörelse. Jag förstår att några här inne tänker tillbaka på den tiden med lite mer nöje än andra. På Mariaskolan vid Zinkensdamm arrangeras under Prideveckan en debatt mellan de olika politiska partierna, och det är partiledarna som deltar. Det är fint väder, och alla står på skolgården. Moderaten frågar panelen: Hur många av er skulle släppa i väg era söner till dagis i en klänning? En förvånad partirepresentant räcker upp handen och frågar: Är det maskerad?

Åtta år tidigare, 1998, berättar medierna om förskolorna Björntomten och Tittmyran i Gävle. Personalen där filmade sig själva tillsammans med barnen i sin vardag, och resultaten var tydliga. Pedagogerna använder olika tilltal till barnen beroende på om de är pojkar eller flickor. Om Pelle trillar och slår sig är det bara att borsta av sig och resa sig – det var väl inte så farligt. Om Lisa gör detsamma kanske hon vill ha ett plåster, eller också kanske fröken ska blåsa på knät.

I Sverige är rapporterna om Björntomten och Tittmyran startskottet för debatten om genuspedagoger i förskolan och i skolan. Ska skolan vara en plats där barn och unga känner sig trygga och fria att vara sig själva – ingen ska ju begränsas på grund av någon annans föreställning om vad deras kön innebär – måste verksamheterna arbeta medvetet långsiktigt med att bryta normer och maktordningar kring kön. Arbetet måste vara integrerat i den ordinarie verksamheten.

Vi har kommit en bit sedan 2006. Ingen representant för ett modernt parti skulle i dag komma på tanken att leverera det svar som den dagen gavs på Mariaskolan, minst av allt under Prideveckan. Men vi har också en bit kvar. Det arbete som gjorts i Stockholm på det här området har bedrivits i projektform, vid sidan av den ordinarie verksamheten, tvärtemot vad forskningen har föreslagit, tvärtemot vad regeringens egen delegation för jämställdhet i skolan föreslår.

I stora skolor finns det ett tydligt mönster. Flickor presterar bättre resultat, och de mår mycket sämre. Pojkar mår mycket bättre, och de presterar mycket sämre resultat. Jag vill att vi tillsammans här i dag lovar att vi tänker göra allt vad vi kan för att bryta det mönstret. Jag står här för jag vill gärna höra era förslag om hur det ska gå till. I majoritetens budget för skolan finner jag inte ens ordet jämställdhet. Det arbete som nu ska påbörjas på förvaltningen beror på att man har fått pengar från staten, 1 ½ miljon under tre år. Så finns viljan hos vår majoritet.

I Miljöpartiet har vi en tydlig politik för allas lika rättigheter. Vi har en satsning på 15 miljoner sammanlagt för fler genuspedagoger i förskolan och skolan. Det är ett sätt att stärka arbetet i verksamheten så att vi kan se barn och unga som individer och inte bemöter dem utifrån föreställningar om hur pojkar och flickor ska vara, som en del av den vanliga verksamheten, inte ett projekt som sedan tar slut.

Anförande nr 261

Borgarrådet E d h o l m (FP): Skälet till att Stockholms stad har fått de här pengarna är att Stockholms stad har sökt pengarna. Att vi har sökt de pengarna beror på att till exempel jag har tyckt att det är viktigt. Det är redan så att det projektet nu börjar få genomslag i den vanliga verksamheten, till exempel när det gäller statistik. Per Olsson borde veta att vi i dag har mycket mer uppdelad statistik på pojkar och på flickor.

Vi kan också se en skillnad redan nu. Det är precis som Per Olsson säger, att skillnaden mellan pojkars och flickors resultat i den svenska skolan har ökat hela tiden. För första gången ser vi nu 2011 att den skillnaden minskar. Pojkarna står för hela resultatökningen, utan att flickorna för den skull har blivit sämre. Där går vi mot landet i övrigt. Och jag är helt övertygad om att ett viktigt svar på varför det har blivit så är att vi har varit engagerade i den här frågan, att vi har sett de här helt vansinniga skillnaderna mellan pojkar och flickor som faktiskt finns när det gäller resultat.

Anförande nr 262

P e r O l s s o n (MP): Det låter väldigt bra att man har kommit i gång på det här sättet. Det är bra att du själv säger att du tycker att det är viktigt. Men under de år jag har suttit i utbildningsnämnden har jag sett rapporterna och utvärderingarna komma varje år som pekar på dessa mönster. Men jag har också sett verksamhetsplanerna komma varje år och inte innehålla några förslag på lösningar.

Därför tycker jag att det är väldigt bra att du har tagit initiativ och sökt dessa pengar så att vi kommer i gång med någon typ av arbete. Men jag tror också att det kommer att krävas mycket mer.

Anförande nr 263

M å n s A l m q v i s t (V): Fru ordförande, fullmäktige! Jag vill återkomma till något vi har varit inne på tidigare i debatten, nämligen lärarnas avgörande betydelse för att höja resultaten i skolan. Ingen yrkesgrupp i skolan är så central som lärarkåren.

I lärarnas roll ingår att förmedla kunskaper till eleverna som de ibland inte förstår att de behöver lära sig, och ibland inte själva tror att de skulle kunna lära sig. Därför tror jag att allt lärande är beroende av att man lyckas få en bra relation till eleverna. En bra lärare måste ha en stark ämneskunskap och samtidigt vara en bra berättare som kan väcka elevernas intresse och engagemang. Allt detta ställer väldigt stora krav på lärarens förmåga.

Ett flertal studier visar relativt entydigt att lärarkompetensen har större betydelse för skolresultaten än faktorer som elevernas sociala bakgrund eller storleken på klasserna. Att tala om skillnader i undervisningens kvalitet är därför väldigt viktigt, och det är första steget för att kunna minska skillnaderna i elevernas resultat.

Därför behöver läraryrkets status höjas. Längre har skolan tagit alltför lätt på frågan om behörighet. Det är viktigt att staden tar ansvar för att genom fortbildning öka antalet behöriga lärare. Staden bör också endast tillsvidareanställa behöriga lärare.

För en lärare har tidigare det främsta sättet att höja sin lön varit att ta på sig andra uppgifter än undervisning. Det vore rimligt om lönesättningen också premierade undervisningsskicklighet och fick duktiga lärare att fortsätta att undervisa. De lektorstjänster som nu har införts är därför ett steg i rätt riktning. Sedan ställer vi frågor om själva finansieringen.

Vi vill också se att Stockholm skapar ett gemensamt program för att slussa nyutbildade lärare från studentrollen till lärarrollen. Ett sådant system skulle kunna låna inslag av såväl läkarnas AT-tjänster som företags och organisationers traineeprogram. Det skulle garantera att nya lärare möts av praktisk tjänstgöring varvad med inslag av fortbildning och professionell handledning från erfarna kolleger. Programmet skulle delvis omfatta sådant som redan görs i dag, men i en tydligare och mer organiserad form som säkerställer jämn kvalitet. Utvärdering och praktisk validering av kunskaper och färdigheter bör vara en viktig del i ett sådant program som bidrar till en extra kvalitetsstämpel för dem som har genomgått det. Programmet bör vara ett frivilligt erbjudande och ges en så attraktiv utformning och så bra villkor att det får många sökande och därigenom också viktig status.

Detta föreslår vi att utbildningsnämnden ges i uppdrag att genomföra.

Anförande nr 264

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag ska hålla mig väldigt kort. Det är sällan som jag håller med Vänsterpartiets representanter om allt de säger. När jag lyssnar på Måns Almqvist är jag dock beredd att göra det.

Anförande nr 265

M å n s A l m q v i s t (V): Det är väldigt roligt att vi är överens om det här och mycket annat. Jag har känslan när vi pratar om lärarnas betydelse, om vikten av den lönesatsning som både Björklund och Edholm har nämnt länge, att vi är väldigt överens. Det jag kan se som problemet är väl att det blir lite av torrsim. Vi gör de här teoretiska modellerna för hur vi ska premiera undervisningsskicklighet, men vi har inte de ekonomiska resurserna att göra det nu. Om man totalt har möjlighet att höja

lönerna med kanske 2 ½–3 procent blir det inget lyft, utan det blir lite torrsim av det hela. Det var det som Valeskog också lyfte tidigare. Vissa skolor har fått extra anslag för att höja lönerna, men de höjningarna får karaktären av tomteblöss när anslagen försvinner året efter.

Anförande nr 266

Borgarrådet E d h o l m (FP): Ingen annan faktor är så viktig för skolans kvalitet som en kompetent och engagerad lärarkår, precis som Måns Almqvist just var inne på. Under de kommande åren kommer Stockholm att gå vidare i arbetet med att hitta nya karriärmöjligheter för lärare. Staden har mycket aktivt deltagit både i Lärarlyftet och i forskarskolorna, och nästa steg blir att hitta tjänster bland annat som lektorer som motsvarar den utbildningsinsats som många har gjort.

Sedan några år tillbaka arbetar ett antal mycket skickliga lärare som lärarcoacher med uppdrag att coacha kolleger runt om i staden till att bli bättre pedagoger. Där tycker jag också att Måns idéer kommer väl in när det gäller de nytexaminerade lärarna.

Grundläggande i arbetet för ökade karriärmöjligheter är först och främst att få ordning på behörigheten bland lärare. De allra flesta lärare i Stockholm är behöriga, men många kvackar i andra ämnen än i dem som de är behöriga i. Det är tyvärr alltför vanligt att till exempel lärare i årskurs 1–7 med inriktning mot svenska också undervisar i matte. På tok för många lärare undervisar i matte utan att ha en enda högskolepoäng i ämnet. Att se till att öka behörigheten hos dem som undervisar i matematik är en av de viktigaste uppgifterna de kommande åren. Redan nu ser vi tecken på att de skolor som jobbar medvetet med ökad behörighet i matematik också når högre resultat redan de första skolåren.

I Stockholm har vi redan påbörjat arbetet med att premiera goda resultat också lönemässigt. Under förra året fick ett antal skolor gå före och sätta högre lärarlöner, och det arbetet kommer att fortsätta. Självklart kommer staden också att delta i den satsning som regeringen nu gör på ökade karriärmöjligheter för lärare. Under de kommande åren satsar staten nära en och en halv miljard på karriärvägar för lärare, och det är historiskt.

I dag är den vanligaste vägen för lärare att få högre lön att ta på sig extra administrativa uppgifter eller att bli skolledare. Jag är helt övertygad om att en tydlig karriärstege för lärare är en grundläggande förutsättning för ökad lönespridning där yrkesskickliga lärare också får högre lön.

Anförande nr 267

J a n V a l e s k o g (S): Jag vill inte verka gnällig eller svartmåla – svartmålning har vi ju en utbildningsminister som är världsmästare på. Vi är nog överens i teorin, och jag hoppas verkligen att de nya karriärvägarna med det nya initiativet från regeringen kommer att spela roll. Men det är på längre sikt, vad jag förstår. När ni återigen satsar på karriärvägarna i skolorna i Stockholm, en modell som ni införde för fyra skolor i år, måste jag be borgarrådet om en förklaring.

Om de inte får pengar för mer än ett år tycker de själva, som jag har hört när jag har pratat med dem, att de lika gärna kan avstå från detta. Det har inte något värde när de inte får resurser för år 2 utan till och med måste ta resurser från annat håll för att finansiera de löner som man har givit år 1. Det är ett problem med en sådan modell.

Man kan inte komma ifrån resursfrågan, och då måste skolborgarrådet ge en tydlig signal om vart vi är på väg i en fråga som verkligen har med lokal lönebildning att göra.

Anförande nr 268

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag tycker att det är ett stort steg framåt om vi är överens i teorin, höll jag på att säga, för det har vi knappast varit tidigare. Socialdemokraterna har inte varit särskilt intresserade av detta med behöriga lärare. Till exempel har den lärarutbildning som vi har haft fram tills nu lett till att mängder av lärare har undervisat i ämnen som de inte är behöriga i.

Jag tror att det är viktigt att hitta sätt och system i Stockholm för att höja lönerna framför allt för de lärare som är riktigt skickliga i sin undervisning. Tidigare har vi haft system som har premierat duktiga lärare, men de har varit duktiga på helt andra saker än att undervisa. Nu kommer vi att få en förändring till stånd på den punkten, och det är jag glad över. Men jag vill tillägga att det inte är helt enkelt att hitta sådana system. Det är det som utbildningsförvaltningen jobbar med just nu, och det vi såg innevarande år var ett första steg.

Anförande nr 269

P e r O l s s o n (MP): Vi ser i utbildningsförvaltningen att det pågår ett utvecklingsarbete som ger staden väldigt goda förutsättningar att stötta och lyfta stadens skolor. Det system som utvecklas med utvärdering och stöd och den verksamhet som pågår inom ramen för Pedagog Stockholm är väldigt viktig och väldigt bra. I den mån som detta är ett resultat av skolborgarrådets ledarskap vill jag passa på att gratulera.

Jag vill också tacka för det arbete som ledde fram till att vi fick en enig nämnd i arbetet med den socioekonomiska viktningen. Det uppskattar jag väldigt mycket.

Men jag tycker att avståndet mellan oss i den centrala nämnden och verksamheten är lite för lång. Jag saknar möjligheten att skapa gemensamma bilder för verksamhetens utmaningar, förutsättningar och möjligheter, kanske också hur vi kan tolka kopplingen till forskningen och det som händer ute i skolan, kanske också möjligheten att komma fram till gemensamma lösningar. Jag tycker att debatten här visar att när vi lyssnar på varandra är vi överens om mer än vad vi tror. Inte all debatt men viss debatt visar på det.

Anförande nr 270

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag är beredd att lyssna. När vi hade samarbetet kring det socioekonomiska stödsystemet gjorde vi verkligen det. Det finns säkert mängder av olika områden där vi kan göra det mer. Jag tror att detta hur vi skapar

karriärmöjligheter för våra lärare, hur vi ser till att behörigheten ökar till exempel, är en sådan fråga.

Anförande nr 271

M å n s A l m q v i s t (V): Jag måste säga att jag också tycker att det är väldigt roligt att vi är överens om lärarnas betydelse och om behovet av att hitta modeller för att kunna höja både status och löner. När vi är så överens här i Stockholm skulle jag önska att vi tillsammans som en stor skolkommun kunde rikta oss mot regeringen och ställa krav på att det händer lite mer med det som har kallats en bred kunskapsatsning. I den senaste budgeten där man hade 15 miljarder till reformer fick Sveriges skolor dela på 240 miljoner, samtidigt som 5 miljarder gick till att sänka restaurangmomsen. Jag tycker att vi borde protestera mot det och gemensamt kräva en större satsning på skolan. Ett annat exempel är den nya gymnasieskolan, när regeringen skär ned statsanslagen till Stockholms län med en halv miljard, vilket motsvarar 800 lärartjänster 2015.

Vi skulle kunna använda den här enigheten till att ställa tydligare krav mot regeringen, som har lovat en historisk satsning.

Anförande nr 272

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Det är ju så att skolan är kommunal i Sverige. Vi får väldigt mycket pengar i påsen för att bedriva skolverksamhet. Man kan ha olika åsikter om det är en bra eller en dålig väg, men sanningen är att vi har det systemet. Då är det så att staten de kommande åren, mot alla principer på alla andra områden, kommer att rikta pengar direkt in i lärarnas plånböcker. Jag tycker att det är rätt, men det ställer krav på motprestationer från vår sida. Man gör också en stor satsning på elevhälsan de kommande åren just för att en del kommuner inte sköter det uppdraget bra. Men så småningom kommer dessa pengar naturligtvis att återigen gå in i den normala påsen till kommunerna.

Anförande nr 273

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! När jag läser den budget som ni har lagt ser jag inte att det står någonting om handikappade, att man ska göra skolan tillgänglig för alla som har handikapp. Det tycker jag är konstigt. Det har jag tjatat om tidigare.

Sedan är det en sak till: Varför har vi inte en progressiv lärarkår? Exempelvis fängelserna och behandlingshemmen glömmer man helt bort. De har ingenting att göra på anstalterna längre. En gång i tiden tillverkade man Ikeamöbler, men det gör man inte längre. De sitter mest bara där och rullar tummarna och pratar kriminalitet och droger. På behandlingshemmen är det likadant. Varför kan inte lärare få komma in där och börja studera med de killar och tjejer som sitter där? De kanske skulle behöva höja sin medvetenhet och sitt kunnande när det gäller att läsa, skriva och räkna? Många av dem är också rätt historielösa och skulle behöva mer kunskaper. När staten nu öser in så mycket pengar i det här skulle man också kunna göra någonting för den här gruppen som är utsatt.

Och sedan: Gode Gud – förbjud de religiösa skolorna!

Anförande nr 274

Borgarrådet E d h o l m (FP): Lika mycket som jag höll med den förre talaren från Vänsterpartiet, blir jag förbryllad av näste talare från Vänsterpartiet, Jackie Nylander. Ska vi alltså använda lärare som något slags fångvaktare i våra skolor? Det är mycket möjligt att det finns lärare som vill jobba ute i fängelserna, men jag förutsätter att det är när Kriminalvården begär att lärare ska komma dit och undervisa. Jag tror att det är rätta vägen att gå, inte tvinga lärare att bli fångvaktare.

När det gäller tillgängligheten i skolan kan jag berätta att det finns ett program i utbildningsnämnden när det gäller i vilken ordning vi ska se till att skolorna blir mer tillgängliga.

Anförande nr 275

J a c k i e N y l a n d e r (V): Det handlar inte om fångvaktare. Husmor på kåken är inte fångvaktare, och sjuksköterskor och annan personal som jobbar där är inte fångvaktare. Däremot har det funnits studiekåkar. På Norrtälje fanns det exempelvis folkhögskola. I Uppsala fanns det studiekåk. I Visby fanns det studiekåk. Det har funnits tidigare så att man har kunnat läsa på komvux på anstalterna. Det har också gjorts att många som har frisläppts därifrån har fortsatt att plugga ute i det fria och på det sättet gått vidare. Det handlar inte om att lärarna ska vakta. Det handlar om att de ska lära ut. Men det kanske är det ni vill ha, bättre ordning i den vanliga skolan. Det kanske är vakter ni anställer där också.

Anförande nr 276

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Ordförande, fullmäktigevänner, brukare! Bästa sättet att bädda för självförsörjning och se till att varje ungdom får eller skapar sig ett jobb är att bedriva god utbildning med kunskap i fokus. Alliansen har reformerat grundskola och gymnasieskola i denna anda. Dagens unga behöver veta vad som förväntas av dem då de kommer ut på arbetsmarknaden. Centerpartiets analys är också att en större andel av våra ungdomar och vuxna behöver starta och driva företag för att det ska finnas sysselsättning i framtiden.

Regionala programråd och samverkan med branscherna gör att utbildningen blir mer verklighetsanknuten. Lärlingsutbildningarna ger praktik och kunnighet inom praktiska yrken. Entreprenörskap i gymnasieskolan är en annan viktig grundsten, men också att Stockholms skolor samverkar med näringsliv, universitet och högskolor samt att det görs en bred satsning på matematik, teknik och naturvetenskap som fortsätter inom grund- och gymnasieskolan där man kan möta arbetsmarknadens behov. Med glädje ser vi nu att antalet elever som söker till naturvetenskapligt program ökade i höstas.

Det är också viktigt att fler unga får chansen att starta, driva, testa och avsluta företag, till exempel inom ramen för Ung Företagsamhet. Det gör att de känner sig bekanta med företagande och entreprenörskap, får växa på ett helt annat sätt än de

gör i de andra ämnena. Chansen att de sedan får starta ett företag i verkligheten är mycket större än för dem som inte har fått testa det här.

Det kanske viktigaste för framtidens jobb är nog att förskolebarnens nyfikenhet följer med upp i åldrarna. Det entreprenöriella lärandet i grundskolan bejakar initiativ och kreativitet på ett sätt som gör att eleverna känner delaktighet och får ta ansvar på ett värdefullt sätt.

Med alla dessa utbildningspolitiska insatser i kombination med arbetslinjen och en bra näringslivspolitik hoppas jag att de som är verksamma i Stockholms stads kommunfullmäktige om ett decennium står här i talarstolen och konstaterar att alla elever når målen, att avhoppet i gymnasieskolan inte existerar och att ungdomsarbetslösheten är obefintlig.

Jag yrkar bifall till Alliansens förslag till budget.

Anförande nr 277

M å n s A l m q v i s t (V): Fru ordförande! Tack för de fina orden! Problemet är väl att verkligheten inte riktigt ser ut så här. Problemet är väl att Stockholm utmärker sig med fler som lämnar gymnasieskolan utan godkända betyg jämfört med genomsnittet i landet. Problemet är att väldigt många av dem hamnar på jobbtorgen och har svårt att försörja sig. Du pratar om det entreprenöriella lärandet, som jag för övrigt tycker är lite av nyprogressivism, ett slags mischmasch, men samtidigt är det väldigt många som inte klarar de mål vi har satt upp i kärnämnen.

Jag tror att det är bättre att vi fokuserar på det vi har pratat om tidigare i dag, som lärarkompetens, tydliga krav och mer resurser till skolan, än att vi håller på och fastnar i entreprenöriellt lärande. Jag tror att det är en irrväg.

Anförande nr 278

H e l e n T ö r n q v i s t (C): De behöver inte säga emot varandra. Det entreprenöriella lärandet handlar helt enkelt om att pedagogerna bejakar initiativ, att eleverna får vara kreativa, att man på något sätt bejakar den verklighet de befinner sig i och tar till vara deras erfarenheter och förslag i den konkreta undervisningen. Forskning visar att när elever känner sig delaktiga blir de i högre grad motiverade. Det ser vi i elevhälsorapporter och så vidare. Där är en springande punkt att hitta motivationen och att möta eleverna i undervisningen. De här reformerna är inte snömos. De finns i dagens verklighet, och de håller på att implementeras. Lärare och rektorer jobbar jättemycket med det.

Den andra biten är det här: Du pratar om dropouts och om dem som hoppar av gymnasieskolan. Det är jätteallvarligt! Självklart måste vi jobba med att eleverna ska nå målen i kärnämnen och komma ut från gymnasieskolan med fullständiga betyg. Där är vi överens.

Anförande nr 279

P e r O l s s o n (MP): Jag läste häromdagen att Centerpartiets ungdomsförbund ville att Centerpartiet ska ta över skolfrågorna från Folkpartiet i regeringen, och i Stockholm, gissar jag. Det gjorde mig lite nyfiken, så jag gick in på er webbplats och tänkte att jag skulle ta reda på mer om vad som då skulle hända. Jag läste en sak, som vi är överens om, och det är att den individuella lönesättningen för lärarna fungerar väldigt dåligt på många sätt. Sedan skriver ni så här: Det ska löna sig att vara en bra lärare. Prestation, resultat och förnyelse av metoder ska belönas. Även brukarundersökningar ska ligga till grund för lönesättning.

Jag tolkar det som att Centerpartiet vill från politiskt håll styra hur lönerna ska sättas och på vilka grunder som en lön kan höjas. Genom att brukarundersökningarna ska vara en grund för det vill ni också att eleverna ska vara med och sätta lönen. Däremot har ni inget utrymme i budgeten för att möjliggöra en löneökning – annars får vi dra ned på verksamheten, och det vill vi inte.

Ni gör alltså tvärtom mot vad vi gör. Vi har pengar avsatta i budgeten, löne- och priskompensation, som möjliggör att lönerna kan öka för lärarna. Men vi tänker lämna löneförhandlingen till parterna. Ni vill alltså göra tvärtom, och det tycker jag är värt att notera.

Anförande nr 280

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Ja, Centerpartiet är för en individuell lönesättning för lärarna, och det ska vara en större lönespridning. Sedan får man se det här med brukarundersökningar som någon form av förslag. Centerpartiet har inte någon utarbetad, färdig modell, utan det är snarare så att vi måste jobba kring detta. Och det gör man på förvaltningen – där jobbar man med de här frågorna. Vi får följa det mycket nära med gruppledare. Det är jag positiv till. Det skulle kunna vara så att brukarundersökning är en lönegrundande insats. En annan skulle kunna vara att lärare som är miljövänliga i sitt dagliga arbete i vardagen ska premieras med högre lön – vad vet jag? Det där får förvaltningen jobba vidare med, och det är jag säker på att de gör på ett väldigt bra sätt.

Anförande nr 281

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag tycker att det blir tydligt när man lyssnar på debatten om utbildningspolitik att Alliansen blickar framåt, medan andra blickar bakåt. Jag tycker att det blir tydligast när Karin Rågsjö berättade om sin klassresa som hon har gjort och drömde sig tillbaka till gamla tider. Jag har också gjort en klassresa. Jag kommer från en arbetarklassfamilj där min pappa var arbetslös och mamma undersköterska. Jag kan berätta vad er flumpolitik gjorde med mina föräldrar, mina syskon och med flera av mina kusiner. Er politik som ni drev i Socialdemokraterna gick ut på att alla människor skulle gå på högskola. Praktisk utbildning, att ha ett hederligt praktiskt yrke som snickare eller elektriker, var fel, tyckte ni.

När min pappa läste en praktisk utbildning, det var för några år sedan, hade han mer praktik på två år än vad min bror, som läste till elektriker, hade på en treårig utbildning. Ni föraktar praktisk kunskap. Er utbildningspolitik är som ett löpande

band. Det ni tror är att alla människor är lika och att alla människor ska läsa samma sak lika fort.

Alliansens utbildningspolitik utgår från att alla elever är individer, vissa kan behöva ett extra år, vissa är duktiga på teori och måste få vara duktiga på teori, och vi ska ha elitutbildningar, som ni också föraktar. Vi ska vara tydliga med att säga att det är bra om man också är bra på praktiska saker. Vi behöver människor som är snickare, vi behöver människor som är elektriker. Att ha ett sådant utbildningssystem som vi tidigare har haft där människor som riskerar att inte få godkänt i engelska knappt kan komma in på en praktisk utbildning, knappt kan få ett arbete och försörja sig är inte en värdig utbildningspolitik.

Alliansen har i regeringen och i Stockholm genomfört stora kraftfulla reformer på utbildningsområdet. Det tar tid att vända ett så stort och viktigt område som utbildningspolitiken. Vi är på rätt väg. En viktig start är betyg tidigare. Framför allt när det gäller arbetsklassens barn är det extra viktigt att tidigt mäta resultaten. Annars är det de som ofta riskerar att hamna efter.

Avslutningsvis: Jag är stolt över den politik som Alliansen nu har lagt fram. Det är viktiga och kraftfulla reformer, men det är också så att det tar väldigt lång tid. Jag skulle gärna vilja att det går fortare. Naturligtvis har vi stora utmaningar kvar, men att tro att den politik som ni bedrev, den flumpolitik som ni bedrev, leder till ökad kunskap och till att arbetarklassens barn får en bättre utbildning är ingenting annat än fel.

Anförande nr 282

J a n V a l e s k o g (S): Det där var mer ett torgmötestal och skilde sig från vad som tidigare har sagts. Jag ska uppehålla mig vid en enda punkt, nämligen det här med fortlöpande bedömningar. Kontrollstationer tror vi är otroligt viktigt att ha, inte bara en gång per termin, utan vi vill att det är varje vecka som lärarna ska göra det för att ha koll på eleverna. Det är det som är värt någonting, inte det du pratar om.

Att vända på skutan har Moderaterna pratat om länge. Kommer ni att få sitta kvar, vilket jag inte hoppas, under en längre tid kommer ni att prata om det i evigheter. Vi kan konstatera att de mätbara resultaten, som är viktiga, har blivit sämre. Andelen elever per klass har ökat. Andelen lärare per hundra elever har minskat med några tiondelar. Det är färre lärare, många hoppar av gymnasiet, betygsinflation, den psykosociala miljön och så vidare. Jag har en lista på hur det ser ut på yrkesprogrammen. 45 procent av platserna var tomma i juli. Vi vet att det är ett kraftigt minskat antal sökningar på yrkesprogrammen därför att ni har tagit bort och försvårat möjligheterna att gå vidare till högskolan, sämre på varenda punkt i princip.

Anförande nr 283

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Jag är helt överens med dig om att vi har stora samhällsproblem, och vi har stora utmaningar när det gäller utbildningspolitiken. Det tar tyvärr lång tid.

Jag tycker att den påminner lite grann om din partikollega Ylva Johansson. Jag såg henne i en debatt förra veckan. Hon sade att det är Alliansens fel att 24-åringar är arbetslösa för att de inte hade tillräcklig bra skolutbildning. Det var i er skola som de här 24-åringarna tog examen i. Ni var lika mycket delaktiga i det som vi i sådana fall.

Men jag är överens om att mer behöver göras, det får gärna gå fortare, men vi har gjort en tydlig omsvängning i svensk skolpolitik, och det är bra. Er politik leder inte till bra resultat och tydligt fokus på kunskap.

Anförande nr 284

K a r i n R å g s j ö (V): Jag utgår från verkligheten. Jag sitter numera som vice ordförande i arbetsmarknadsnämnden, och jag kan berätta för dig att av arbetslösa ungdomar saknar 40 procent grundskola och gymnasium. Det handlar om svenska ungdomar som har gått i skola i Sverige.

Jag utgår från den artikel Aftonbladet hade häromdagen där man kan se de olika betygsnivåerna. Det är uppenbart att det här är en klassfråga. Gapen ökar i Stockholm. De ökar i förskolan, de ökar i skolan, de ökar inom arbetslivet och på arbetsmarknaden. Det finns två skilda världar i den här staden. Det är en farlig dynamik i de världarna. Jag kommer från arbetsklassen, och jag säger bara att det är bra att ha med sig teoretiska kunskaper, även om man ska bli snickare eller elektriker, för då kan man också välja senare om man ska på universitet eller inte. Det valet vill vi ge till ungdomarna.

Den verklighet du beskriver verkar rosenröd. Men det är inte verkligheten. Arbetslösa ungdomar utan grundskola eller gymnasium ligger fruktansvärt risigt till.

Anförande nr 285

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Du behöver inte berätta för mig hur verkligheten ser ut, jag känner mycket väl till att vi har stora problem. Men låt oss ta som exempel en 20-åring som tog studenten i somras. Han var 14–15 år när Alliansen vann valet 2006. Han hade gått i skolan sedan han var 6 år gammal. Vi är i stort sett delskyldiga tillsammans med er till den personens misslyckande.

Vi går i skolan många år. Vi har styrt i fem år, det är en lång tid, och vi har gjort mycket för att också vända utbildningspolitiken. Du tar upp att du tycker att även elektriker eller snickare ska kunna läsa på universitet. Det är den politiken som ledde till att många som är praktiskt begåvade slogs ut på grund av er utbildningspolitik. Jag har ingenting mot att man kan komplettera sin utbildning senare, men att mena att alla ska ha teoretiska kunskaper från universitetet tycker jag är fel.

Anförande nr 286

P e r O l s s o n (MP): Jag sade tidigare till dig att jag hoppades att du skulle hinna upp till talarstolen. Nu skulle jag vilja ta tillbaka det.

Alla läroplaner hitintills kommer från borgerliga regeringar. Du vet om att ingen här inne föraktar vare sig teoretiska eller praktiska intressen eller spetskunskaper. Men vi

vill inte ha ett skolsystem med stängda dörrar så att man ska behöva gå omvägar och läsa utökade program för att ha goda möjligheter att senare i livet göra en annan karriär.

Det handlar inte om förakt. Jag tycker att det blev en tråkig ton i debatten. Det är synd, vi hade det ganska bra.

Anders Borg är en av dem som har läst på komvux och sedan faktiskt gjort en ganska bra karriär. Jag hoppas att fler ska kunna ha en sådan möjlighet. Det har ingenting med förakt att göra, det har att göra med öppna dörrar och skolsystem som välkomnar människor att göra en bildningsresa, om än krokig om det behövs.

Anförande nr 287

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Jag håller med om att man ska kunna göra bildningsresor. Men jag ville visa att jag som tycker att teori är väldigt spännande inte fick utmaningar i den svenska skola jag gick i. Min bror, som är mer praktiskt begåvad och gick ett treårigt elektrikerprogram, läste knappt några praktiska ämnen över huvud taget men engelska och matte, något som höll på att knäcka honom. Det är inte en utbildningspolitik som bildar människor. Det är en utbildningspolitik som riskerar att slå ut människor och som gör att många personer som är praktiskt begåvade lämnade gymnasiet och i dag saknar arbete.

Ni säger att jag raljerar; det är inte sant. Jag växte upp i verkligheten, jag är i verkligheten hela tiden. Er politik slog ut praktiskt begåvade människor. De behövde läsa mycket teori, det är fel. Därför är det bra att vi nu inför till exempel lärlingsprogram där man får fokusera på praktik och det man är duktig på. De länder som har mindre ungdomsarbetslöshet, till exempel Tyskland, har haft lärlingsutbildningar under en längre tid. Det är bra, tycker jag, att vi nu satsar på det.

Anförande nr 288

M å n s A l m q v i s t (V): Fru ordförande! Jag vill inleda med den märkliga historieskrivningen. Det låter som att Christoffer inte har lyssnat på debatten i dag. Jag tycker att det som har varit tydligt är enighet om kunskapsfokus i skolan. De försämrade skolresultaten har många orsaker, och vi har ett delat ansvar för det.

En viktig sak att påminna om är den gamla läroplanen från regeringen Bildt under Beatrice Asks tid som minister. Det är nog den flummigaste läroplan det här landet någonsin har haft. Jag är väldigt glad att Folkpartiet städade undan Moderaternas flum. Likaså bör man ta itu med det myller av små kurser som infördes på gymnasiet och som gjort det svårt att mäta kunskaper och svårt att göra riktiga jämförelser. Det är också ett resultat av moderat utbildningspolitik.

Jag är som sagt glad över att Björklund har städat upp i det.

Anförande nr 289

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Nej, jag gläder mig naturligtvis över att du tycker att det arbete som Jan Björklund gör är bra och framgångsrikt. Jag tycker

också att det är bra att vi är överens om att det ska vara tydligt fokus på kunskap och att vi behöver bli bättre på att mäta resultat. Det håller jag verkligen med om.

R V ÄLDRE- OCH YTTERSTADSROTELN

**Äldrenämnden, Stadsdelsnämnderna: Äldreomsorg, Micasa Fastigheter i Stockholm AB
Punkt 17, 4, 23)**

Anförande nr 290

Borgarrådet L a r s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! I Alliansens förslag till budget för år 2012 visar vi att vi har prioriterat äldreomsorgen. Men jag vill ta tillfället i akt att reflektera över de missförhållanden som beskrivits och uppdragats under den senaste tiden. Ingen har lämnats oberörd när svaga och vård- och omsorgsbehövande utsätts för bristande omsorg. Det har vi alla sökt lösningar på för att undvika, och ändå ser vi att detta inträffar.

Syftet med kvalitetsupphandlingar, i stället för annan typ av upphandling, är att med kvalitet ge bästa möjliga omsorg till fast pris, men den har också sina brister. Vi har sett ett flertal exempel på verksamheter där man inte levt upp till sina löften och där man låtit de äldres välbefinnande komma i andra hand. Det är inte acceptabelt. Entreprenörer som har låtit vinsten komma först är ingenting som vi accepterar.

Jag vet att alla håller med om detta. Dessutom gör blotta känslan av att detta kan inträffa, blotta känslan av otrygghet, blotta känslan av att inte få den trygga omsorg som man behöver på ålderns höst, rätt hjälp i rätt tid, att vi är skyldiga, vi beslutsfattare, att söka finna åtgärder. System får aldrig vara viktigare än målsättningen att alla ska känna att det är tryggt att åldras i Stockholm.

Det har tagit för lång tid från det att brister har rapporterats till att signifikant förbättring har skett. Vi arbetar med det. Vi kommer att införa ett nytt system där vi kan bli mer säkra på att fler äldre kan få fram uppgifter om omsorgen. Deras erfarenheter ska tas till vara, och man ska kunna anmäla snabbt de brister man ser. Medarbetare ska kunna anmäla även anonymt till en enhet, berätta vad som sker och inspektionen ska genast agera.

Vi vill knyta läkare och sjuksköterskor som ska arbeta mer med denna tillsyn, och detta ska komplettera den uppföljning som finns redan i dag. Det ska inte gå att dölja någonting i verksamheterna vid inspektioner – därav fler oanmälda besök.

De klagomål som inkommer måste följas upp omgående.

I måndags presenterade vi denna inspektionsgrupp. Vi har också meddelat att vi ska göra en bred översyn av äldreomsorgen, och vi stoppar alla centralupphandlingar tills vidare. Regeringen har aviserat en lagstiftning som ska täppa till kryphålen och som möjliggör för vissa företag att inte betala skatt i Sverige samtidigt som miljonvinster skickas till skatteparadis.

Trots den senaste tidens debatt om äldreomsorgen måste vi komma ihåg att det finns fantastiska verksamheter i Stockholm, kommunala och enskilda. Alla som arbetar för att den äldre ska känna sig bra och må bra på ålderns höst känner sig utsatta i dagens debatt. Det ska vi tänka på. Medarbetare som ser till att lindra smärtor som

uppstår vid ålderdomen och som har en värdegrund som utgår från medmännisklighet och värme är värda att lyftas fram. Sådana verksamheter finns överallt i Stockholm. Vi måste få fler sådana verksamheter och fler enheter där vi vet att medarbetare är engagerade i de äldre. Anhöriga till de äldre ska kunna sova lugnt på nätterna i vetskap om att deras närstående har det bra. Det är så det ska vara, och det är så det ska vara överallt.

I budgeten för nästa år har vi tagit till oss synpunkter som har kommit från såväl medarbetare som äldre och anhöriga. Vi har i budgeten presenterat en rad olika åtgärder som har sin grund i dessa synpunkter, därav den stora satsning på hemtjänsten som tillsammans med det nya ersättningssystem som ska presenteras senare i år kommer att göra att vi får en bra hemtjänst med verktyg för den äldre att få mer valfrihet i vården.

Äldreomsorgen handlar ofta om människans sista tid i livet, och vi får aldrig glömma borg vårt huvuduppdrag, att man ska känna sig trygg även vid den stund då livet tar slut.

Anförande nr 291

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (S): Ordförande, fullmäktige! Det var fyra minuter om gamla beslut, men väldigt lite om budgeten, måste jag få påpeka.

Jag skulle kunna uppehålla mig en längre tid vid det borgerliga misslyckandet när det gäller den stora valfrihetsreformen. Det är det enda jag säger om det, jag tänker inte säga något mer om det.

Jag kan konstatera att den socialdemokratiska äldrepolitiken är attraktiv även för en moderat. Vi ser att våra tidigare budgetförslag nu blir beslut; ett exempel är hemtjänst med förenklad biståndsbedömning för alla som har fyllt 75 år och som vill det. Även den nya staben för kontroll kan tolkas som att den tangerar densamma i vårt tidigare förslag om ett kvalitetskansli. Vi har sett att granskning och tillsyn behövs. Men det är också viktigt att rapporter inte göms undan och att det inte endast är rapporter som kommer från anställda vars uppgift är att granska.

Detta förslag hade ni kunnat lägga in i budgeten för länge sedan. Nu är det staben för äldreförvaltning som ska släcka de bränder som har uppstått för att det har uppstått kunskap om att det finns problem inom äldreomsorgen, och de problemen är stora.

Vi anser att det är viktigt att lägga fokus på hemtjänsten. Vi vill att den biståndsbedömda tiden motsvarar insatserna. Hindret i dag är schablontiderna, att personalen inte alla gånger kan hålla schablontiderna. De äldre ska kunna ha större valfrihet när det gäller insatserna. Därför vill vi i vår budget lägga ytterligare medel på just hemtjänsten utöver vad som föreslås i majoritetens budget.

Vård, bemanning och kompetens är avgörande för kvaliteten inom äldreomsorgen. Därför vill vi ha en policy om minimibemanning. Vi vill också införa kompetenskrav. Dessa krav måste givetvis gälla alla aktörer inom äldreomsorgen. Det går inte i förlängningen att tillåta någon utförare att dra ned på bemanningen, som man faktiskt tillåter nu. Givetvis måste staden fortsätta med

utbildningsinsatserna för de anställda. Vårdbiträden måste få teoretisk utbildning, och den som vill vidareutbilda sig ska kunna studera vidare inom vårdyrken.

Pensionärsorganisationerna utgör en viktig aktör i det arbete som syftar till att förebygga både isolering och sjukdomar högre upp i åldrarna. Därför vill vi öka stödet till pensionärsorganisationerna i vår budget.

Jag kan konstatera att valfriheten för den borgerliga majoriteten innebär att alla kan välja företag. Det kan ni väl få tycka. Men det är så illa att även sådana som har valt att ha kommunen faktiskt måste välja företag. Jag refererar till en pensionär jag träffade i går. Hon sade så här: Jag kan välja mellan fler än 120 företag som erbjuder hemtjänst. Men om jag vill att personalen i stället för att städa följer med mig att köpa en ny klänning, har jag ingen valfrihet. Då får jag svaret att tiden är beräknad för städningen, och ingenting annat. Det tycker jag inte är valfrihet. Så säger hon.

Vi socialdemokrater anser att valfrihet inte enbart är att välja företag. Vi anser att den här kvinnan borde ha kunnat välja mellan städning och klänningsinköp.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas budgetförslag.

Anförande nr 292

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Ordförande, fullmäktige! I höstas hjälpte jag en man från tunnelbanan till hans hem. Hans gråstarr hade blivit sämre, och nu var det svårt för honom att ta sig hem. Jag frågade honom om han hade hemtjänst. Nej, tror du de kan hjälpa mig? Ja, sade jag, du behöver hemtjänst och någon som kan hjälpa dig med gråstarren. Jag ringde hemtjänsten, och så här i efterhand kan jag ändå känna att det är märkligt att någon kan falla genom alla stolar i vår stad, att man kan vara så anonym. Hemtjänsten frågade mig: Har han inga anhöriga eller släktingar? Har han sådana, är det väldigt länge sedan de hade besökt honom, och han behövde verkligen hjälp med både det ena och det andra.

Samtidigt är det en bra hemtjänst som hjälper honom i dag. Det är fantastiskt, tycker jag, med vår hemtjänst som fungerar väldigt bra när det verkligen behövs. Vår äldreomsorg i Stockholm tycker jag emellanåt vi ska vara stolta över. När den fungerar som allra bäst är den helt underbar. Men det är också därför som man blir så upprörd när vissa privata företag missköter sitt uppdrag inom äldreomsorgen.

Som oppositionspolitiker har jag varit rätt så frustrerad över att den borgerliga majoriteten inte har reagerat. Det är faktiskt så att jag stod här förra året – jag, Mirja, Torun – och kritiserade de borgerliga för att de fortsatte med upphandlingar och inte ville se eller inte såg de problem som kom i släptåget. Det tog väldigt lång tid, trots de mediestormar som har varit, innan ni reagerade. Anders Borg reagerade i sin borg och insåg väl att kombinationen av vanvård och kapitalflykt är en enormt farlig kombination för de borgerliga.

Nu har ni reagerat, och det har gått fort. Vi ska få en inspektion, och det tycker vi är bra. Det är sent, men det är ändå bra. Välkomna till verkligheten! Det jag hoppas på i framtiden är att ni kanske börjar närma er Miljöpartiets syn på valfrihet, nämligen att det ska finnas kommunal och privat omsorg runt om i hela staden, för det gör det inte

i dag. Men det kommer att vara desto viktigare om vi ska ta de privata entreprenörerna på fullaste allvar, och ibland blir vi tvungna att häva avtalen. Då behöver vi ha en kompetens med den kommunala omsorgen själva.

I vår budget satsar vi på personalen. Det behövs mer personal. Vi har sett att det föreslås förstärkningar från majoriteten, och det tycker vi är bra. Men ska det bli utevistelse för de äldre krävs det mer personal. Det är viktigt att satsa på personalen därför att de äldre måste känna att de är satsade på och också för att öka attraktiviteten att arbeta inom äldreomsorgen.

Anförande nr 293

Helen Jäderlund Eckardt (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Oavsett vilken ålder man befinner sig i ska man naturligtvis kunna vara den människa man är. Det är oerhört viktigt att vi alltid utgår från människan när man blir äldre och behöver vård och omsorg. Då måste man utgå från ens behov, intressen och önskemål. Det är på det viset vi kan uppnå kvalitet.

Det viktigaste är naturligtvis att man kan påverka sitt eget liv oavsett om man är i 20-årsåldern, 40-årsåldern eller i 80-årsåldern. Här kommer det här med valfriheten in. Därför är det viktigt att man kan välja, välja sitt boende och sin hemtjänst. Det är att påverka sitt eget liv.

Därför är det viktigt för oss i Alliansen att utveckla valfrihetsreformerna. Vi måste gå vidare. Naturligtvis ska man som äldre kunna välja. När det gäller förskola och skola är det självklart. Just nu för vi en debatt som har handlat om bland annat Koppargården i Vällingby. Det är helt oacceptabelt att äldre far illa. Då måste vi agera snabbt för att åtgärda bristerna. Det är inte okej att en utförare mörkar och inte kommer med rätt information. Då ska avtalet hävas så fort det bara går.

Det här gäller också om det uppkommer brister i vår kommunala regi. Vi måste agera, och det är här vi går in och förstärker kvalitetsuppföljningen. Vi har påbörjat arbetet med en stadsgemensam kvalitetssäkring. Men vi måste gå längre, vi måste göra fler oanmälda besök både från det centrala kansli som vi nu inrättar och från stadsdelsnämnderna. Jag vill poängtera att vi måste bevaka medicinskt ansvariga sjuksköterskas oberoende ställning. Hon är vår förlängda arm för patientsäkerheten.

Jag är glad att vi nu fattar de här besluten och att det täpper till det helt oacceptabla i att riskkapitalister tar ut vinster och våra skattemedel utomlands. Det måste vi hindra så fort det bara går. Men valfrihetsreformerna, att kunna styra sitt liv, kvarstår, och det arbetet måste gå vidare.

Vi har en del andra problem som vi haft sedan ni andra satt i majoritet. Det är biståndsbedömningen här i staden. Den har sett väldigt olika ut. Vi jobbar med att få en mer lika och rättvis bedömning för våra äldre och ser till att man verkligen utför insatser inom hemtjänsten, om jag nu tar den som exempel. Det här är oerhört viktigt, för det handlar om våra äldres rättssäkerhet. Vi gör en stor satsning på hemtjänsten, vilken är viktig, och den prioriterar vi i vår budget.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 294

T o r u n B o u c h e r (V): Tid, jag tänker tala om tid, och jag har nu 2 minuter och 54 sekunder på mig att göra det.

Det finns en accelererande tidsbrist i borgarnas Stockholm. Slimmade verksamheter är ordet för dagen. Resultatet i äldreomsorgen är en anorektisk Duracell-driven omsorg. Jag har träffat kommunalare och jag har träffat vårdförbundare som vill prata om lön. Men faktum är att de i ännu högre grad vill prata tid. De vill absolut ha högre lön, men de vill ännu hellre ha mer tid, mer tid för de äldre på omsorgsboendena och mer till för de äldre som har hemtjänst. Tid att gå långsamt, tid att sätta lite guldkant på tillvaron, till att lyssna på ett borttappat minne, tid att vara varsam, tid att utföra det som biståndsbeslutet säger ska göras på ett anständigt och trevligt vis dessutom.

I dag finns inte den tiden. För att alls orka vara äldreomsorgens egen lilla Duracellkanin har stora delar av Kommunals personal gått ned i deltid. Nu ser vi att även Vårdförbundets personal går ned i deltid. Det orkar inte arbeta med det här tempot på heltid.

Tid är pengar, det har Vänsterpartiet tagit fasta på. Vi investerar pengar i tid i vår budget – generösare biståndsbedömningar i hemtjänsten, tidsramar som inkluderar förflyttningar mellan de äldre, biståndsbeslut som är rambeslut som kan fyllas med valfritt innehåll, valfrihet för de äldre att själva bestämma över sin tid.

Jag ska också hinna prata lite grann om snackisen för dagen, riskkapitalister. I Vänsterpartiets budget står det: Vänsterpartiet vill att staden inte använder riskkapitalbolag som mjölkar pengar ur äldreomsorgen och förorsakar den ena skandalen efter den andra. Vi vill att våra leverantörer inte ska ha någon koppling till företag baserade i så kallade skatteparadis.

Jag har inte sett en så tydlig formulering i något annat budgetförslag. Vi har däremot hittat i synnerhet i borgarnas budget kontroller. Vi ska kontrollera mer, vi ska bygga upp intrikata kontrollsystem på alla nivåer. De nyliberala borgarna vill med ena handen sälja ut vår gemensamma välfärd, och med den andra handen vill de på ett Orwellskt vis kontrollera det de just har sålt ut. Är inte det motsägelsefullt? Tror ni på marknaden, eller gör ni inte det?

Vänsterpartiet tror på demokrati, vi tror på äldreomsorg i egen regi med stort inflytande för brukarna, med stort inflytande för personalen, för medborgarna. Vi tror att de är den bästa kontrollinstansen.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetförslag.

Anförande nr 295

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Äldreomsorgen ska hålla hög kvalitet. De äldre ska känna sig trygga, och omsorgen ska uppfylla de äldres behov och ta hänsyn till deras önskemål.

Så inleds avsnittet om äldreomsorg i kommunstyrelsens förslag till budget. Så skulle man kunna sammanfatta Centerpartiets syn på äldreomsorg. Vi vill att äldreomsorgen präglas av valfrihet, trygghet och mångfald. Äldreomsorgen ska vara attraktiv både för brukaren och för brukarens anhöriga. Vi vill att även äldre ska ha makten att bestämma över sina egna liv.

För mig som centerpartist är därför skrivningarna om äldreomsorg i kommunstyrelsens förslag till budget som ljuv musik för mina öron. Ord som individuell behovsprövning, respekt, enskilt inflytande och engagerad personal präglar budgettexten. Omsatt i praktiken är det ord som kommer att leda till att vi säkerställer en god kvalitet i äldreomsorgen.

Ordförande! Trygghet och värdighet är mål som ingår i äldreomsorgens uppdrag. Människor ska få fortstätta leva sina liv även när de är i behov av vård och omsorg. Dagens äldre är i många fall friska och aktiva och ska kunna fortsätta att vara det även när omsorgsbehovet blir större.

En viktig del i detta är att äldre i Stockholm inte ska behöva känna sig ensamma, det ska finnas tid för promenader, utevistelse, samtal över en kopp kaffe eller ett glas vin och liknande. Vid sidan av god vård och omsorg kan även kulturen hjälpa människor att må bättre. Forskning visar att människor som ofta går på bio, teater, konsert, museer eller idrottstävlingar har ökade chanser att leva ett längre och förmodligen lyckligare liv. Därför vill vi öka möjligheterna till kulturutbyte inom exempelvis äldreomsorgen. Vi vill även att möjligheter till så kallad terapi med handarbete utökas.

Ordförande! När jag förra året höll mitt allra första anförande i denna talarstol handlade det just om äldreomsorg. Då nämnde jag hur viktig maten är för en bra äldreomsorg. Det är fortfarande lika sant.

Centerpartiet har alltid värnat om god, hälsosam och närproducerad mat. Regeringens vision om Matlandet Sverige är ett initiativ från Centerpartiet och landsbygdsminister Eskil Erlandsson och har under detta år mer och mer blivit en verklighet. För mig är det en självklarhet att även äldreomsorgen ska bli en del av Matlandet Sverige. Människor som har en dålig aptit har ett ännu större behov än vi andra av mat som är attraktiv och lustfylld.

Ordförande! Jag och Centerpartiet hoppas att Stockholm kan bli förebilden för en äldreomsorg som präglas av valfrihet och respekt för individens önskemål och behov. Vi har alla möjligheter att klara av det.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 296

E w a S a m u e l s s o n (KD): Fru ordförande! Aldrig tidigare har väl begrepp som respekt och värdighet behövt lyftas fram inom äldreomsorgen som i dag. Det tål att sägas att runt om i vår stad är det massor av personal som just nu visar de äldre den respekten och värdigheten. Ändå ser vi att det går fel.

Många kan vittna om de satsningar som gjorts inom äldreomsorgen både nationellt och här i staden på grundutbildningar, personal, utbildning i bemötande, en värdegrund tas fram, och ändå ser vi att det kommer vårdskandaler. Det bör sägas att tyvärr förekommer det både i privat och i kommunal regi, och jag och mina nära anhöriga har upplevt grava fel i det sistnämnda.

Under förra mandatperioden skärpte vi kontrollen, och vi slutade upphandla till lägsta pris. Nu gäller kvalitetsupphandling och ersättning med lika villkor, och fler mindre företag får chansen att sköta äldreomsorgen i staden. Ändå menar jag att det är upphandlingar som måste skärpas. När vi öppnade upp för en större mångfald bland vårdgivarna tror jag att vi var många som såg möjligheten för personal att starta eget, fler non-profit-företag, fler familjeföretag och så vidare. Visst kunde företagen få gå med vinst. Det krävs för att kunna utveckla och förbättra en verksamhet, men inte kunde vi tänka oss att någon skulle ta ut en vinst innan kvaliteten var kontrollerad och dessutom skicka pengarna utomlands.

Nu gör vi omtag när det gäller upphandlingen. Kontrollen går vi också vidare med, och det kvalitetskansli som nu ska inrättas får en mycket viktig uppgift. Jag tycker att det är väldigt bra att vi får läkare som knyts till detta kansli.

I all verksamhet har ledarskap stor betydelse, chefer och ledare anger tonen på en arbetsplats och visar vilken människosyn som gäller. I stadens egna verksamheter eller i dem som drivs på stadens uppdrag får det inte råda något tvivel om att den enskilda människan, den äldre ska vara i fokus och få sina behov tillgodosedda på ett värdigt sätt. Därför är valfriheten så viktig.

Äldreomsorgen ska visa respekt för de äldres önskemål, om det så gäller att få komma ut i friska luften eller att få vällagad trevligt serverad mat i en hemlik miljö, och vården och omsorgen ska ges av utbildad personal och utföras professionellt. Varje chef och medarbetare har ett personligt ansvar för att det sker.

Bemanningen tas ofta upp som en orsak till dålig vård. Visst kan det vara så. Men jag möter också personal som talar om tydlighet i organisationen, att var och en vet sitt uppdrag som också underlättar ett bättre utfört arbete. Det finns inget försvar för det som har hänt och uppdragats de senaste veckorna. Men det handlar inte om en skiljelinje mellan privat och kommunalt utförd vård när det gäller omvårdnadsdelen. Däremot har de tilldelade resurserna använts i vinstintresse, såsom har skett på det privata boendet, det är vi inte intresserade av.

Äldre i Stockholm ska kunna känna men också veta att de får den vård och omsorg som de behöver. Det ska inte finnas något tvivel om det.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 297

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (FP): Fru ordförande, fullmäktige! När läkaren talade om att provsvaren visade att min fru hade Alzheimers sjukdom fick jag panik. Jag flög upp ur stolen och bara skrek. Men min fru däremot reagerade på ett helt annat sätt, med både lugn och insikt. Då slipper jag föreställa mig längre,

var hennes kommentar. För det var så hon hade känt en längre tid, att hon låtsades att komma ihåg.

Det här berättar Peter på Demenscentrums hemsida när han fick svar på vad de länge hade misstänkt, att hans fru Kajsa hade fått Alzheimers sjukdom.

Kunskap om demens var mycket länge bristfällig. Demens betraktades närmast som en följd av ålderdom. Numera vet vi betydligt mer, som att demens orsakas av hjärnskador, som i sin tur kan bero på hundra olika sjukdomar. Demens är alltså inget naturligt åldrande.

Varje år insjuknar mer än 20 000 personer i demenssjukdomar i Sverige, en siffra som kommer att stiga i takt med att vi blir äldre. För att höja kvaliteten inom demensvården beslutade vi i Stockholms stad redan 2011 att tillföra demensvården 150 miljoner kronor under perioden 2011–2013. Satsningen förlängs nu med ett år, och ytterligare 50 miljoner satsas under 2014.

Jag skulle vilja lyfta upp en annan satsning inom demensvården som jag själv har haft möjlighet att följa i egenskap av ledamot i stadsdelsnämnden i Bromma, Bromma Demensteam i hemtjänsten. De har erhållit priset som bästa hemtjänstteam för sitt arbete med att bygga upp och utveckla demensvården. Med sitt fortlöpande arbete har teamet blivit en förebild för många andra. Med en tydlig värdegrund och samverkan med anhöriga har teamet förbättrat möjligheterna för demenssjuka och anhöriga att känna sig trygga hemma.

Hela personalen har fått grundläggande demensutbildningar, alla har gått minst fem utbildningsdagar på Silviahemmet. Även timvikarierna ges baskunskaper i demens. Dessutom har teamet utarbetat rutiner för reflexion och handledning, vilket ger fortlöpande kompetensutveckling, och inte minst trivsel i arbetet.

Visst kan man hävda att vi borde lägga ned ännu mer resurser på den här verksamheten. Men svårigheterna ligger närmast i att fortsätta hitta personal som brinner för demensvården, något som Bromma Demensteam lyckats med fram till dags datum.

Med detta sagt finns det fortfarande stora utmaningar i äldrevården. En sådan utmaning är att fortsätta utveckla demensvården i Stockholm.

Jag yrkar därmed bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 298

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (S): Ordförande, fullmäktige! Det är givetvis bra med denna extra satsning på demensvården. Men vore det inte bättre att ha ett ersättningssystem i demensvården som skulle göra att man kunde bemanna den jämnt över tid? I dag är det så att när de som har varit där väldigt länge, har blivit dåliga i sin sjukdom och dör s fyller man på platserna med piggare uppegående dementsjuka som behöver vård. Då dras ersättningen ned, för då kommer 1-, 2-, 3-nivåerna in. Vad säger enhetscheferna i de fallen? Jo, på vartenda demensboende säger man: Nej, nu måste vi minska personal därför att vi har så många ettor på vårt boende.

Det är, mina kära fullmäktigekamrater, gruppen uppegående dementa som egentligen behöver allra mest hjälp. När man är uppegående behöver man väldigt mycket tillsyn, men då minskas personalen, eller åtminstone pratar man om det, så fort man har många uppegående dementa på ett boende.

Det här säger personalen, och det säger cheferna inom våra enheter.

Anförande nr 299

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (FP): Jag kan inte bedöma det du säger. Det jag kan intyga är att när jag talar med enhetschefen för just Bromma Demensteam hävdar hon att utmaningen är att hitta personal som brinner för demensvården. Det är inte i huvudsak en resursfråga i meningen av bara pengar, utan framför allt att hitta kompetent personal som brinner för att arbeta med demenssjuka människor.

Anförande nr 300

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Det har varit visst fokus på äldreomsorgen de senaste veckorna. Jag kan känna att det gör att mycket av det som står i våra respektive budgetar kanske inte alltid är up to date. Jag vill i alla fall för min del säga att det hända har påverkat min syn på de entreprenörer vi har och de system vi använder.

Jag tycker att väldigt mycket av det man har läst om och kunnat se har varit omskakande. Det är omöjligt att inte vara berörd av rapporteringar av gamla människor som lämnas ensamma framför tv:n för att dö, om vanvård av äldre på Koppargården eller Nya Enskede Servicehus, om en systematik att sätta vinstintresse före vårdbehov. I medier har detta förknippats med ett ord och ett namn, Carema. Jag tycker att det är att göra det lite väl enkelt för sig. Jag tror att vi måste våga ta ett lite större grepp så att de aktörer i denna stad som betar sig illa, som sätter vinst före vård röks ut från våra verksamheter.

Min slutsats av de gångna veckorna och rapporteringen är att vi måste vara oerhört restriktiva med att släppa in den här typen av vinstintressen i äldreomsorgen. Och jag är faktiskt lite ängslig att vi som beslutsfattare förfaller till att se det här som ett medialt problem, som ett problem som ska hanteras och inte lösas. Jag stärks tyvärr lite i det när jag tar del av den nationella presskonferensen, där den ena ministern spelar ett slags plane game där det överraskande nog är Socialdemokraternas fel och där finansministern funderar på hur man ska få dessa aktörer att betala skatt, som om vinsterna på vanvård vore okej bara man skattade för dem i Sverige.

Jag tycker, även om jag mellan skål och vägg är lite mer imponerad över vad ni gör här än vad man gör på riksplan, att den stuvning som ni serverar oss är lite märklig. Ni bryter avtalet med Koppargården. Det tycker jag är klokt, och det var väl ärligt talat den enda vägen. Ni ska inspektera mer. Det är väl bra. Men fortsätter man att ignorera inspektionsrapporterna, som ju hände i Koppargården, löser man inte problemen.

Till sist är ändå er stora lösning att toppa allt med att införa ett pengsystem via lån som gör det enklare för olika aktörer att komma in i systemet och erfarenhetsmässigt svårare att bli av med dem som missköter sig i systemet. Jag undrar om det är en klok väg.

Jag yrkar bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Anförande nr 301

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ja, Roger, jag håller med om att det är omöjligt att inte bli berörd när människor far illa. Där är vi helt överens. Men jag blir lite fundersam när ni är så fokuserade på den privata sfären. När Aftonbladet, oberoende socialdemokratisk, tillsammans med Socialstyrelsen gjorde en lista på de 20 sämsta äldreboendena i landet var inget av dem, inte ett enda, privat. När Socialstyrelsen förra året frågade människor som levde i äldreboenden var det fler än tidigare som ansåg att de har inflytande, och särskilt nöjda var de bland annat med tryggheten.

Jag skulle vilja veta dina reflexioner över dessa två påståenden.

Anförande nr 302

Borgarrådet M o g e r t (S): Min ärliga slutsats är inte nödvändigtvis att vi måste ta tillbaka allting till kommunal regi. Det var inte min poäng. Jag tycker att det finns bra och seriösa privata aktörer. Det finns bra och seriösa icke vinstdrivande verksamheter framför allt som jag tycker att vi kan ha ett större samarbete med.

Min poäng är att vi inte längre kan låta dem som sätter vinstintresset före vårdintresset få härja i vår stad. Om de sedan är bland de tio sämsta i landet eller inte intresserar mig inte.

Anförande nr 303

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Du nämnde, Roger, förvisso inte ditt tilläggsyrkande som kom, men du andades själva innehållet i det. Det som jag tycker är lite märkligt är ditt resonemang kring vart du är på väg efter det att du har omprövat en del, säger du, mot vad du hade när du skrev budgeten. Nu säger du i princip att allt nog bör vara kommunalt därför att peng inte är någon lösning, och upphandling är uppenbarligen ingen lösning.

Då är frågan: Hur ska du göra? Är det så att du vill att det ska finnas fler utförare än kommunen, eller är det så att kommunen ska driva allt? Detta måste vi få svar på. Det är en ganska väsentlig fråga inför budgetdebatten.

Anförande nr 304

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag ska börja med att yrka bifall till vårt tilläggsyrkande och tackar för påpekandet.

Jag har inte sagt att upphandling inte är en lösning. Det finns en möjlighet i upphandlingslagstiftningen om att ta bort aktörer som vi har dåliga erfarenheter av. Det hade

ni kunnat använda vid upphandlingen på Södermalm, för att inte ta med Attendo, där vi hade dåliga erfarenheter i närområdet. Det finns goda möjligheter att fortsätta med upphandlingsredskapet.

Däremot är jag väldigt tveksam till att använda av det därför att erfarenheterna från framför allt det pedagogiska området är att det är väldigt svårt att bli av med oseriösa aktörer med det systemet. Vi klarar inte det juridiskt. Därför skulle jag å det bestämdaste avråda från det, och jag blir på allvar nervös när ministern säger att gör ni inte detta, blir det en tvångslagstiftning att ni måste göra det.

Anförande nr 305

Helen Jäderlund Eckardt (FP): Oavsett driftsform är det helt oacceptabelt att de äldre inte får den vård och omsorg som de har rätt till, och då måste man agera snabbt. Det är viktigt att ta med sig.

Kvalitetsuppföljningen måste stärkas, och jag vill understryka att kompetensen måste bli mycket bättre ute i våra stadsdelar just vad gäller kvalitetsuppföljningen. Det hänger ihop – kvalitetsuppföljning och kompetens. Det är jätteviktigt.

Som jag tidigare har sagt om MAS, medicinskt ansvarig sjuksköterskas, roll och oberoende ställning i organisationen är det oerhört viktigt att dessa kan utföra sitt arbete för patientsäkerheten. Men man kan undra hur Socialdemokraterna egentligen ser på valfriheten och mångfalden.

Anförande nr 306

Borgarrådet Mogert (S): Om din fråga var om jag tycker att det är viktigare med valfrihet än att få bort oseriösa aktörer inom vård och omsorg – det är väl det du säger – säger jag: Den ändring jag vill se är att jag inte ska behöva se den typ av aktörer som sätter vinsten före vårdbehoven. Dem vill jag inte se i vår stad.

Då får jag frågan: Hur blir det med valfriheten? Den inskränks möjligen så till vida att man inte längre kan välja företag som sätter vinstintresset före vårdbehovet. Det är jag beredd att gå ut och säga till väljarna. Jag har förstått att 95 procent håller med mig och 5 procent med dig enligt Aftonbladets senaste undersökning.

Anförande nr 307

Ewa Samuelsson (KD): Fru ordförande! I all mänsklig verksamhet kommer det att ske misstag, hur ogärna vi än vill det. Och vi var inte särskilt stolta över det som hette Råcksta sjukhem. Den kontroll som ni hade beslutat om under den mandatperiod som var 2002 till 2006 skärpte vi under förra mandatperioden, och nu går vi ytterligare ett steg vidare och startar ett kvalitetskansli. Vad föreslår du ska göras utöver det? Hur skulle ni lösa problemet med kontrollen för att verksamheten ska kunna säkerställa att sådant här aldrig mer sker oavsett om det är privat eller kommunal regi?

Anförande nr 308

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag håller naturligtvis med om att det alltid kommer att ske misstag i system som innefattar människor, och det gör ju de flesta av våra system. Jag håller med om att en kommunal drift därför inte är någon som helst garanti för att det inte blir problem i vård och omsorg.

Men låt oss titta på det som händer i äldreomsorgen, till exempel Carema. Man kan inte säga att det handlar om enskilda misstag, men man kan inte undgå att se systematiken i det som händer. Jag antar att ni får samma samtal av före detta Caremaanställda och nuvarande Caremaanställda som jag får och som vittnar om hur företagskulturen är. Det handlar om att hitta kryphål, det handlar om att mjölka kommunen på pengar och att vård och omsorg i bästa fall kommer i andra hand. Den typen av verksamheter vill inte jag ha i min stad.

Jag är beredd att diskutera och kompromissa om allt annat, men den typen av verksamheter tycker jag inte att vi har någon som helst anledning att acceptera.

Anförande nr 309

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Fru ordförande! Jag ska fortsätta på samma tema.

När vinsten kommer före vård och omvårdnad av äldre måste vi stanna upp och se riktlinjer och lagstiftning. Valfrihet är viktig, men kvalitet i omvårdnad och bemötande måste alltid prioriteras. Jag välkomnar att Stockholms stad stoppar alla nya upphandlingar i avvaktan på en ny lagstiftning, att stadens inspektioner kvalitetssäkras och att det ska genomföras fler oanmälda inspektioner. Alla de åtgärder som vi nu vidtar är bra och nödvändiga. Jag tycker kanske att det dröjt väl länge, och jag tycker att vi måste se om det inte finns ännu mer som vi kan göra.

Det finns många skäl till att vi alla är upprörda och heligt förbannade över det som nu kommit i dagen. Det finns många frågor att ta tag i, men det allra viktigaste är ändå att ha brukaren i fokus. Hur vill de i vår stad som nyttjar och snart kommer att nyttja äldreomsorgen att den ska se ut?

Alla politiker från alla läger talar ofta om våra äldre. Det tycker jag att vi ska sluta med. Äldre personer som bor i Stockholm är inte våra äldre. De är sina alldeles egna personer. De gillar inte att vara någon annans, det kan jag garantera.

Återkommunalisering av äldreomsorgen i Stockholm är inte någon lösning i den situation vi har i dag. Vad jag kan förstå är det bara Vänsterpartiet som driver den linjen. Men vi måste vara noga med kontrollen av alla verksamheter som drivs i staden. Lyhördheten inför vad anhöriga och personal berättar måste tas på största allvar, och åtgärder ska vidtas när det finns skäl till det, och det måste ske snabbt.

Meddelarfriheten och whistleblower-funktionen måste få ett mycket större genomslag. Jag trodde faktiskt att jag kunde känna mig trygg när paragrafen om meddelarfrihet fanns med i upphandlingsunderlagen. Men så har det bevisligen inte blivit. Därför ser jag, precis som mitt parti, att det är nödvändigt med lagstiftning. Det har också SKL ställt sig bakom.

Det handlar också om att anställda måste informeras tydligt om den här rätten. Vi har krav på att det ska ske när det gäller lex Maria och lex Sarah, och det borde gälla även meddelarfriheten. Man ska veta att den finns och att man har all rätt.

Jag vill dra paralleller till verksamheter som Folkpartiet har ansvar för i Stockholm och i landet, verksamheter där många aktörer är verksamma och där kvaliteten är viktig att värna. På förskolans område har inspektionen under alliansregimen och Folkpartiets ledning stramats upp. Vi har inte tvekat att dra in tillstånd för förskolor som inte håller måttet. På skolans område har en kraftfull skolinspektion inrättats som nu jobbar för fullt. Den nya skollag som trädde i kraft i somras ger möjlighet att förbjuda huvudmannaskap att driva verksamhet vidare om det finns allvarlig risk för barnens och elevernas hälsa eller säkerhet. Det gäller omedelbart, och det har använts i några uppmärksammade fall.

Det uppskattas mycket av alla seriösa utförare, både kommunala och privata, och samma sak borde gälla inom omsorgsverksamheten. Valfrihet är viktig, men valfrihet kräver tydliga regler och lagar.

Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 310

T o r u n B o u c h e r (V): Fru ordförande! Jag vill verkligen välkomna samtliga partier att ställa sig bakom Vänsterpartiets förslag till en uppförandekod om att våra leverantörer i staden inte ska ha någon koppling till företag baserade i så kallade skatteparadis. Var så goda, det finns redan formulerat, det är bara att rösta i morgon kväll!

Sedan vill jag kommentera det här med personal. Vi har jättestora problem med hur personalen ska få sin röst hörd i staden just nu på alla nivåer. Vi har bland annat en kommunikationsplan som jag tror motarbetar personalens möjligheter att kommunicera problem som de ser i verksamheterna. Jag skulle verkligen vilja att vi gemensamt började problematisera just det och i största konsensus, tillsammans.

Anförande nr 311

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag tycker att det är oerhört viktigt med meddelarfrihet, och man har meddelarfrihet som personal. Är man anställd i staden har man en lagstadgad meddelarfrihet. Det jag påpekar är att det är viktigt att man vet om det. Vi ska ha alla våra kontrollfunktioner, men det är ute i verksamheten som man snabbt ser vad som håller på att hända, oavsett om det är kommunal verksamhet eller om det är en verksamhet som vi har på entreprenad.

Anförande nr 312

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (S): Fru ordförande! Jag tycker att det är lite underbart att den här situationen har uppkommit som en överraskning för den borgerliga majoriteten. Vi har från vår sida för länge sedan påpekat att från en del företag flyter det skattepengar ut ur landet i stället för att de ska användas för de gamla. För oss var det ingen överraskning.

Vi har under många år, sedan ni tillträdde, krävt att man ska inrätta ett kvalitetskansli som granskar de här företagen. Nu heter det stab inom äldreförvaltningen. För mig är det samma sak, att man har en ordentlig inspektion och granskning där man avslöjar vanvård och missförhållanden väldigt tidigt.

Vi har problem när personalen inte ens vågar följa sin lagstadgade skyldighet att göra lex Maria-anmälan utan att bli utköpt av arbetsgivaren. Det tycker jag är botten. Meddelarfrihet är en annan sak, men till och med lex Maria-anmälningar är av ondo och man kallas för illojal. Det måste vi kunna reda ut.

Anförande nr 313

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Lex Maria heter lex just därför att det är en lagstadgad rättighet. Det är oerhört viktigt.

Det som skiljer oss lite grann är att du säger att ni länge har krävt inspektion av de här företagen. Det handlar inte bara om de här företagen, men det är de som är på tapeten just nu. Det finns många komponenter som man kan tycka gör det ännu värre. I första hand är det omvårdnad som ska kontrolleras ännu mer. Som Ewa Samuelsson sade har det stramats upp sedan er tid, men det bör stramas upp ännu mer. Caremaskandalen, som jag tycker att man kan kalla det för, är tyvärr inte den enda. Det finns både kommunala och andra verksamheter där vi måste se till att det blir en mycket bättring ordning.

Anförande nr 314

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Jag känner en viss sympati för att du verkar vara lika frustrerad som jag över att man inte har kommit till skott och reagerat på det som har skett inom den privata omsorgen. Jag håller med dig när det gäller våra äldre. Faktum är att vi diskuterar oss själva egentligen, hur vi vill ha det i framtiden. Det finns många saker som vi onekligen vill ändra på.

Jag vill fråga dig om du kan se några fördelar i framtiden med att det finns en kommunal omsorg som alternativ i de olika stadsdelarna därför att staden kommer att behöva ha den kompetensen inom äldreomsorgen. Vi har en inspektion, men det kan komma nya entreprenörer som gör bort sig, vi går dit och häver avtalen och så vidare. Det är väl en fördel att det finns både och i en balanserad form.

Anförande nr 315

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Om du vill ha svar från mig kan jag säga så här: Jag tycker att det är viktigt att en stad behåller kommunal omsorg i olika delar. Om det ska finnas exakt i varje stadsdel är en annan sak, men en stad eller en kommun måste ha kompetens så att man vet vad saker och ting kostar, vet att det finns en kompetens att kunna ta över verksamheter om det behövs. Om det ska finnas på 14 olika ställen vill jag inte svara på just nu, men någonstans måste den kompetensen alltid finnas kvar. Det är Folkpartiets linje.

Anförande nr 316

Dennis Wedin (M): Herr ordförande! Det är uppenbart att det som hänt med den privata vården i Koppargården har påverkat oss stockholmare djupt. Det som har kommit fram är chockerande och svårt att föreställa sig. Det gör ont i hjärtat när människor råkar ut för så stora orättvisor.

Den vanvård som upptäckts är över huvud taget inte acceptabel, och jag är stolt över att Alliansen har tagit krafttag. Vi har utrett felaktigheterna, har tagit boendet i egen regi och satt stopp för fortsatta upphandlingar i väntan på en ny tydligare lagstiftning.

I Koppargårdens fall handlade det om att viktiga rutiner hade brustit. Ansvariga politiker hindrades få den information som man borde ha fått. Vi inför nu en ny enhet i Stadshuset för inspektion och uppföljning av vår äldreomsorg – ett stort steg för att säkerställa äldres rättigheter.

Jag vill också peka på det personliga ansvar som vi fullmäktigeledamöter och andra förtroendevalda har att vara ute i våra verksamheter. Vi måste vara synliga, tillgängliga och visa att vi bryr oss om att allt går rätt till. Jag har själv varit på studiebesök på vårt lokala äldreboende i ett servicehus i Spånga och haft väldigt bra samtal om den oro som vi alla känner efter veckan som gått, en mycket viktig kontakt för oss båda.

Herr ordförande! För exakt ett år sedan stod jag här och pratade om just att friheten är det allra viktigast inom äldreomsorgen. Det är min övertygelse att äldres makt och inflytande över sina egna liv är viktigare i dag än någonsin tidigare. Medan vi jobbar hårdare med att säkerställa omsorgens kvalitet, oavsett aktörer, är det bara genom ett fritt val med olika aktörer som människor inom vår äldreomsorg mår bäst. Med det fria valet kommer också möjligheten att välja bort.

För att äldreomsorgen ska klara framtidens utmaningar måste fler villiga arbeta i den. Det här påpekade jag redan förra året. Kommunal kom nyligen med nya alarmerande siffror. 18 000 människor sökte omvårdnadsprogrammet 1980 och bara 3 000 år 2009. För att vi ska klara framtidens behov krävs att var tredje av dem som i år söker till gymnasiet skulle välja vård- och omsorgslinjen. Om detta nämns ingenting i någon av oppositionens budgetreservationer. Unga söker sig till framtidsbranscher. Vi måste släppa fram nya idéer, nya entreprenörer, innovatörer. Oppositionens svar är att stoppa privata verksamheter, oavsett kvalitetsnivån. Ni skrämmer bort yngre människor från våra vård- och omsorgsutbildningar. Era ideologiska skygglappar håller omsorgen borta. Att stänga dörren för allt som inte är kommunala satsningar är inte en hållbar politik. Ni sviker inte bara den äldre generationen, ni sviker de generationer som vill vårda äldre.

Stockholm är en stängd stad för er. Har vi verkligen råd att stänga ned bra verksamheter inom äldreverksamheten? Hur kan det vara en lösning att ta från de äldre deras möjlighet att välja? Vi vill i framtiden stärka den möjligheten genom en äldrepeng där ersättningen direkt ska följa den äldre. Människorna ska stå i centrum för vårdverksamheterna, men det bästa för välfärden kan omöjligt vara att stoppa välfärdsföretag.

Alliansen lägger fram en kraftig budget som stärker äldres friheter och rättigheter, större kvalitetskrav, större granskning, större uppföljning, satsningar på utökad personal, starkare hemtjänst, riktade miljoner för att erbjuda en väg in för fler unga. Moderaterna fortsätter att vara den starkaste rösten för en friare omsorg och starka rättigheter för de äldre.

Anförande nr 317

T o r u n B o u c h e r (V): Visst är det bra att vara ute i verkligheten, jag har varit jättemycket i äldreomsorgen de senaste veckorna, vilket beror på att Vänsterpartiet har en jättestor äldreomsorgskampanj just nu. Vi har varit ute allihop och hela riksdagsgruppen.

Det är bra att ta emot åsikter från personal. Vi måste skapa riktiga vägar för att ta emot de här åsikterna. Vi har lagt fram förslag om att uppmuntra personalen att använda sin meddelarfrihet. Sten Nordin tyckte att det inte var nödvändigt. Det ska finnas en taktik från vår sida för att ta emot personalens synpunkter.

Oppositionens svar är att ta tillbaka allt i egen regi, säger du. Nej, oppositionens svar är framför allt att lyssna på personalen. Om det står det ganska mycket i vår budget. Vi tror att det här aldrig kommer att hålla om vi inte lär oss att lyssna på personalen som arbetar i de här verksamheterna.

Anförande nr 318

D e n n i s W e d i n (M): Jag tycker inte att Vänsterpartiet är trovärdiga i sin kritik över huvud taget. Det är jättebra att ni är ute i verksamheter och ser den verklighet som människor lever i. Jag vill uppmana alla här inne att göra detsamma. Men när det gäller äldreomsorgen har ni svaret att alla, och jag läser i ert budgetförslag, de privata verksamheter som i dag fungerar bra trots detta ska förlora sitt uppdrag. Ni vill att alla ska gå över till kommunal regi.

Jag vill göra någonting förbjudet och citera Milton Freedman mot en vänsterpartist i en äldreomsorgsdebatt. Han sade att det handlar om vad folk vill ha i stället för att ge dem sådant som en viss grupp tycker att de bör önska sig.

Ni måste se till kvaliteten. Resonemanget är likadant när det gäller kommunala verksamheter för er. När någonting är fel på en kommunal verksamhet vill ni inte byta driftformen där, inget intresse där för hur vi ska öka kvaliteten, bara säkerställa driftformen. Det är er utgångspunkt. Vi lägger en kvalitetsbudget. Vi inrättar ett kvalitetskansli för att säkerställa kvaliteten i våra äldreomsorgsboenden.

Anförande nr 319

B e n g t S a n d b e r g (S): Ordförande! Jag kan inte sitta still längre. Du, Dennis, gör det här till en valfrihetsfråga. Kan du beskriva på vilket sätt de boende på Koppargården väljer utförare? Har de någonsin blivit tillfrågade vilken leverantör som ska ge dem den vård som ska bedrivas?

Jag tycker att det är upprörande. Det skulle passa med lite ödmjukhet i den här situationen. Ni står och fixerar det till en fråga om valfrihet. Någon annan har sagt att individen är i centrum när vi ser den rovdrift som det faktiskt handlar om. Man utnyttjar och har kallhamrat i sig att det är viktigt med vinst. Att göra det till någon form av valfrihetsfråga är det mest absurda jag har hört i diskussionen. Säg det till den som ligger där i nedbajsade blöjor timme efter timme, den som får sitta framför tv:n och dö. Det är vad det handlar om. Vissa företag kanske inte ska vara privata vinstdrivande företag. Alla kanske inte passar där. Inse det och var lite ödmjuk i den situationen!

Anförande nr 320

D e n n i s W e d i n (M): Jag tycker att jag är väldigt ödmjuk när jag säger att vi lägger en kvalitetsbudget, vi till och med inrättar ett kvalitetskansli. För oss kommer kvaliteten i första hand. Då vill jag rikta kritik mot dem som sätter driftformerna i första hand.

Vi har haft diskussionen om driftformer länge. När Pysslingen 1984 erbjöd privat barnomsorg uppstod en intensiv debatt. Olof Palme varnade för Kentucky Fried Children. Det man ofta gör är att man påpekar att driftformen skulle ha någonting med kvalitet att göra. När driftformen är ett problem hanterar vi det. Det är därför jag är stolt över att vi har tagit krafttag mot de oegentligheter som förekommit på Carema Koppargården. Jag är väldigt stolt över att vi har tagit den tillbaka till egen regi, för det är vården som ska stå i centrum.

Det är jättebra att en socialdemokrat vill prata äldreomsorg. Dels när jag lyssnat på Roger Mogert, dels när jag lyssnade på Socialdemokraternas partiledare i en lördagsintervju hörde jag att de inte kan ge några starka svar på vad de tycker är viktigt. Försvaret är att våra välfärdsföretag får göra vinster? Är det detta som ni tycker är problemet? Ni har inte svaren, medan vi har kvalitetsbudgeten.

Anförande nr 321

K a r i n R å g s j ö (V): Ordförande, ledamöter! Värdegrund och valfrihet är populära ord som brukar basuneras ut från talarstolen från er sida. Ni talar om valfrihet som om vi levde i Bullerbyn, där alla som vill satsa på att bli privata entreprenörer är humanistiska och har de äldres bästa framför ögonen, inte en stad där vinsten är det centrala för vissa företag.

Vi pratar om Rio på Östermalm, Vintertullen, Koppargården, ägda av antingen Carema eller Attendo och drivna av riskkapitalister som har gett vanvården ett ansikte, stora företag och koncerner som varje år för ut våra skattepengar. De här företagen, Carema och Attendo, vann fyra av tio nya upphandlingar i höstas. Det är inte påskrivet ännu, men jag vill säga att ni bara körde vidare.

Vänsterpartiet har talat om risken med att låta upphandlingar gå till den här typen av bolag som kräver en vinstmaximering. Det har vi gjort hur länge som helst, låt oss säga sedan 1998 ungefär. Först när vanvården blir så uppenbar att ni förstår att ni som partier förlorar på det PR-mässigt drar ni åt bromsen. Ni har tigit och i högt tonläge talat om att vi är mot valfrihet. Då ska jag berätta vad vi är emot.

Vi är emot att det förekommer vanvård på våra äldreboenden.

Vi är emot att valfrihet innebär att de stora aktörerna kammar hem upphandlingarna, som de gjort i den här staden, Attendo och Carema, och därmed för ut våra skattepengar ut ur landet.

Vi är emot att anställda inom privat regi inte haft meddelarfrihet.

Vi är emot att anställda inom våra kommunala förvaltningar skräms till tystnad, som i Hässelby-Vällingby. Det är vi emot.

Vi är för en värdig äldreomsorg och ett värdigt äldreboende. För oss innebär valfrihet något mer än att välja mellan Attendo och Carema. Ni har under flera år på något sätt skyddat de här bolagen som har gjort vinst på att delvis vanvårda äldre bakom parollen om valfrihet.

Jag vill tacka Margareta och Leif, våra stadsdelsrepresentanter i Hässelby-Vällingby, som slog larm till DN. Jag vill tacka den envisa modiga medicinskt ansvariga sköterskan som slog larm i samma stadsdel, jag vill tacka alla anhöriga som skrek. Tack för att ni larmar!

Ni borde fundera över begreppet valfrihet och värdegrund. När blöjorna vägs räcker det inte med flummiga dokument. Ni är ansvariga. Ni har genomfört ett systemskifte där vinsten går före vården.

Bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 322

S t i n a B e n g t s s o n (C): Vi är också mot vanvård, och det tror jag att du, Karin, vet. Men jag skulle gärna vilja veta varför ni i oppositionen tycker att det är okej att ha ett vinstintresse när man bygger och underhåller ett äldreboende och entreprenören får tjäna pengar på det, när det sedan enligt er inte är okej att tjäna pengar på att driva samma äldreboende. Jag hoppas innerligt att det inte beror på att det första arbetet, byggandet, är traditionellt manligt arbete medan det senare, vården, är traditionellt kvinnligt arbete.

Anförande nr 323

K a r i n R å g s j ö (V): Det här handlar om stora företag. Det handlar om Attendo, Carema, Aleris på vårdsidan. På skolsidan heter det någonting annat. De för ut våra skattepengar, dina och mina skattepengar, rakt ut ur detta land. Det tycker vi är ovärdigt.

Jag vill bara säga: Vård och omsorg där man kan tjäna pengar på det här sättet gillar vi inte. Sociala kooperativ etcetera är helt okej men inte den här typen av företag som är så oärliga i sitt sätt att genomföra sin verksamhet – så är det tyvärr. Och detta har pågått i flera år, inte bara in Carema nu. Vi har pratat om Vintertullen och andra. Det har pågått i flera år, och det är först nu när rubrikerna kommer i tidningen som ni

reagerar. Vi har stått i den här talarstolen i debatt efter debatt och sagt samma sak. Ni har haft skyggglappar, sorry!

Anförande nr 324

Borgarrådet **L a r s s o n** (M): Ibland låter det som att du tycker att det här är väldigt roligt. Det är det inte faktiskt, det som har hänt är ganska tragiskt. Det är enskilda människor som har råkat illa ut på ett äldreboende. Oavsett om det är ett boende som drivs av ett företag eller av kommunen måste man reagera och berätta vad vi har för alternativ, hur vi kan se till att det löses i framtiden. Det berättar du aldrig någonting om. Du säger att alternativet är sociala kooperativ eller kommunen. Jag vill gärna att du återkommer till detta. Berätta mer vad det är för typ av företag som är alternativet, eller är det sociala kooperativ och kommunen som ska sköta allt? Eller kan ni tänka er någonting mer? Det skulle vara bra att veta det inför framtiden.

En annan sak: Ni har haft en kampanj där ni har besökt äldreboenden. Hur många privata alternativ har ni besökt under er kampanj?

Anförande nr 325

K a r i n R å g s j ö (V): Jag kan börja med det sista: ungefär fifty-fifty. I vissa stadsdelar fanns det inte så många andra alternativ, exempelvis på Södermalm.

Roligt – nej, det kan jag inte säga att jag tycker att det är. Det är en extremt tragisk historia, och det drabbar alla oss som har föräldrar, man får ont i magen. Men grejen är att vi från Vänsterpartiet har stått här i talarstolen och pratat om samma sak hur länge som helst. Vi har fått ett bemötande där vi anses vara som något slags små stalinister som vill ha allt i kommunal regi. Sådana är vi inte.

Vi har tagit upp den här typen av verksamheter flera gånger. Det är först de senaste veckorna som ni har reagerat, Joakim, på att Carema, Attendo, Aleris och alla andra, inklusive utbildningsföretagen, snor våra skattepengar. Jag ser att det är så. De tar våra skattepengar – det är legitimt för er – och för ut dem ur landet. Ni brukar vara otroligt kontrollerande när det gäller försörjningsstöd. Här handlar det om lite större belopp.

Anförande nr 326

E w a S a m u e l s s o n (KD): När det gäller vinstintresset är vi överens. När det uppdagades att det var så förskräckligt hanterat av de stora företagen var det ingen som inte reagerade. Men om vi stannar vid vanvården, misskötseln av äldre, som tyvärr förekommer både privat och kommunalt, tar vi nu krafttag och går vidare. Vi har förstärkt kontrollen tidigare och förstärker den nu med ett kvalitetskansli. Men vi hör ingenting om hur ni tycker. Om alla skulle vara i kommunal regi, hur skulle du tycka att verksamheten skulle kontrolleras för att vara helt säker på att ingen äldre råkade illa ut?

Anförande nr 327

K a r i n R å g s j ö (V): För det första vill vi inte ha allt i kommunal regi. För det andra vill jag ha medicinskt ansvariga sköterskor som får föra fram sin kompetens till förvaltning och nämnd utan att bli stoppade som de blev i Hässelby-Vällingby och på andra ställen.

Det försiggår någonting i den här staden som jag inte gillar. Det försiggår inte bara inom entreprenaderna utan också så att folk inom förvaltningarna känner sig rädda att säga precis det de känner och upplever. Detta hände sköterskan i Hässelby-Vällingby, och hon är inte ensam, jag lovar.

Anförande nr 328

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (FP): Det är oerhört upprörande att de äldre har farit illa enligt vad som har uppkommit. Jag vill säga att det var Folkpartiet som slog larm i stadsdelsnämnden. Vi agerade direkt, och vi lade skrivelser i stadsdelsnämnden om detta. Jag är glad att det är en enig stadsdelsnämnd som beslutade att häva avtalet och att staden efter det har snabbt agerat för att sätta in ordentlig kvalitetsuppföljning. Ny kommer lagstiftning om riskkapitalister, riskkapitalister som jag personligen och Folkpartiet starkt tar avstånd ifrån, absolut, där är vi helt överens.

Jag känner ibland att du pratar lite runt. Vi ska prata om det som är sant och det som har hänt. Jag vill då säga att vi inte vill ha allt i kommunal regi, men det jag känner är att Vänsterpartiet vill ha allt i kommunal regi. När vi infört valfrihetssystem har ni alltid röstat tvärsenot.

Anförande nr 329

K a r i n R å g s j ö (V): Det är intressant hur ni bluddrar bort detta. Det är ändå ni som är ansvariga för det som har hänt i den här staden, på Rio, på Vintertullen, på Koppargården och på andra ställen. Ni kan inte ens stå för det och säga: Det här var dumt, det här var fel. Det är först nu ni reagerar, och det här har pågått i låt oss säga tio år. Jag vill bara säga att det är jättebra att ni ska göra någonting. Men se över hela systemet. Ni har försökt ändra ett system. Det här är ett systemfel, ta ansvar för det!

Anförande nr 330

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! I denna budgetdebatt finns all anledning att titta lite på de olika budgetalternativen. Jag tänkte ägna mig åt, precis som Isabel Smedberg-Palmqvist gjorde, demensvården. Att vara demenssjuk, att bli det, är oavsett ålder fruktansvärt. Jag har träffat människor som i dag är verksamma inom olika föreningar och grupper. Vid ett tillfälle fanns någonting som kallades Lundagårdsgruppen där unga demenssjuka träffades. De var i arbetsför ålder, och de hade upptäckt sin glömska ofta i arbetssituationer eller i sitt privatliv. De vittnade om hur frustrerande detta är, frustrerande också för att första mötet med kanske kommunen och andra instanser i samhället inte alltid var så lätt. Man buntades ibland ihop med andra demenssjuka. Oavsett ålder har man behov av att bli sedd som individ.

Detta har föranlett ett antal förslag i vår budget. Delvis handlar det om att vi måste se till att utbildningsinsatser för att få mer kunskap om demens faktiskt når fler grupper inom kommunen. Biståndsbedömare och andra som möter människor som har drabbats av demens ska veta vad det innebär att möta människor som är dementa och som fått diagnos. Vidare är det viktigt att forskningen fortsätter så att vi någon gång löser frågan om hur man faktiskt kan vaccinera och få bort Alzheimers sjukdom. Forskningen måste fortsätta, och där behöver samhället anstränga sig.

Från staden sida satsar vi stort på utbildning för att se till att demenskompetens finns i alla stadsdelar. De demensteam som Isabel nämnde och som finns i några stadsdelar är det oerhört viktigt att alla stadsdelar tittar på och inom en snar framtid försöker införa sådana efter den utbildningsinsatsning som nu görs. Demensteamen där det finns olika kompetens från olika områden är en förutsättning för att kunna möta dementa i deras hem, ge den vård och omsorg som de behöver. Jag vill verkligen trycka på att vi nu fokuserar på de demenssjuka i samhället, oavsett ålder.

Med de pengar som vi har tillsatt till demensvården efter Äldrecentrums utredning för ett år sedan, de extra 50 miljonerna per år för demensvården, tror jag att vi är på god väg att få en värdig demensomsorg med rätt resurser i Stockholm.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 331

S t e f a n N i l s s o n (MP): För oss i Miljöpartiet är vem som utför driften av äldreomsorg inte centralt, men det är helt underordnat god kvalitet och valfrihet. Det är bra med en blandning av olika typer av utförare, bra för både kvalitet och valfrihet. Men vi tycker att det är uppenbart att ni framför allt har varit intresserade av att en så stor andel som möjligt av äldreomsorgen ska drivas privat, och det tycker vi är helt fel. Det har drabbat både kvaliteten och valfriheten.

Koppargården är inte ett enskilt fall, utan vi har sett flera fall de senaste fem åren. Det är positivt att ni nu sent omsider börjar komma med lite skarpare förslag när det gäller kontrollen av boendena. Men det krävs också betydligt bättre upphandlingar, och där har vi inte hört mycket från er än. Det är i upphandlingen man sätter upp reglerna från början, det är där man kan kontrollera bäst att det görs rätt från början.

Anförande nr 332

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag har förvisso varit borgarråd bara i tre år, men jag har nog aldrig fått en replik på någonting som jag inte pratat om, men all right, låt mig ta upp det som du vill prata om i sammanhanget.

Det är viktigt att vi har fler utförare. Det är viktigt att se att många utförare verkligen har utvecklat äldreomsorgen till någonting bättre. Det finns enstaka exempel på kommunal och på privat omsorg som inte har varit bra. Men det finns också en fantastisk utveckling som har gjort att vi har kunnat få en bättre omsorg.

I dag sker det utbildningsinsatser till exempel inom Silviahemmet. Det har blivit ett sätt för folk att visa upp att de har kompetens på enskilda boenden där en viss person

har fått en viss utbildning. Jag nämnde Silviahemmet. Det finns massor med saker att göra inom detta område. Vi ska vara stolta över det som är bra och inte bara utgå från att allting nödvändigtvis ska vara i vår egen regi.

Anförande nr 333

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (S): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att jag har sagt det tidigare i den här talarstolen – det är 30 år sedan jag började inom demensvården – att alla demenssjukdomar hette *causa socialis*, att man inte klarar sig socialt, så vi har kommit långt.

Jag kan inte låta bli att tjata lite. Det är givetvis bra att ni avsätter de här miljonerna till demensvården. Men fortfarande gav man till exempel i samband med den förra upphandlingen i förfrågningsunderlagt utförarna en möjlighet att minska antalet personal. Det stod på en rad att om man kan beskriva hur kvaliteten bibehålls kan man få minska personalen. Så står det i förfrågningsunderlaget. Då minskar man personal, det gör man i en del företag eftersom det är möjligt. Sedan skickar vi ut extra pengar, vilket innebär att det blir en återställare, inte en satsning, är jag är lite rädd för. Där måste vi ha lite bättre kontroll, både du och jag, eller hur?

Anförande nr 334

Borgarrådet L a r s s o n (M): Detta är ytterligare en replik som handlar om upphandlingar. Vi har valt att stoppa centralupphandlingarna och göra en utvärdering. Syftet med det är att vi ska få ett bättre system. Vi för också en valfrihetsdiskussion. Ni pratar inte om hur ni ska göra någonting mer inom äldreomsorgen, utan ni pratar om hur det är och hur det var förr. Vart ni ska vet vi ingenting om. Jag tänker fortsätta att prata om detta.

Jag har faktiskt grävt ned mig i denna fråga, Mirja. Du har tagit upp den i fullmäktige förut. Jag har grävt ned mig i det förfrågningsunderlag som du alltid pratar om och där du säger att man kan dra ned på antalet personer. Det finns en passus där man inför ska-kraven ska kunna beskriva om man vill göra väsentliga förändringar, det vill säga förändringar inom personalgruppen. Jag har sett ett företag som blev helt struket från upphandlingen för att man ville flytta två personer från dag till natt. De blev strukna för den lilla förändringen. Så säg inte att upphandlingen har lett till minskat personalantal! Det är precis tvärtom i många av de upphandlingar som har skett.

Anförande nr 335

E i v o r K a r l s s o n (MP): Ordförande, ledamöter! Äldreomsorgen har kommit i fokus efter avslöjanden om missförhållanden på ett antal boenden. Stockholms stad säger nu upp avtalet med Carema när det gäller driften av äldreboendet Koppargården och stoppar alla centrala upphandlingar inom äldreomsorgen tills vidare. Det är bra, men det löser inte huvudproblemet, nämligen att de skattemedel vi avsätter ska ge god kvalitet inom äldreomsorgen.

Redan 2008 varnade Riksrevisionen för dålig kvalitet och bristande insyn i privata vårdföretag. Det var en stor artikel i Aftonbladet i går om detta, så frågan är

fortfarande aktuell. Varför hände inget redan då? I dag drivs 60 procent av äldreboenden i Stockholm i privat regi mot 15 procent i hela landet.

Vanvård kan också förekomma inom kommunala verksamheter. Det vet vi, men kommunala boenden har inga företagshemligheter. Ingen kommunchef belönas med bonus efter att ha gjort stora nedskärningar på ett boende. Det finns inga osynliga postboxar i skatteparadis. Det direkta politiska ansvaret är tydligare.

De kommunala politikerna och tjänstemännen har också ett stort ansvar. Det handlar om hur upphandling sker, hur avtal skrivs och inte minst om att den fortlöpande kontrollen måste skärpas. Det handlar också om meddelarfriheten och personalen. I Aftonbladet den 8 november var Ewa Samuelsson, före detta äldreborgarråd, medförfattare till en artikel med rubriken "Sparka den som blundar för vanvård". Slutmeningen var: Den som med öppna ögon låter vanvård passera ska inte ha jobbet kvar.

Vilka jobbar närmast de äldre med öppna ögon? Det är personalen, men de vågar ju inte agera. Många upplever sig kränkta. Det var knappast till cheferna uppmaningen var riktad. Men trots rädsla sipprade det ut signaler från personal och anhöriga till DN, och DN kunde genomföra den stora granskningen. Det verkar inte vara chefernas förtjänst.

Nu vill jag gå över till något helt annat, nämligen vad Miljöpartiet anser vara viktigt i budgetdebatten. Det råder stor skillnad mellan tillgång och efterfrågan på vård- och omsorgsboenden samt korttidsplatser. En utvärdering av servicehus och trygghetsboenden bör göras. Omvandlingen av servicehus till trygghetsboenden måste stoppas under tiden. Forskare varnar för åldersegregation om en del äldre inte har råd att bo i trygghetsboenden.

Enligt stadens riktlinjer ska möjlighet till utevistelse vara en rättighet för alla, men så är det inte i dag. Miljöpartiet vill ha garanterad utevistelse och satsningar på personalen samt fler anställda. Vi vill också att det ska finnas minst ett kommunalt äldreboende i varje stadsdel.

Såväl trycksår och undernäring som demensvård kräver ökad bemanning för att man ska komma till rätta med problemen. Det råder också brist på tid för personalen inom äldreomsorgen och även inom hemtjänsten.

Bifall till Miljöpartiets budgetförslag!

Anförande nr 336

E w a S a m u e l s s o n (KD): Jag tycker att alla som arbetar i äldreomsorgen har ett stort ansvar. Cheferna har naturligtvis det allra största ansvaret. Om en chef ser att det förekommer vanvård och inte tar itu med det faller det naturligtvis tillbaka på hela verksamheten. Men jag tycker också att anställda inom äldreomsorgen har ett ansvar att anmäla vanvård, annars blir man delaktig i den. Sedan ska vi skapa sådana miljöer på en arbetsplats att man faktiskt vågar ta upp sådana händelser som är ute nu. De är alldeles för många. Det är min önskan att man verkligen ska kunna sitta ned och prata med varandra.

Jag var ute i äldreomsorgen väldigt mycket under den förra mandatperioden. Då försökte jag alltid prata med personalgruppen för sig och cheferna för sig. Hörde jag då samma berättelse kunde det kännas ganska tryggt, men det var inte alltid så. Då gick jag alltid tillbaka och pratade med cheferna återigen och tog upp det som hade hänt. Nu handlade det inte om vanvård, men det kunde ändå vara olikheter i hur man såg på sitt arbete. Jag tycker att alla inom äldreomsorgen har ett ansvar, men det största ansvaret har cheferna.

Anförande nr 337

E i v o r K a r l s s o n (MP): Jag har blivit ombedd av personalen att ta upp den här frågan i kväll. Jag tycker att det är jätteviktigt eftersom de är besvikna över detta. Jag vet att många tittar, så de har ju möjlighet att ta till sig vad du säger nu också. Jag menar att det behövs en lagstiftning om skärpning av lex Sarah så att meddelarskyddet blir bättre. Ibland är det tredje part som anmäler, det vill säga en sjukvårdsstuderande eller någon annan. Det är inte alltid de som jobbar inom äldreården, och då är det också fel någonstans om de inte vågar anmäla.

Anförande nr 338

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Hej, Eivor! Jag undrar om du någon gång lyssnar på det jag säger? Vi sitter i samma nämnd. Jag konstaterar att vi skriver debattartikel efter debattartikel och vi har presskonferenser. Jag tycker mig se att pressen också skriver det vi säger. Läser du det? Jag tycker att det låter som om du inte riktigt har sett vad som står i budgeten, och de senaste dagarna har du definitivt inte uppmärksammat hur vi vill komma till rätta med det som inte är fullgott eller det som brister.

Vi räknar med, nu pratar jag om framtiden, en ganska kraftig ökning av andelen äldre som är i behov av vård och omsorg. Vi kommer att få en kraftig ökning inom 10–15 år. Hur ska ni lösa den frågan om ni inte är beredda att anpassa äldreomsorgen efter detta faktum och släppa in fler aktörer?

Anförande nr 339

E i v o r K a r l s s o n (MP): Vi får alla anpassa oss efter det. Jag har inte sagt att det är fel att släppa in andra entreprenörer. Jag menar att det företag man driver ska gå med vinst, men den ska återinvesteras i verksamheten. Jag vill passa på att ta upp vad Riksrevisionen skrev 2009. Det är fortfarande aktuellt i dag. De skrev: Styrningen av privat äldreomsorg brister. Staten har inte fullt ut tagit ansvar för att säkra kvaliteten i privat äldreomsorg. De avtal som kommunen sluter med privata vårdgivare saknar dessutom ofta tydliga krav på kvalitet och insyn. Därmed minskar möjligheten för äldre att påverka samtidigt som risken för missförhållanden ökar.

I några meningar längre ned skriver de: Det är ovanligt att kommunen i sina avtal med privata aktörer ställer krav på vilka effekter omsorgen ska ha. Till exempel ställer kommunerna ofta krav på att det ska finnas olika typer av matsedlar men begär sällan att de äldres viktutveckling ska följas.

Anförande nr 340

Helen Jäderlund Eckardt (FP): Det är viktigt att agera när det uppkommer brister, oavsett om det är i kommunal regi eller om det är privata utförare. Man måste agera direkt. När Folkpartiet fick vetskap om de här missförhållandena på Koppargården agerade vi direkt. Vi lade fram skrivelser i stadsdelsnämnden. Vi vände oss hit till Stadshuset och till stadsdelsnämnden. Vi har fått en enig nämnd som vill häva avtalet. Vi har ett helt paket med åtgärder. Det är viktigt. Det måste ske snabbt. Så fort det uppkommer brister måste de åtgärdas på en gång. Det gäller också det som har uppdragats om riskkapitalister, vilket jag är mycket upprörd över. Det måste täppas till med lagstiftning. Det är på gång nu.

Jag är väldigt glad över att servicehusen kommer att finnas kvar som en boendeform. Vi har beslutat om tio plus tre servicehus som ska omvandlas till trygghetsboenden. Trygghetsboende är en mycket bra boendeform, men servicehus behövs som en nyans. Det har vi i vår budget. Jag är mycket glad över det.

Jag vill också snabbt säga att det är otroligt viktigt för kvalitetsutvecklingen att personalen kan yttra sig. Man måste naturligtvis fritt kunna uttala saker och ting. Det är min bestämda åsikt.

Anförande nr 341

Eivor Karlsson (MP): Detta är ett problem. Det har det också varit inom kommunala verksamheter under årens lopp. Det vet vi. Det är alldeles omöjligt att få personalen att våga uttala sig om man riskerar att råka ut för straff. Det måste vara en lagstiftning som styr det hela. Kan vi inte få meddelarfrihet, så att de kan uttala sig om de äldre, får vi inte heller en bra äldrevård.

Anförande nr 342

Christoffer Järkeborn (M): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Vi i Stockholm har i mångt och mycket en bra äldreomsorg. Vi har mycket att vara stolta över när det gäller äldreomsorgen i Stockholm. Jag har varit ordförande i stadsdelsnämnden på Södermalm, som är Stockholm största stadsdelsnämnd. Vi har drygt 1 miljard i budgeten när det gäller äldreomsorgen. Jag har gjort rätt många studiebesök och sett verksamheter som fungerar bra där de äldre är nöjda med vården och omsorgen och där personalen är stolta över det arbete som bedrivs.

Men ingen har kunnat undgå att se att det också finns brister inom äldreomsorgen. Varje brist är en brist för mycket. Varje missförhållande är ett missförhållande för mycket. Jag har blivit uppringd av oroliga anhängare som klagar och framför allvarlig kritik mot Stockholms äldreomsorg. Jag är därför väldigt stolt över de mycket kraftfulla åtgärder som Joakim Larsson och Sten Nordin presenterade i måndags. Det handlar bland annat om att vi nu stoppar nya centralupphandlingar. Vi inför en ny central enhet som kommer att göra fler oanmälda inspektioner. Vi påskyndar också arbetet för att införa en äldrepeng.

I min stadsdel ligger Vintertullen, som flera av er har hänvisat till. Vintertullen har haft tre olika entreprenörer på tio år. Jag tror inte att det är bra för någon verksamhet

att byta entreprenör så ofta. Det kommer vi att komma till rätta med en äldrepeng där den äldre kan välja den vård och omsorg som man tycker verkar bäst.

Jag vill också kort ta upp detta med vinster och riskkapitalbolag. Jag skrev en debattartikel för drygt en vecka sedan på Aftonbladet Debatt som hade rubriken ”Äldreomsorgen har blivit en kassako för riskkapitalbolagen”. Vi har en gemensam välfärd i Sverige som vi finansierar med våra skattepengar. Det är privatpersoner och företag som betalar skatt i Sverige. Jag blir upprörd när företag som helt får sina intäkter från oss skattebetalare sedan tar de här pengarna och skeppar dem till skatteparadis utomlands. Om man vill vara en del av den svenska välfärden ska man också vara beredd att betala för den svenska välfärden.

Nästa år ökar vi budgeten med nästan 200 miljoner kronor när det gäller äldreomsorgen. Hemtjänsten får en ökning med 5 procent och vård- och omsorgsboende en ökning med nästan 4 procent. Det är viktiga och bra satsningar. Vi får inte glömma bort att vi har mycket att vara stolta över i Stockholm när det gäller äldreomsorgen.

Anförande nr 343

A n n M a r i E n g e l (V): Välkommen till verkligheten, Christoffer! Jag tror att jag har stått i tio år i den här talarstolen och varnat för riskkapitalbolagen i vård och omsorg. I mer än tio år har också vi politiker på Södermalm haft problem med Vintertullen. Det har gått åt oändligt med tid för politiker och tjänstemän för att kontrollera, diskutera, granska avtalen, se om det är möjligt att bryta dem och göra nya planer. Under tiden har de boende farit illa och fått lida.

Om det här hade varit ett kommunalt boende skulle hade vi gått in dag ett och bytt chef och förstärkt personalen. Dessutom hade bolaget inte kunnat ta med sig sina vinster och flytta ut dem ur landet. Efter alla dessa år har man nu kommit till insikt och sagt upp avtalet. I stället har man överlämnat Katarinagården, ett väl fungerande kommunalt äldreboende, till samma Attendoföretag. Hur många år ska det ta innan ni står här och beklagar och säger: Så tråkigt. Vi förstod inte att ett vinstdrivande bolag ville ta ut vinst ur verksamheten. Beklagat.

Det är tråkigt att så många människor ska behöva lida under tiden medan ni kommer till insikt om detta som vi har vetat och sagt hela tiden, Christoffer.

Anförande nr 344

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): När det gäller vinster i äldreomsorgen har jag inga problem med att en verksamhet som fungerar väl och där man gör ett bra arbete också kan göra en liten vinst. Jag tror att jag har nästan lika många synpunkter som du när det gäller bolag som inte bedriver en verksamhet med bra kvalitet och dessutom gör vinster. Det är oförskämt och ingenting som vi kan acceptera.

Jag har blivit uppringd av personer som bor på Katarinagården och av anhöriga till personer som bor på Katarinagården som är oroliga. Jag tar verkligen deras oro på allvar. Jag är stolt över att vi nu påskyndar arbetet med en äldrepeng. Då blir det mer långsiktigt och inte den kortsiktighet som jag tycker att man ibland kan se när det gäller upphandlingar även om upphandlingarna har blivit mycket bättre i Stockholm.

Anförande nr 345

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Jag förstår att du är en av de borgerliga politiker som är glada över att Sten Nordin och Joakim Larsson reagerade. Jag skulle vilja fråga dig en sak. Låt oss se lite framåt i tiden. Du är engagerad när du håller på med stadsdelsnämnden och äldreomsorgen. Kan du se att det i framtiden kommer att finnas både kommunal äldreomsorg och privat äldreomsorg? Eller ser du att det räcker med att det finns olika typer av privata entreprenörer?

Anförande nr 346

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): I dag är andelen kommunalt driven vård- och omsorgsverksamhet 40 procent. Jag har inga problem med kommunala äldreboenden. Jag har full förståelse för att det finns vissa som också vill välja kommunala äldreboenden. Det viktiga för mig är kvaliteten. Även om jag kan hålla med om mycket av den kritik som har framförts den senaste tiden tycker jag att det blir ganska ensidigt. Ibland när man lyssnar på vissa av oppositionens ledamöter kan man få intrycket av att all kommunal verksamhet när det gäller vård- och omsorgsboenden i hela Sverige fungerar, och så är det inte. Jag ogillar brister i äldreomsorgen. Jag tänker kämpa varje dag för att alla äldre ska få en bra vård och omsorg oavsett om man väljer en entreprenör eller om man väljer ett kommunalt äldreboende. Jag har ingenting emot kommunala äldreboenden.

Anförande nr 347

Borgarrådet M o g e r t (S): Ordförande! Jag måste bara fråga dig en sak, du som är i verkligheten hela tiden, tror jag du uttryckte det. Jag tyckte det var så vackert. Attendo hade Vintertullen på Södermalm. De misskötte det, och trots detta har de nu fått Katarinagården. Samtidigt har du den här mannen, som jag har förstått går på era öppna möten och som också har varit ute i medierna en del, som flyttade sin anhöriga från Attendos Vintertullen till Katarinagården och sedan på något sätt sprangs ikapp av den här verkligheten och av Attendo. Förstår jag dig rätt när du säger att ditt svar till honom är: Nu blir det peng, så nu kan du flytta igen? Är det verkligen ditt svar och din bild av hur valfriheten ska vara?

Anförande nr 348

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Det stämmer att vi valde att inte förlänga avtalet med Attendo Care. Vi gjorde en utredning i stadsdelsnämnden som visade att det fanns brister i verksamheten som gjorde att vi inte kunde förlänga avtalet. Med de regler vi har när det gäller upphandlingar har Attendo Care lagt det bästa anbudet. Jag utgår nu ifrån att Attendo Care kommer att leva upp till det anbud som de har lämnat. Ingenting annat kommer att accepteras.

Jag träffade Bertil, som har flyttat sin mamma, i går. Vi var med i ABC båda två. Jag förstår hans oro eftersom de har gjort ett aktivt val. Han har velat välja bort Attendo Care. Det kan bli så här med upphandlingar. Man väljer bort ett alternativ, och sedan får man det alternativet trots att man har valt bort det. Mycket av detta kommer vi att komma till rätta med om vi inför en äldrepeng. Därför tror jag att det är viktigt att vi påskyndar arbetet, vilket också äldreborgarrådet har sagt att vi ska göra.

Anförande nr 349

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Ordförande! Det var en underbar beskrivning av valfrihet. Du har en valfrihet, och sedan försvinner den, och det är inte så mycket att göra åt. Det var nästan den bästa beskrivning av valfrihet jag har hört i den här salen.

Jag vill återgå till grundfrågan. Den är: Hur använder vi våra skattepengar? Nu finns de på Jersey i England och Schweiz, ja nästan överallt utom där de borde finnas, det vill säga i Stockholms stads kassakista för att användas i vår äldreomsorg. Det tycker jag är en grundfråga. Nu hör jag från den här sidan att ni inte gillar det längre. Jag tycker att det är jättebra. Vi har ett förslag i budgeten om att vi ska stoppa upphandlingar av företag som betar sig på det sättet. Det ska bli jättekul när vi voterar om det. Vi får se hur många av er som voterar med oss i Vänsterpartiet.

Jag vill visa på skillnaden mellan privat och kommunal verksamhet när det gäller hur vi kan agera. När jag satt i Rinkeby stadsdelsnämnd hade vi problem i servicehuset. Det var klagomål på nattpersonalen. Det var inte tillräckligt med personal. Då tog vi upp frågan direkt i stadsdelsnämnden, omfördelade resurser och löste problemet. Det är en himla skillnad mot det ni får göra med Koppargården. Oj, vi såg det, vi lämnar skrivelser till stadsdelsnämnden och vi får diskutera med Carema. Det är en lång byråkratisk process innan ni kan agera, och det får många äldre lida för. Jag tycker att man ska komma ihåg den här skillnaden.

Hur kan man agera snabbt för att rädda en situation? Visst kommer det att finnas problem inom kommunal äldreomsorg också. Det kommer det alltid att göra, men jag tycker ändå att man ska titta på hur vi löser situationen. Som jag sade tycker jag till exempel att det finns jättemånga bra kooperativ, och vi har Ersta. De tar inte ut vinst. De har höga krav på sin verksamhet, och det uppskattar vi. Vi uppmuntrar att den typen av verksamheter ska finnas i Stockholms stad.

Anförande nr 350

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande, fullmäktige! Jag tycker möjligen att vi har försökt reda ut den här frågan om riskkapitalbolag utomlands som tar vinster och inte levererar. Vi har varit mycket tydliga med vad vi tycker. Människor utanför den här salen har varit mycket tydliga med att de inte gillar detta. Men ni fortsätter och vill gärna prata om det här. Då kan vi vända lite på detta och fortsätta vi också. Då frågar jag: Ann-Margarethe, tycker du att det här resonemanget gäller när ni föreslår att man ska gå in med ganska många miljarder i ett svenskt bilföretag eller flera så att pengarna hamnar i Kina? Är det samma resonemang där? Vad vill ni göra för att få en bättre äldreomsorg i Stockholm? Jag har inte hört så mycket om det under debatten hittills.

Anförande nr 351

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Nu vill inte jag jämföra våra äldre med bilar och Kina. Jag tycker att det var lite väl långsökt. Jag tycker att det är jättetråkigt om du inte har läst vår budget. I den står det om massor av satsningar på äldreomsorgen, till exempel 52 miljoner mer för att kunna anställa fler i hemtjänsten. Är det någonting man får höra från alla fackliga företrädare och från all personal som man

träffar här i Stockholms stad är det att det finns för få händer inom äldreomsorgen. Det är ofta orsak till väldigt dåliga arbetsmiljöer och stress. Att avsätta pengar för att anställa fler i äldreomsorgen är det absolut viktigaste i vår budget. Läs den gärna ordentligt, Joakim!

Anförande nr 352

S t i n a B e n g t s s o n (C): Vi i Centerpartiet gillar att återvinna, och därför återvinner jag min senaste replik eftersom jag aldrig fick något svar från Karin Rågsjö. Nu vill jag påminna Ann-Margarethe Livh om att ni i Vänsterpartiet kallar er för Sveriges enda feministiska parti. Jag skulle fortfarande gärna vilja veta varför det är okej att göra vinst när man bygger ett äldreboende, och nu pratar jag om vinstintresse i alla bolag och inte just riskkapitalbolag, men inte när man driver det. Jag hoppas fortfarande att det inte beror på att det första arbetet, byggandet, är traditionellt manligt medan det andra arbetet, vården, är traditionellt kvinnligt.

Anförande nr 353

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Men snälla rara! Detta är ju helt olika saker. Har vi någonsin sagt att det är fel att göra vinst? Det har vi aldrig i livet sagt. Till exempel gör Ersta också vinst, men de investerar vinsten i själva verksamheten. Det är en himla skillnad. Om vi ska snacka om jämställdhet undrar jag vem som sitter i alla dessa skumraskbolags styrelser. Har du sett det i tidningen? Det är män, män och män med miljoner i lön. Vilka jobbar i de här privata företagen och betalar deras löner? Jo, kvinnor med låga löner. Det är ojämnt.

Anförande nr 354

E w a S a m u e l s s o n (KD): Hej, Ann-Margarethe! Jag tror att vi är överens om det här med riskkapitalbolagen. Jag vill ställa en annan fråga till dig. Jag hoppas att jag hörde fel. Du sade att i en kommunal verksamhet, servicehuset i Rinkeby, beslutade ni i nämnden att omfördela resurserna. Det är jag med på. Men sedan sade du: Och sedan gick vi in och fördelade om personalen. Det kan väl inte nämnden få göra?

Anförande nr 355

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Jag kanske uttryckte mig fel, Ewa. I så fall ber jag om ursäkt. Vi omfördelade resurser och tillsatte mer personal. Jag ber väldigt mycket om ursäkt om jag uttryckte mig fel.

Anförande nr 356

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (FP): Jag vill återigen säga att vi verkligen är emot det här med riskkapitalbolag. Det har vi sagt flera gånger. Jag tycker att det borde ha gått fram att det är någonting vi verkligen tar avstånd ifrån. Jag är i alla fall glad att du erkänner att det kan finnas brister även i kommunal omsorg. Vi har brister både i kommunal omsorg och i privat omsorg. Det är mycket viktigt att vi slår fast det. Det är bra att du som vänsterpartist säger det här. Utifrån det måste vi se till att vi har en ordentlig kvalitetssäkring så att vi kommer åt de här bristerna oavsett

driftsform. Sedan reagerade jag lite på att du sade att det är *våra* äldre. Det är inte våra äldre eller dina äldre. Vi måste tänka på vad vi säger. Det är enskilda personer som vill stå för sig själva. Det är jag helt övertygad om.

Vänsterpartiet har röstat emot alla valfrihetsreformer som vi har infört här i staden. Vi tycker att det är oerhört viktigt att man har den här rätten att välja även om man kanske inte utnyttjar den. Rätten att välja är oerhört viktig.

Anförande nr 357

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Som jag sade i början av detta replikskifte var det en underbar beskrivning av valfrihet när någon väljer bort Attendo och flyttar, och efter kommer Attendo springande. Det tycker jag var en fantastisk valfrihet. Låt mig för hundratusende gången säga i den här salen – och jag hoppas att jag aldrig mer behöver säga det – att valfrihet för oss är att en äldre på äldreboendet själv får välja vilka åtgärder han eller hon vill ha oberoende av om man bor i kommunal eller privat verksamhet. Vill jag gå ut och promenera ska jag kunna få det. Vill jag ha städad eller någon som pratar med mig ska jag kunna få det. Jag ska kunna välja. Det är det som är valfrihet.

Anförande nr 358

H a n n a B r o b e r g (M): Ordförande, fullmäktige! Det har varit en spännande och bra äldredebatt, tycker jag. Man ska komma ihåg, nu när vi under de senaste dagarna har landat i mycket av kritik, att det också bedrivs otroligt mycket fantastiskt bra verksamhet. Jag vill passa på att hissa flaggan i topp för Riddargården, som är ett privat drivet äldreboende på Norrmalm. Det drivs av Stockholm Äldreomsorg AB – ett litet personalägt bolag som jobbar med Eden som koncept. Ni kan läsa om detta på deras hemsida. Det utgår från att den äldre bor i sitt hem i äldreboendet, och där jobbar personalen. Det är inte så att de äldre kommer till en verksamhet. Det finns en annan logik i detta.

Jag tycker att det är viktigt att komma ihåg att det finns fantastiskt bra verksamheter. Jag tycker att de mindre, privatägda och idéburna aktörerna, men också en del av de andra större privata företagen, som också har bra verksamheter förutsatt att de har bra ledning, bra och kompetent personal, inte för stor personalomsättning och så vidare, ska finnas med i Stockholms äldreomsorgs utveckling även framöver.

Jag tror inte att man ska jobba med den modell vi har haft under många år. Socialdemokraterna har ju också upphandlat med prisupphandling sedan 20 år och inte kritiserat detta system nämnvärt själva när de har varit ansvariga. Det handlar i många fall åt att man ägnar sig åt något slags poängprosa. Man skriver sådant som man vet ger goda poäng i bedömningen, och man vinner upphandlingar. Men sedan vill man inte leva upp till innehållet.

Framför allt handlar det inte om konkreta, faktiska siffror som antal anställda, vilken typ av kompetens de har, andel fast anställda och så vidare. Det är sådant som vi kan springa på oanmälda besök för och kolla upp, titta på scheman med mera. Det handlar i stället om innehållet. Det är mat, som ofta lyfts fram, men också utevistelse,

läsning, annan typ av stimulans, motion och så vidare. Det är allt detta som man lägger i sina anbud i poängprosan.

Vi bör framöver jobba med en auktorisation, det man har kallat för en äldrepeng, där den äldre kan välja ett boende som kan drivas av en aktör under lång tid och utvecklas. Det har andra kommuner gjort, och lagen om valfrihet ger en sådan möjlighet. Jag tror att vi ska titta ordentligt på detta och se till att hitta en bra lösning för Stockholm. Det ger en långsiktighet. Man slipper bli ikappsprungen av någon aktör som man har valt bort, utan man kommer till ett boende som drivs på lång sikt och utvecklas. Där kan också personalen känna att detta ledarskap, denna värdegrund och detta arbete som jag bidrar till är en bra äldreomsorg, och här vill jag jobba.

Jag tror att vi också ska fortsätta att stödja anhöriga mycket mer. Vi ska fortsätta att uppmuntra folk förebyggande och ha en bra ingång i äldreomsorgen fortsatt.

Anförande nr 359

S t e f a n N i l s s o n (MP): Numera drivs hemtjänsten, som jag tänker prata om nu, av många olika typer av utförare. Kommunen utför sisådär 40 procent, om jag uppfattade äldreborgarrådet rätt tidigare. Vi tycker att det rent generellt är bra, men det finns ett stort men: I delar av staden är det inte längre möjligt att välja kommunalt utförd hemtjänst trots att många äldre anser att just detta för dem är en viktig garanti för trygghet och kvalitet. Ett enkelt sätt att komma runt detta är att denna rätt ska finnas för alla äldre.

Min fråga till dig är helt enkelt: Tycker du att alla äldre ska ha möjlighet att välja kommunalt utförd hemtjänst och privat utförd hemtjänst oavsett var de bor i staden?

Anförande nr 360

H a n n a B r o b e r g (M): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att det är tredje eller fjärde repliken som Miljöpartiet ägnar åt driftsformen den här kvällen. Jag tycker att det är jätteintressant att ni är mer fokuserade på driftsformer än vad Socialdemokraterna och Vänsterpartiet är i debatten.

Vi är tydliga med att vi ska ställa krav på vad man ska få i innehållet. Det ska vara god kvalitet, man ska få välja själv och så vidare. Självfallet ska vi följa upp det. Men driftsformen är inte det viktiga. Det viktiga är att man får ut bra kvalitet för den enskilde och bra effektivitet för våra skattepengar som vi sätter in i verksamheten.

Anförande nr 361

T o r u n B o u c h e r (V): Jag har lite problem med LOV – den här pengarna. Min erfarenhet av den är att den i princip tvingar alla utförare att göra likadant. Valfriheten blir då en valfrihet när det gäller att välja utförare i stället för innehåll. För mig är det ett problem i och med att det finns en hel del forskning som visar och mycket god evidens för att äldre efterfrågar att få välja innehåll snarare än utförare – vad akademikerna kallar för voice snarare än exit.

Hanna Broberg pratar om idéburna aktörer i Stockholms äldreomsorg. Jag vill påpeka en sak när det gäller detta. Jag håller med om det. Ersta vill helst inte ägna sig åt äldreomsorg längre eftersom de har så extremt låga ersättningsnivåer. De tycker inte att de kan utföra kvalitativ äldreomsorg längre, och de har protesterat mycket mot det här.

Anförande nr 362

Hanna Broberg (M): Ordförande! Om vi tar det sista kan vi konstatera att med den ökning vi gör på hemtjänsten borde Ersta kunna tänka sig att vara med igen. Det är en av de dialoger som har funnits och bakgrunden till den satsning som görs i budgeten.

Auktorisationen är bra eftersom man ställer ett grundläggande krav som alla aktörer ska kunna uppfylla. Sedan är det möjligt att utöver det göra som Riddargården och utveckla Eden, som är ett förhållningssätt och ett kvalitetsarbete inom äldreomsorgen, i sin verksamhet.

Jag tycker att poängen med LOV är att det blir ett mycket enklare förfarande om en verksamhet missköter sig. Då förlorar utföraren auktorisationen och kan tvingas sluta med verksamheten. Det blir ett mycket starkare maktförhållande från oss som beställare mot en utförare med lagen om ett valfrihetssystem och med en auktorisation än vi har med upphandlingarna i dag.

Anförande nr 363

Borgarrådet Mogert (S): Ordförande och fullmäktige! Jag har två kommentarer och en fråga.

Till att börja med: Jag tror – men jag kan ha fel – att när Uppsala införde pengan ledde det till att de fick tre nya Caremaboenden, apropå vilka man får in i systemet. Med det system ni förespråkar riskerar vi att få ett system där man köpa och sälja enheter och ha långsiktig kapitalplacering, vilket rimligen gynnar de stora som sysslar med just kapitalplacering.

Min fråga är: Hur ska du göra med nästa skandalboende sedan, om det pluppar upp ett till? Om Koppargården hade varit i ett pengsystem hade ni inte kunnat ta tillbaka det. Då hade ni inte kunnat kommunalisera det. Nu säger ni: Vi tar auktorisationen! Men fråga kamraterna i utbildningsnämnden hur det har gått med förskolorna när de har försökt göra så! Vi har haft en process på två och ett halvt år som har slutat med att de har bytt namn, och så har vi fått börja om. Det är ett helt horribelt system ur det perspektivet. Det bygger på att kunden kan flytta om det är dåligt, och det kan många av dem som är, så att säga, kunder i det här fallet inte göra. Hur hanterar ni det?

Anförande nr 364

Hanna Broberg (M): Jag tror att vi ska titta på ett lite mer närliggande exempel. Det är i alla fall bara någon mil ut till Nacka, och det är ytterligare några mil till Uppsala. I Nacka har man lyckats få en mångfald aktörer i sitt auktoriserade

system. Om vi ska göra en sådan här modell i Stockholm finns det självfallet många andra exempel att lära sig av, både sådana som har blivit sämre och sådana som har blivit mycket bättre.

När det gäller möjligheten att ta över är det detta vi måste titta på. Det gör man i skolan. Om en skola till exempel är misskött eller om man ser på andra exempel där man använder motsvarande auktorisation tvingas kommunen gå in och ta över och driva en verksamhet på ett eller annat sätt. Det måste man kunna lösa.

När det gäller stora penningstarka aktörer tycker jag i och för sig att de är välkomna, förutsatt att de platsar i det system de själva vill vara aktiva i. Vi sätter in en massa pensionssparpengar och så vidare som ska användas och vara verksamma och aktiva. Det är som i vilket annat sammanhang som helst; det är klart att pengarna måste få göra nytta i investeringar som vi kräver till exempel i välfärden också.

R VII SOCIALROTELN

**Stadsdelsnämnderna: Stöd och service till personer med funktionsnedsättning, Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri, Ekonomiskt bistånd, Socialnämnden, Överförmyndarnämnden, Servicenämnden
Punkt 4, 13, 18, 12)**

Anförande nr 365

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! I dag är jag som socialborgarråd stolt över att vi kan fatta beslut om flera viktiga sociala investeringar i dagens och morgondagens stockholmare. Alliansen i Stockholm pekar med den budget vi nu debatterar tydligt ut färdriktningen. Vi prioriterar tidiga insatser, förebyggande arbete och metoder som bygger på forskning och evidens. Vi tar intryck från vår omvärld, och vi fortsätter omställningen till en modern socialtjänst.

I en växande stad är det viktigt att det finns ett starkt socialt kitt som får staden att hänga samman. Vi måste fortsätta med att ge våra barn en bra start i livet. Barnen får framtidstro genom att vi visar medmänsklighet och ger deras föräldrar och senare också barnen möjlighet till självständighet och förmåga att ta makt över sitt eget liv.

Tryggheten är centralt för en bra stad. Trygghet är också en förutsättning för frihet. Det är bara i en trygg stad som människor har möjlighet att röra sig fritt och ges möjlighet att mötas. Därför blev jag glad när jag nyligen kunde ta del av den mätning som visar att stockholmare är tryggare än någonsin tidigare.

Fru ordförande! De bästa investeringarna vi kan göra i ett Stockholm i världsklass tycker jag är att investera i barns framtid. Därför är det glädjande att barnfattigdomen minskar i Stockholm och att det är färre barn som växer upp med föräldrar som är beroende av ekonomiskt bistånd. Som det har sagts under dagen i dag föds det oerhört många barn i Stockholm. Det är jag den första att välkomna. Det innebär också att allt fler stockholmare blir föräldrar. Vissa klarar uppgiften galant på egen hand. Andra stöter på mindre problem, medan vissa får svåra problem och stora bekymmer som de inte kan hantera på egen hand. Då räcker det inte med ett föräldrastöd som riktar in sig bara på nyblivna föräldrar. Det måste också finnas stöd att få om treåringen hemma plötsligt blir utåtagerande eller när det blir ständiga konflikter med tonåringen hemma.

Insatserna har stöd i forskningen. Vi vet att föräldrastödsprogram är det mest effektiva vi kan sätta in om vi vill förebygga kriminalitet och missbruk på sikt. Det ska vi också fortsätta med.

Fru ordförande! Budgeten för 2012 innebär också att ett fullvärdigt barnahus nu äntligen kan etableras i Stockholm. Det blir ett barnahus där socialtjänst, polis, åklagare och sjukvård samlas under ett tak. Vi vill förstärka stödet till de våldsutsatta barn och unga som finns. Genom att kunna erbjuda en trygg miljö där barnen sätts i centrum tror vi att vi också kan utveckla metoder så att utsatta barn får det absolut bästa stödet.

Ett växande problem som vi verkligen har satt fingret på i år är den ökning av cannabisbruk bland unga som vi ser i Stockholm. Här vill vi rikta in stödet till föräldrar. Vi vill att föräldrar ska vara delaktiga i det förebyggande arbetet. Fler föräldrar ska kunna få kunskap om de skadliga effekter som kan uppkomma när unga testar cannabis. Vi vill också att fler föräldrar ska kunna få verktyg för hur man samtalar om droger med sina barn. Vi vet att föräldrar är den viktigaste skyddsfaktorn för barn. Därför vill vi engagera fler mammor och pappor i Stockholm i arbetet mot narkotika. Låt mig vara tydlig: Vi kommer aldrig att ge oss förrän vi har lyckats bryta denna trend!

Fru ordförande! Stockholm är en helt fantastisk stad att leva i. Det är därför så många människor flyttar hit. En stad man älskar ska man vara rädd om och värna, och vi är många som älskar Stockholm. Därför är det vårt ansvar att också värna dem som är allra mest utsatta i samhället. Bland dem som har det allra svårast finns också de som lever i akut hemlöshet.

Med detta sagt bör vi också komma ihåg att hemlösheten minskar i Stockholm trots en kraftig befolkningstillväxt de senaste åren. Jag är däremot mycket medveten om att många stockholmare fortfarande saknar en plats som de kan kalla sitt hem. Här måste vi göra mer. Därför kraftsamlar vi för att kunna nå vårt mål om att halvera den akuta hemlösheten i Stockholm till 2013 genom att erbjuda fler en bostad först och genom att erbjuda fler stödboenden och fler försöks- och träningslägenheter.

Vi arbetar för att fler inte ska bli hemlösa genom att det nu ställs krav på att alla stadsdelar ska ha vråkningsförebyggande strategier och genom att fler unga som av någon anledning inte kan eller får bo kvar hemma får hjälp och stöd till en mer trygg och ordnad tillvaro.

Fru ordförande! Alliansens budget för 2012 kombinerar en politik som bidrar till att utveckla Stockholm till en attraktiv region. Finansborgarrådet sade i sitt inledningsanförande här i dag att Stockholm ska vara en bra plats att åldras i. För mig som socialborgarråd är det också viktigt att Stockholm blir en bra plats och stad att växa upp i.

Med detta sagt yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut för 2012.

Anförande nr 366

Borgarrådet M o g e r t (S): Ordförande, fullmäktige! Jag träffade en socialsekreterare utanför Stadshuset vid förra fullmäktigesammanträdet. Hon stod här ute och delade ut flygblad för att protestera mot nedskärningarna i socialtjänsten. Jag har varit i den här staden i 20 år nu, sade hon, och jag brinner för det här. Men nu tror jag inte att jag orkar så mycket längre. Nu har det varit åtminstone fem år på raken med nedskärningar, fortsatte hon. Jag ska erkänna att jag tog flygbladet och tänkte att det är synd att hon inte höjer rösten mer.

I dag möts jag, till min glädje, på DN Debatt av Akademikerförbundet SSR som varnar för den borgerliga budgeten. Den täcker inte ens inflationen, säger man. Ni kanske har fått godkänt av Anders Ygeman, men SSR och LR hejar på oss. Bytt är bytt, kan jag väl säga.

Detta är ingen tillfällighet. Så här har det sett ut – inte med Anders Ygeman utan med socialtjänsten. Så här har det sett ut i år efter år. Osthyveln har tagit skiva efter skiva av Stockholms socialtjänst – och detta helt i onödan, vill jag påstå. Stockholm är ingen fattig stad. Den är det inte nu, och den var det inte 2006 när ni kom över. Ni kom snarare, skulle jag vilja påstå, till något av ett dukat bord – ett smörgåsbord av möjligheter som fanns tillgängliga. Problemet är att ni inte har varit så intresserade av att satsa på de fattigaste och mest utsatta stockholmarna. Smörgåsbordet av möjligheter var inte så intressant för er. I stället sålde ni sillen, lade ut laxen på anbud och satte kniven i verksamheterna. Det är i stort vad ni har gjort.

Jag tycker att det är tråkigt. Socialtjänsten är ett område där behoven aldrig tar slut. Det går liksom inte att möta fullt ut. Det är tvärtom så att arbetsuppgifterna har en tendens att aldrig ta slut. Jag skulle vilja lyfta fram några av de områden där det behöver göras mer. Det första är individ- och familjeomsorgen på stadsdelarna, där läget nu är så pressat att man kan ifrågasätta om det är rättssäkert. Man har inte resurser för att göra tillräckliga eller ens tillräckligt många utredningar av de problem man får anmälda. Det andra är Maria Ungdom. Det är en väl etablerad Stockholmsverksamhet som har fått skära tjänst efter tjänst i flera år och som nu mer än någonsin behöver tillskott för att, som borgarrådet sade, möta ett ökat cannabismissbruk bland våra unga. Då räcker det inte att bara prata med föräldrarna. Då måste vi se till att skyddsnätet finns också för våra unga.

Till sist vill jag lyfta fram en liten detalj, nämligen mer medel för att hitta kontaktpersoner. Det är en liten sak, men jag tycker att det är så pinsamt att vi varje gång misslyckas med att möta behoven och tvingas svara de stockholmarna som har blivit biståndsbedömda att det inte blev något. Det blev inget; vi kunde inte klara av det. Det vill jag slippa säga i den här staden.

Bifall till den socialdemokratiska reservationen!

Anförande nr 367

S t e f a n N i l s s o n (MP): Det finns två frågor på det sociala området som är särskilt viktiga för oss i Miljöpartiet. Det är områden där det måste till kraftiga förändringar. Jag syftar först på arbetet med barn och unga och arbetet mot hemlösheten. Jag tänker i det här anförandet ägna mig åt barn och unga och återkommer till de hemlösa i mitt nästa anförande.

Dåvarande socialborgarrådet Ulf Kristersson tog för några år sedan fram en mycket bra utredning om Stockholms stads arbete med barn och unga. Utredningen konstaterade bland annat att det behövs kraftiga ökningar av resurserna till arbetet med barn och unga för att vi ska kunna hålla en tillräckligt hög nivå i arbetet. Vad ledde då utredningen till? Jo, den ledde till fortsatta årliga nedskärningar under förra mandatperioden från er i majoriteten på just resurserna till barn och unga. Nu, när ni har lagt fram er andra budget för denna mandatperiod, är det ytterligare nedskärningar. Denna budget innehåller jämfört med i år ynka 5 miljoner mer för 2012 till de sociala verksamheterna i stadsdelarna. Det hade behövts 30 miljoner för oförändrad verksamhet för att hålla jämna steg med ökningar av priser och löner.

Stadsdelsnämndernas sociala verksamheter går på knäna till följd av fem år i rad av nedskärningar. Nu ger ni alltså stadsdelsförvaltningarna i uppdrag att spara ytterligare 25 miljoner som förutom barn och unga kommer att drabba personer med missbruksproblem och psykiska problem. Hur tänker ni? Det är helt orimligt. Ingen annan verksamhet i kommunen, förutom miljön, har drabbats av en sådan här nedmontering. Stockholm klarar nu inte av att uppfylla vare sig lagens eller anständighetens krav på en god socialtjänst.

Bland barn och unga som lever i missbruksfamiljer eller med föräldrar med psykiska barn eller som driver vind för våg finns massor med mänskliga tragedier. Över 12 000 anmälningar per år om barn som far illa kommer in till socialtjänsten. Inte ens hälften utreds. Orsaken är brist på socialarbetare. Massor av barn upptäcks inte och fångas därför aldrig upp. De får inte den hjälp de behöver.

Det är nu helt nödvändigt att rusta upp socialtjänsten efter dessa år av allvarlig misskötsel från er i majoriteten. Vi lägger i vårt budgetförslag in 60 extra miljoner plus kompensation för höjda löner och priser för arbete med barn och unga. För dessa 60 nya miljoner kan vi fånga upp barnen som lever i svåra miljöer och hjälpa dem och deras föräldrar. Vi kommer också att kunna rusta upp det uppsökande arbetet bland barn och unga. Vi kommer att kunna följa upp varje enskilt barn som inte längre kan leva hos sina biologiska föräldrar på grund av att dessa har för stora egna problem. Vi ska inte ha några fler barnhemsbarn eller några fler barn som far illa i familjehem.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets förslag till budget.

Anförande nr 368

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande, fullmäktige! Det är få saker som berör oss alla så mycket som när vi ser och upplever att barn och ungdomar far illa. Att tycka synd om eller bli upprörd räcker inte. Vårt ansvar måste vara att skapa förutsättningar, system, åtgärder och verksamheter som stöder barnen och deras anhöriga. Målet måste vara att stärka deras rättigheter och förbättra deras levnadsvillkor.

Om man frågar dem som jobbar i barnbranschen vad de anser vara de allra viktigaste åtgärderna svarar nästan alla: Jobba förebyggande! De svarar också att tiden har mycket stor betydelse. De understryker att utsatta barn och ungdomar själva måste få komma till tals och veta vart de ska vända sig. Det har genomsyrat vårt budgetförslag.

Föräldrarna är ofta de allra viktigaste vuxna för ett barn, och de är sällan utbytbara. Stadens föräldraprogram Komet och ABC kommer att erbjuda ännu fler föräldrarprogram i förebyggande syfte för att minska våld inom familjen. Föräldrar som uppbär försörjningsstöd och går till jobbtorgen får rätt till två veckors ledighet på sommaren för att vara tillsammans med sina barn. Alla skolor och förskolor har ett tydligt uppdrag att uppmärksamma när barn misstänks fara illa. Varje förskola och skola ska ha en egen namngiven socialsekreterare i stadsdelen.

Vi undersöker nu också möjligheterna att inrätta en jourtelefon där man kan få möjlighet att ställa frågor och få råd om vart man ska vända sig när man ser att barn har det svårt. Äntligen inrättas ett riktigt barnhus i Stockholm med tydlig samverkan mellan socialtjänst, polis, åklagare och landsting. Barn som har utsatts för grov brottslighet måste mötas på ett varsamt sätt samtidigt som bevis säkras.

Tid kan vara skillnaden mellan liv och död. Orosanmälan om att barn far illa måste alltid tas på största allvar. Inom 24 timmar ska kontakt tas med familjen eller med familjehemmet. Samarbetet med föräldrarna måste öka. Obligatoriska föräldrasamtal ska hållas senast inom 48 timmar när en minderårig påträffas påverkad av polisen eller socialtjänsten eller när någon har anmälts för brott.

Just nu pågår försöket med sociala insatsstyrkor på några ställen i staden. Denna arbetsmetod ska användas mer. Det ska mycket till innan barnen vänder sig till socialen själva. Men många barn behöver någon att prata med och någon som hjälper dem att tillvarata deras intressen. Stockholms stad utökar sitt stöd till Bris för att det ska bli möjligt att hålla barnens jourtelefon öppen dygnet runt. Barnrättsbyrån, som nyligen har startats av Ersta diakonisällskap, har beviljats projektbidrag. Socialtjänsten utvecklar arbetet med att finnas ute på nätet. Det handlar om att vara på plats på samma arenor som barn och ungdomar. Vi får aldrig förtrötta i arbetet för att alla barn ska ha rätt till ett tryggt liv.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 369

I n g e r S t a r k (V): Ordförande, fullmäktige! Socialtjänsten befinner sig på undantag. Enheten för hemlösa har underskott med flera miljoner. För att BUSS-utredningen ska förverkligas krävs 100 miljoner kronor. Individ- och familjeomsorgen, särskilt barn och ungdom, har i 8 av 14 stadsdelar underskott. Stöd och service är katastrof med 66,6 miljoner kronor i underskott i T2:an och så vidare, och så vidare.

Därför höjer Vänsterpartiet skatten med 60 öre tillbaka till 2006 års nivå. Vi blir en anständigare kommun som till exempel har råd att besöka våra familjehemsplacerade barn fyra gånger om året. Med denna höjning får vi inte högre skatt än Sollentuna. Ingen kan påstå att Sollentuna är en högskattekommun. Det blir inte heller Stockholm efter vår återställare. Vänsterpartiet arbetar för en solidarisk socialpolitik som ger rätt till en skälig levnadsnivå även för människor som måste söka ekonomiskt bistånd. En självklarhet borde vara SL-kort och internetuppkoppling i normen. Att kunna söka arbete genom nätet ger frihet och möjlighet att mer aktivt söka arbete. För barnen är det nödvändigt för att de ska kunna sköta skolarbetet.

Kommunen ska ha det grundläggande ansvaret. Frivilligorganisationerna är ett komplement. Det sker nu en farlig vridning åt det andra hållet där kommunens socialtjänst riskerar att bli komplementet. De ideella organisationernas oberoende minskar, insynen blir sämre och tystnaden ökar inför nedskärningar. Långsiktigheten minskar dessutom, och långsiktighet är A och O i socialt arbete. Vänsterpartiet vill tillsätta en tvärssektoriell utredning som granskar de socioekonomiska konsekvenser som segregationen får för barn och ungdomar. Alla barn till föräldrar med missbruk

och psykisk ohälsa ska ha rätt till gruppstöd. Ingen grupp barn och unga ska särbehandlas. Alla har rätt att växa upp till fria individer.

Staden har gjort en alldeles utmärkt kartläggning över barn och ungdomar som växer upp i hedersrelaterade miljöer och som i och med det har kraftiga begränsningar i sin vardag. Denna kunskap måste leda till åtgärder. Politik är att genomföra, inte bara att utreda. Stadens socialarbetare har under många år i tysthet arbetat under allt hårdare press. Nu bryter allt fler tystnaden och berättar om sin arbetsmiljö. Det är bra, men det måste också leda till ökade resurser.

Slutligen: Kommunfullmäktige har beslutat om att staden ska delta i ett försök med sprututbyte. Alla partier utom Moderaterna röstade för. Nu måste försöket bli verklighet. Jag lovar att vi kommer att bevaka frågan.

Bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 370

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Under det gångna året har vi i socialnämnden fattat många viktiga beslut – beslut som påverkar många människors liv i positiv riktning. Vi har till exempel beslutat utöka Krutons verksamhet för hedersvåldsutsatta tjejer till att även omfatta killar. Vi har beslutat utöka stadens platser för ensamkommande flyktingbarn. Vi har beslutat att det ska finnas möjlighet att få ett glas vin på särskilda boenden. Vi har deltagit i beslutet om att det ska införas ett sprututbytesprogram i Stockholm. Exemplet är många.

Ordförande! Ett Stockholm i världsklass förutsätter att vårt arbete fortgår. Ett Stockholm i världsklass kräver ett Stockholm för människan. Vi har fortfarande människor som lever i akut hemlöshet i vår stad. Så länge vi har det ska arbetet med hemlösa vara prioriterat. I förra årets budgetdebatt pratade vi om hur Bostad först skulle kunna vara en del av lösningen på problemet. Under 2011 har vi inlett och även utökat detta arbete. Alla problem kan inte avhjälpas med kollektiva lösningar. Varje människa som lever i hemlöshet har sina egna individuella orsaker till hemlösheten och behöver därför sina egna individuella lösningar. Där tror vi i Centerpartiet att just Bostad först är ett bra komplement till all annan bra verksamhet som staden, frivilligorganisationer och andra bedriver. Stockholms arbete med Bostad först går bra. Jag och Centerpartiet ser fram mot ytterligare utökningar under 2012.

Ordförande! För knappt en månad sedan fattade vi i socialnämnden beslut om ett nytt program för kvinnofrid. Arbetet med programmet kommer att inledas under nästa år. För oss i Centerpartiet är det viktigt att kompetensen om våld i nära relationer präglar stadens arbete och att de mål som har satts upp i programmet om kvinnofrid dominerar arbetet. Vi kan inte göra ett bra arbete om vi inte vet vad vi har för mål. Arbetet med kvinnofrid är oerhört viktigt även för barnen. Ofta läggs grunden för ett kriminellt utanförskap i tidig ålder. Vi vet att barn som har utsatts för och bevittnat våld har större benägenhet att själva använda våld i vuxen ålder. Det är därför viktigt att samhällets olika insatser som skola, polis och socialtjänst tidigt agerar kraftfullt med både ramar och kramar i stället för att som så ofta historiskt ingripa för sent. I

kommunstyrelsens förslag till beslut nämns vikten av vuxnas närvaro i barns och ungdomars liv. Det är något som vi i Centerpartiet gläds mycket åt.

Ordförande! Det sociala området är enormt omfattande. På tre minuter kan bara så här mycket nämnas. Men för oss centerpartister är individens val och styrka vägledande oavsett vad eller vem det gäller. Vi vet att nästan alla människor har förmågan att välja själva. Ibland behöver några dock lite hjälp på vägen. Men det är individens kraft som ska styra hjälpen. Varje unik individ ska hanteras efter individens egen förmåga. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 371

Ewa Samuelsson (KD): Fru ordförande! Tillgänglighet är ett ord som lätt förknippas med att gälla behov som personer med funktionsnedsättning har. Men jag hävdar att tillgänglighet gäller oss alla, och att alla har glädje av en mer tillgänglig stad. Den nedsänkta delen vid övergångsställena är lika bra för en barnvagn som för en rullstol eller en väska på hjul. Displayen i tunnelbanan eller vid busshållplatsen har inte enbart personer med hörselnedsättning glädje av. Kontrastmarkeringar på trottoarer, i trappor eller vid busshållplatser är inte heller enbart ett stöd för personer med synnedsättning.

Allt detta är tillgänglighet i den fysiska miljön. Men vi arbetar också vidare med kommunikation och information. Det handlar till exempel om stadens hemsida, som till stora delar är tillgänglig på lättläst svenska och teckenspråk. Man kan också lyssna på den. När jag nu under hösten är ute i alla fackförvaltningar ges många exempel på ett aktivt tillgänglighetsarbete. Nu fortsätter arbetet, inte minst genom det program för delaktighet som kommunfullmäktige beslutat om i juni. Det är ett program som har arbetats fram i gediget arbete med stadsdelsdirektörer, funktionshinderorganisationer och sist men inte minst stadens funktionshinderombudsman Riitta-Leena Karlsson.

I budgeten understryks nu vikten av att alla nämnder och styrelser i sina egna verksamhetsplaner skriver ned de aktiviteter som de ska arbeta med under kommande år. Även nästa år avsätts 11 miljoner för att fortsätta den utbildningssatsning som har satt fart i år. Utbildad personal är en förutsättning för bättre stöd och service och skapar trygghet för den som erhåller stödet. Bemötandet kommer nästan alltid upp när jag talar med enskilda personer. Det handlar inte om att man kanske har fått ett nej på en ansökan utan om hur man har fått det framfört. Alla verksamheter måste hålla denna fråga levande varje dag.

Socialförvaltningen får också i uppdrag att se över hur vi kan arbeta mer regionalt med utbildning. Flera kranskommuner har redan sagt sig vilja delta i ett sådant arbete. En stor utmaning är det stora behovet av gruppboheter. Där krävs en kraftig utbyggnad, och en central grupp arbetar nu tillsammans med stadsdelsnämnden för att vi ska få fart på arbetet.

Ledsagarservice skapar just nu oro, och ett flertal upplever att de inte får det stöd som de tidigare har haft. Socialförvaltningen arbetar just nu med att få fram underlag från stadsdelsnämnderna så att vi kan ta ställning till eventuella åtgärder. Heminstruktörernas situation och organisation ska ses över under 2012 för ett beslut

om regional eller central placering. Det är något som har efterfrågats länge. Ett utökat bidrag om en miljon till funktionshinderorganisationerna finns också med i budgeten.

En viktig fråga, som jag nu ser att jag inte kommer att hinna prata så mycket om, gäller arbete för personer med funktionsnedsättning. Jag får försöka återkomma till detta i repliker eftersom jag inte hinner upp på talarlistan igen, som vi pratade om förut. Jag skulle ändå vilja nämna ett gott exempel: Jag såg att Södermalms stadsdelsnämnd hade haft 170 sommarjobbare. Av dem var det 25 ungdomar som hade en funktionsnedsättning.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 372

Patrik Silverudd (FP): Ordförande, ledamöter och eventuella åhörare så här dags! Jag tror att det efter äldreomsorg, kultur, skola och allmänpolitik passar att avrunda den mörka novemberkvällen med sociala frågor. De är vana att stå i skuggan. De vinner sällan val, och de kan ha svårt att nå ut till allmänheten på ett vettigt sätt. Mycket är redan sagt. Jag ska försöka hålla mig helt kort till tre saker inom socialtjänstens område: hemlöshet, droger och stadens krogpolitik.

Ordförande! Som folkpartist är jag glad att konstatera att missbruk och hemlöshet har en fortsatt hög prioritet inom socialtjänstens område. Bostad först kommer att fortsätta växa. Det är väldigt bra att vi arbetar utifrån evidensbaserade metoder och att vi ska utveckla och fortsätta med detta. Jag är glad att notera att också Socialdemokraterna har lyft fram det i sin budget.

Fullmäktige! Det är djupt oroande att narkotikaanvändningen har ökat bland unga. Därför är det särskilt bra att vi nu gör en satsning för att vända denna trend. Anna har talat mer om detta, så jag ska inte säga så mycket mer. För en folkpartist känns det dessutom extra skönt att vi nu ser ljuset i tunneln när det gäller att införa ett sprutbytesprogram. Förhoppningsvis kan detta minska intravenös hiv-smitta, ge ökade möjligheter att ge annan vård och erbjuda behandling även mot missbruk.

Till sist ska jag säga några ord om krogarna i staden. Folkpartiet och jag tycker att det är djupt oroande med den rapport som STAD precis har kommit ut med. Den tyder på att fler som är uppenbart onyktra eller – på ren svenska – fulla som kastruller ändå serveras på krogen. Detta har ökat ganska kraftigt, och vi har ett ganska stort jobb att göra framför oss med det här. Men jag tycker att vi har de verktyg som vi behöver, även om vi kanske behöver vässa dem något.

Med detta, fru ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 373

Jackie Nylander (V): Ordförande och fullmäktige! Du talar om att vässa verktyg och om folk som är fulla som kastruller, Patrik. Jag vet inte om du har informerat KD och hela den där sidan om det ärende som ligger just nu i tillståndsutskottet. Det handlar om att Bromma flygplats vill börja servera redan klockan sex på

morgonen. Är det en bra alkoholpolitik, tycker du? Är det någonting som KD ställer upp på? Är det den nyliberala politiken när vi vet hur alkoholen skadar dessa ungdomar? Du var med och gav Grand Hotel tillstånd en gång i tiden. Men tydligen har du en annan politik.

Anförande nr 374

Patrik Silverudd (FP): Folkpartiet vill ha ett Stockholm som både erbjuder invånare och besökare ett rikt utbud av krogar och nöjesställen och minimerar alkoholens skadeverkningar. Det du nämner med Bromma flygplats är inte på något sätt avgjort ännu. Jag har väckt frågan i vår grupp, men vi har inte diskuterat den. Var vi landar i slutändan återstår att se.

När det gäller Grand Hotel är den stora risken huruvida det skulle leda till att väldigt många andra krogar helt plötsligt skulle börja servera alkohol väldigt tidigt. Man kan konstatera att det tillstånd vi gav till *en* restaurang på Grand Hotel inte har lett till att andra hotell har fått ett sådant tillstånd.

Anförande nr 375

Stefan Nilsson (MP): Patrik! Du talade väl om Bostad först och bostad som en rättighet. Jag tycker därför att det är ganska anmärkningsvärt att ni har 30 lägenheter i ett pilotprojekt som ska pågå i ytterligare ett par år innan ni ska utvärdera det. Vi tycker inte att man behöver utvärdera vad som funkar bäst för att minska hemlösheten. Det är Bostad först, och det visar forskningen tydligt.

Vi har därför lagt fram ett konkret förslag om att de tre kommunala bostadsbolagen får i uppdrag att årligen föra över ett fast antal lägenheter till stiftelsen Hotellhem. Det ska vara helt vanliga lägenheter, sådana som många av oss som sitter här bor i, utspridda i bostadsbeståndet. 100 lägenheter per år och bolag, till exempel, skulle innebära 1 500 lägenheter under en femårsperiod att jämföra med era 30 lägenheter.

Patrik! Jag tycker att ni behöver tänka om och driva på utvecklingen i stället för att bara hänvisa till ett pilotprojekt.

Anförande nr 376

Patrik Silverudd (FP): Bostad först har dragits i gång, och det kommer att fortsätta växa. Men, och det är ett viktigt men, när man genomför ganska stora förändringar, vilket detta ändå är, är det lätt att blåsa upp volymen till någonting stort och vackert. Problemet är att om man inte samtidigt kan matcha det med åtgärder i form av stöd och service på olika sätt blir det bara pannkaka av alltihop. Då tror jag att man också kommer att få en situation där andra boende kommer att reagera mycket starkt mot detta.

Jag tror att det är bättre att göra det rätt från början, även om det går långsamt, och se till att det får växa på ett vettigt sätt.

Anförande nr 377

E l i s a b e t B r a n d t Y g e m a n (S): Ordförande, fullmäktige och Patrik Silverudd! Man får passa på i detta något ibland ganska konstiga system där man måste trycka in sig på talarlistan. Man får begära replik i stället, för jag kan konstatera att jag inte kommer att komma upp på listan.

Jag kan konstatera att det i Patrik sade när det gäller Bostad först, när det gäller narkotikasatsningen och även när det gäller tillståndspolitiken är vi i många lägen överens. Men det finns problem i det sista du sade, nämligen att du yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget. Den gör nämligen att det blir mindre pengar på ett antal av dessa områden än vad det skulle bli om du yrkade bifall till exempel till Socialdemokraternas förslag till budget.

När det gäller tillståndspolitiken och det du sade om STAD-utredningen är det många olika insatser som behövs för att kunna komma åt fyllan på krogen. En av dessa är ökad tillsyn. Det tror jag att vi kan jobba med att gemensamt försöka se till.

Ett litet tips som vore kul är att du gärna kan rösta med oss. Då får du lite mer pengar till narkotikabekämpningen, till exempel.

Anförande nr 378

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Jag är säker på att om jag följer Elisabets goda råd är det sista gången jag får tjänstgöra här i fullmäktige.

Skämt åsido – man kan alltid säga att visst vore det trevligt med ytterligare lite pengar. Det är oppositionens förmån att kunna lägga på ytterligare pengar. Det är lätt att förledas att tro att en skattehöjning, stor eller liten, ger bättre verksamhet med något slags automatik. När det gäller krogbevakning sköts den dessutom av krogarna själva. De står för hela denna avgift alldeles själva. Jag är ingen thatcherian, mina vänner, men jag vill ändå parafrasera Margaret Thatcher: Förr eller senare, mina skattehöjarvänner, får ni slut på andra människors pengar!

Anförande nr 379

H a n n a B r o b e r g (M): Ordförande, fullmäktige! Ni blir säkert förvånade, för jag tänkte nämna SHIS i kväll. Jag tycker att det är värt att komma ihåg att vi har en rätt unik konstruktion i den stiftelse som staden har i SHIS, som är en social bostadsresurs för Stockholm med totalt ungefär 3 000 personer som bor i 22 olika boenden runt om i staden i dag.

I dagens socialtjänst handlar mycket om att boendet är navet i de olika insatser och de olika stöd som man utformar. Det har vi jobbat med under lång tid i Stockholm genom SHIS, men kanske inte så medvetet och kanske inte på det sätt som man bör göra det. Det har inte varit i så nära samverkan med stadsdelarna som det borde ha varit. Vi har nu jobbat för att utveckla detta mer.

Det som man har nämnt om Housing first är också ett sätt att jobba, och jag tror att man kan göra det med flera andra privata hyresvärdar och andra aktörer och med idéburna organisationer. Men det unika med SHIS är att det är genomgångsbostäder.

Det är inte ett projekt särskilt riktat med egna kontrakt, utan det är genomgångsbostäder där man inte har besittningsskydd. SHIS arbetar aktivt för att de boende ska komma tillbaka till den ordinarie bostadsmarknaden för vuxna och familjer. Men det gäller också ungdomar, som ges en första chans i ett boende som är enkelt, mindre och billigare inom SHIS.

Jag tycker att vi ska vara stolta över detta. Vi har snart 50-årsjubileum i SHIS. Vi arbetar i dag aktivt med bättre rutiner och bättre samverkan med stadsdelarna, bland annat genom ett nyinrättat branschråd där socialtjänst och stadsdelar finns med. Vi arbetar med skuldsanering tidigt när man flyttar in för att man ska kunna kvalificera sig till den ordinarie bostadsmarknaden och ett eget kontrakt. Vi har ett inflyttnings-samtal som är det första utflyttningssamtalet.

Vi avvecklar dåliga hus, som i Västberga, och vi utvecklar en mängd nya anläggningar. Närmast i tur är Svanholmen, där familjer kommer att flytta in nu i mitten på december. Men det kommer fler ställen – Västertorp, Vällingby, Skarpaby och ett antal andra.

Jag tycker att det är viktigt att säga att denna resurs finns, och jag tycker att det är lite ledsamt när man ser en del av den kritik som har framförts de senaste gångerna i samband med fullmäktige, inte minst från Miljöpartiet. Man misstror det arbete som SHIS gör. Jag tycker att man ska läsa de revisionsrapporter vi har haft de senaste två eller tre åren och titta på den utveckling som SHIS har gått igenom. Revisorerna är till för att granska verksamheten, och jag tror också att den styrelse som fullmäktige har utsett tål att granskas och ska ta ansvar.

Anförande nr 380

Stefan Nilsson (MP): Först och främst: Låt mig bara rätta till detta. Vi i Miljöpartiet misstror inte alls SHIS, stiftelsen Hotellhem. Tvärtom tycker vi att det är en viktig och bra skött verksamhet på det stora hela. Därför vill vi inrätta en ny, sjätte verksamhet med fasta kontrakt som ska komplettera de genomgångsbostäder som finns nu. Det är på det viset vi vill öppna upp för de människor som nu utestängs från bostadsmarknaden på grund av gamla vräkningar eller skulder. Hemlösheten beror just på denna typ av skulder, vräkningar eller andra meriter som man har i det förgångna. Vi måste helt enkelt öppna upp för detta.

Vi föreslår att stiftelsen Hotellhem får ett antal lägenheter att förvalta varje år från de tre kommunala bostadsföretagen. De personer som behöver individuella stödinsatser ska självfallet få det. Vad jag har förstått är ni emot detta. Ni tycker att 30 lägenheter på två år är precis lagom. Vi tycker att detta är helt fel med en hemlöshet på 3 000 personer. Då måste vi ta rejäla steg. 300 lägenheter per år tycker vi är lagom.

Anförande nr 381

Hanna Broberg (M): Ja, jag tror att det vore fel att SHIS skulle ha denna typ av uppdrag, Stefan. Vi har redan en utarbetad metodik när man kommer till oss. Det är, som jag säger, inte ett hundratal lägenheter, utan hos oss bor redan ungefär 3 000 personer. Vi har redan 2 500 lägenheter.

Vi får i dag hela hus av bostadsföretagen i Stockholm, framför allt av Stockholmshem som är vår samarbetspart. Det är alltså inget problem. Vi får kapacitet, och vi jobbar aktivt för att man ska komma tillbaka till den ordinarie bostadsmarknaden.

Modellen med egna kontrakt är ett annat sätt att jobba. Självklart är det också där så att bostaden är en del av navet i metodiken med den sociala insatsen. Men jag tror att det är en annan typ av arbete och en annan typ av aktör som man ska samarbeta med från socialtjänsten då.

SHIS kan säkert få fler uppdrag. Ett sjätte uppdrag skulle jag kunna tänka mig: jourboende i stället för Wenngarn, som vi har diskuterat tidigare i fullmäktige. Där skulle man kunna ha en samverkan mellan socialjouren och SHIS.

Anförande nr 382

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande och fullmäktige! Jag har förmånen att få sitta i styrelsen ihop med dig, Hanna. Du är en av de få på din sida som ger den sociala politiken ett ansikte, tycker jag. Jag tycker att du gör ett bra jobb i Hotellhem – ett kanonjobb!

Det är bara en sak som jag är orolig för. Du vet det, för jag har varit på dig om det. Det gäller den gräns som finns på fyra år för hur länge man kan bo. Men på bostadsförmedlingen säger de att man inte kan få en lägenhet om man inte har stått i kö i minst sex år. Det blir ett glapp på två år som gör att de som bor här blir oroliga. Detta skulle jag vilja råda bot på.

Anförande nr 383

H a n n a B r o b e r g (M): Först och främst tror jag att talarlistan talar sitt tydliga språk: Det finns många på den här sidan som är ansikten för en aktiv debatt i socialpolitiken.

När det gäller SHIS har vi fått ett prejudikat från hyresnämnden som säger att vi i princip kan jobba med fem plus ett eller två år. Det fick vi en rapport om på det senaste styrelsesammanträdet. Det är viktigt att vi får detta klarläggande om att vi kan behålla besittningsskyddet som en grund för vår metodik i arbetet att jobba med genomgångsbostäder.

En borte gräns som blir allt tydligare ställer också högre krav på vår personals kompetens, hur rutinerna ser ut, att man jobbar aktivt med stadsdelarna, att man jobbar tydligt med skuldsanering och att man får ett nära samarbete med bostadsförmedlingen. Jag tycker att det är jättebra att vi har fått ett förtydligande från hyresnämnden i frågan.

Anförande nr 384

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Under året har socialnämnden reviderat riktlinjerna för familjevård för barn och unga. De innehåller flera viktiga förändringar för att stärka kvaliteten och ge

ökad tydlighet åt barnperspektivet. Vi har ett stort ansvar för varje barn som av olika skäl omhändertas av socialtjänsten och placeras i annat hem.

Alla har rätt till såväl en trygg uppväxt som en god skolutbildning. Jag vill i sammanhanget särskilt lyfta frågan om de placerade barnens skolgång. Dessa barn och ungdomar har självfallet rätt till en lika bra utbildning som alla andra barn. Därför kommer staden nu att upphöra med att placera barn i hvb-hem, hem för vård och boende, som endast erbjuder så kallad särskild undervisning. Det har visat sig att barnens rätt till undervisning i vissa fall har blivit begränsad, vilket är oacceptabelt. Endast de boenden som har avtal med en skola ska kunna ta emot placerade barn.

Stockholms stad måste ställa höga krav på att barnen får en bra skolgång med läxhjälp så att de har ett gott utgångsläge när det blir dags att ta steget ut på arbetsmarknaden eller till en vidareutbildning. Det är nödvändigt att en skolpsykologisk och pedagogisk utredning alltid föregår en placering liksom att rektor också kan få komma in mycket tidigt i planeringen – allt för ett bra resultat.

I vanlig ordning är också en förbättrad samverkan mellan socialtjänst och skola nödvändig. Även elevens gamla skola har tillsammans med socialtjänsten ett ansvar för att följa upp elevens utbildning. För att försäkra oss om allt det här och att det också blir verklighet kommer socialnämnden nu att se över utbildningssituationen i de hvb-hem som används liksom jourhemmen och familjehemmen.

Det finns i dag inte tillräcklig kunskap om placerade barns skolgång. Därför ges nu uppdraget till såväl utbildningsnämnden som socialtjänsten inom stadsdelarna att granska placerade barns skolsituation.

I övrigt yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget 2012.

Anförande nr 385

I n g e r S t a r k (V): Yvonne! Placerade barns skolgång är jätteviktigt. Det är oerhört bra att det blir ordning och reda där, och det hoppas jag verkligen att det blir nu.

Men vad jag kan se finns det inte tillräckligt med pengar i er budget för att till exempel besöka barn och ungdomar som är placerade fyra gånger per år, varav ett av besöken bör vara oannonserat. Som jag tog upp i mitt anförande har 8 av 14 stadsdelar underskott när det gäller barn och ungdomar inom individ- och familjeomsorg.

Hur ska ni då kunna ha råd med dessa satsningar, som naturligtvis är livsviktiga för dessa barn och ungdomar?

Anförande nr 386

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Det förefaller i alla fall som att vi är överens så långt att kartläggningen och riktlinjerna är en bra början, om jag har förstått saken rätt när det gäller Vänsterpartiet.

Men den översyn som vi initierar tycker jag är nödvändig, och den skapar ett bra utgångsläge för vad som behöver göras. Den hjälp som behövs måste vila på kunskap, tycker jag, om den ska vara bra och rätt. Det är så viktigt att det blir rätt för dessa barn. De har upplevt mycket tragik innan de blev placerade, så det gäller att inte bara rusa åstad och göra en massa insatser utan vidare. Vi måste veta. Det saknas kunskap på området, sägs det här. Vi måste veta hur landet ligger innan vi gör någonting. Detta uppdrag har vi nu givit.

Anförande nr 387

M a r i a H a n n ä s (V): Fru ordförande, fullmäktige, åhörare och stockholmare! Detta block handlar också om tillgänglighetsfrågor. Det är många frågeställningar här – alla möjliga. Men inte minst denna är viktig.

En tillgänglig stad är en fråga om demokrati. I Stockholm ska alla ha tillgång till och kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap. Så är det inte i dag. Staden måste utformas så att alla människor med funktionsnedsättningar ska bli fullt delaktiga. Därför måste vi lyssna på funktionshinderorganisationerna. Vi får inte säga handikapporganisationerna längre; det fick vi lära oss på stadsbyggnadsnämnden nyligen. Vi vill att funktionshinderorganisationerna och råden ska komma tidigt in i beslutsprocessen. De har nämligen en unik kompetens.

Vi anser att yttranden från råden och organisationerna ska väga tungt i de förslag till beslut som staden tar fram. Handläggare i stadens olika förvaltningar ska i stor utsträckning kontakta råden i olika frågor när ärenden skrivs fram. Så jobbade vi under den tid som Vänsterpartiet hade övergripande ansvar för funktionshinderfrågorna. Vi fick mycket beröm för det.

Rådens roll behöver stärkas och ses över. Nya samverkansformer behövs också. Inte minst bör man ta med barn och unga med funktionsnedsättningar i detta arbete. Vi får självfallet inte heller glömma funktionshinderombudsmannens kompetens.

Inte minst gäller detta den nya plan- och bygglag som trädde i kraft i maj. Där står att tillgänglighetsfrågorna ska med från början, men utfallet är inte riktigt så ännu. Det måste absolut skärpas fort. Vänsterpartiet föreslår att behovet av resurser för att göra samtliga investeringar när det gäller tillgänglighet kartläggs. Vi har avsatt medel för detta i vår budget.

Återigen ser vi att inte heller i år klarar majoriteten att åtgärda enkelt avhjälpna hinder. Fortfarande är det alltför långa handläggningstider för att få bostadsanpassningsbidrag. Där lägger vi också mer pengar för att det ska bli bättre. I varje kvartalsrapport är det röda prickar när det gäller bostadsanpassning, och folk får vänta alltför länge. Det är inte bra.

Jag ska ta upp det som Ewa inte hann säga om jobben. Att satsa på arbeten för personer som inte kommer ut på arbetsmarknaden är otroligt viktigt. Att de inte kommer ut beror inte på att de saknar kompetens, utan det handlar enbart om att de har en funktionsnedsättning. Det är också viktigt med feriejobb för ungdomar med funktionsnedsättning.

Med detta yrkar jag bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 388

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag tror inte att Maria Hannäs och jag är oeniga om att det är viktigt att lyssna på våra råd med de funktionsnedsatta. Det vi måste tänka på, alla vi som sitter i olika nämnder och styrelser, är att det inte räcker med att ha några riktlinjer, utan det handlar om att vi som personer verkligen kräver och tar reda på och frågar vad det är som våra råd har sagt. Finns det med i våra ärenden, och framför allt, när man börjar tänka på saker?

I min stadsdel har jag haft råden med i ett mycket tidigt skede när vi har tagit fram lekplatser och sådant. Det räcker inte med regler och kartläggningar. Det handlar om vad man gör i verkligheten, och vi jobbar i verkligheten. Vi ritar inte bara kartor!

Anförande nr 389

M a r i a H a n n ä s (V): Om det vore som Ann-Katrin Åslund säger vore det bra, men det är faktiskt så att råden själva tar upp att det är väldigt vanligt att de kommer in väldigt sent i arbetet. Därför tror vi också att det är jätteviktigt med en kartläggning av hur mycket resurser som behövs när det gäller investeringar.

Anförande nr 390

E w a S a m u e l s s o n (KD): Vad glad jag blev, Maria, över att du tog upp de här frågorna! Jag har väntat på det, för de kunde gott ha lyfts fram lite mer i olika sammanhang under dagen.

Det är inte så att enkelt avhjälpna hinder inte kommer att åtgärdas. Man ska fortsätta med det på fastighetskontoret. Men det som är nytt är att varje nämnd och styrelse nu ska ta fram åtgärder och göra planer för vad som ska åtgärdas och i vilken ordning det ska ske.

Jag möter naturligtvis de här råden regelbundet, och vi har haft utbildning i programmet. Vi har också haft utbildning för stadens ledningar. Många av stadens chefer har varit med och lyssnat på hur de ska jobba med det här programmet, och ifrån råden för funktionshinderfrågor säger man att de själva också behöver utbildning. Därför avsätter de nu tid för att se till att de blir kompetenta att kunna hantera många frågor som de tycker är svåra, samtidigt som de naturligtvis också lyfter fram att de behöver komma in tidigare.

Vi är alltså överens i de här frågorna, men jag tror att det är viktigt att vi inte tror att kartläggning, precis som Ann-Katrin sade, löser allting. Vi måste se till att vi hela tiden är på bettet och åtgärdar det som behöver åtgärdas.

Anförande nr 391

M a r i a H a n n ä s (V): Det kanske inte löser allting, men det är fortfarande så att inte ens stadens egna lokaler, som vi antingen äger eller hyr, är helt tillgängliga och anpassade till exempel för fysiskt funktionshindrade.

Anförande nr 392

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (FP): Ordförande, fullmäktige! Det var aldrig någon som brydde sig om hur det gick för mig i skolan – inte soc och allra minst mina fosterföräldrar. Jag kan inte minnas att något av mina familjehem påminde mig om att göra mina läxor. Det kände som om alla redan hade bestämt sig för att jag inte skulle klara skolan.

Det här berättar Daniel, som egentligen heter något helt annat. Han växte upp i flera olika familjehem och delar tyvärr de här erfarenheterna med många andra omhändertagna barn.

När vi placerar ett barn i samhällets vård övertar vi även föräldraansvaret för barnet – en förälder som förutom omvårdnad och omsorg också ska ta ansvar för barnens utbildning. Tyvärr visar det sig nu att samhället inte alltid är den här goda föräldern när det kommer till just utbildning. Socialstyrelsen publicerar nu för första gången en öppen jämförelse på detta viktiga område. Uppgifterna har tagits fram genom att Socialstyrelsens och Skolverkets register har samkörts för en grupp på 8 000 barn i Sverige som har varit placerade under hela årskurs 9. 86 procent av alla barn födda i Sverige var behöriga att läsa vidare på gymnasiet. Men när det gäller barn som var placerade första gången före tio års ålder var motsvarande siffra 71 procent. För barn som placeras för första gången efter tolv års ålder var siffran 55 procent. Med andra ord: Nästan vartannat barn som omhändertas efter tolv års ålder saknar gymnasiebehörighet.

Placerade barn tillhör redan några av samhällets mest utsatta. Att då inte ge dem tillräckligt stöd för att klara av sin skolgång är verkligen att förvärra deras situation. Det är därför vi från Stockholms stad nu ställer högre krav på placerade barns skolgång bland annat genom att inget barn ska placeras utan att det finns en individuell skolplan, att alla barn som placeras i ett hvb-hem ska genomgå en ordentlig skolutredning, att endast familjehem och hvb-hem som har ett avtal med en skola ska kunna ta emot barn och att alla placerade barn ska ha rätt till läxhjälp.

Att bara ropa efter mer resurser är att förminska denna utmaning. Det stora felet är att fosterbarn ofta definieras som ett problem i stället för att ges en möjlighet till en bättre framtid. Visst handlar det om pengar, men det handlar lika mycket om inställningen. Stadens budget är tydlig: Vi vill säkerställa att alla placerade barn får rätt till en bra utbildning.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 393

K a j N o r d q u i s t (S): Ordförande, fullmäktige, ledamöter! Det blev lite ologiskt att jag skulle gå upp och diskutera med Ewa, men jag kunde ju inte trycka replik på en vänsterpartist. Jag tror att jobbfrågan kommer upp i morgon, för då handlar det om arbetsmarknad, och jag tycker att det är logiskt att diskutera även de funktionshindrade då.

Ledamöter! Makten över det egna livet är ett begrepp som har dykt upp flera gånger här, och det är egentligen det som det handlar om kring funktionshinderfrågor också.

Vi pratar alltid om världsklass och om att vara världsbäst. År 2010 skulle vi vara världsbäst, men det blev vi inte, så nu pratar majoriteten i stället om 2030. Om vi inte är världsbäst då är mitt grundtips att man då i stället pratar man om 2070 med samma logik.

Jag tycker att det program som är antaget faktiskt är väldigt bra. Det överensstämmer gott med intentionerna i den FN-konvention för rättigheter för människor med funktionshinder som antogs av Sverige 2009. Med budgeten 2010 ska vi väl börja genomföra programmet som vi antog i juni i år, och det tycker jag är jättebra. Det är också bra med den här idén om att alla nämnder och styrelser ska föreslå tre aktiviteter för att vi så småningom ska kunna genomföra de sju punkterna. Det är ett klart fall framåt.

Jag har möjligen två funderingar kring det här. Den första är det att om man ställer nya krav och det verkligen ska hända någonting i nämnderna, har man verkligen tagit höjd för det i budgeten? Finns det några generella pengar för det som faktiskt ska göras?

Det andra är det riktade stödet till funktionshindersonsorganisationerna, som de ska heta numera. I Socialstyrelsens nomenklatur, när man bytte ut begreppet handikapp, så sade man att handikapporganisation fortfarande var helt okej, men det håller vi på att släppa nu. Det är bra att det blir en miljon. Det är bra att man erkänner organisationernas värde, kunskap och betydelse. Det är viktigt att organisationerna får vara delaktiga i hur man fördelar det här. Det är också oerhört viktigt att organisationerna kan hjälpa till med att följa upp hur programmet genomförs, och det är viktigt att detta anslag inte får något slags projektkaraktär utan att det är ett långsiktigt stöd som gör att man kan uppnå en stabilitet. Det har nämligen varit dåligt med det i Stockholms kommun. Här har det hattats fram och tillbaka med stödet till funktionshinderorganisationerna.

En miljon kronor är mycket bättre än noll miljoner kronor, men samtidigt finns det drygt 40 organisationer, så skulle man dela lika blir det inte många kopek. Den här politiken, Ewa Samuelsson, tycker jag att man ska bygga på frågan om på vilket sätt det ökar det makten över det egna livet för funktionsnedsatta. Hur kan man själv bestämma så att inte andra människor tar beslut över huvudet på en? Det är det som det hela går ut på.

Anförande nr 394

E w a S a m u e l s s o n (KD): Tack, Kaj, för att du är positiv till programmet som vi i och för sig var väldigt överens om när vi antog det här i fullmäktige! Precis som du säger är det väldigt noga, nu när vi ska följa upp programmet, att vi involverar våra råd. När det gäller makten över ens eget liv handlar det naturligtvis också nu om att vi måste se vad varje nämnd och styrelse lyfter fram som sina aktiviteter som kommer att påverka, för det kommer att vara olika saker. I vissa är det mer den fysiska tillgängligheten; för andra är det kommunikation och information och naturligtvis också arbete som vi pratar om, där arbetsmarknaden har fått ett särskilt uppdrag. Ni kommer att prata mer om det i morgon. Då är jag inte

med i debatten, och därför vill jag ta upp här i kväll att jag tycker att det är oerhört viktigt.

Jag är också glad att vi fick igenom den här miljonen. Precis som Kaj säger är det mer än noll kronor, och tillsammans ska vi prata om fördelningen. Jag har träffat både HSO och SRF i lördags. Det får vi återkomma till, men jag tror att vi kommer att hitta varandra i detta.

Anförande nr 395

K a j N o r d q u i s t (S): Jag tror att det kan vara en poäng att utveckla ett helt idépaket kring precis hur bidragen ska vara. Jag har ju själv jobbat väldigt länge i bland annat Stockholms handikapporganisationer, och vi har från den sidan under årens lopp ofta upplevt det som att det har hattats fram och tillbaka. Därför är det bättre att hitta ett stabilt system där man erkänner värdet av organisationerna och vad de kan bidra med och erkänner värdet av kommunens insatser så att man reglerar det i ett ordentligt policydokument. Det tänkte jag försöka skriva en liten motion om, så får vi se vad ni säger om den.

Anförande nr 396

A b e b e H a i l u (S): Ordförande, fullmäktige! Många i Stockholm har blivit tvungna att leva nästan under existensminimum på grund av politiska beslut som den borgerliga majoriteten har fattat, till exempel sänkt a-kassa, försämrade sjukförsäkring och indirekt en minskning av biståndet. Socialarbetare och biståndsbedömare har gång på gång signalerat att situationen ute i stadsdelarna har blivit omöjlig för många utsatta grupper.

Jag har träffat många familjer och möter en verklighet som få pratar om. I till exempel Husby, Rinkeby och Tensta är arbetslösheten bland ungdomar uppemot 50 procent. Det finns många familjer där alla i familjen är arbetslösa. Barn som växer upp med föräldrar som har låg inkomst och social status mår mycket dåligt och får inte samma chanser som andra barn i Stockholm. Dålig ekonomi gör även att barn inte kan delta i aktiviteter som andra barn. Man har lagt ned familjecentralen som fanns i stadsdelarna, och i och med det har samarbetet med landstinget försämrats. Det har i sin tur försvårat det förebyggande arbetet riktat till barn och ungdomar. Samtidigt har personalomsättningen bland socialsekreterare ökat och är väldigt hög på grund av arbetsbelastning, samtidigt som de har dålig lön.

Sedan borgarna tog makten har man tagit bort SL-kortet som en del i biståndsstödet. Det har drabbat familjer som inte är jobbsökande. Dessa föräldrar kan inte ta med barnen till staden eller på utflykt. Det betyder att de är dömda till stadsdelsarrest sedan fem år tillbaka.

Hur ska ni bryta den negativa utvecklingen som ni har skapat? Hur ska ni lösa den ekonomiska ojämlikheten? Hur ska ni se till att barnen som växer upp i Rinkeby, Husby, Tensta och Hjulsta får samma möjligheter som barnen i innerstaden?

Ordförande! Bifall till Socialdemokraternas förslag till budget!

Anförande nr 397

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Abebe, när det gäller det första, att få samma möjligheter, handlar det om att man har en bra skola och att man lyckas i skolan.

Du talar om att det nu är ännu fler som uppbär ekonomiskt bistånd, men det är ju inte sant. När ni lämnade ifrån er makten var det ett betydligt högre socialbidragsberoende.

När det gäller ungdomarna som inte har jobb håller jag med dig om är ett stort problem, men det allra största problemet, och det slåss både du och jag emot, är de ungdomar som inte går till socialtjänsten eller jobbtorgen utan får sina pengar på annat sätt. De är inte tillgängliga för utbildningar eller annat, utan de håller sig undan. Dem måste vi alla hjälpa åt att nå. Det är den allra största utmaningen.

Men ni ska inte låtsas att det var idealiskt på den tiden ni styrde, när vi vet att socialbidragstagandet faktiskt var högre. Jag blir också lite förvånad, för vad jag kunde läsa så vill ni ha SL-kort till dem som går i gymnasiet, men jag vet inte om ni har återfört SL-kort till socialbidragstagare. Jag kunde inte riktigt se det i budgeten.

Anförande nr 398

A b e b e H a i l u (S): Vi har ansvar för alla som bor inom Stockholms gränser, men speciellt för ungdomarna. De ungdomar som Ann-Katrin Åslund nämnde som kanske inte söker socialbidrag är vårt ansvar, annars är de en förlorad generation. De flyttar inte bara för att vi struntar i dem. Du och jag måste ta ansvar. Vi kan inte bara strunta i dem. Vi måste ha uppsökande verksamhet och leta upp dem. Det tycker jag. Vad tycker du?

Anförande nr 399

A r b a K o k a l a r i (M): Fru ordförande! Jag måste försöka rätta dig här, Abebe. Både oppositionen och Alliansen har ett starkt engagemang för sociala frågor och för människor som lider i svåra situationer. Men vi försöker faktiskt göra något åt problemet. Det är därför vi satsar hårt på arbetslinjen och på att människor ska komma på fötter och få en chans. Vi satsar väldigt mycket. Ni klagar mycket, men vi ser inte era förslag. Det är mycket snack och lite verkstad. Vi försöker använda den energin till att lösa problemet. Sedan måste man ändå vara medveten om att barnfattigdomen i Rinkeby har sjunkit från 70 procent till 50 procent. Vi har allt färre som är beroende av ekonomiskt bistånd, och det tycker jag att du, Abebe, ska försöka ta till dig. Vi försöker hitta nya lösningar, men ni vill bara klaga och presenterar inga egna lösningar.

Anförande nr 400

A b e b e H a i l u (S): Välkommen till verkligheten, Arba! Du är ny här, så du vet inte. Jag bor i Rinkeby-Kista, och jag vet exakt allt som händer i Rinkeby, Kista, Spånga, Tensta och så vidare. Vad som händer är inte att antalet biståndstagare har minskat, utan de har flyttat till ett annat kontor. Det är det som händer. Antalet arbetslösa har ökat mycket drastiskt, men de flyttar bara från ett kontor till ett annat. Jobsökande heter det, men ingen har fått jobb. Så är verkligheten.

Det fattas verkligen resurser. Det är brist på socialarbetare. De jobbar ihjäl sig, eftersom antalet människor som söker bidrag och behöver hjälp har ökat, medan de som jobbar är färre och får lägre lön och mer jobb.

Anförande nr 401

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag har under året lagt ned rätt många timmar på att besöka verksamheter och diskutera och samtala med och lyssna till medarbetare. Vi har diskuterat utmaningar. Vi har diskuterat möjligheter. Jag slås verkligen av det brinnande engagemang som finns, och när jag nu har chansen vill jag passa på att skicka ett stort tack till alla de fantastiska medarbetare som vi har i Stockholms socialtjänst.

De här mötena har för mig varit oerhört värdefulla. Alla intryck som jag har mött och tagit del av visar på att socialtjänsten i Stockholm håller på att utvecklas något helt enormt. Under 2012 fortsätter vi arbetet med en evidensbaserad praktik och resultatbaserad styrning. Det är alltså inte medlen som sätts i centrum utan målen. På så sätt vet vi att de insatser vi gör också leder rätt och gör nytta.

Vi har tydliga mål i vår budget om att unga som riskerar att hamna snett ska få tydliga och tidiga insatser. Därför är det värdefullt att det i budgeten för 2012 finns krav på förstagångssamtal. Den ungdom som har påträffats berusad eller påverkad av narkotika eller som har begått sitt första brott inom 48 timmar ska få ett förstagångssamtal. Här har vi möjlighet att motivera och sätta in insatser tidigt till behandling och ge alternativ för en bättre framtid.

Fru ordförande! Jag roade mig i helgen med att läsa delar av Zlatans nya bok. Han beskriver i boken sin barndom och att han snattade lite småsaker. Men en gång stal han en dunjacka värd ganska mycket pengar, och han åkte fast. Då skickade polisen hem ett brev till hans far, som då hade vårdnaden, om att hans son hade gripits för stölden. Men Zlatan såg till att riva sönder det brevet, och det kom aldrig till hans pappas kännedom. Tänk om socialtjänst och polis hade kunnat ta fysisk kontakt tillsammans och på så sätt hjälpa till att undvika att ungdomar hamnar i fortsatt kriminalitet!

Jag ska erkänna att detta inte hände för Zlatan. Han är en gudabenådad bolltrollare, och det har gått rätt bra för honom ändå. Kanske inte i gårdagens match, men ändå. Han har inte lidit någon skada, men det är just så det börjar för många unga killar när de hamnar i fortsatt kriminalitet. Det börjar med småstölder som sedan eskalerar och växer i omfattning.

Fru ordförande! Jag tycker att den budget som vi lägger fram ger goda förutsättningar att sätta in tidiga insatser så att vi kan förebygga fler fortsatta problem för framtiden. Vi har fortsatta utmaningar, och vi kan inte slå oss till ro innan vi har mött dessa. Det är vår uppgift. Inget barn ska lämnas efter – det måste vara vår vision!

Anförande nr 402

I n g e r S t a r k (V): Anna talar om medarbetare inom socialtjänsten som hon har träffat och pratat med. Ganska många av dem säger att de lever under mycket stor press. Jag antar att Anna har läst artikeln i dagens DN på Stockholm Debatt. Där säger de bland annat att tidspressen är så pass stor att de inte hinner göra de utredningar som är nödvändiga.

Förstagångssamtal är naturligtvis väldigt bra, men problemet är ju, vilket jag också tog upp i mitt inledningsanförande, att åtta av de fjorton stadsdelsnämnderna har underskott i sina budgetar när det gäller individ- och familjeomsorg, barn och ungdom. Och det är inte så små underskott. Farsta har till exempel ett underskott på mellan 5 och 7 miljoner. Det täcks av andra konton, men det är naturligtvis ohållbart i längden, och jag skulle vilja veta hur stadsdelsnämnderna ska klara sina budgetar när det gäller individ- och familjeomsorg, barn och ungdom eftersom de inte får mer pengar.

Anförande nr 403

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): När vi tittar på nöjdheten bland stadens medarbetare, inte minst inom individ och familj, ser vi enligt de senaste mätningar att allt fler medarbetare trivs och är nöjda med sin arbetsplats. Utvecklingen går alltså åt rätt håll, men samtidigt ska vi självklart ta kritiken på allvar. Men det kan handla om hur man organiserar arbetet, och det var det jag pekade på genom till exempel en stärkt samverkan mellan polis och socialtjänst. Det handlar inte bara om ökade resurser, men inom individ och familj undviker man nu generella effektiviseringar i den budget som läggs fram för 2012. Man satsar i stället på kvalitetshöjande insatser när det rör metodutveckling och också att kunna samverka organisationer, aktörer och myndigheter emellan så att man får ut mer nytta för de medel man satsar.

Man kan dock fråga sig hur välfärden ska finansieras med Vänsterpartiets förslag som innebär både förkortad arbetstid och höjd skatt på arbete. Det bådär inte gott för framtidens socialtjänst.

Anförande nr 404

A w a d H e r s i (MP): Jag har en fråga som söker svar. Frågan gäller en sårbar grupp. Det gäller stödet till papperslösa. I Stockholm lever ett antal papperslösa eller gömda människor. Många jobbar och har familj. Många av dem är våldsutsatta kvinnor som inte kan anmäla brott. Vi tycker att även dessa människor som lever i staden bör få stöd och har avsatt medel för just den gruppen. Jag vill nu veta om ni vill ge stöd till papperslösa som befinner sig i staden och i sådana fall vilket stöd ni vill ge.

Anförande nr 405

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Tack för frågan! Staden har möjlighet och skyldighet att erbjuda akut stöd också till dem som är papperslösa. Vi ger ekonomiskt stöd till kvinnojourer och andra som också tar emot papperslösa.

Det vi kommer att göra och som också är ett uppdrag för nästa års budget är en kartläggning om våld i nära relationer, där vi också kommer att titta närmare på bland annat hur många kvinnor som utsätts för våld så att vi verkligen kan sätta siffror på det och därefter stärka insatserna.

Vi har dock inte full beläggning på våra skyddade boenden, utan det finns fortfarande lediga platser. De har alltså möjlighet att hjälpa i dag.

Anförande nr 406

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag ska börja med att dela ut två poäng, den första för att det gläder mig och många i twitterflödet att ni på högersidan nu inte bara citerat Thatcher och Friedman utan att du också fick med George W Bush med No Child Left Behind. Den andra får du för den nygamla devisen med Zlatan som får bli ”Det börjar med en hårnål och slutar med ett fotbollsmål” – antar jag.

Anna, du börjar med att prata om att du är ute och träffar personalen. Det är jättebra, och jag vet att du talar sanning, för jag träffar ju också dem. Men jag undrar en sak. När de påpekar resursbristen och säger att de inte kan göra sitt jobb ordentligt på ett rättssäkert sätt och när de säger att de snart inte orkar längre – vad svarar du då? Säger du att de har fel, eller säger du att det kommer mer pengar i nästa budget?

Anförande nr 407

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag antar att vi ställer lite olika frågor, Roger Mogert och jag. Jag ställer ofta frågor om hur man kan förbättra arbetet och vad det är som behövs. Det är långt ifrån alltid som jag får svaret ökade resurser, utan det kan handla om hur man organiserar arbetet och även om hur man kan förenkla arbetet genom e-tjänster eller samverkan med andra myndigheter. Det är långt ifrån alltid ökade resurser.

Jag hörde att Roger Mogert pratade om det dukade bordet som lämnades över till oss, men det är ju så att hemlösheten har minskat, öppenvårdsinsatserna ökar, vi har infört Bostad först, vi har tagit bort köerna på budget- och skuldrådgivning och vi har tagit bort köerna till familjerådgivning. Om man ser detta som ett dukat bord är det nog inte mer än en synvilla från någon som är väldigt svältfödd på egna idéer.

Anförande nr 408

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! Det är två saker jag vill prata om. Det första är sprutbytesprojektet som vi har tagit beslut om att vi ska driva igenom, där man också är klar i landstinget med frågan. Från stadens sida förhalar man det hela när det gäller att hitta lokaler till verksamheten.

Då undrar man lite grann över de övriga partierna på Alliansens sida som var för sprutbytet och som i kväll också har stått och framhävt den frågan, alltså Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna. Ni har suttit still i båten hela tiden. Ni pressar ju inte alls på Moderaterna i den här frågan. Frågan är klar i landstinget, och här i Stockholms stad har vi bestämt det. Moderaterna sätter pinnar i hjulet hela tiden. Inte ens i budgeten finns det budgeterat för den verksamheten. Det är rätt

märkligt egentligen, för det är en dyr och stor verksamhet som kommer att kosta en hel del pengar, så man bör nog förbereda sig lite bättre. Det finns nog egentligen inte någon tanke från Moderaterna i den frågan.

Sedan är det en sak till. Slå sig för bröstet för frivilligorganisationerna? Hallå! Lyssna nu, socialborgarrådet! Den enda organisation som jobbade med misshandlade kvinnor som också var aktiva missbrukare var RFHL. De hade ett sådant boende, men fick inte en spänn av er, så det boendet kommer de att få lägga ned. Socialstyrelsen stöttar det, men ni sköt inte till några pengar. Det är den grupp kvinnor som är mest marginaliserade i samhället, och dessa kvinnor glömmer ni bort. Dem ser ni inte.

Anförande nr 409

S t i n a B e n g t s s o n (C): Du pratar för kort, Jackie – jag hinner inte upp i tid!

Det är ingen som förhalar något. Sprututbytesprogrammet ska genomföras. Just nu pågår det en dialog om lokaler, därför att kravet är att lokalerna ska ligga nära ett sjukhus och nära en missbrukarmottagning. Jackie vet lika bra som jag hur svårt vi har haft att hitta lokaler för övriga verksamheter för missbrukare och hemlösa i den här staden. Det är lika svårt nu.

När det gäller budgeten är det här framför allt en kostnad för landstinget och inte lika mycket för staden. Men i det här fallet, och det vet Jackie, så kommer vi att genomföra sprututbytesprogrammet. Det kommer inte att förhalas. Socialborgarrådet, jag och Alliansen är helt överens om att det här kommer att genomföras. Jackie kan vara lugn – det kommer!

Anförande nr 410

J a c k i e N y l a n d e r (V): Att jag är så kort i mina anförande beror på att jag inte sitter och skriver ned alltihop. Jag pratar direkt från hjärtat och försöker hålla mig kort, för det är många som vill prata på. Jag lämnar gärna den platsen.

Däremot får jag inget svar från socialborgarrådet. Men jag tackar för Stina Bengtssons svar. Det är typiskt Moderaterna att inte svara på de här frågorna, och det tycker jag är en demokratibrist.

Anförande nr 411

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande, fullmäktige! Det är härligt att Jackie pratar från hjärtat! Det skulle vara roligt om fler gjorde det. Det är underbart.

Jackie behöver inte vara orolig, för vi är helt överens i den här frågan. Det är lokaler som ska fram, och det ska inte få förhalas hur länge som helst. Ofta tycker vi att det skulle behöva gå snabbare i många frågor, och också i den här, men det är väldigt viktigt att om vi och forskare nu ska kunna följa det här programmet så måste vi ha en plats som vi kan vara kvar på så att vi inte efter bara en kort tid måste ifrågasätta om det var en bra placering eller inte. Jag tror därför att det är väldigt viktigt att vi är noggranna i det här ärendet innan vi sätter ned foten och säger att här ska vi vara.

Anförande nr 412

J a c k i e N y l a n d e r (V): Frågan är hur lång betänketid man behöver ha. Vi är inne på femte året nu, och det har varit klart från landstinget rätt länge.

Nästa kvinna till rakning, höll jag på att säga.

Anförande nr 413

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Nästa kvinna till rakning! Du vet mycket väl, Jackie, att vi har kämpat länge för sprututbytet. Det är du inte okunnig om. Jag tänker inte upprepa vad Stina och Ewa har sagt, men det här kommer att ske inom ett år, dock kanske inte före ett visst datum, för vi måste ändå vara fullständigt klara med lokal och allt sådant.

Jag tycker att det är fånigt att tro att vi skulle bedriva någon öppen strid mot Moderaterna i det här. Det är inte fem år sedan vi tog ett beslut i socialnämnden. Det är inte så himla länge sedan. Vi lever i en demokratisk församling, och på Alliansens sida kommer vi att genomföra detta, för beslutet blev så. Jag har ingen anledning att misstro vår allianspartner och tro att de skulle motarbeta det.

Anförande nr 414

J a c k i e N y l a n d e r (V): Du stod alldeles nyss och pratade om frivilligorganisationerna och att ni stöder dem så väldigt mycket. Men hela er affärsidé är ju att sälja ut socialtjänsten och lägga ut det på frivilligorganisationerna, samtidigt som ni skär i den budget som frivilligorganisationerna ska få. De får mindre pengar, och det där tycker jag är väldigt problematiskt. Samtidigt får de misshandlade kvinnorna som är aktiva missbrukare inte komma in på vanliga härbärgen, för där får man inte vara när man är aktiv missbrukare. Det boende som RFHL driver och som hade plats för fem kvinnor har ni inte stött med mer pengar.

Jag tycker att ni får lite med osanning ibland.

Anförande nr 415

J o n a s E k l u n d (MP): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Vad betyder en egen bostad? Vad betyder det för mig? För mig betyder en bostad att jag kan ha ett socialt liv. Jag har någonstans att stänga in mig om kvällarna. Jag har någonstans där jag kan umgås med familj, släkt och vänner när jag vill. Jag har någonstans att dra mig tillbaka så att jag sedan orkar gå till universitetet och framöver också arbeta och bidra ekonomiskt till samhället. Bostaden betyder trygghet.

Det här är inte viktigt bara för mig, utan det är kanske särskilt viktigt för barn. De behöver tryggheten att ha någonstans att bo och tryggheten i att ha föräldrar som har någonstans att bo. En förälder som förlorar en bostad kan tyvärr ofta förlora kontakten med sina barn. Det finns helt enkelt ingenstans att umgås. Därför är varje vräkning som kan förebyggas eller förhindras en stor vinst för samhället. Det är en social vinst men en vinst också i kronor och ören för alla inblandade.

I Enskede-Årsta-Vantör har man haft ett forskningsprojekt, där socialtjänsten har satsat på att omedelbart söka upp alla personer som hotas av vräkning och erbjuda hjälp, framför allt med att skapa ordning i privatekonomin. Det har inte kostat särskilt mycket för staden ur försörjningsstöds-kassan, utan det handlar helt enkelt om ett stöd i huvudsak. Då har man också haft samarbete med bostadsbolagen. Den utvärdering av detta som har gjorts av forskare på universitetet visar att vräkningarna under den här perioden minskade med hälften trots att antalet vräkningshot faktiskt ökade.

Det finns alltså effektiva och mycket lönsamma sätt att hjälpa folk att behålla sin bostad, och det är rutiner som borde finnas i hela staden, i synnerhet där barn riskerar att förlora sin bostad. Miljöpartiet vill ge stadens bostadsbolag tydliga direktiv om att samarbeta med socialtjänsten för att förhindra vräkningar och för att inga barn ska vräkas. Men med den underfinansierade socialtjänst som vi har i Stockholm i dag kommer de akuta behoven alltid att tränga ut sådana här långsiktiga satsningar. Miljöpartiet vill ge stadens engagerade socialarbetare resurser för att arbeta långsiktigt med vräkningsförebyggande åtgärder, med metoder som det är bevisat att de fungerar.

En annan långsiktig insats som också fungerar mycket bra mot vräkningar är personliga ombud för människor med psykiska funktionsnedsättningar. Paradoxalt nog är det ju ofta dem som behöver samhällets hjälp allra mest som har svårast att göra sina röster hörda och kräva att få den. Den moderatledda majoriteten har dragit ned kraftigt på den här viktiga insatsen. I Miljöpartiets budget satsar vi på att anställa åtta nya personliga ombud för hela Stockholms stad. Det är personer som står på enskildas sida och hjälper den enskilda personen att ta makten över sitt eget liv. Det är valfrihet på riktigt!

Anförande nr 416

Marie Ljungberg Schött (M): Ordförande, ledamöter! Det finns mycket att säga på det här området. Jag skulle vilja säga jättemycket, men jag ska försöka fatta mig kort.

Unga, missbruk och hemlöshet är starkt prioriterade områden i Alliansens budget. Projektet Unga vuxna i hemlöshet har varit väldigt framgångsrikt, och det förlängs. Vi tillför resurser bland annat för att kunna arbeta med att stävja det ökade cannabismissbruket bland ungdomar. När man är motiverad att ta emot hjälp för sitt missbruk ska man inte behöva vänta länge. Därför kommer vi att införa en missbruksgaranti. Den kommer att innebära att en genomförd utredning och planering för insatser ska ha skett senast inom två månader, för man ska som sagt inte behöva vänta länge.

Det förebyggande arbetet och tidiga insatser till ungdomar som redan har hamnat eller riskerar att hamna i missbruk är ofta avgörande för möjligheten att lyckas. I vår budget framgår det därför väldigt tydligt att det ska införas obligatoriska föräldrasamtal som ska ske senast efter 48 timmar när en minderårig påträffas påverkad av polis eller socialtjänst eller anmäls för brott.

Polisen har ett väl utvecklat samarbete med Maria Ungdom, och Maria Ungdom i sin tur har en central roll när det gäller ungdomar och deras drogproblem. Under de

senaste två åren har Maria Ungdom arbetat med att försöka flytta ut sin verksamhet och decentralisera resurserna närmare där ungdomarna är, dels i minimiarior, dels i virtuella mottagningar, för det är på nätet många ungdomar håller till. Det ska vara låga trösklar in till Maria Ungdomsvård. De har naturligtvis också kvar den traditionella vården med akutmottagning. Det har också skapats tvångsbehandlingsplatser, därför att sådana tyvärr behövs. Det har även skapats familjebehandlingsplatser, och det senare är väldigt nödvändigt om det finns stora behov, för då behöver nämligen hela familjen behandlas. Man behandlas först som inneliggande och sedan i öppenvård.

Jag skulle också vilja säga lite mer om att stödja barn till missbrukande föräldrar, men jag nöjer mig med att säga det så kort för det är så viktigt.

Nu gör vi ett tvärt hopp här: När det gäller funktionsnedsatta ska jag också fatta mig riktigt kort och säga att möjlighet till arbete ofta är en väldigt stor dröm. Under 2011 har vi slagit fast att personer med funktionsnedsättningar ska kunna arbeta i Stockholms stad. De ska ges möjlighet till anställningar, praktikplatser och sommarjobb, men framför allt ska man ha tillgång till Arbetsförmedlingens insatser. I budgeten ger vi nu också ett tydligt uppdrag till socialtjänsten att under 2012 utreda hur fler personer med funktionsnedsättningar ska kunna gå från daglig verksamhet till ett arbete, för det är så viktigt.

Anförande nr 417

S t e f a n N i l s s o n (MP): Jag har en fråga som gäller besparingar. Som vi har konstaterat tidigare har ni sedan budgeten 2007 haft årliga besparingsbeting på stadsdelsnämndernas socialtjänster. Det är ungefär 1,6 miljarder som ligger där, och ni har sparat långt över 100 miljoner under de här åren på utsatta barn, ungdomar, psykiskt sjuka och människor med missbruksproblem.

I årets budget lägger ni till nominellt 5 miljoner, men det hade behövts 30 miljoner för att hålla samma steg med pris- och löneökningar. Min fråga är: Var tycker Marie Ljungberg Schött att stadsdelsnämnderna ska spara de 25 miljoner kronor som de inte får av er för 2012?

Anförande nr 418

M a r i e L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Det var en underlig fråga. Jag redogjorde förut för hur Maria Ungdom har förändrat sitt arbete under de senaste två åren. Det handlar om att hitta bra arbetsmetoder. Allt handlar inte om pengar. Precis som socialborgarrådet sade alldeles nyss finns det väldigt många andra medel och metoder som vi kan hjälpa till med. Det gäller att hitta bra arbetsmetoder, det gäller att vara steget före och hitta ungdomarna – om vi nu pratar om ungdomar, eftersom jag gjorde det – innan de fastnar så djupt i ett missbruk att det är svårt att hjälpa dem till rätta. Det är ett bra sätt att effektivt använda de resurser som finns.

Anförande nr 419

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (S): Ordförande, fullmäktige och Marie! Allt det du säger till exempel om hur Maria Ungdom har förändrat sig arbetssätt är

jättebra. Problemet är att det vi nu diskuterar om den inriktning vi ska ha handlar väldigt mycket om hur mycket pengar vi ska lägga på olika saker 2012. Vi måste se socialtjänsten som en helhet och också kopplat till vad vi gör på andra områden, inte minst när det gäller barn och unga.

Om man pratar om saker i världsklass är Maria Ungdom en av våra spjutspetsar när det gäller att jobba med unga människor som på olika sätt har problem. Neddragningarna där är en av de saker som vi har kritiserat er för. Du säger att ni ska satsa på ett visst arbetssätt, men någonstans handlar det i grund och botten ändå om resurser. Eller gör det aldrig det för er?

Anförande nr 420

M a r i e L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Självklart måste man ha rimliga resurser, och det har man också på Maria Ungdom. Vi driver Maria Ungdom tillsammans med landstinget, och Maria Ungdom är en av våra enheter som gör ett fantastiskt arbete med de ungdomar som nog har det allra svårast och står nära att hamna riktigt fel. Vi stöttar Maria Ungdom och tycker att de gör ett fantastiskt bra arbete.

Jag förstod att ni skulle ställa precis de här frågorna, men jag har valt att lyfta fram dem därför att jag tycker att de gör ett sådant väldigt gediget arbete med de här barnen och ungdomarna.

Anförande nr 421

J a c k i e N y l a n d e r (V): Jag vill ge ett råd till dig: Var försiktig med att skriva ut så mycket garanteringar. Jag har en hel låda full med sådana som ni skriver ut. Om jag kommer och vill växla in dem en vacker dag så är de inte värda ett dugg.

Hos minimariorna lämnar man ett kissprov; det är ungefär max. Men det som grämer och oroar mig är det du har missat. Det är ju så här att Stockholm växer så det knakar, men lik förbaskat växer inte socialtjänsten. Tydligen är det så att de som flyttar in till den här staden är och förblir arbetstrygga människor utan sociala problem, så socialtjänsten behövs snart inte. Är det så?

Anförande nr 422

M a r i e L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Tänk om det hade varit så, Jackie! Men så är det inte, och det är tråkigt. Självklart behövs socialtjänsten, men vi ser också att socialbidragsberoendet minskar. Fler och fler människor kommer i arbete. Det betyder dock inte att de insatser vi gör inte ska vara gedigna och djupa och riktigt bra och har en väldigt hög kvalitet, och det vill jag påstå att det i nästan alla stycken har också i vår stad.

Anförande nr 423

K a r i n R å g s j ö (V): Ordförande, ledamöter! Den här debatten känns igen. Det är lite déjà vu-känsla efter nedskärningar på 100 miljoner sedan 2007.

Jag har några frågor till politikerna på högersidan. Det är så här att det fattas 1 000 gruppboendestäder för LSS och SOL. Det är många unga vuxna och även vuxna som bor hemma hos sina gamla föräldrar i väntan på en egen lägenhet. De här föräldrarna är väldigt oroliga över vad som skulle hända om de exempelvis skulle avlida. Barnen får inte en chans att bli vuxna med en egen dörr att stänga.

Jag undrar därför, och det är den första frågan, om de här 1 000 lägenheterna. När ska ni få fram dem? Antalet har ökat. Det var 500 för några år sedan. Nu är det 1 000. Det är väl en av få saker som ökar i den här budgeten – en bristvara. När kommer lägenheterna?

Många stockholmare med psykiska funktionsnedsättningar saknar också sysselsättning. Det är bara 37 procent i snitt i staden som beviljas sysselsättning, för det har ni också skurit ned på i stadsdelarna. Det ser dock väldigt olika ut, precis som allting annat i den här staden. 21 procent av dem som bor i Skärholmen och ingår i socialpsykiatrin får sysselsättning. Har man lyckan att bo i innerstaden, till exempel på Norrmalm, är det 53 procent. Så det kan bli! Hur kan det vara sådana otroliga skillnader för människor med psykiska funktionsnedsättningar, som inte får sysselsättning i Skärholmen men kan ha lyckan i alla fall till 50 procent att få det på Norrmalm? Det var den frågan.

Den andra frågan handlar om sprututbytet. Det är väldigt mycket rökridåer. Det är inte alls så att landstinget har ett krav på hur det här ska se ut och var det ska ligga, utan det är staden som säger nej hela tiden. Vi har kollat det här. Tiden går, fler får hepatit och ni säger hela tiden nej till de förslag som landstinget kommer med. Det är ynkligt!

Min tredje fråga handlar om verksamheten för unga hemlösa som bedrivs i projektform. När ska den verksamheten för unga hemlösa som blir nästa generation hemlösa bli en ordinarie verksamhet? Det skulle förstås drivas som en ordinarie verksamhet.

Jag undrar också över barngrupperna, det vill säga barn till missbrukare och barn till psykiskt funktionshindrade. Varför är Stockholm så himla dåliga på att bygga upp en resurs för dem för hela staden? Det är precis samma sak där: Bor man i en viss stadsdel så kan man ha turen att bli biståndsbedömd och få det. I en annan stadsdel får man det inte. Det bästa vore förstås att man slapp bli biståndsbedömd, att det fanns en verksamhet för hela staden, och då pratar vi inte om Ersta som också kräver biståndsbedömning. Det har man riggat i andra städer. Varför klarar inte vi av att göra det i Stockholm för dessa barn? Barn till missbrukare och barn till psykiskt funktionshindrade behöver någonstans där de kan prata med andra barn i samma situation. Varför fixar ni inte det?

Anförande nr 424

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Fru ordförande! Jag håller helt med om att vi behöver fler boenden med särskilt stöd. Det är därför vi nu ser till att genomförandegruppen läggs under kommunstyrelsen, för vi behöver få mer verkstad och fler boenden. Där är vi helt överens.

Men jag har läst er budget, och jag har en fråga till dig, Karin. Ni skriver i er budget att låg skatt också innebär låga välfärdsambitioner. Ni vill göra en kraftig skattehöjning på 60 öre, Miljöpartiet har en skattehöjning på 40 öre, och Socialdemokraterna vill bara höja med 10 öre. Då undrar jag om du tycker att Socialdemokraterna med sin lilla skattehöjning på 10 öre också har låga välfärdsambitioner i Stockholm.

Anförande nr 425

K a r i n R å g s j ö (V): Era rökridåer är helt absurda. Ni svarar aldrig på de frågor vi ställer, utan det kommer någonting helt annat. Det är som att vara på Dramaten.

De 1 000 lägenheterna var 500 för några år sedan. Nu är de 1 000. Jag fick inget svar. Man har en genomförandegrupp – so what? Vi vill se lite action!

Anförande nr 426

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande, fullmäktige! Ni är duktiga på att höja antalet bostäder. Att det ligger lite över 500 är nog en riktigare siffra även nu, åtminstone vad jag har fått mig tilldelat under ganska sen tid.

Genomförandegruppen har ett uppdrag att öka ambitionerna, framför allt när det gäller att stadsdelsnämnderna måste ta ett större ansvar. Det handlar om både gruppbofasta och servicebofasta med stöd. Men det är också så att vi har tomma lägenheter på vissa ställen, vilket är naturligt. Man vill kanske bo närmare släkt och vänner. Det är alltså inte helt enkelt att matcha när man har de här gruppbofasta där fem personer ska bo tillsammans. Vi behöver lösa det både med gruppbofasta och med servicebofasta.

När det gäller sysselsättning som Karin Rågsjö frågade om har vi ganska nyligen fått tillbaka en undersökning när det gäller socialpsykiatri, och där är man väldigt nöjd när det gäller den sysselsättning man erbjudits. Men jag skulle ändå vilja lyfta fram att just sysselsättningsfrågan är väldigt viktig, och de olika dagverksamheter och sådant som vi har runt om i staden inte får bli en inlåsningsseffekt, utan varje enskild person ska också kunna gå vidare till arbete där det finns möjlighet.

Anförande nr 427

K a r i n R å g s j ö (V): Att det är 1 000 lägenheter har jag total koll på. Siffrorna ligger där nere, helt färska. Det ryker om dem.

När det gäller sysselsättning, Ewa, pratar ni ju om jobblinjen. Det borde gälla för de här människorna också. Men ni har skurit ned också på verksamheter för psykiskt funktionshindrade, exempelvis konstnärlig verksamhet. I andra fall pratar ni om jobblinjen. Ska inte det gälla även dessa personer, eller ska de sitta hemma och kolla på tv?

Anförande nr 428

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Att det är viktigt med lägenheter, oavsett om man är funktionsnedsatt eller ej, är vi ganska eniga om. Vi tillsätter en genomförandegrupp, men den dissar Karin Rågsjö fullständigt. Och det ska komma från ett parti som kräver kartläggningar på en massa områden! En genomförandegrupp ska i alla fall genomföra något. Ni vill rita kartor – vi vill genomföra.

Sedan ställer Karin Rågsjö frågor om en massa andra saker som det inte finns någon möjlighet att svara på; man hinner inte. Barn till missbrukare tar hon upp, och det är en jätteviktig del. Det stora problemet där är just att motivera. När man frågar stadsdelarna är det många av de här barnen och familjerna som inte är riktigt motiverade. Där måste vi lägga mycket större kraft på att få föräldrar att förstå att barnen mår bra av att komma till de här grupperna och att barnen också vill. Det är där jag upplever att det stora problemet finns. I min stadsdel har vi faktiskt fullt sjå att få ihop till de här grupperna.

Anförande nr 429

K a r i n R å g s j ö (V): En genomförandegrupp kan i och för sig vara bra, men jag tycker att jag har hört ordet ”genomförandegrupp” förut. Nu har den placerats någon annanstans, och det fattas fortfarande 1 000 lägenheter. Det är det som är så trist för de äldre eller unga vuxna som bor hemma hos sina föräldrar som är åldriga. Det handlar om 80-åriga föräldrar och kanske 45-åriga barn. Det är inte bra. Det här har varit för dåligt. Ni måste rappa på med detta. Det handlar om människors värde.

När det gäller barn till missbrukare kan man arbeta med lite olika metoder. I Uppsala har man ett specifikt ställe dit man får komma, och där har det inte alls varit något speciellt problem. Man tar alltså ungar från hela Uppsala. Det handlar om metoder. Ni pratar ju väldigt mycket om metoder. För att hitta barn måste man också hitta strategier och metoder för att nå de här ungarna i skolan, på fritidsgårdar och så vidare. Det är fullt möjligt, men vi har inte fixat det i Stockholm, och jag tycker att det är sorgligt. Den här debatten har vi haft i sju år, känns det som.

Anförande nr 430

S t i n a B e n g t s s o n (C): Först, Karin Rågsjö: Om du undrar lite över verksamheter som riktar sig till barn till missbrukare så kan du titta på sidan 24-25 i socialdelen av budgeten. Där står det väldigt många uppräknade. Jag tänker inte räkna upp dem alla, för de är alldeles för många.

Vad gäller sprututbytet finns det ett lagkrav på att sprututbyteslokalen ska ligga nära en missbrukarmottagning och nära ett sjukhus. Därför för vi en dialog med SLL om att hitta bästa möjliga lokal för brukare och hela staden. Socialförvaltningen har ett tydligt uppdrag, och vi kommer att genomföra det här – tro mig. Centerpartiet har drivit frågan i många år. Vi släpper den inte, och vi är fullständigt överens om att vi ska lösa det här.

Men jag tror att Karin Rågsjö, liksom jag, vill ha en långsiktigt fungerande lösning som skapar trygghet och stabilitet för brukarna. Där saknar jag förslag från er. Ni

säger att det är så lätt att lösa, men hitta då den snabba, fungerande och långsiktiga lösningen åt mig!

Anförande nr 431

K a r i n R å g s j ö (V): Jag har en jättebra lösning som jag delar med mig av till dig: Det bästa vore att vi hade tre mottagningar för sprututbyte på tre missbruksmottagningar. Det vore det ultimata. Det är en lösning.

Men nu är det så att Stockholms stad har sagt nej till samtliga förslag på lokaler man har fått från landstinget. Ni har velat ha ett akutsjukhus, och ni har sagt nej till ett antal förslag. Det finns en viss trötthet, tror jag, hos tjänstemännen på landstinget över att möta ett så otroligt kompakt och lustigt motstånd. Det är inte bra. Vi måste ha sprututbyte i Stockholm, och det borde ni kunna fixa.

Anförande nr 432

O l e - J ö r g e n P e r s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! Jag inser att det är väldigt sent på kvällen och att man förmodligen vill göra någonting helt annat än lyssna på mig, men jag hade tänkt säga ett par ord i en debatt där jag återigen funderar på om ni och vi lever i samma stad, eller om vi lever i två helt olika världar. Det finns anledning att påpeka en del saker, nämligen att i en av de största ekonomiska kriser som Europa upplever ser vi i Stockholm att antalet hushåll som lever på försörjningsstöd inte ökar. Tvärtom går det antalet ned, bara från augusti till september i år har antalet hushåll som lever på försörjningsstöd gått ned med 230 hushåll. Det måste vara unikt i en så instabil ekonomisk situation som vi har.

Vi kan också se att vi har medel att öka socialbudgeten med 33 miljoner kronor för 2012. Då slår det mig åter att det bästa sättet att hjälpa socialt utslagna människor är ju dels genom att hushålla med pengar så att vi har pengar att hjälpa de svagaste, dels också genom att få människor i arbete. Det är detta hela vår politik går ut på, politiken måste hänga ihop.

Det är inte så att människor hjälps av att man ska betala 40 öre eller 60 öre eller 10 öre mer i skatt per intjänad hundralapp, vilket i huvudsak drabbar dem med de minsta marginalerna. Det viktiga måste ändå vara att det är fler som betalar skatt och att det är fler som arbetar.

Jag vill också vända mig till Abebe Hailu som bor ungefär, räknade jag snabbt ut, 500 meter från mig i luftlinje. Jag bor nämligen också i Tensta, och jag känner Tensta ganska väl. Abebe och jag lever definitivt inte i samma värld, verkar det som. Vad jag ser är den irakiska flyktingfamilj som kom till Sverige för tio år sedan och som nu köpt en egen bostadsrätt i min bostadsrättsförening efter en ombildning. Det jag ser är alla de människor som går till jobbtorget och som kommer ut lite starkare i tron att de kan skaffa ett eget jobb och med lite fler verktyg att arbeta efter.

Det jag ser är den företagsverksamhet som finns i området och ungdomar som går i Tensta gymnasium. Det jag ser är den fantastiska utveckling som sker i området hela tiden, varje dag, medan du, Abebe, bara ser eländes elände överallt. Det tycker jag är

att svartmåla, och det ska man inte göra. Det ska man verkligen göra i onödan därför att det drabbar i första hand dem som har de allra svagaste utgångspunkterna.

Anförande nr 433

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! Det är mycket snack nu om 10 öre, 40 öre, 60 öre. Så kom frågan om vi i Vänsterpartiet hade bättre socialpolitik än sossarna och Miljöpartiet, för vi vill höja välfärden. Självklart har vi bättre socialpolitik i dag. Självklart är vi bättre än de. Det är därför jag är vänsterpartist. Har ni inte fattat det? Vi lever inte på samma planet, ni och vi, ibland är det väldigt konstigt ni resonerar. Självklart behövs pengarna till välfärden. Vi vill ha bra välfärd – rösta på Vänsterpartiet!

Anförande nr 434

O l e - J ö r g e n P e r s s o n (M): Jag menar givetvis att Alliansen har den bästa socialpolitiken, kanske inte Vänsterpartiet, men i övrigt avstår jag.

Anförande nr 435

A w a d H e r s i (MP): Trevligt att se dig, Ole-Jörgen, även i detta sammanhang! Du nämnde att antalet människor som får försörjningsstöd minskar. Jag kan hålla med om det, men det finns en annan sak som är viktig i sammanhanget, nämligen att försörjningsstödsområdet har varit underfinansierat under en ganska lång tid. Det finns många stadsdelar som har betydande underskott, bland annat Hässelby-Vällingby som har 45 miljoner i underskott. Din egen stadsdelsnämnd, där du är gruppleddare, har 14 miljoner i underskott. Farsta har ca 6 miljoner. Inte nog med det, jag har inte sett att de här underskotten är täckta i den budget som lagts fram. Ni har inte ens täckt för ökade löner och kostnader.

Då är frågan: Var någonstans ifrån ska ni ta pengar till de här underskotten?

Anförande nr 436

O l e - J ö r g e n P e r s s o n (M): Underskott på försörjningsstödet var det även när ni styrde, så det är ingenting nytt. Problemet är att om vi ska ta pengar från andra verksamheter i stadsdelen för att minska underskottet på försörjningsstödet får du ge förslag på vilka äldre du vill ta dem ifrån eller vilka barngrupper du vill ta dem ifrån eller vilka andra sociala områden som stadsdelsnämnderna sysslar med som du vill ta dem ifrån för att minska underskottet för försörjningsstöd.

Anförande nr 437

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Du påpekar att socialbidragen minskar, Ole-Jörgen, och det stämmer. Men det som är spännande är att det sker samtidigt som arbetslösheten faktiskt ökar och samtidigt som antalet arbetslösa inom de statliga systemen minskar ganska kraftigt. Det är inte mer än hälften av de arbetslösa som har rätt till ersättning från a-kassa exempelvis. De hamnar på vårt konto. Antalet personer som faller ur sjukförsäkringen ökar också. Ändå minskar

alltså antalet socialbidragstagare. Vart tar de vägen? Försvinner de, eller är det som Abebe sade, att de dyker upp någon annanstans, på ett annat konto?

Anförande nr 438

Ole - J ö r g e n P e r s s o n (M): Jag är helt övertygad, fru ordförande, om att den politik som vi för i slutändan leder till att fler kommer i arbete och till att bidragsberoendet minskar. Det är jag helt övertygad om, och jag är helt övertygad också om att den politik som ni vill tillbaka till leder människor in i ett bidragsberoende som de aldrig kommer ut ifrån igen. Vi får inte glömma att stora delar av dem som är långtidsberoende inom försörjningsstöd har varit det ända sedan Annika Billströms tid som finansborgarråd i Stockholms stad, om du kommer ihåg den tiden. Jag har försökt förtränga den, men du kanske kommer ihåg den bättre än vad jag gör. Där ligger utmaningen.

Anförande nr 439

A b e b e H a i l u (S): Du ser bara det du vill se, Ole-Jörgen. Du pratar bara om undantag, de irakier eller den person som köpte en lägenhet och blev din granne. Vad jag vet är det många företagare som går i konkurs i Tensta, i Rinkeby och i hela området. Det kanske du över huvud taget inte har tänkt på. Du pratar bara om undantagen, men jag pratar om flertalet.

Anförande nr 440

Ole - J ö r g e n P e r s s o n (M): Fru ordförande! Nej, det gör du faktiskt inte. Det du gör är att svartmåla en hel stadsdel. Det du gör är att svartmåla ett helt område i staden, helt fullständigt i onödan. Vi gör den största satsning på Järvafältet som över huvud taget gjorts i modern tid sedan fältet blev bebyggt, och vi har gjort satsningar under flera års tid. Denna stora satsning har ni i huvudsak varit emot. Den har ändå lett till att min granne kunde köpa sin lägenhet till exempel. Den har ändå lett till att det nu är över 120 familjer i Tensta som de senaste två åren har köpt sin lägenhet. Jag tycker att det är helt fantastiskt. Men den rätten vill du förvägra dem därför att ni har ett intresse av att hålla folk kvar i bidragsberoende, och det vill inte vi.